

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

II) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

ÖREBRO LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Örebro läns läge, areal och yttre gränser finnas i föregående femårsberättelse fullständigt beskrifna. Härutinnan har under den tidrymd, denna berättelse omfattar, någon förändring icke egt rum.

Af de i senaste femårsberättelse omförmälda *oregelbundenheter i länets administrativa indelning*, hvilka icke beröra angränsande, utan endast angå detta län, har *en* numera bortfallit, i det att genom nådigt bref den 3 februari 1882 förordnats, att hemmanen Bergsmanshyttan N:is 1, 2 och 3 om tillhoppa 3 mantal skulle vid 1883 års början i kyrkligt och kommunalt hänseende öfverflyttas från Lindes till Nora socken och de till Nora socken hörande $\frac{1}{2}$ mantal af hemmanet Östra Öskevik N:o 5 icke allenast i kyrkligt och kommunalt hänseende öfverflyttas till Lindes socken utan jemväl, tillika med det till sistnämnda socken förut hörande $\frac{1}{2}$ mantal af samma hemman äfvensom hemmanen Östra Öskevik N:is 6, 7, 8, 9, 10 och 11 tillhoppa 7 mantal, samt hemmanen Öskebohyttan N:is 1, 2, 3 och 4, om tillsammans 4 mantal, i judicielt och administrativt hänseende skiljas från Nora härad och fögderi, Nora och Hjulsjö tingslag samt Nora domsaga och förläggas till Lindes härad och fögderi, Lindes och Ramsbergs tingslag samt Lindes domsaga; dock un-

der följande vilkor och förbehåll, nemligen: att genom förändringen någon rubbning icke skedde i kyrkobetjeningens inom de särskilda församlingarne löneförmåner; att presträttigheterna af hemmanen Bergsmanshyttan och det till Nora socken förut hörande $\frac{1}{2}$ mantal N:o 5 Östra Öskevik, under den tid dåvarande konventionen i Nora och Lindes pastorat vore gällande, utgjordes med oförändrade belopp, de förra till presterskapet i Lindes och de senare till presterskapet i Nora pastorat; att berörda hemman, äfven efter öfverflyttningen till annan socken, fortfarande hvart för sig med å dem belöpande andelar bidroge till afbetalningen af kyrkobyggnadslånet inom den socken, de förut tillhört; att Bergsmanshyttans hemmansegare frånträdde alla anspråk på delaktighet i Lindes sockens kassor, fonder, prestboställen och öfriga tillhörigheter; att likaledes egarne af det från Nora socken öfverflyttade $\frac{1}{2}$ mantal Östra Öskevik N:o 5 afsade sig alla dylika anspråk inom Nora socken; att sistnämnde hemmansegare, liksom egarne till öfriga hemmanen Östra Öskevik, äfvensom egarne till hemmanen Öskebohyttan, afstode från allt anspråk på andel i Nora härads gemensamma tillhörigheter; samt att nuvarande väg- och brohållningsskyldighet inom hvartdera häradet i dess dittills varande omfattning

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-48.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet	1.
2. Invånare.....	3.
3. Näringar.....	11.
4. Kommunikationer och varuutbyten.....	24.
5. Kameralförhållanden.....	34.
Tab. Litt. A. Bränvinsutskänknings- och minuteringsställen inom länets, och uppskattadt kannetal för försäljningen samt afgift.....	35.
6. Politi.....	36.
Tab. Litt. B. Utdrag ur Örebro läns Landstings räkenskaper för åren 1881-1885.....	37.
Tab. Litt. C. Kreatursförsäkringsinrättningarnes verksamhet åren 1881-1885 i Örebro län.....	39.
Tab. Litt. D. Bolagets inom Örebro län till försäkring mot hagelskada verksamhet under åren 1881-1885	39.
Tab. Litt. E. Utdrag ur Ränthe- och Kapitalförsäkringsanstaltens i Örebro län räkenskaper.....	39-40.
Tabellbilagor	49-70.
Tab N:o 1. Folkmängd.....	49.
Tab N:o 2. Allmänna vägar och skjutsning i Örebro län åren 1881-1885.....	50.
Tab N:o 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m.m. i Örebro län år 1885.....	51.
Tab N:o 4. Egendomar af fideikommissnatur i Örebro län år 1885.....	52.
Tab N:o 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag i Örebro län år 1885.....	53-55.
Tab N:o 6. Egendomar tillhörande främmande magters undersåtar i Örebro län år 1885.....	56.
Tab N:o 7. Brandförsäkrings-inrättningarnes verksamhet i Örebro län åren 1881-1885.....	56.
Tab N:o 8. Fromma stiftelser, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjukkassor och dermed jämförliga inrättningar i Örebro län år 1885.....	57-70.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

II) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

ÖREBRO LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Örebro läns läge, areal och yttre gränser finnas i föregående femårsberättelse fullständigt beskrifna. Härutinnan har under den tidrymd, denna berättelse omfattar, någon förändring icke egt rum.

Af de i senaste femårsberättelse omförmälda *oregelbundenheter i länets administrativa indelning*, hvilka icke beröra angränsande, utan endast angå detta län, har *en* numera bortfallit, i det att genom nådigt bref den 3 februari 1882 förordnats, att hemmanen Bergsmanshyttan N:is 1, 2 och 3 om tillhoppa 3 mantal skulle vid 1883 års början i kyrkligt och kommunalt hänseende öfverflyttas från Lindes till Nora socken och de till Nora socken hörande $\frac{1}{2}$ mantal af hemmanet Östra Öskevik N:o 5 icke allenast i kyrkligt och kommunalt hänseende öfverflyttas till Lindes socken utan jemväl, tillika med det till sistnämnda socken förut hörande $\frac{1}{2}$ mantal af samma hemman äfvensom hemmanen Östra Öskevik N:is 6, 7, 8, 9, 10 och 11 tillhoppa 7 mantal, samt hemmanen Öskebohyttan N:is 1, 2, 3 och 4, om tillsammans 4 mantal, i judicielt och administrativt hänseende skiljas från Nora härad och fögderi, Nora och Hjulsjö tingslag samt Nora domsaga och förläggas till Lindes härad och fögderi, Lindes och Ramsbergs tingslag samt Lindes domsaga; dock un-

der följande vilkor och förbehåll, nemligen: att genom förändringen någon rubbning icke skedde i kyrkobetjeningens inom de särskilda församlingarne löneförmåner; att presträttigheterna af hemmanen Bergsmanshyttan och det till Nora socken förut hörande $\frac{1}{2}$ mantal N:o 5 Östra Öskevik, under den tid dåvarande konventionen i Nora och Lindes pastorat vore gällande, utgjordes med oförändrade belopp, de förra till presterskapet i Lindes och de senare till presterskapet i Nora pastorat; att berörda hemman, äfven efter öfverflyttningen till annan socken, fortfarande hvart för sig med å dem belöpande andelar bidroge till afbetalningen af kyrkobyggnadslånet inom den socken, de förut tillhört; att Bergsmanshyttans hemmansegare frånträdde alla anspråk på delaktighet i Lindes sockens kassor, fonder, prestboställen och öfriga tillhörigheter; att likaledes egarne af det från Nora socken öfverflyttade $\frac{1}{2}$ mantal Östra Öskevik N:o 5 afsade sig alla dylika anspråk inom Nora socken; att sistnämnde hemmansegare, liksom egarne till öfriga hemmanen Östra Öskevik, äfvensom egarne till hemmanen Öskebohyttan, afstode från allt anspråk på andel i Nora härads gemensamma tillhörigheter; samt att nuvarande väg- och brohållningsskyldighet inom hvartdera häradet i dess dittills varande omfattning

fortfarande egde bestånd intilldess ändring deruti af annan laglig orsak kunde komma att ega rum.

Likaså är den i förra berättelsen anmärkta geografiska oegentlighet, att hemmanet $\frac{1}{2}$ mantal N:o 1 Södra Listre, fastän beläget inom gränserna för Axbergs socken och Örebro härad, tillhörde Rinkaby eller Ringkarleby socken och Glanshammars härad, afljelpat derigenom, att enligt Kungl. brefvet den 2 juni 1882 nämnda hemman vid 1883 års början i judicielt, administrativt och ecklesiastiskt hänseende skilts från Rinkaby socken och Glanshammars härad samt i stället förenats med Axbergs socken och Örebro härad under följande vilkor och förbehåll, nemligen: att någon rubbning i gällande väg- och brodelningar i Glanshammars och Örebro härad icke finge ega rum, förrän nya sådana af annan laglig anledning påkallades; att dåvarande komministern i Rinkaby socken skulle under sin tjänstetid fortfarande åtnjuta de till honom af hemmanet utgående afgifter; samt att Axbergs socken fränkandes all rätt att för hemmanet åtnjuta delaktighet i Rinkaby sockens kassor och öfriga tillhörigheter.

Länets ecklesiastika indelning har blifvit ändrad i så måtto, att Bo eller Svennevads öfre socken blifvit skild från Svennevads pastorat och numera utgör en sjelfständig kyrkoförsamling med egen pastor, samt att, enligt Kungl. brefvet den 17 november 1882, Ekers församling den 1 maj 1883 skilts från Glanshammars- och förenats med Örebro kontrakt, och sistnämnda kontrakt samtidigt delats i två kontrakt, nemligen Örebro, bestående af Örebro stadsförsamling, Almby, Mosjö och Täby, Vintrosa och Tysslinge samt Ånsta, Långbro och Ekers församlingar, och Askers kontrakt, bestående af Askers, Lännäs, Stora Mellösa och Norrbyås, Ekeby och Gellersta, Sköllersta, Svennevads och Bo församlingar.

För öfriga, ännu kvarstående oregelbundenheter och oegentligheter i länets administrativa, judiciela, ecklesiastika och kommunala indelningar redogöres i föregående femårsberättelse och i det underdåniga betänkande med dertill hörande bilagor, angående reglering af oregelbundenheter i rikets administrativa, judiciela, ecklesiastika och kommunala indelningar, som den 9 oktober 1882 afgifvits af den dertill i nåder förordnade komité. Öfver komiténs framställningar och förslag, i hvad de angå länets, hafva till följd af nådig befallning vederbörandes yttranden infordrats och i de flesta fall redan afgifvits, utan att vid utgången af den tidrymd, denna berättelse afser, något af nämnda förslag blifvit slutligen pröfvadt. I sin nästa berättelse blifver Konungens Befallningshafvande antagligen i tillfälle fullständigt redogöra för de förslag, komitéen väckt till afhjelpande af ännu befintliga oregelbundenheter i länets indelningar och för de resultat, hvartill dessa förslag må hafva ledt.

Örebro län, som enligt Kungl. Justeringsstyrelsens kungörelse den 13 november 1879 innefattat tre *justerare*distrikt N:o 35, 36 och 37, har enligt samma styrelsens bestämmelse år 1884 blifvit deladt i två sådana distrikt, af hvilka N:o 35 skall omfatta Örebro, Glanshammars, Askers, Sköllersta, Kumla, Hardemo, Sundbo, Edsbergs och Grimstens härad samt städerna Örebro och Askersund, och distriktet N:o 37 Fellingsbro härad, Lindes och Ramsbergs, Nya Kopparbergs, Nora och Hjulsjö, Karlskoga samt Grythytte och Hellefors bergslag jemte städerna Nora och Linde; om hvilken förändrade indelning Konungens Befallningshafvande den 5 juni 1884 utfärdat kungörelse.

Sedan Kungl. Maj:t, efter förslag af nämnden för ordnande af presterskapets inom länet aflöning, genom nådig resolution den 21 mars 1881 fastställt *lönereglering för presterskapet* i Fellingsbro församlings pastorat, är den genom Kungl. Förordningen angående allmänt ordnande af presterskapets inkomster den 11 juni 1862 föreskrifna lönereglering för presterskapet inom länet numera fullständigt afslutad.

Länets *naturbeskaffenhet* har helt visst på åtskilliga ställen undergått icke oväsentliga förändringar under ifrågavarande period, till följd af de vidtomfattande *sjösänkingsarbeten*, som derunder pågått och till en stor del jemväl afslutats. Så har den förra Mosjön, hvars stränder gränsat till Ekeby, Gellersta, Mosjö och Kumla socknar, numera blifvit helt och hållet uttappad och ersatt med en rak kanal för vattnets afförande ned till Attersta i Gellersta socken. De båda Qvismaresjöarne, som begränsas af Askers, Norrbyås, Gellersta, Ekeby och Sköllersta socknar, hafva ock till stor del blifvit torrlagda genom det ännu pågående arbetet för sänkning af Hjelmaren och nyssnämnda båda sjöar. Det gamla vattendraget Telgeån, som till- och af-fört vattnet i Östra och Vestra Qvismaren, har utbytts mot en bred, i det närmaste rak kanal, som i och för sänkningen upptagits från åns gamla utlopp vid Segersjö i Lännäs socken förbi Odensbacken och vidare uppåt öfre Qvismaredalen till Almby i Gellersta socken. Genom sänkning och reglering af vattenhöjden i Hjelmaren hafva sjöns lågländta stränder torrlagts och betydliga landvinningar, särdeles utmed norra stranden, erhållits. Af dessa förut vattendränkta marker hafva redan nu odlats och besåtts stora områden; hvilket allt gör, att landskapets natur och utseende på vidsträckt trakter kring dessa sjöar och vattendrag väsentligen ändrats under de senaste åren.

Beträffande länets naturbeskaffenhet i öfrigt får Konungens Befallningshafvande åberopa föregående berättelse och der omnämnda äldre och nyare topografiska och statistiska arbeten och kartverk.

Af Generalstabens topografiska karta öfver Sverige i skalan 1:100,000 äro, såvidt den upptager delar af länet, numera utkomna följande kartblad: N:o 54 *Karlsborg*, hvarå finnas upptagne delar af Sundbo härad, N:o 87 *Finspång*, upptagande mindre delar af Kumla och Sköllersta härad, N:o 65, *Säfstaholm*, upptagande återstoden af Sköllersta härad, störste delen af Askers härad samt delar af Kumla och Örebro härad, N:o 73 *Örebro*, upptagande återstoden af Askers härad, hela Glanshammars och Fellingsbro härad samt delar af Örebro samt Lindes- och Ramsbergs härad, och N:o 82 *Skinskatteberg*, upptagande delar af Lindes- och Ramsbergs samt Nya Kopparbergs härad. Öfriga delar af länet komma att upptagas å kartbladen Grangårde, Filipstad, Nora och Askersund, af hvilka de båda sistnämnda bladen, för hvilka rekognosceringen är afslutad, snart lära komma att utgifvas.

Af kartverket »*Sveriges geologiska undersökning*» har under åren 1881—1885 icke något blad utkommit, omfattande delar af detta län, men under utgifning äro bladen Askersund och Loka.

Under år 1884 har N. Selander utgifvit »*Karta öfver Nerike jemte Örebro länsdelar af Vestmanland och Vermlands*».

Af Riksdagsmannen, Fullmäktigen i Riksgäldskontoret Johan Johanssons i förra berättelsen omnämnda arbete: »*Om Noraskog, äldre och nyare anteckningar*» har 1881 och 1883 utkommit andra delen i tre häften och 1884 tredje delens första häfte; hvar-

jemte samme författare utgifvit 1881: »Historik om de till bergverken understöd anslagne skogar» och 1883: »Indelningsverket i Örebro län, ett bidrag till statistiken öfver skatternas fördelning».

Bland de under ifrågavarande tidrymd utkomna enskilda arbeten, tjenande till närmare kännedom om länet, torde äfven böra nämnas Bernh. Schlegels »Örebro läns herrgårdar», profhäfte, och G. Blomqvists »Handbok för resande i Örebro».

»Nerikes fornminnesförening», som år 1879 efterträdde den år 1878 upplösta »Föreningen för Nerikes folkspråk och fornminnen», har under perioden 1881—1885 hufvudsakligen rigtat sin verksamhet på åstadkommande af ett provinsmuseum för inrymmande af föreningens antiqvariska och historiska samlingar. Genom nådigt bref den 29 oktober 1881 erhöill föreningen under vissa vilkor sökt tillstånd att för berörda ändamål förändra, inreda och begagna sydvestra tornet af Örebro slott och beviljade samma års Landsting föreningen ett anslag af 500 kronor om året under fem år såsom bidrag till museets ordnande. Först den 21 februari 1883 kunde emellertid föreningen fatta beslut om att sätta företaget i verket. Arbetet verkställdes sedan under sommaren 1883, då de tvenne öfre våningarne af slottstornet inreddes med en kostnad af nära 5,700 kronor. Snart visade sig dock att, innan föreningen kunde i den nya lokalen inrymma sina samlingar, en omfattande reparation af fönsterna äfven måste vidtagas. Frågan om de nya fönsternas form stod åter i det närmaste samband med frågan om den stil, som vid en blifvande restaurering af slottet i dess helhet kunde komma att följas, och denna fråga har ej af Kungl. Öfverintendents-Embetet hunnit afgöras så tidigt, att föreningen kunnat göra något åt fönsterna före 1885 års slut.

Under detta öfvergångsskede har föreningen ej varit i tillfälle att utveckla någon egentlig kulturvetenskaplig verksamhet, och då föreningen till följd af vidriga omständigheter ej ens kunnat framvisa ett fullfärdigt resultat af sitt byggnadsarbete, har hon ej heller kunnat påräkna något lifligare intresse från allmänhetens sida. Samlingarne hafva emellertid betydligt ökats, såväl genom gåfvor från enskilde personer, som i synnerhet genom värdefulla inköp och depositioner, af hvilka senare särskildt må nämnas Karolinska läroverkets samlingar af fornsaker. Föreningen räknar för närvarande 125 medlemmar och har ombud i alla länets socknar.

I sammanhang härmed torde böra omnämnas, hurusom vid gräfning i en kulle, från äldre tider benämnd »Kyrkoberget», å egorna till det hemmansegaren Carl August Wallin tillhöriga $\frac{3}{4}$ mantal Granhammar i Vintrosa socken sommaren 1883 påträffades grundmurar, hvilka anses utgöra lemningarne af en kyrka från kristendomens första tider i Sverige, och inom dessa murar en gammal dopfont, en kolonn med inhuggna figurer och ett kors af sten. Dessa sistnämnda tre föremål har Kungl. Vitterhets- Historie- och Antiqvitets-Akademien, efter undersökning å stället genom sakkunnig person, beslutit inlösa, men medgifvit jordegaren rätt att disponera öfver platsen, der fornlemningarne funnits, dock med vilkor att de ofvan nämnde grundmurarne icke skadas eller bortskymmas.

Under år 1885 påträffades å egorna till hemmanet Apelboda i Glanshammars socken, omkring tvåhundra fot öster om stora landsvägen till Fellingsbro och ungefär tre tusen fyra hundra fot nordost om Glanshammars gästgifvaregård, en runsten, hvilken på Riksantikvariens begäran blifvit genom kungörelse den 20 juni nämnda år fridlyst.

2. Invånare.

För länets *folkmängd*, enligt presterskapets uppgifter och enligt mantalslängderna, äfvensom för antalet från mantalspenningar befriade personer samt för utskrifningsmanskap och ap-proberade beväringsskyldige redogöres i bilagde **tabell N:o 1**.

Uti det i tabellens 11:e kolumn upptagna *beväringssmanskap* af alla fem klasserna äro icke inräknade de ynglingar, hvilka blifvit vid mönstringarne kasserade eller af de i §§ 2 och 4 af nådiga kungörelsen angående allmänna beväringen den 13 november 1860 omförmälda andra orsaker från beväringsskyldigheten befriade.

År 1881 kasserades 362 och befriades af andra orsaker 37.
» 1882 » 322 » » 27.
» 1883 » 285 » » 18.
» 1884 » 264 » » 21.
» 1885 » 290 » » 27.

Enligt mantalslängderna uppgick *folkmängden* i länet vid 1880 års slut till 182,372 personer och vid 1885 års slut till 182,205 personer, men enligt presterskapets uppgifter vid 1880 års slut till 182,263 personer och vid 1885 års slut till 182,513 personer. Folkmängden skulle således enligt mantalslängderna hafva minskats med 167 personer eller 0,09 procent, men enligt presterskapets uppgifter ökats med 250 personer eller 0,13 procent.

Skilnaden är icke stor och torde man närmast träffa det rätta, om man säger, att länets befolkning under femårs-

perioden i fråga hvarken ökats eller minskats. Detta om man afser hela länets folkstock; men räknar man blott landsbygdens befolkning, så skall man finna, att den under femårsperioden minskats: enligt mantalslängderna från 165,703 personer till 164,586 med 1,117 personer eller 0,67 procent, och enligt presterskapets uppgifter från 165,732 till 164,964 personer med 768 personer eller 0,46 procent, då deremot städernas befolkning under perioden ökats: enligt mantalslängderna från 16,669 personer till 17,619 med 950 personer eller 5,69 procent och enligt hushörslängderna från 16,531 personer till 17,549 med 1,018 personer eller 6,16 procent. Till ökningen i stadsinvånarnes antal hafva dock icke alla länets städer bidragit, utan endast Örebro. Befolkningen i Askersund och Nora har under perioden minskats och i Lindesberg uppgick den till ungefär samma antal vid periodens början som vid dess slut.

Befolkningens antal inom de särskilda fögderien var enligt mantalslängderna:

	Öster-Nerike.	Vester-Nerike.	Nora.	Linde.	Summa.
Vid 1880 års slut	44,024	51,273	37,861	32,545	165,703
Vid 1885 års slut	42,985	50,783	37,836	32,982	164,586

Enligt föregående femårsberättelser ökades länets folkmängd, beräknad efter mantalslängderna, under åren

1856—1860	med 10,815 personer,	motsvarande 7.77 procent
1861—1865	» 12,319	» 8.22 »
1866—1870	» 4,342	» 2.68 »
1871—1875	» 11,484	» 6.89 »
1876—1880	» 4,314	» 2.72 »

Under åren 1881—1885 har deremot, såsom ofvan är antydtt, befolkningens antal inom länet i det hela hvarken ökat eller minskats, men landtbefolkningens antal något minskats. Folkminskningen på landsbygden har inträffat under periodens tre första år, hvaremot under de två sista åren befolkningen å landet åter något ökat till antal. Undersöker man, inom hvilka trakter af länet landtbefolkningens antal under femårsperioden minskats, skall man finna, att sådant hufvudsakligen egt rum inom Öster-Nerikes fögderi samt i Edsbergs, Sundbo, Nora och Hjulsjö, Lindes och Ramsbergs samt Fellingsbro härad.

Anledningen till den ringa folkökningen under åren 1866—1870 och 1876—1880 angifves i föregående berättelse vara att söka i en af klena skördar föranledd ökad *utvandring till främmande land*. Då under åren 1881—1885 några smittosamma sjukdomar af svårare art eller större utbredning icke inom länet varit gängse, så torde orsaken till den folkminskning, som nu egt rum, äfven få sökas i de minskade tillfällena till förvärf och deraf föranledd utflyttning till andra län och främmande länder, som framkallats af minskade skördar och en tryckt affärsställning.

Enligt de uppgifter, Konungens Befallningshafvande erhållit rörande antalet utvandrare, hafva till främmande land, hufvudsakligen Norra Amerika, utflyttat från:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Summa.
Öster-Nerikes fögderi.....	463	396	185	132	113	1,280
Vester-Nerikes ".....	624	502	262	125	120	1,633
Nora ".....	689	604	301	122	186	1,902
Lindes ".....	262	489	149	52	53	1,005
Örebro.....	107	140	76	100	60	483
Askersund.....	1	13	14	2	3	33
Nora.....	23	27	8	18	24	100
Lindesberg.....	17	16	4	10	4	51
Summa	2,186	2,187	999	561	563	6,496

Dessutom lära från Nora utvandrat 9 personer, för hvilka det icke uppgifvits, hvilket år utflyttningen skett.

Ehuruval de i förestående tabell upptagna siffror icke kunna anses fullt exakta, framgår dock deraf, att emigrationen, föranledd af hvad man kallar de dåliga tiderna, varit störst under de tre första åren af perioden, men under de senare högst betydligt aftagit, icke till följd af bättre tider och rikligare tillfällena till arbetsförtjenst utan i följd deraf att samma dåliga tider med ty åtföljande minskad arbetsförtjenst sträckt sig äfven till de länder, dit emigrationen till största delen plägat gå. Med minskad emigration har ock folkminskningen upphört och, såsom ofvan är nämnt, befolkningens antal under de senare åren i stället något ökat.

För den *ekonomiska ställningen* inom länet har Konungens Befallningshafvande redogjort i afgifvet utlåtande till »1886

års ekonomiska komité». I åberopade utlåtande yttrar Konungens Befallningshafvande bland annat följande:

»Beträffande den först framställda frågan, om inom Örebro län råder någon allmän klagan öfver ekonomiskt betryck, måste Konungens Befallningshafvande, så väl på grund af egen erfarenhet, som med ledning af inkomna yttranden, obetingadt besvara samma fråga jakande. Starkast och högljuddast höres denna klagan å landsbygden, företrädesvis från dem, hvilka idka jordbruk, bergs- och brukshandtering samt skogshushållning; men äfven inom städerna förspörjes enahanda klagan.

Enligt Konungens Befallningshafvandes åsigt förefinnas ock bestämda anledningar att anse onförmälda klagan berättigad, förnämligast hvad angår jordbruket med dess binärningar, särskildt mejeri- och skogshushållningen samt bergshandteringen, men jemväl beträffande fabriksindustri, handel och sjöfart samt öfriga näringar. Visserligen har fabriksindustrien inom länet icke utvecklats till någon större betydenhet och sjöfarten är inskränkt till inrikes seglation, men bemälda två näringsyrken likasom handel och öfriga näringar kunna icke undgå att medelbarligen röna inflytande af det betryck, hvarunder produktionen af jord- och bergsbruksalster lider.

För att ådagalägga att länets jordbruk och dess binärningar, hvilka, såsom naturligt är, förnämligast idkas å landsbygden, äro stadda i starkt betryck, anser sig Konungens Befallningshafvande endast behöfva hänvisa till de notoriska förhållandena: att denna närings alster, utan att någon nämnvärd minskning af produktionskostnaderna inträffat, småningom sjunkit i pris minst 30 procent; att senare årens skördar varit medelmåttiga eller under medelmåttan; att afsättningen är trög, ja för vissa sädesslag nästan omöjlig; att prisfallet under de två eller tre senaste åren jemväl drabbat mejeriprodukterna, hvilken omständighet icke lärer undgå att inverka hämmande på utvecklingen af mejerihushållningen, hvori många velat anvisa en hjälp i betrycket; att de, hvilka arrendera jordegdomar, synnerligast arrendatorerna af statens domäner, hafva att kämpa med stora svårigheter och trots ihärdig kamp se sin ekonomiska ställning alltjemt försämras; samt att, på sätt längre ned skall visas, det icke sällan inträffar, att jordbruksfastigheter tvångsvis försäljas under taxeringsvärdet äfvensom frivilligt utbjudas till salu mot ett pris, ej obetydligt understigande nämnda värde. — — —

Under det sålunda de, hvilka för egen räkning idka jordbruk, hafva det synnerligen svårt och, enligt hvad inkomna upplysningar gifva vid handen, nödgas för att hålla sig uppe alltjemt skuldsätta sig, är det en tillfredsställelse att kunna bekräfta, att jordbruksarbetarnes ställning, i synnerhet deras, som hafva fast anställning med stat och lön eller dagspenning, är jemförelsevis god, enär lifsförnödenheterna äro billiga och lönevilkoren i de flesta fall oförändrade. Sämre har den löse arbetaren, enär nyodlingar, dränering, byggnadsföretag och andra sådana arbeten, hvilka förut sysselsatt många armar, numera måste så mycket som möjligt undvikas.

Beträffande särskildt det jordbruk, som idkas i länets städer, har Magistraten i Askersund meddelat, att klagan råder öfver ekonomiskt betryck i afseende å denna näring, hvilken drifves af en stor del af stadens bofasta befolkning, äfvensom att, enligt Magistratens åsigt, nämnda klagan måste anses vara berättigad. Deremot har Magistraten i Nora ansett jordbruket inom stadens område vara i godt skick och någorlunda bära sig, trots

de låga prisen å hö och säd; dock skulle enligt Magistratens förmenande, näringen bära sig bättre, om jordens innehafvare, mera än för närvarande vore fallet, egnade sig åt ladugårds-skötseln. Emellertid måste jordarnes nuvarande innehafvare antagas hafva köpt dem efter ett för högt pris och under loppet af innevarande år hade två å stadens område belägna jordbruksfastigheter blifvit å tvångsauktion försälda mot köpeskillingar, icke mycket öfverstigande två tredjedelar af taxeringsvärdena.

Magistraten i Lindesberg betygar, att de i staden, som till någon mera betydande del lefva af landtbruk, allmänt och med full rätt klaga öfver ekonomiskt betryck. Deremot har Magistraten i Örebro icke särskildt yttrat sig rörande den ekonomiska ställning, hvori jordbruket i samma stad befinner sig.

Vidkommande dernäst bergshandteringen anser Konungens Befallningshafvande den klagan öfver ekonomiskt betryck, som nämnda handterings idkare föra, vara fullt berättigad. Detta gäller om hvarje särskild gren af handteringen. Grufvedriften lönar sig å de flesta ställen i länet icke bättre, än att försäljningspriset å uppfordrad malm föga öfverstiger brytningspriset. Icke bättre står det till med masugns- och hyttedriften. Priset å tackjern är i ständigt fallande. En insigtsfull bergsbruksidkare har rörande tackjernstillverkningen yttrat:

»Att denna tillverkning kunnat uppehållas, då det är alldeles otvifvelaktigt, att den lemnat förlust, kan endast förklaras deraf att tillverkarna samtidigt varit egendomsegare och afverkat egna skogar, hvilkas afkastning blifvit hvad den kunnat, samt lagt hela förlusten å dem, under det att de köpta kolen möjliggjort större tillverkning och derigenom minskat de per centner tillverkad jern belöpande omkostnader för påblåsningar, förvaltning, reparationer m. m., som för en mindre blåsning blifvit lika stora».

Stångjernsmidet och annan jernförädling lida ock af de låga prisen å hvad som tillverkas. Konjunkturerna för dessa näringar äro sämre än de måhända någonsin varit under de sistförflutna trettio åren. Fem större jernbruk i länet hafva under loppet af innevarande år kommit på obestånd. Endast ett af dessa, tillhörigt ett aktiebolag, har det lyckats att rekonstruera.

Såsom förut nämnts, har fabriksindustrien inom länet icke, åtminstone å landsbygden, nått någon högre grad af utveckling. Hvad deraf finnes, skildras såsom ock lidande af de dåliga tiderna.

De som egnat sig åt landthandeln äro till antalet många. Så t. ex. finnas inom Qvistbro socken, som har icke fullt 4,000 invånare, icke färre än sjutton handlande. Den konkurrens, de inom små handelsområden hafva att uthärda, så väl med hvarandra som ock med kringvandrande krämare, hvilka dels å marknader och torgdagar och dels i landtbornes hem tillhandahålla utländska kramvaror, gör handeln å landsbygden föga indräktig.

Bland de å landsbygden idkade handtverkerier intager skomakeri främsta rummet. Denna närings alster stå i mycket lågt pris och dess idkare lida därför af stort ekonomiskt betryck.

Beträffande näringslifvet i länets städer och dervid först det i residensstaden Örebro, så hafva såväl Handelsföreningar, som Fabriks- och Handtverksföreningar betygat, att, såsom det heter, tiderna äro dåliga och att det betryck, hvaraf landets modernäringar lida, återverkar på stadens rörelse, enär

idkarne af samma näringar måst anlita konsumtionskrediten och till följd af de ovanligt låga pris, som under flere år gällt för deras tillverkningar, varit satta ur stånd att på sätt, de säkert skulle önskat, fullgöra sina likvider.

Deremot har Magistraten i Örebro förklarat sig anse, att »den ekonomiska ställningen härstädes icke är att klaga på och att följaktligen den klagan öfver ekonomiskt betryck och konkurer i massa, som från andra delar af landet förspörjes, icke för närvarande har någon tillämpning på Örebro stad, som lugnt och stadigt utvecklar sig.» — — — — —

Beträffande förhållandena i Askersund, har Handtverksföreningen derstädes yttrat, att handtverkare och industriidkare i staden, om än deras inkomster under senare åren minskats, i allmänhet icke hade anledning att klaga öfver ekonomiskt betryck, enär berörda minskning i det närmaste ersattes genom lägre lefnadskostnader. Handelsföreningen deremot har betygat, att handeln i staden lede af konkurrens med landthandeln och att klagan öfver denna konkurrens vore desto mera berättigad som landthandlarna, såväl i afseende å lefnadskostnaderna i allmänhet som ock särskildt hvad anginge hyror, arfvoden åt biträden och öfriga kostnader, vore bättre stälde än stadens handlande och därför förmådde bättre reda sig i sin rörelse. Magistraten har för sin del ansett vara ostridigt icke allenast att klagan i staden råder öfver ekonomiskt betryck, utan äfven att samma klagan är berättigad såväl, enligt hvad förut nämnt är, beträffande jordbruket som ock hvad angår handeln och i någon mån jemväl fabriksindustrien. En medverkande anledning dertill vore, att stadens invånare fått och länge finge vidkännas betydliga utgifter för åstadkommande af den i slutet af år 1884 öppnade jernväg mellan Askersund och Skyllbergs bruk, genom hvilket företag kapital, större eller mindre, dragits och fortfarande komme att dragas ur deras rörelse.

Magistraten, Fabriks- och Handtverksföreningen samt Handelsföreningen i Nora hafva sammanstående vitsordat, att stadens näringslif har att kämpa med betydande svårigheter, härflytande af det betryck, som hvilat öfver jordbruket och bergshandteringen och, hvad särskildt angår handeln, af en alltför stark konkurrens, bland annat, med de vid de större grufvefalten i orten bildade handels- och konsumtionsföreningarna.

Vidkommande slutligen de ekonomiska förhållandena i Lindesberg, så hafva Magistraten och Handtverksföreningen derstädes sammanstämt deri, att handeln och handtverkerierna i staden äro stadda i ekonomiskt betryck, såväl till följd af den lägervall, hvori bergs- och landtbruket för närvarande befinna sig, som ock till följd af en stegrad konkurrens. — — — — —

Efter att hafva sålunda sökt visa, både att inom Örebro län råder allmän klagan öfver ekonomiskt betryck och att samma klagan på grund af uppgifna anledningar måste anses berättigad, öfvergår Konungens Befallningshafvande till besvarande af tredje frågan: Hvilka äro de orsaker, hvaruti den öfverklagade olägenheten har sin hufvudsakliga grund?

Bland allmänna orsaker, hvilka verkat det öfverklagade ekonomiska betrycket, kunna, enligt Konungens Befallningshafvandes åsigt och de upplysningar, hvilka kommit Konungens Befallningshafvande till handa, ingalunda upptagas bristande företagsamhet och deraf föranledd minskad arbetsförtjenst, icke heller bristande planmässighet och beräkning i näringsföretagen, icke heller dyrbara lefnadsvanor och ökade behof.

Beträffande jordbruket, så bära företagna sjösänkningar, sankta markers torrläggning och odling, täckdikning, ladugårds-skötselns uppdrifvande, mejeriers inrättande, anskaffande af maskiner och användande af konstgjorda gödningsämnen och kraftfoder m. m. kraftiga vittnesbörd om en företagsamhet, som beredt arbetare såväl i länet som från andra län tillfälle till god arbetsförtjenst.

Hvad angår bergshandteringen, så hafva äfven idkare af denna näring sökt följa med sin tid genom tillämpning af nya arbetsmetoder, tillverkning af alster, som synts lofva förtjenst, och uppförande af nya byggnader, i syfte att nedsätta produktionskostnaderna. I sistnämnda afseende tillkallas allmänligen biträde af sakkunnige fackmän.

Ehuru det icke låter förneka sig, att hos vårt folk anspråken å lifvets bekvämligheter under de senaste årtiondena småningom stigit och att nutidens lefnadssätt företer en märkbar olikhet mot den tarflighet, som tillföre varit rådande i svenska hem, kan det likväl icke med fog sägas, att dyrbara lefnadsvanor och ökade behof äro orsaker till det ekonomiska betrycket, som för närvarande råder i länet. Allmogen är sparsam och tarflig, och dessa egenskaper göra sitt till, att den kan, så mycket som sker, motstå det ekonomiska betrycket. Trovärdiga personer, de der känna väl till lefnadssättet hos allmogen, hafva försäkrat, att i dess hem råder stor tarflighet, flerstädes gränsande intill försakelse, och att man på många ställen minskat antalet af tjenstehjon, för att kunna bättre stå emot de dåliga tiderna. Icke heller inom öfriga samhällsklasser förekommer, om icke rent af undantagsvis, öfverdåd i lefnadssätt.

Inhemsk öfverproduktion kan icke heller anses vara en bland orsakerna till de öfverklagade olägenheterna i ekonomiskt hänseende, åtminstone så vidt fråga är om jordbruket. Som bekant är, framalstras icke hvete och råg i vårt land till så stor mängd, att dessa sädeslag äro tillräckliga för förbrukningen. Det korn, som skördas, torde ungefär motsvara densamma. Endast hafren lemnar ett betydande öfverskott för utförsel och det pris, den dervid betingar, bestämmer dess försäljningsvärde inom riket. Beträffande bergsbrukets och skogshushållningens alster, hvilka till största delen äro afsedda för utförsel och afsättning i utlandet, så gäller detsamma, som nyss är sagdt om hafren.

Lika med flertalet af de personer, hvilkas yttranden Konungens Befallningshafvande inhemtat, anser Konungens Befallningshafvande de allmänaste orsakerna till det rådande ekonomiska betrycket bära tillskrifvas bindandet af större kapitaler, än den verkliga förmögenheten medgifvit, utländsk konkurrens, för dyra produktionskostnader, för hög räntefot vid upplånande af drifts- och förlagskapital samt för höga transportkostnader.

Under förra hälften af 1870-talet, då en plötslig uppblomstring inom alla områden af näringslifvet visade sig, uppstod ock en stark öfverspekulation, hvilken i sin ordning bidrog att stegra prisen å fastigheter, lifsförnödenheter och andra varor. Alla de som under nämnda tid till då gängse pris köpte jordbruksfastigheter, vare sig uteslutande för eget eller ock för delvis upplånadt kapital, hafva under den tid af aftuning, som efter öfverspekulationen småningom inträdde, icke förmått att så uppbringa sina egendomars afkastning, att de haft skäligen ränta å utlagdt kapital. Äfven de, som börjat sin näring med ett kapital, hvilket efter våra förhållanden måste anses hafva varit någorlunda tillräckligt, hafva till följd af de försämrade för-

hållandena måst beträda skuldsättningens väg och derunder se sitt kapital småningom bortsmälta. Under öfverspekulationens tid blefvo många jernbruk utvidgade i förhoppning att den goda konjunkturen skulle vara åtminstone så länge, att kostnaderna för verkens utvidgning och förbättring blefve godtgjorda, en förhoppning, som icke allestädes gick i fullbordan.

Att svenska jordbrukets alster lida af en öfvermäktig utländsk konkurrens, lär väl icke kunna af någon bestridas. Det starka prisfall, råg och hvete under de senaste åren varit underkastade, måste, enär deraf icke produceras tillräckligt för landets eget behof, uteslutande tillskrifvas nämnda konkurrens. Lättade och förbättrade kommunikationsmedel hafva beredt möjlighet för aflägsna länder med jungfrulig jord, som bär rika skördar af råg och hvete, att äfven här i Norden uppträda täflande med landets jordbrukare.

Den lägervall, hvori svenska jernhandteringen befinner sig, är att tillskrifva dels den tullpolitik, som flertalet af främmande länder omfattat och hvarigenom utförseln af nämnda handterings tillverkningar försvåras, ja rent af hämmas, och dels de nya upptäckter inom jernets metallurgi, hvilka göra svenska jernet, trots dess framstående godhet, för utlandet umbärligt. Genom den s. k. basiska processen, specielt Thomas-Gilchrist-metoden, kan äfven ur utlandets sämre jernmalmer vinnas ett jern, tillräckligt godt för åtskilliga ändamål, hvartill förut endast svenskt jern användes. Vid de engelska jernverken lära genom användning af spanska blodmalmer och svenskt tackjern enligt Siemens-Martins-metod framställas jern och stål, som i godhet kunna täfla med de allra flesta svenska stämplar. Silfrets oerhörda sjunkande i värde säges ock hafva varit ödesdiger för den svenska afsättningen, enär till följd deraf den ganska betydande indiska jernmarknaden blifvit stängd och konkurrensen å andra afsättningsorter ökats. Man klagar äfven inom detta län öfver konkurrensen med de å Östersjöskusten belägna jernverken, hvilka åtnjuta fördelen af såväl mycket billiga träkol, som ock billiga sjöfrakter; hvarjemte den låga utfrakten till afsättningsorten möjliggör antagande af så låga pris, att de för jernverken inom Örebro läns bergslag skulle vara ruinerande. Verkningarne af dessa ogynsamma förhållanden hafva ock visat sig. I detta afseende åberopar Konungens Befallningshafvande den omständighet att, på sätt ofvan nämnts, fem stora jernbruk kommit på obestånd, äfvensom det förhållande att, enligt hvad en bruksidkare upplyst, de allra flesta stångjernsmiden inom Ramsbergs socken på sista tiden blifvit nedlagda. Samtidigt härmed är den svenska jernstillverkningen utsatt för en stark utländsk konkurrens. En med förhållandena förtrogen jernbruksidkare har uppgifvit, att af de i den svenska jernkramhandeln till salu hållna varor 75 procent vore af tysk tillverkning och att af det jern, som kommit till användning vid nybyggnader i hufvudstaden, icke mera än 10 procent vore tillverkade i Sverige. Denna utländska konkurrens arbetar att i födseln qväfva hvarje ny art af tillverkning, som sträfvar att uppkomma i vårt land. Så t. ex. söker den stora verkstad i Birmingham, som tillverkar jernskrufvar för träarbeten, att nedslå den i vårt land påbörjade tillverkningen af sådana skrufvar genom att utbjuda sina alster till ett pris, betydligt lägre, än det i England gällande.

Det svenska jordbruket har, i jernförelse med de flesta andra länders, dryga produktionskostnader, beroende på den mångstädes karga jordmånen, på den korta sommaren, under hvilken

det egentliga jordbruksarbetet skall utföras, och till följd deraf på den stora arbetskraft, som året om måste underhållas, men under öfriga årstider icke får full användning. Dertill kommer uppförande och underhåll af de solida och dyrbara byggnader, som af klimatiska förhållanden påkallas. Någon nämnvärd minskning i nämnda produktionskostnader lär icke kunna göras, hvadan de gällande låga prisen å jordbrukets alster antagligen komma att sänka jordvärdet och jordräntan. De höga belopp, hvartill tjenstehjons- och arbetslöner under förra hälften af 1870-talet uppgingo, hafva väl i någon mån minskats, men ingalunda i jemförligt förhållande med det ständigt sjunkande priset å jordbrukets alster.

Äfven bergshandteringens produktionskostnader äro höga. Priset å träkolen ställer sig ojemförligt högre än det i främmande länder å stenkol. Emellan arbetsgifvaren och arbetarne på bergshandteringens område är förhållandet i vårt land ett närmare och innerligare än utrikes. När vid dåliga konjunkturen den utländske arbetsgifvaren afskedar sina arbetare i mängd, låter den svenske arbetsgifvaren under liknande förhållanden arbetet fortgå, för att bereda sina arbetare förtjänst och förebygga, att de falla kommunens fattigvård till fast, liksom han i allmänhet förser dem med fasta bostäder. Om de löner, som komma arbetarne inom ifrågavarande näringsgren till del, gäller ock hvad som sagts om jordbruksarbetarens löner.

Alla de näringsidkare, hvilka till Konungens Befallningshafvande afgifvit yttranden i ämnet, klaga öfver att räntefoten i vårt land är för hög.

En och annan såväl jordbrukare som bergsbruksidkare har ock såsom orsak till det ekonomiska betrycket uppgifvit för höga frakt- och transportkostnader. Sålunda skildrar en jordbrukare, huru ogynsamma förhållandena för svenska jordbruket gestalta sig, när »saluprisen å dess alster i vårt land med dess hårda klimat och karga jordmån komma i nivå med prisen i länder med ett gynnsamt klimat och en rik jord, och när en fraktkostnad öfver hafven icke väger stort tyngre än några mils landsvägs- eller jernvägstransport i hemlandet». Till belysande af den rôl, fraktsatserna spela inom jernhandteringen, har en bruksidkare anfört, att »sammanlagda fraktafgifterna för hvad som åtgår för tillverkning af en centner stångjern och dettas fraktande till Göteborg från ett inom Karlskoga härad befintligt jernbruk utgör i medeltal 1 krona 50 öre; hvadan, och då det för närvarande gällande pris å en centner stångjern för vidare befördran till Göteborg är 5 kronor 90 öre, de utbetalda fraktafgifterna utgöra 25 $\frac{1}{4}$ procent af hela beloppet».

Ett osundt creditsystem och en alltför stor utsträckning af löftesmannansvarighet kunna ock anses vara medverkande orsaker till det öfverklagade tillståndet i ekonomiskt afseende.

På vissa orter inom länet tillkomma särskilda förhållanden, hvilka i sin mån bidra att öka det ekonomiska betrycket. Sålunda är företaget att sänka sjöarne Hjelmaren och Qvismaren förenadt med stora kostnader för innehafvarne af den jord, som af företaget beröres. De anledningar till allvarliga bekymmer, hvilka dessa kostnader framkalla, torde dock kunna anses vara af öfvergående natur, då kostnaderna komma att lättare bäras, när den torrlagda marken hinner odlas och besås samt frambringa rika skördar. Ofvan är nämndt, hurusom byggandet af jernväg från Askersund till Skyllberg tynger på den

ekonomiska ställningen inom nämnda stads samhälle». — — — — —

Beträffande 4:e frågan, får Konungens Befallningshafvande hänvisa till nedanstående tabellariskt uppställda öfversigt öfver lagsökningarne under åren 1876—1885. Den utvisar det märkliga förhållande, att lagsökningarne under åren 1881—1885 varit färre än under åren 1876—1880, utom hvad angår de lagsökningar, som anstalts mot innehafvare af hypotekslån. Sistnämnda slag af lagsökningar hafva under förstnämnda årsföljd utgjort 393 mot 267 under årsföljden 1876—1880. Hufvudsakliga anledningen till först anmärkta förhållande är att söka deri, att kraf grundade på icke godkänd räkning, enligt nya Utsökningslagen, icke må af Öfverexekutor upptagas. I öfrigt är att anmärka, att under åren 1876—1878 Konungens Befallningshafvande ensam varit Öfverexekutor i länet, men att, sedan nya utsökningslagen trädte i kraft, från och med 1879 särskilde Öfverexekutorer i Örebro, Askersund och Nora handlagt och fortfarande handlägga utsökningsmål». — — — — —

Antalet lagsökningar vid Örebro Landskansli under åren 1876—1885.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	1876-80.	1881-85.
Ståndspersoner, Handlande.....	246	373	617	149	55	49	51	42	42	45	1,440	229
Hemmansegare och Brukare af allmogestånd.....	519	774	1,687	469	312	328	245	251	289	293	3,761	1,406
Torpare, Tjenstefolk, Handverkare m. fl..	922	1,175	2,709	612	437	444	368	390	355	366	5,855	1,923
Hypotekslagsökningar.	52	45	69	65	36	52	67	74	91	109	267	393

Utsökningsmålen antal inom de särskilda fögderien, de ådömda skuldbeloppen, antalet anhängiggjorda konkurser och exekutivt försålda fastigheter jemte de belopp, hvartill dessa försåls, inhemtas af följande tabell:

	Utsökningsmålen		Antal anhängiggjorda konkurser.	Exekutivt försålda fastigheter.	
	antal.	skuldbelopp.		Antal.	Försäljningsbelopp.
<i>Öster-Nerikes fögderi.</i>					
År 1881.....	82	19,046	16	4	1 9,000
» 1882.....	124	44,079	43	5	4 127,755
» 1883.....	126	17,264	61	3	— —
» 1884.....	118	24,725	61	8	2 3,300
» 1885.....	119	53,270	73	7	— —
Summa	569	158,386	54	27	7 140,055
<i>Vester-Nerikes fögderi.</i>					
År 1881.....	205	42,188	89	14	— —
» 1882.....	190	47,300	09	14	2 12,000
» 1883.....	145	28,762	23	13	3 21,750
» 1884.....	144	42,795	20	14	2 10,800
» 1885.....	145	24,298	80	15	— —
Summa	829	185,345	21	70	7 44,550

	Utsökningsmålen			Antal anhängiggjorda konkurser.	Exekutivt försälda fastigheter.	
	antal.	skuldbelopp.			Antal.	Försäljningsbelopp.
<i>Nora fögderi.</i>						
År 1881	151	60,560	55	8	—	—
» 1882	98	51,834	83	4	4	22,320
» 1883	51	7,967	85	3	—	—
» 1884	70	17,589	80	7	—	—
» 1885	65	20,665	12	3	2	16,100
Summa	435	158,617	15	25	6	38,420
<i>Lindes fögderi.</i>						
År 1881	72	12,078	95	2	2	2,750
» 1882	59	16,372	79	4	—	—
» 1883	68	14,571	72	8	3	22,335
» 1884	66	29,904	57	1	2	9,600
» 1885	93	16,058	26	5	1	1,470
Summa	358	88,986	29	20	8	36,155

För *fattigvården* inom länet innehåller den del af »Bidrag till Sveriges officiella statistik» Litt. U., som afhandlar kommunernas fattigvård och finanser, fullständig redogörelse, hvilken, tillika med de upplysningar rörande inom länet befintliga fattigårdar, som dels i senaste femårsberättelse, dels ock längre fram i denna berättelse finnas intagne, Konungens Befallningshafvande här åberopar.

Antalet och beskaffenheten af de under femårsperioden inom länet begångna och beifrade *brott* inhämtas af nedanstående tabell:

År.	Antal personer häktade för						Summa.	Från annat fängelse hållande för att försettia ådömt strafarbete.
	stöld med eller utan inbrott.					snatteri.		
	1:a resan.	2:a resan.	3:e resan.	4:e resan.				
1881	8	2	2	2	1	15	45	
1882	11	2	2	3	1	19	46	
1883	15	2	—	1	1	19	35	
1884	7	5	3	1	2	18	35	
1885	23	6	2	2	2	35	45	
Summa för alla åren eller i årligt medeltal	64	17	9	9	7	106	206	
	12·8	3·4	1·8	1·8	1·4	21·2	41·2	
År.	Antal personer häktade för						Summa.	Från annat fängelse hållande för att försettia ådömt strafarbete.
	mord, dråp eller rån.	stöld eller snat- teri.	för- falsk- nings- brott.	våld mot person.	mindre förbry- telser eller böters afsitt- ande.	lösdrif- veri.		
1881	6	15	5	3	237	152	418	45
1882	4	19	3	5	202	135	368	46
1883	5	19	2	3	223	100	352	35
1884	8	18	1	2	233	98	360	35
1885	2	35	3	2	212	90	344	45
Summa för alla åren ell. i årligt medeltal	25	106	14	15	1,107	575	1,842	206
	5	21·2	2·8	3	221·4	115	368·4	41·2

Årliga medeltalet af personer, som under nästföregående femårsperiod häktats för mord, dråp eller rån utgjorde 2·2; för stöld eller snatteri: 24; för förfalskningsbrott: 2·4; för våld mot person: 5·2; för mindre förbrytelser eller böters afsittande: 225,4 och för lösdrifveri: 147,4. Antalet mord, dråp eller rån samt antalet förfalskningsbrott hafva sålunda ökats; hvaremot brott mot eganderätten och våld mot person, liksom lösdrifveriet minskats.

I befolkningens *lofnadsätt* och *klädedrägt* eller i sättet för byggandet af dess *bostäder* och *gårdar* hafva några märkbara förändringar icke inträdt, utan gäller derom fortfarande hvad i föregående berättelse omförmäts.

Bruket och missbruket af *starka drycker* aftaga märkbart. En allmännare upplysning, de religiösa rörelserna samt en mängd nykterhetsföreningar och andra sammanslutningar för främjande af upplysning och sedlighet torde förtjensten af denna fortgående förbättring böra tillskrivas. Konsumtionen af öl har nog ökats, men i åtgången af vin och blandningar med detta namn, som i början af femårsperioden tilltog, har, till följd af Goodtemplarlogernas och nykterhetsföreningarnes verksamhet, en märkbar minskning åter inträdt.

Den vikt och det inflytande på det sedliga lifvet, ofvananmärkta för allmännyttigt ändamål bildade sammanslutningar och föreningar ostridigt hafva, föranleder Konungens Befallningshafvande att för dem, så vidt de kommit till Konungens Befallningshafvandes kännedom, här något närmare redogöra med angifvande af den trakt, inom hvilken de verka. Af dylika sammanslutningar och föreningar finnas inom

Askers socken: Dels nykterhetsföreningen »Hoppets här», som har till uppgift att motarbeta dryckenskapslasten och spritdryckers tillverkning, hvilken förening räknar omkring 800 medlemmar, dels en Good-templar-loge med omkring 40 ledamöter;

Lännäs socken: En nykterhetsförening med 300 ledamöter;
Stora Mellösa socken: En nykterhetsförening jemväl kallad »Hoppets här» med 260 medlemmar; en »husbondeförening», som bildad 1878, har till ändamål att verka för tjenares och i allmänhet ungdomens lyftning i religiöst och sedligt afseende samt för deras ekonomiska förkofran; en »fosterländsk förening» med 42 medlemmar, mesta delen yngre personer af allmogeklassen, hvilken förenings syfte är att genom föredrag och diskussioner befrämja upplysning och kunskap i hvarjehanda ämnen; samt slutligen en »Evangelisk-Luthersk missionsförening», hvars syfte angifves af benämningen;

Gellersta socken: En Good-templar-loge och en »fosterländsk förening», hvilken senare har till ändamål att till gagn för det allmänna och sina medlemmar söka genom sammanslutning befordra sedlighet och upplysning;

Ekeby socken: En nykterhetsförening, benämnd »Hoppets här» och bestående af 112 medlemmar;

Sköllersta socken: En nykterhetsförening med omkring 300 medlemmar, en »husbondeförening» och en »fosterländsk förening»;

Svennevads socken: En Good-templar-loge, benämnd »Skogholm»;

Glanshammars socken: »En fosterländsk förening»;

Lillkyrka socken: »En fosterländsk förening»;

Götlunda socken: En Good-templar-loge;

Lerbäck's socken: Två Good-templar-loger, benämnda »Räddningsbåten» och »Åsbrohammar»;

Kumla socken: Tre Good-templar-loger, benämnda »Nata-niel», »Linnéa» och »Trofast»;

Hallsbergs socken: En Good-templar-loge, »Unitas»;

Vihy socken: En Good-templar-loge, »Våglyckan» och en Blåbandsförening;

Bodarna socken: En Good-templar-loge, »Victor Cassel»;

Hammars socken: En Good-templar-loge, »Grufvan»;

Snaftunda socken: En Good-templar-loge, »Hammaren»;

Nora socken: Tre Good-templar-loger, benämnda »Nora skog», »Hammarby» och »Jernviljan»;

Vikers kapellag: En Good-templar-loge, »Bergfast»;

Jernboås socken: En Good-templar-loge »P. Fjellstedt»;

Hellefors socken: En Good-templar-loge »Ledstjernen»;

Karlskoga socken: Två Good-templar-loger, benämnda »Laurentius Petri» och »Per Lagerhjel»;

Ljusnarsbergs socken: Tre Good-templar-loger, benämnda »Kraft och vilja», »Kämpen Caiser» och »Nordförbundet»;

Lindes socken: En Good-templar-loge, »Ingeborg»;

Örebro stad: Fem Good-templar-loger af amerikanska grenen, med omkring 300 medlemmar, och en loge af den engelska grenen;

Askersund: En Good-templar-loge, »Svan»;

Nora: En Good-templar-loge;

Lindesberg: En Good-templar-loge, »David».

Af ofvanuppräknade Good-templarloger, bland hvilka 28 skola tillhöra den amerikanska grenen och de öfriga den engelska, torde väl en eller annan numera vara upplöst, men de återstående arbeta så mycket ifrigare och med stor framgång för sitt vackra mål, nykterhet och sedlighet. Antalet af de inom länet arbetande logernas af engelska grenen medlemmar uppgifvas uppgå till mer än 900.

Af en del Goodtemplarordens medlemmar hafva medelst månadliga afgifter å mindre belopp bildats särskilda sjuk- och begravningskassor, hvilka lemna sina delegare sjukhjälp och genom särskilda sammanskott vid dödsfall bland kassans delegare äfven begravningshjälp. Dylika kassor hafva äfven bildats inom arbetareföreningarne, för hvilka kassor, der de samlat några fonder, redogöres i tabell N:o 8.

I afseende å *folkskolorna* och *folkbildningen* gälla fortfarande de uttalanden, som förekomma i föregående berättelse. Skolorna omfattas af allmänheten med stigande intresse och församlingarnes offervillighet i fråga om utgifter för sina skolor är fortfarande värd allt erkännande. Den undervisning, som, väl öfvervakad, deri meddelas, ökar kunskaperna och kunskapsbegäret och lifvar äfven hågen för läsning. Det vanligaste sättet för tillfredsställande af denna håg torde vara läsning af tidningar, och bland dem i främsta rummet de, som i orten utgifvas, men äfven *sockenbiblioteken* anlitas flitigt. Dessa senares bokförråd, som i allmänhet äro väl valda, hafva betydligt ökats, så att bandens antal uti de i förra berättelsen uppräknade 24 sockenbiblioteken inom Öster-Nerikes fögderi, som enligt samma berättelse uppgingo till 5,999, nu stigit till 7,463. Likaså hafva bandens antal uti de i förra berättelsen omnämnda 17 sockenbiblioteken inom Vester-Nerikes fögderi stigit från 3,085, som de utgjorde vid 1880 års slut, till 3,706 vid 1885 års slut; hvarförutom sedan 1880 äfven i Hardemo socken samlats ett sockenbibliotek, nu innehållande 89 band, så att dylika bok-

samlingar nu finnas i alla fögderiets kommuner. Nora fögderis alla kommuner hafva ock sockenbibliotek; det för Nora socken gemensamt för socknen och staden af samma namn. Dessa bibliotek, som vid 1880 års slut innehöllo 3,300 band, hade vid 1885 års slut 3,815 band. Inom Lindes fögderi, der sockenbibliotek icke saknas i någon kommun, funnos i dessa boksamlingar vid 1880 års slut 2,487 band. Vid 1885 års slut hade bandens antal ökats till 2,557. Biblioteket i Lindesberg är gemensamt för Lindes socken och Lindesbergs stad.

Stadsbiblioteket i Örebro innehöll vid 1880 års slut 1,247 volymer och vid 1885 års slut 1,627 volymer. Biblioteket, som under 1880 utlånat böcker åt tillhopa 1,988 personer, hade år 1885 lemnat boklån åt 2,643 personer, af hvilka 233 ståndspersoner, 524 handverkare och 1,886 arbetare.

Det i staden Askersund befintliga bibliotek har, ehuru ej stort, fortfarande anlåtats, hvarjemte detsamma upphjelpes med anslag från stadens sida.

Af förestående redogörelse framgår, att sockenbibliotek finnas i länets samtliga kommuner med undantag endast af Täby socken i Öster-Nerikes fögderi.

För de *skismatiska rörelserna* inom länet redogöres utförligt i nästföregående berättelse. Då dessa rörelser icke antagit någon ny riktning eller ny karaktär, om de ock på ett och annat ställe fått en något större utbredning, torde Konungens Befallningshafvande nu kunna hänföra sig till hvad i nämnda berättelse derom förekommer. Till de i förra berättelsen omförmälda fyra af staten erkända metodist-episkopalförsamlingarna inom länet hafva numera kommit ytterligare fyra, nemligen:

1:o. »*Emaus*», *metodist-episkopal-församlingen i Hardemo*, hvilken Kungl. Maj:t genom nådig resolution den 24 mars 1882 förklarar af staten erkänd med rätt till offentlig religionsöfning under de vilkor och bestämmelser, som i Kungl. Förordningen den 31 oktober 1873 stadgas, samt tillika tillåtit förvärfva och besitta en tomt å hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Lanna Norrgården i Hardemo socken med derå uppförd kapellbyggnad;

2:o. »*Gilead*», *metodist-episkopal församling i Lekhyttan* inom Hidinge socken, hvilken på ansökning af åtskilliga personer från Knista, Hidinge, Qvistbro och Tyslinge socknar Kungl. Maj:t genom nådig resolution den 5 maj 1882 förklarar af staten erkänd med rätt till offentlig religionsöfning jemväl under de vilkor, som i Kungl. Förordningen den 31 oktober 1873 stadgas;

3:o. *Metodist-episkopal-församlingen i Hallsberg*, bildad på grund af den i förra berättelsen omförmälda nådiga resolutionen af den 10 mars 1876, hvarigenom Kungl. Maj:t i nåder förklarar de församlingar, hvilka medlemmar af metodist-episkopalkyrkan anmält sig vara sinnade att bilda i Hallsberg med flere andra orter, af staten erkända, med rätt till offentlig gudstjenst under vilkor, som ofvan nämnts; och

4:o. *Metodist-episkopalförsamlingen i Laxå*, hvilken genom Nådigt Bref den 29 februari 1884 förklarats af staten erkänd under enahanda vilkor, som för ofvan uppräknade församlingar stadgats. Dessa församlingar hafva alla anställt föreståndare och derom hos Konungens Befallningshafvande gjort anmälan.

I fråga om antalet medlemmar tillhörande metodist-episkopalförsamlingarne inom länet hafva andra uppgifter icke erhållits

än de, hvilka statskyrkans presterskap kunnat lemna å de personer, hvilka annått sig till utträde ur statskyrkan och deras familjer. Enligt dessa uppgifter skulle metodistförsamlingen i Örebro hafva 99 medlemmar, den i Lindesberg 64, i Nysund 46, i Karlskoga 93, i Hardemo 22, i Hidinge 32, i Hallsberg 39 och den i Laxå 100.

Af de i Konungens Befallningshafvandes senaste berättelse upptagna bönehus har det vid lägenheten Stohagen invid Askers by i Askers socken förut befintliga under 1885 nedbrunnit, men äro åtgärder redan vidtagna för husets återuppförande. Utom de i nämnda berättelse uppräknade byggnader af ifrågavarande art, finnas numera å landsbygden inom länet följande bönehus, nemligen:

Socken.	Hemman, å hvars egor byggnaden är uppförd.	Värde i kronor.	Det trossamfund, hvartill egarne eller disponenterne af byggnaden höra.	Anmärkingar.
a) Öster-Nerikes fögderi.				
Mosjö	Mosås by	1,000	Evangelisk-Lutherska	Byggnaden tillhör en förening af Evangelisk-Lutherska missionen, som der håller sammanträden för andaktsöfningar under uppträdande af predikanter ur hvilket samfund som helst. Föreningen håller jemväl söndagsskola.
Täby	Skeppsta	500	D:o	D:o D:o D:o
Axberg	Qvinnestatorp	1,200	Baptismen	Innehafvarne af byggnaden hafva icke utträtt ur statskyrkan. Söndagsskola för barn af baptister och frikyrkliga hålles.
Hofsta	Yxsta	1,000	Evangelisk-Lutherska	Byggnaden tillhör en afdelning af Evangelisk-Lutherska missionen, som der förrättar sin andakt. Af församlingens småskolelärarynna hålles här söndagsskola.
Vintrosa	Arfvaby	1,000	D:o	
Tysslinge	Garphyttan	1,300	D:o	
Ekeby	Näfvesta	5,000	Baptismen	
D:o	Torsta	1,100	Evangelisk-Lutherska	
Glanshammar	Krogesta	4,000	D:o	
Götlunda	Norra Lunger	3,000	D:o	
Lillkyrka	Åsta	2,000	D:o	
b) Vester-Nerikes fögderi.				
Kumla	Stene	—	Metodismen	
Lerbäck	Isåsen	1,000	Evangelisk-Lutherska	
D:o	Berg	—	D:o	
Edsberg	Sörby	—	D:o	
Nysund	Källsbo	1,000	D:o	
Viby	Stenkulla	—	D:o	
Snaffunda	Svinnersta	1,000	D:o	
c) Nora fögderi.				
Grythyttte	Loka	1,000	Evangelisk-Lutherska	Medlemmarne äro separatistiskt sinnade.
Karlskoga	Bottesbol	3,200	D:o	Byggnaden eges af »Degerfors kristliga missionsällskap».
D:o	Gräsholmen	2,000	D:o	Byggnaden eges af »Gräsholmens kristliga missionsällskap».
d) Lindes fögderi.				
Fellingsbro	Bäck	4,000	Evangelisk-Lutherska	
D:o	Grönbo	1,600	D:o	Tillhör Bruksegarne.
D:o	Finnåker	620	D:o	D:o.
Näsby	Lundby, Lia	4,000	D:o	Bönehuset tillhör medlemmar af statskyrkan.
Linde	Guldamedshyttan	1,000	D:o	Bönehuset tillhör medlemmar af statskyrkan och kallas Fridhem.
Ramsberg	Kårberg	2,000	D:o	D:o D:o
Ljusnarsberg	Björkfall	1,000	D:o	Detta bönehus tillhör Ljusnarsbergs missionsförening.
D:o	Ställdalen	3,000	D:o	Samma förening är jemväl egare till detta bönehus.

Vid 1880 års slut funnos å landsbygden inom länet 75 bönehus, missionshus eller för sammankomster till gemensamma andaktsöfningar särskildt afsedda byggnader, deraf 20 inom Öster-Nerikes, 31 inom Vester-Nerikes, 17 inom Nora och 7 inom Lindes fögderi. Sammanräknade värdet af dessa byggnader var 184,400 kronor. Vid 1885 års slut hade en af dessa

byggnader förstörts genom våld, men under tiden tillkommit 11 i Öster-Nerikes, 7 i Vester-Nerikes, 3 i Nora och 8 i Lindes fögderi eller tillsammans 29 med ett sammanräknadt värde af 47,520 kronor, så att vid 1885 års slut funnos å länets landsbygd 103 för andaktsöfningar afsedda dylika byggnader till ett sammanräknadt värde af 226,920 kronor.

Utom uti de i förra berättelsen omnämnda *brukskyrkor* och *kapell*, förrättas, liksom i de allmänna sockenkyrkorna, af vederbörande församlings presterskap vissa *helgdagar* gudstjenst vid Degerfors och Kedjeåsen i Karlskoga samt vid Rockesholms och Elfstorps bruk i Grythytte socken.

I länets städer finnas fortfarande de i förra berättelsen omnämnda bönehus.

Förlikningsnämnder finnas ännu inom Mosjö, Vintrosa, Tysslinge, Kil, Norrbyås, Gellersta och Sköllersta socknar af Öster-Nerikes fögderi äfvensom en för Kumla och Hallsbergs socknar i Vester-Nerikes fögderi, men de hafva icke utöfvat någon nämnvärd verksamhet. Nämnderna inom Askers och Stora Mellösa socknar, som icke på flere år anlitats, hafva faktiskt upphört.

Af de till öfning i vapnens bruk inom länet bildade *skarp-skytteföreningar* kvarstår med oförändrad organisation endast *Örebro frivilliga skarpskytteförening*, hvilken vid 1885 års slut räknade en styrka af 445 man, indelade i tre kompanier och tolf korpralskap, hvaraf 192 man tillhörde Örebro centralafdelning och 253 man filialafdelningarna å landet. Innevarande år vunno 39 skarpskyttar — 29 från staden och 10 från landet — befrielse från första årets vapenöfning.

Skarpskytteföreningen i Askersund upplöstes å föreningens årsmöte den 12 juli 1885 och har i dess ställe der bildats ett skyttegille, för hvilket Konungens Befallningshafvande fastställt reglemente den 19 oktober nämnde år.

Lindes och Ramsbergs bergslags- samt Nya Kopparbergs skarpskytteföreningar hafva faktiskt upphört att finnas till. Inom Nya Kopparbergs härad är bildadt ett skyttegille, som sedan 1884 åtnjutit bidrag af statsmedel.

Beloppen af de statsmedel, skarpskytteföreningar och skyttegille inom länet fått uppbära under hvart och ett af ifrågasvarande fem år, inhentas af nedanstående tabell:

Skarpskytteföreningar och skyttegillen.	Till föreningen.		Täffingars anordnande.		Målskjutningspremier.	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>1881 års anslag.</i>						
Askersund	82		65		49	
Örebro	657	739	525	590	394	443
<i>1882 års anslag.</i>						
Askersund	79		63		48	
Örebro	613	692	490	553	368	416
<i>1883 års anslag.</i>						
Askersund	186		—		—	
Örebro	1,392	1,578	200	200	526	526
<i>1884 års anslag.</i>						
Askersund	174		—		—	
Örebro	1,260		200		582	
Kopparbergs skyttegille	312	1,746	—	200	—	582
<i>1885 års anslag.</i>						
Askersund	192		—		—	
Örebro	1,278		200		582	
Kopparbergs skyttegille	336	1,746	—	200	—	582

3. Näringar.

A) **Jordbruk** och B) **Boskapsskötsel**. I afseende å dessa näringar torde Konungens Befallningshafvande få återropa de statistiska uppgifter, som af länets Hushållningssällskap årligen afgifvas och af Kungl. Statistiska Centralbyrån offentliggöras, samt vidare de upplysningar, som, hufvudsakligen meddelade af länets Hushållningssällskap, här nedan omförmälas.

I föregående berättelse finnes uppgifvet, att den odlade jorden inom länet vid 1880 års slut utgjorde 267,734 tunnland. Vid 1885 års slut skall den hafva stigit till 281,333 tunnland. Arealen för träd-, humle- och kålgårdar har ock stigit, men arealen af naturlig äng och skogbärande mark deremot sjunkit, såsom synes af nedanstående *tabell*, hvilken äfven angifver, huru den odlade egovidden användes.

År.	Af den dugliga marken belöpte på				Af odlade egovidden användes till								
	träd-, humle- och kålgård.	åker och annan odlad jord.	naturlig äng.	skogbärande mark.	höstsäd.	vårsäd;		potatis.	andra rotfrukter.	spånadsväxter.	gräs och andra foderväxter till		träde.
						stråsåd.	baljväxter.				bete.	skörd.	
T u n n l a n d.													
1881.....	2,655	269,962	99,236	1,028,352	35,941	74,816	4,197	11,945	951	432	6,226	100,383	34,849
1882.....	2,658	270,785	96,723	1,020,735	35,502	76,772	4,085	11,970	900	410	6,040	100,547	34,669
1883.....	2,626	273,162	95,022	1,029,548	35,283	79,129	4,004	11,801	859	367	5,809	101,264	34,584
1884.....	2,723	276,293	93,011	1,018,506	35,065	82,849	4,009	11,960	1,018	294	5,491	100,871	34,733
1885.....	2,777	281,333	85,019	1,022,439	35,396	84,973	3,905	11,931	910	258	6,367	102,886	34,653

Summan af de odlade egoviddar, för hvilkas användning redovisats, öfverensstämmer icke fullt med summan af i tabellen angifven »åker och annan odlad jord»; men skillnaden är icke

stor och uppgifterna om den odlade jordens användning torde lemna åtskilligt öfrigt att önska i fråga om fullständighet. Uppgifterna om den odlade jordens utsträckning under föreliggande

period bekräftar den förut gjorda iakttagelsen, att arealen af den odlade jorden inom länet årligen ökas. Ökningen för alla fem åren uppgår till 13,599 tunnland, ett belopp som, fördeladt på hvar och ett af de fem åren i perioden, visar en årlig ökning af nära 2,720 tunnland, men som enligt uppgifterna är mycket olika för de olika åren eller respektive: 2,228, 823, 2,377, 3,131 och 5,040. Att uppgifterna för de båda sista åren under perioden skulle förete höga tal i fråga om den odlade jordens ökade areal, var att vänta, enär derunder stora vidder odlats af den genom sjöarne Hjelmarens och Qvismarens sänkning torrlagda ängsmarken. Den i föregående berättelse antagna beräkning af den odlade jordens årliga tillökning med 1,200 till 1,700 tunnland gäller sålunda icke vidare. Att åkerjordens ökning skett på ängsmarkens bekostnad, synes af den för hela perioden till 16,189 tunnland uppgående minskning, som ängsmarken undergått från 1880 till och med 1885, en minskning, som med nära 2,600 tunnland öfverstiger åkerjordens ökning under samma tidrymd, hvilket dock torde kunna förklaras dermed, att uppgifterna om ängsmark äro osäkra, då i en del uppgifter till ängsmark stundom upptagits skogshagar och betesmarker, som ett annat år hänförts till skogsmarken. Bland skogbärande mark torde ock i många fall vara inräknad skogsmark, som icke är skogbärande. Med undantag för den jord, som till följd af sjösänkningar och dylika företag under ifrågasvarande femårsperiod förvandlats från naturlig äng till åker, torde i fråga om *den odlade jordens beskaffenhet* ännu gälla det i föregående berättelse uttalade omdöme eller att den i allmänhet icke kan anses annorlunda än som medelmåttig. Deremot kan den genom sjösänkningarna och invallningarna vunna jorden betecknas såsom god. Härmed har länets åkerjord vunnit en tillökning, som åt den förståndigt beräknande samt med erforderligt förlags- och rörelsekapital försedde odlaren af den nya jorden fortfarande bör kunna lemna rika skördar och som med skäl kan räknas till länets yppersta jord.

Sättet för den odlade jordens brukning har under senast förflutna femårsperiod icke undergått andra väsentliga förändringar än i den riktning till vaxelbrukets utvidgande, som i förra berättelsen antydes. Med den större efterfrågan å hafre,

som under de senare åren egt rum, och den större användning, detta sädeslag erhållit, i följd af den betydligt utvidgade mejerirörelsen, har hafren intagit ett allt större rum vid sädesodlingen. I sammanhang härmed hafva väl större eller mindre ändringar vidtagits med åkerjordens brukningsätt, men dessa ändringar kunna lika lätt öfvergifvas och man kan återgå till det förut följda brukningsättet, i fall omständigheterna skulle dertill föranleda. Så väl den ökade hafreodlingen, som den under senare åren stegrade efterfrågan å svenskt utsädesfrö kunna antagas skola alltmer föra med sig ett hastigare och allmännare öfvergifvande af de för rågproduktion hufvudsakligen afsedda två- och treskiftesbruket.

Den mängd *utsäde*, som af hvar särskildt sädeslag vanligen utsås på ett tunnland, är fortfarande densamma, som i föregående berättelse. Mängden af det *utsäde*, som användts till besäende af den odlade jorden, uppgifves hafva utgjort:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Medeltal.	
	K u b i k f o t.					Kubikf.	Tunnor.
af Höstvetete	18,044	17,772	18,906	19,089	20,389	18,840	2,990
» Vårhete	5,651	5,915	6,953	7,648	6,467	6,527	1,035
» Höstråg	141,642	140,905	138,713	136,791	136,717	138,953	22,056
» Vårråg	434	422	346	346	319	373	59
» Korn	36,791	38,152	40,383	39,230	32,064	37,324	5,924
» Hafre	526,320	547,974	558,794	575,908	588,453	559,409	88,795
» Blandsäd	8,561	10,029	10,936	12,083	12,203	10,762	1,708
» Ärtor	12,845	12,757	12,807	12,757	11,714	12,576	1,996
» Bönor	1,373	1,430	1,285	1,291	1,044	1,284	203
» Vicker	11,875	11,844	13,015	14,420	12,078	12,646	2,007
» Potatis	402,765	397,511	403,326	408,410	402,419	402,886	63,950
» Lin och hampa	1,278	1,247	1,014	995	898	1,086	172

Vid jemförelse af medeltalen årligen användt utsäde från sistförflutna och den nästderförut gångna femårsperioden framgår, att årliga behovet af utsäde för de flesta sädeslag något ökats. Utsädet af hafre har ökats med 11,000 tunnor. Af råg, bönor och lin har det deremot något minskats.

Den inom länet skördade grödan uppgifves, utan afdrag för utsädet, under hvarje af åren 1881—1885 hafva uppgått till följande belopp:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Medeltal.	
	K u b i k f o t.					Kubikfot.	Tunnor.
Höstvetete	84,785	130,573	100,944	128,841	173,768	123,782	19,648
Vårhete	28,343	33,490	38,940	43,747	36,213	36,146	5,737
Höstråg	929,319	962,608	832,601	1,003,779	1,103,770	966,415	153,399
Vårråg	2,085	1,776	1,392	1,852	1,602	1,781	282
Korn	241,995	242,361	243,583	236,571	190,711	231,444	33,562
Hafre	3,109,862	3,383,641	3,381,928	3,500,155	3,694,775	3,414,072	541,916
Blandsäd	47,911	63,264	69,709	77,137	86,569	68,918	10,939
Ärtor	77,137	68,537	60,473	66,742	77,905	70,158	11,136
Bönor	3,641	4,246	4,164	4,573	4,744	4,273	678
Vicker	22,484	42,909	41,031	52,403	54,524	42,670	6,773
Potatis	2,525,235	1,910,103	1,966,885	2,212,119	2,669,427	2,256,754	358,214
Rofvor							
Kålrötter och morötter }	225,401	204,441	267,913	325,445	317,997	268,239	42,577
Lin och hampa: frö	2,696	1,893	1,801	1,663	1,989	1,986	315
	C e n t n e r.					Centner.	Lispund.
D:o spåudsämne	1,035	1,112	1,112	959	842	1,012	5,060
Gräs och andra till grönfoder afsedda växter	131,135	147,473	149,244	218,313	—	161,591	807,955
Hö	1,783,652	3,272,440	2,706,483	3,012,259	3,071,342	2,769,235	13,846,175
Hö från naturlig äng och hagmark	386,018	309,516	351,101	336,699	—	345,833	1,729,165

Förestående tabell visar i fråga om skörden under sistförflutna fem år, jemförd med den under nästföregående femårsperiod, enahanda förhållande, som det ofvan omförmälda i fråga om utsädesmängden, eller att äfven skörden af de flesta sädeslag ökats. Dock hafva, utom råg, bönor och lin, för hvilka utsädet minskats, äfven korn och potatis lemnat minskad afkastning. Hvad beträffar skörd af gräs och andra till grönfoder

afsedda växter samt af hö från naturlig äng och hagmark saknas uppgifter för år 1885.

I fråga om de särskilda årens skörd dels i allmänhet bedömd och dels uppskattad i korntal af utsädet (utan afdrag för detta) åberopar Konungens Befallningshafvande de hit inkomna, till Kungl. Statistiska Centralbyrån insända och der bearbetade rapporter. Dessa gifva det resultat, som utvisas af nedanstående sammandrag.

Sammandrag af uppgifterna om korntal, m. m.

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	
Hösthvete	3'90	7'41	4'90	7'98	8'94	
Vårhvete	4'92	5'58	5'17	5'79	5'75	
Höstråg l	6'00	6'71	5'78	8'21	8'54	
Vårråg a	5'50	4'83	5'42	6'00	5'50	
Korn t	7'38	7'34	7'24	6'18	5'90	
Hafre n	7'35	7'28	6'93	7'12	6'94	
Blandsäd r	6'94	7'88	7'22	7'60	6'71	
Arter o	4'28	6'27	5'85	5'79	7'49	
Bönor K	4'14	6'66	6'76	7'57	6'46	
Vicker	4'50	6'59	6'33	7'06	7'19	
Potatis	7'29	4'48	4'82	6'46	7'03	
Potatisens beskaffenhet	Mindre god.	I allmänhet dålig; mycket angripen af torröta.	Nästan öfverallt starkt angripen af röta.	Delvis angripen af torröta; dock ej synnerligen starkt.	I allmänhet god.	
Öfriga rotfrukter	Under medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Något öfver medelmåttan.	
Lin och { frö: korntal	2's.	2's.	2's.	3'0.	3'0.	
hampa { spånadsämne	Medelmåttig.	Medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	
Höskörden {	från odlad jord	Under medelmåttan.	Riklig.	Öfver medelmåttan.	Nästan allestädes god.	Nära god; i allmänhet välbergad.
	från naturliga ängar	D:o.	Nära god.	Medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Något öfver medelmåttan.
Halm-afkastningen {	höstsädes	Medelmåttig.	God, delvis riklig.	Fullt medelmåttig.	I allmänhet god.	Nära god.
	vårsädes	Fullt medelmåttig.	D:o.	Öfver medelmåttan.	D:o.	Öfver medelmåttan.
Sädestillgången	Tillräcklig jemväl till försäljning af vårsäd; i några distrikt af Nora fögderi otillräcklig.	Fullt tillräcklig jemväl till (delvis betydlig) försäljning; dock i allmänhet brist i bergslagen.	Af höstsäd delvis otillräcklig för eget behof. Af vårsäd tillräcklig och deröfver till afsalu.	Delvis stort öfverskott; brist i en del af bergslagen.	I allmänhet ej obetydligt öfverskott till afsalu; undantag bilda härutinnan några distrikt i bergslagen.	
Fodertillgången	Otillräcklig i nordvestra delen; eljest tillräcklig, om ock knapp.	Öfver behofvet.	I allmänhet tillräcklig för eget behof; i 2 distrikt derutöfver.	Allestädes fullt tillräcklig, utom i Nya Kopparberg.	Tillräcklig för eget behof, utom i några bergslagsdistrikt.	
Bergningsvädrets beskaffenhet	Ogynsam utom för vårsäden.	Mestadels gynsam.	Mycket ogynsam.	I allmänhet särdeles gynsam.	Godt för höbergningen och i allmänhet för höstsäden; hvaremot kyla och regn försenat och försvårat bergningen af vårsäd och rotfrukter.	
Allmänt omdöme om skörden	Ej obetydligt under medelmåttan.	God.	Under medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	

Markegångsprisen i spanmal angifves i följande tabell:

		Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Blandsäd, 1/2 korn, 1/2 hafre.
		p e r k u b i k f o t.				
<i>Landslagen.</i>						
1881.....	Kronor	3	2'76	2'20	1'15	1'67
1882.....	"	3'39	2'18	1'82	1'10	1'46
1883.....	"	3'36	2'19	1'79	1'07	1'43
1884.....	"	2'60	2'00	1'82	1'10	1'46
1885.....	"	2'45	1'80	1'70	1'02	1'31
Medelpris	"	2'96	2'19	1'87	1'09	1'47
<i>Bergslagen.</i>						
1881.....	Kronor	3'10	2'90	2'27	1'15	1'71
1882.....	"	3'41	2'28	1'90	1'10	1'50
1883.....	"	3'42	2'25	1'85	1'07	1'46
1884.....	"	2'66	2'06	1'88	1'14	1'51
1885.....	"	2'50	1'85	1'75	1'04	1'34
Medelpris	"	3'02	2'37	1'93	1'10	1'50

De i förra berättelsen omnämnda försök att i länet odla *bohvete*, hvilka börjades 1880, hafva fortsatts under senaste femårsperiods fyra första år. Under 1881 utsåddes i Askers, Norrbyås och Hammars socknar tillsammans 14½ kubikfot bohvete och skördades 58½ kubikfot. 1882 utsåddes i Askers och Norrbyås socknar 15½ kubikfot och skördades 104. 1883 utsåddes i Askers och Fellingsbro socknar 18½ kubikfot och skördades 44½ och 1884 utsåddes i Askers socken 4½ kubikfot och skördades 25½ kubikfot. För 1885 finnes icke uppgift om några vidare försök att odla bohvete. Från Grythytte socken uppgifves, att nämnda år der gjorts försök med odling af hvitbetor och hvitkål, hvilka försök utfallit så, att på fyra tunnland skördats 290 centner hvitbetor och 54 skock hvitkål.

Enligt tillgängliga uppgifter, hvilka dock antagligen visa nog låga tal, hafva under 1881 inom länet utplanterats 2,843 fruktträd, 1882: 2,581, 1883: 3,353, 1884: 2,821 och 1885: 4,452 eller tillsammans 16,050 fruktträd, hvilket antal icke obetydligt öfverstiger det för föregående fem år uppgifna. Såväl här af som af andra omständigheter och bland dem i främsta rummet det förhållande, att den i hushållningssällskapets tjänst anstälde, af sällskapet aflönade länsträdgårdsmästaren, hvilken mot ringa ersättning, i hvad till hans yrke hörer, biträder dem, hvilka sådant biträde påkalla, under ifrågavarande period varit lika flitigt anlitad, som under den näst föregående, framgår att trädgårdsskötseln och fruktträdsodlingen under åren 1881—1885 gjort icke obetydliga framsteg.

Humleodlingen synes fortfarande inom länet omfattas med intresse och flere nya humlegårdar hafva med biträde af länsträdgårdsmästaren under senaste femårsperiod blifvit anlagda, hvilka af egarne vårdas med omsorg. Bland dessa intager den af disponenten för »Norrings bryggeriaktiebolag» i Örebro anlagda ett framstående rum.

Skötseln af *fjäderfä* och *bi* bedrifves ännu icke med den omsorg och det intresse, som kunde önskas. Hushållningssällskapet har väl år 1885 till »Föreningen för fjäderfäskötselns främjande inom Sverige» beviljat ett bidrag af 300 kronor i ändamål att derigenom förvärfva afvelsagg af utmärkta höns-

raser för spridning inom länet, men föreningen anmälte sig sedermera vara hindrad att mottaga och använda detta anslag. Från och med 1881 till och med 1883 lemnade hushållningssällskapet ett årligt anslag till den vid Bie i Södermanland inrättade skola för danande af praktiske biskötare och förvärfvade sig derigenom rätt att till skolan sända frilärlingar. Hågen hos allmänheten att begagna sig af detta tillfälle till erhållande af undervisning i biskötseln har icke varit stor, men nämnda frilärlingar hafva dock kunnat besättas med personer från länet, utsedda af hushållningssällskapet. I Askersund har för främjande af biskötseln bildats en förening af biskötare, hvilken äfven åtnjutit understöd från hushållningssällskapet. Bland uppgifterna till jordbruksstatistiken hafva icke förr än 1885 några uppgifter angående antalet bisamhällen inom länet förekommit. Dessa samhällen uppgifvas nämnda år hafva uppgått till 4,275 stycken.

Någon afsevärd odling af *tobak* förekommer icke inom länet.

Antalet af de under perioden vid hvarje års slut underhållna *kreatur* inhemtas af följande tabell:

År.	Hästar.		Oxar.	Tjurar.	Kor.	Ungnöt.	Får.	Getter.	Svin.
	öfver 3 år.	under 3 år.				under 2 år.			
1881....	9,177	1,193	15,919	1,769	57,992	18,814	32,788	371	11,848
1882.....	9,555	1,249	16,018	1,808	60,267	19,550	33,243	484	13,446
1883.....	9,741	1,231	16,116	1,842	61,336	19,658	32,875	375	14,655
1884.....	9,225	1,232	16,216	1,907	62,544	20,116	32,184	398	14,823
1885.....	9,969	1,249	16,269	1,965	63,400	21,248	33,677	441	15,699

Ofvanstående uppgifter ådagalägga en under hela perioden nästan oafbrutet fortgående stegring i antalet af de olika kreaturslagen. Undantag härifrån göra endast »hästar under 3 år» och getter, af hvilka de förra, efter att hafva under tvenne föregående perioder oafbrutet tillväxt i antal, under senast förflutna femårsperiod omvexlande ökats och minskats. Getternas antal säges på de flesta ställen alltmer minskas. Från femårsperiodens första år till dess sista hafva dock unghästarnes antal ökats med 56 och getternas med 70 stycken.

Det anslag, som hushållningssällskapet beviljat till premier för hästar, godkända af statens premieringsnämnd, har i synnerhet under senaste åren, och oaktadt sällskapet under tiden ökat detsamma, visat sig så otillräckligt för det alltmer ökade antalet premiegilla hästar, att sällskapets förvaltningsutskott måst dels till beloppet nedsätta de förr brukliga premierna för hästar, som icke af statens och hushållningssällskapets medel gemensamt, utan af sällskapet ensamt bekostats, dels hos sällskapet begära särskildt tillägg till anslaget för premier, en begäran, som äfven af sällskapet beviljats. Till hästafvelns inom länet förbättrande har hushållningssällskapet äfven medverkat medelst ett under år 1882 till »Föreningen för hästafvelns förbättrande inom Örebro län» lemnadt lån å 6,000 kronor för inköp i Belgien af två hingstar af Ardenneras, hvilka stationerats den ene vid Trystorp i Tångeråsa socken och den andre vid Segersjö i Lännäs socken. Likaledes har sällskapet 1884 ställt erforderliga medel till förfogande af ofvannämnda förening, som derigenom satts i tillfälle att i Belgien uppköpa 8 stoföl af Ardenneras, hvilka å auktion försålt till personer inom länet. För att öka

tillgången på dugliga beskillare, har sällskapet fortfarande beredt tillfälle till begagnande af tvenne ädlare, i Örebro stad stationerade hingstar från Strömsholm. Dessutom hafva hingstar från Strömsholm under betäckningstiden hvarje år varit stationerade i Karlskoga socken samt i städerna Nora och Lindesberg. Till uppehållande af Klämostorps hästskötareskola i Småland har sällskapet fortfarande beviljat medel; men denna skola har dock under senare delen af 1884 måst upphöra med sin verksamhet.

För *nötboskapsafvelns* förbättrande har hushållningssällskapet låtit inköpa och till personer inom länet å auktion försälja år 1884: 3 tjurar och 5 qvigor af Ayrshireras och 1885: 4 tjurar, 6 kor, 8 qvigor och 6 kalvvar af ren Ostfriesisk ras, hvilka djur rönte liflig afsättning. Äfven har sällskapet lemnat anslag till inrättande af skolor för utbildande af kreaturskötare. En dylik skola har kommit till stånd vid Stjernsund i Askersunds socken.

Ej allenast till främjande af boskapsafveln och djurens ändamålsenliga skötsel, utan ock till den i nära sammanhang dermed stående *mjölkhus-hållningen* och *mejerihandlingens* har sällskapets omsorg sträckt sig. Så har ett förr inom hushållningssällskapet väckt, men då ej utfördt förslag, om anställande af en särskild mejeriinstruktör för länet blifvit åter upptaget och ledt till en undersökning af de till frågan hörande förhållanden, hvarigenom ådagalagts, att de mera betydande mejerierna inom länet vid 1885 års slut uppgingo till omkring 50, hvilkas årliga afverkning af mjölk kan anslås till ett sammanräknadt belopp af omkring sex och en half millioner kannor. Men icke endast de större mejerierna lemna bevis på det intresse, hvarmed mjölkhus-hållningen omfattas; äfven från de mindre och minsta platser för mjölkhus-hållning kunna hemtas bevis på den omsorg och det intresse, som egnas åt boskapsskötseln och mjölkhus-hållningen, sedan landtbrukaren allt mer kommit till insigt af, att den derigenom uppstående inkomst är fullt jemförlig med och säkrare än den, som vinnes genom uteslutande sädesodling.

För att främja utförseln af gödboskap och mejerialster öfver Göteborg till England har hushållningssällskapet lemnat bidrag i penningar till »Vestra Sveriges hushållningssällskaps föreningsutskott», att användas dels till ersättning åt en s. k. exportkonduktör, dels till premier vid de utställningar af mejerialster, som i Göteborg anordnas af nämnda förening. Bland de län, som exportera slagboskap öfver Göteborg, plägar Örebro län i fråga om djurens antal och beskaffenhet intaga ett af de främsta rummen. Vid utställningarna af mejerialster pläga ock flere pris tillfalla från länet utställda alster. För att uppmuntra till slagboskapens gödning, en gren af landthushållningen, som i länet drifvits både länge och i så stor skala, att landtmännen i vissa socknar derpå fotat sin ekonomi, har hushållningssällskapet lemnat anslag till årliga täflingar och pris för gödda kreatur från länet å utställningar, anordnade å sällskapets marknadsplats vid Örebro, från hvilka utställningar många väl gödda djur vidare blifvit sända till England.

Någon allmän *farsot* bland kreaturen har icke under perioden varit gängse. För beredande af vård åt sjuka djur underhåller hushållningssällskapet fortfarande särskildt stall, stående under länsveterinärens tillsyn. För veterinärväsendet och för de bolags verksamhet, hvilka hafva till mål att bereda ersättning

för förlust af husdjur, blifver Konungens Befallningshafvande i tillfälle att längre fram i denna berättelse närmare redogöra.

Arbetet för jordbrukets utvidgning och utveckling medelst *sänkning af sjöar samt torrläggning af mossar och sanktrakter* har under perioden fortsatt med oförminskad ifver. Det största och viktigaste af dessa arbeten eller *sänkningen af Hjelmaren och Qvismaresjöarne* har nu så långt fortskridit, att detsamma närmar sig sin fullbordan. Arbetena i Hjelmare kanal, i Eskilstuna ström, vid Hjelmarens utlopp och i segellederna äro verkställda. Hvad som ännu återstår ofullbordadt, gäller hufvudsakligen Svartåns utlopp i Hjelmaren vid det s. k. Oset, der särskild hamnbassin och mötesplats för fartyg skall uppudras, och den s. k. Qvismaredalen; men äfven i denna dal har arbetet så fortskridit, att ofantliga vidder kunnat odlas och besås. I sin helhet torde arbetet kunna antagas vara afslutadt vid utgången af år 1887. Kostnaden för företaget har visserligen öfverstigit de vid arbetets början gjorda beräkningarna, men icke desto mindre torde den genom företaget erhållna vinsten fullt ut motsvara kostnaderna, hvadan det man och man emellan gängse talet, att sänkningen kommer att medföra mångens obestånd, synes sakna berättigande. Den tryckta tid för jordbruket, som länge varit rådande och hvaruti, så länge priset på alla jordbruksalster är i fallande, någon förbättring icke torde kunna väntas genom jordbrukarens egna åtgärder allena, måste ovilkorligen medföra svårigheter vid bidragens till sänkningskostnaden erläggande, synnerligast för de jordbrukare, som icke vilja tillägna sig de förmåner, hvilka användandet af artificiella gödningsämnen medföra. Der denna misstro till det nya öfvervunnits, hafva skördarne af de redan odlade fälten medfört särdeles gynsamma resultat. Den vunna marken är nemligen af sådan beskaffenhet, att den, väl skött och brukad, lemnar i afkastning 10 till 15, ja till och med 20 tunnor på tunnlandet. Med detta resultat af de nu verkställda odlingarna torde icke vara förenligt att på sjösnäckningen kasta skulden, om en och annan landtman i dessa tider ej förmår hålla sig uppe. Det ödesdigra stadiet, då utbetalning för torrläggningen måste ske, utan att odling af den ännu vattensjuka marken kunnat verkställas, är nu i det närmaste lyckligt öfverskridet. Hädanefter, kan man hoppas, skola skördarne lemna full tillgång till de årliga amorteringarna och derutöfver riklig ersättning åt den idoge odlaren.

Ett annat företag af enahanda beskaffenhet, men af mindre omfattning, är *den ytterligare sänkning af Mosjön*, som 1880 påbörjades, och hvilket arbete under loppet af år 1884 fullbordats. Genom denna sänkning eller rättare sjöaftappning, som medfört en kostnad af 200,000 kronor, har vunnits förbättring å 12,090 kvadratref förut odlad, men vattenskadad mark samt en landvinning af 14,552 kvadratref. Såsom ofvan oförmållts, är Mosjön nästan helt och hållet uttappad genom ifrågavarande sänkning, hvilken dock icke förmått åstadkomma en sådan torrläggning, att sjöbottnen med fördel kan odlas, utan måste denna för närvarande hufvudsakligen användas till slätter och bete. Mer än sannolikt är därför, att en tredje och ytterligare sänkning i en kanske icke långt aflägsen framtid kommer att ega rum för markens fullständiga tillgodogörande.

Af större *diknings- och vattenafledningsföretag*, som med tillämpning af nya dikningslagen under perioden verkstälts, torde förtjena omnämnas:

Reglering af den strax vester om Örebro i Svartån utfallande *Elftomtabäcken*, genom hvilket arbete, som fullbordats under år 1881, en del af de genom nämnda vattendrags öfversvämningar lidande egor förbättrats;

Reglering af den vid Skebäck i Svartån utfallande *Bygårdsbäcken*, verkställd under år 1885;

Torrläggning af vattensjuk jord till *Rännesta och Helleby i Kils socken*, utförd under åren 1884 och 1885, samt till *Sanna och Hyltran i Vintrosa socken*, verkställd under samma år;

Reglering af *Äfversta-ån*, hvilket arbete utförts under år 1884 för en kostnad af omkring 35,000 kronor och medfört torrläggning af stora områden inom Glanshammars och till en mindre del äfven inom Rinkaby socken;

Upprensning af *Sköllerstabäcken* i Sköllersta socken under år 1885;

Upprensning af den s. k. *Sibbosbäcken*, hvari Talby och Valsta byar i Askers socken tagit del;

Upptagande af afloppsgrafvar genom de vidsträckta ängsmarkerna i *Qvismaredalen*;

Rätning och uprensning af *Väns-, Lanna- och Dyabäckarne* i Hardemo och Kräklinge socknar, genom hvilket arbete, utfördt under åren 1882 och 1883 för en kostnad af 11,084 kronor 76 öre, torrlagts omkring 150 tunnland sank mark och gjorts en landvinning af omkring 30 tunnland;

Torrläggning af de s. k. *Hidinge- och Spångakärren*;

Reglering af den s. k. *Björnfallsån* mellan sjöarne Billingen och Dalskogsbro i Lerbäcks socken;

Torrläggning af de s. k. *Kräklingekärren* genom reglering af Täbyån; och

Torrläggning af sankta marker kring den s. k. *Käfverbäcken* i Lindes och Fellingsbro socknar.

Planer och kostnadsförslag för ett och annat af dessa arbeten hafva uppgjorts af landtmätare, men för de allra flesta af statens landtbruksingeniör, hvilken för dessa och andra mindre arbeten varit så upptagen, att han äfven med det mest ansträngande arbete icke ensam kunnat under den därför tjenliga årstiden utföra alla de uppdrag af dylik art, som honom anförtratts; hvarför hushållningssällskapet från och med 1884 i sin tjänst anställt en s. k. nivellör till biträde åt landtbruksingeniören, hvilken eger att bestämma arten och vidden af nivellörens arbeten.

Den utvidgning och förbättring, jordbruket under de senaste fem åren vunnit genom nyodlingar, vattenaftappningar m. m. uppgifves sålunda:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
	T u n n l a n d.				
Nyodling	816	1,319	1,169	2,229	3,887
Vattenaftappning	32	105	204	1,083	1,718
Underdikning	1,184	1,341	1,194	1,450	2,581
Ängsvattning	—	—	—	—	394

Till de höga talen för vattenaftappning och nyodling de senare åren lära i synnerhet bidragit de vidder, som vunnits genom Hjelmarens och Qvismarens sänkning och dessa vidders odling. Arbetet för jordens förbättring genom fullstän-

digare afdikning och underdikning, bättre sätt för åkerns brukning och en rikligare gödning har under perioden fortgått. *Konstgjorda gödningsämnen* hafva fortfarande begagnats, ehuru antagas kan, att det under de senaste åren rådande ekonomiska trångmål tvungit en del landtmän att till större eller mindre del inskränka förbrukningen af sådana ämnen. Detta gäller för den gamla åkerjorden. Å den qväfverika jord, som genom sjösänkning vunnits, är deremot bigödning med kali och fosforsyra ett oeftergiftigt vilkor för erhållande af goda skördar, hvarför ock gödningsämnen af berörda slag der i stor mängd användas.

Arbetslönerna hafva under de senaste åren visat sig vara i nedgående. Medeltalet af årslön för en dräng i husbondens kost uppgifves hafva utgjort..... 140 till 150 kronor, för en piga..... 70 till 80 kronor. Värdet af stat och lön för en dräng..... 350 till 360 kronor, för en piga..... 200 till 225 kronor.

Dagsverksprisen hafva i allmänhet varit:

under sommaren för en man..... 1'40 till 1'50 kronor,
 » » qvinna..... 0'70 till 0'80 kronor,
 under vintern för en man..... 0'90 till 1'00 kronor,
 » » qvinna..... 0'50 kronor.

Den af hushållningssällskapet med bidrag af statsmedel i Örebro inrättade *kemiska station* har under perioden utöfvat en mycket omfattande och gagnande verksamhet. Af högt värde för landtbruket har det biträde varit, som stationen lemnat landtmännen med undersökningar på kemisk väg af jordarter, gödnings- och foderämnen samt med kontroll af frö och säd.

Länets *landtbruksskola* vid Lund i Hofsta socken häfdar fortfarande det goda namn, hon sedan lång tid tillbaka förvärfvat. Der undervisas årligen 12 till 13 lärningar, af hvilka halfva antalet efter en tvåårig kurs och aflagd examen hvarje höst utgår. Till följd af skolans anseende och föreståndarens osparda bemödanden hafva merendels alla de utgående lärningarne erhållit tjänster i vidt skilda delar af Sverige och äfven i Norge.

Den i förra berättelsen omnämnde, af hushållningssällskapet anstälde *maskinmästaren*, hvilken lemnar landtbrukare råd och upplysningar i fråga om de för deras yrke nödvändiga maskiners utväljande och handhafvande och verkställer förekommande reparationer derå, har varit så anlitad, att sällskapet funnit skäl till hans aflönande fortfarande lemna årligt anslag. Dessutom äro af hushållningssällskapet eller genom dess försorg inom länet anstälde: tvenne *dikningsförmän*, hvilka i öfverensstämmelse med landtbruksingeniörens föreskrift lemna länets jordbrukare biträde vid dikningsarbeten; en *skogsplantör*, hvilken företrädesvis hos egare af mindre skogslotter lemnar biträde med plantering, frösädd, afverkning, gallring och dylikt, samt en *fiskerinstruktör*, för hvars verksamhet Konungens Befallningshafvande blir i tillfälle att här nedan närmare redogöra.

Den öfverenskommelse, som träffats mellan hushållningssällskapen i Örebro, Södermanlands och Vestmanlands län om anordnande af *gemensamma landtbruksmöten*, af hvilka det första hölls i Eskilstuna 1878, har under femårsperioden ledt derhän, att det andra gemensamma mötet år 1883 anordnats i Örebro. Samtidigt med detta möte och dess utställningar var der ock anordnad en industriutställning. Båda dessa utställningar voro rikhaltiga och talrikt besökta samt vittnade fördelaktigt om de stora framsteg, landtbruket och industrien under senare åren

gjort. Det ekonomiska resultatet af båda utställningarne var ock fullt tillfredsställande. Kostnaden för landtbruksmötet och dess utställning uppgick, utom ett mindre belopp, som reserverades till betäckande af möjligen blifvande, vid bokslutet, okända utgifter, till 43,249 kronor 29 öre. Dessa utgifter betäcktes dels med de tre hushållningssällskapens bidrag 19,500 kronor och dels med afgifter för biljetter och kataloger samt för utställda djur och maskiner. Inkomsterna vid industriutställningen lemnade ett ej obetydligt öfverskott, sedan alla kostnaderna för densamma blifvit ersatta. Behållningen utgjorde 3,762 kronor 60 öre, hvaraf 1,200 kronor anslogos till en fond för stipendier vid Örebro tekniska elementarskola, 2,000 kronor till Örebro läns slöjdförening och 562 kronor 60 öre till grundfond för en pensionskassa för såväl åldriga fabriks- och handtverksidkare, hvilka utmärkt sig för en hedrande vandel, men befunne sig i torftiga omständigheter, som ock för deras hustrur och oförsörjda barn.

De af hushållningssällskapet inrättade, i förra berättelsen omnämnda stationer för *meteorologiska observationer* hafva under senaste femårsperioden varit i jemn verksamhet och för hvarje månad aflemnat rapporter, af hvilka de, som ingått till statens meteorologiska centralanstalt, der bearbetats och offentliggjorts i ett af nämnda anstalt utgifvet månadsblad, till hvars utgifvande hushållningssällskapet bidragit genom att prenumerera på 100 exemplar, hvilka, allt efter som de utkommit, utdelats bland länets invånare, läroverken med flere inrättningar.

Under åren 1883, 1884 och 1885 hafva genom en vid Sveriges geologiska undersökningsbyrå anställd kompetent person och på hushållningssällskapets bekostnad utförts en noggrann *undersökning af jordlagren* i länet. Undersökningen har afsett att upptäcka och tillgodogöra vid länets åkerbruk sådana jordförbättrande ämnen, som på större eller mindre djup under markens yta kunna anträffas och upphemtas. Undersökningarna hafva icke kunnat anställas å andra jordegendoms mark, än sådana, hvilkas egare derom hos hushållningssällskapet gjort framställning, men der de anstälts, hafva de varit fria från afgift. Dels mergel, dels andra jordarter, lämpliga för höjande af åkers växtalstrande kraft, hafva upptäckts på flere ställen inom länet, hvarom de i sällskapets kvartalsskrift intagna berättelser om undersökningarna närmare upplysa.

Örebro läns Kungl. hushållningssällskap, hvars gagnande och vidtomfattande verksamhet af denna liksom ock af Konungens Befallningshafvandes föregående berättelser noggrannt framgår, erhöi genom nådig resolution den 20 maj 1803 fastställelse å sina första stadgar, enligt hvilka sällskapets föremål skulle blifva »Idoghetens och Näringsdriftens upplifvande, uppmuntrande, förkofrande». Allt sedan sin första uppkomst har sällskapet från trycket utgifvit sina handlingar, till en början i fria häften, men längre fram i ett häfte hvarje fjerdedels år och då under benämning: »Örebro läns Kungl. Hushållningssällskaps kvartalsskrift», innehållande, utom redogörelse för sällskapets verksamhet, meddelanden, råd och upplysningar, som kunna för landtmännen och näringsidkaren vara af intresse, gagn och nytta. Genom den våld, som på våren 1854 ödelade en stor del af Örebro stad, förlorade äfven hushållningssällskapet alla de skrifter och handlingar, som innehöllo upplysningar rörande sällskapets uppkomst och utveckling m. m. Många år förgingo, utan att tillfälle yppades att ersätta denna förlust, men genom väd-

jande till allmänheten och anhållan, att den, som hade någon upplysning att meddela rörande sällskapets äldsta historia, måtte derom lemna underrättelse, har man numera lyckats återfinna och hopsamla det mesta af sällskapets tryckta handlingar, hvilka nu återgifvas i kvartalsskriften i de delar, som angå sällskapets uppkomst och utveckling. Dessa utdrag utgöra värdefulla materialier till sällskapets historia och i viss mån äfven till jordbrukets och industriens inom länet.

Å de i förra berättelsen omförmälda, äldre s. k. *odlingslänen* hafva under åren 1881—1885 inbetalts annuiteter till belopp af 10,271 kronor 99 öre för hvarje år. Af den enligt Kungl. Kungörelsen den 28 september 1883 bildade fond med ändamål att genom lån understödja odling af sankatrakter, har för afdikning och odling af vattendränkt mark, tillhörande gårdarne Nynäs, Kilsgården, Fallet och Vrana, alla lydande under egendomen Nynäs i Ekeby och Sköllersta socknar, under 1885 erhållits lån till belopp af 62,000 kronor.

C) *Skogshushållning* och D) *Rofdjurs utödande*. Enligt Kungl. Brevet den 10 december 1869 angående skogsstatens organisation m. m. är Örebro län, tillhörande tredje eller, såsom det numera benämnes Bergslags-skogsinspektörsdistriktet, deladt i två revir, Örebro och Askersunds, bestående det förra af Öster-Nerikes, Nora och Lindes fögderier och det senare af Vester-Nerikes fögderi, med en jägmästare såsom förvaltare af hvardera reviret, dock skulle jemlikt ofvan återopade nådiga Bref dåvarande förvaltaren af Örebro revir ega att fortfarande utöfva sin innehafvande öfverjägmästarebefattning med chefskap och åliggande såsom skogsinspektör inom länet, som tillsvidare vore undantaget från all befattning af skogsinspektören i distriktet. Efter nyssnämnde revirförvaltares fränfalle 1881 äro länets två revir ställda under skogsinspektörens i bergslagsdistriktet inspektion och kontroll.

Arealen af de *allmänna skogarne* inom länet har väl icke under perioden undergått någon större förändring, men då denna areal i offentliga handlingar numera angifves efter det metriska systemet, torde för densamma här böra redogöras. *Kronoparkens och häradsallmänningsars* areal inhemtas af följande tabell.

Dessa skogars vård, afverkning och kultur bedrifves fortfarande på enahanda sätt, som i förra berättelsen omförmäles. Oaktadt ständigt fallande pris har under perioden från *kronoparkerna* försålts virke för tillhoppa 19,687 kronor 50 öre. Återväxten befordras genom årligen skeende sådd och plantering tredje året efter afverkningen. Vid återodling af 84.50 hektar afbrukad mark hafva användts 165,525 plantor af tall, gran och lärkträd samt 126 kilogram barrträdsfrö; hvarförutom återväxt erhållits genom fröträd, som härför å lämpliga ställen kvarlemnats. Från kronoparkernas plantskolor säljas till nedsatt pris eller utdelas kostnadsfritt plantor till kronoarrandatorer, boställsinnehafvare och de egare af mindre skogar, hvilka vilja införa skogsplantering å sina marker.

Virkesafkastningen från *häradsallmänningsarne* säljes ock å offentlig auktion ined undantag endast af den från Grimstens härads allmänning, hvars afkastning in natura utdelas bland allmänningsens delegare. Dikning af sankatrakter, skogsodling och plantering hafva å dessa skogar under perioden egt rum i stor utsträckning och en större framtida afkastning på så sätt der bereds.

Kronoparker.	Året för hushållningsplanens fastställande.	Skogsmark.		Impediment.		Summa.		Summa för revir.		Summa för län.	
		Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.
<i>Askersunds revir:</i>											
Krämaremarken.....	1880, 1867	162	2	67	8	229	10	709	86	1,227	67
Tysalingen med Sjöstorp.....	1880, 1875	355	59	125	17	480	76				
<i>Örebro revir:</i>											
Hålahult.....	1877	450	64	67	17	517	81	517	81		
<i>Häradsallmänningar.</i>											
<i>Askersunds revir:</i>											
Hardemo.....	1869	182	38	30	14	212	52	7,330	32	9,982	57
Kumla.....	1871, 1873	1,010	99	562	18	1,573	12				
Grimstens härads allmänning: a) Östra Tiveden.....	1881	246	82	115	21	362	08				
b) Vestra ".....	1844, 1875	2,563	67	432	99	2,996	56				
Edsbergs härads allmänning: a) Qvistbroskogen.....	1842, 1872	654	51	111	86	766	37				
b) Tebomarken.....	1841, 1874	778	86	315	13	1,093	49				
c) Axsjöåsen.....	1841, 1874	271	28	55	—	326	23				
<i>Örebro revir:</i>											
Asker.....	1879	405	71	108	25	513	96	2,652	26		
Glanhammars häradsallmänning: Kägla.....	1880	1,892	92	245	37	2,138	29				

För dels återodling, dels hjälpkultur å 490 hektar skogsmark hafva under femårsperioden användts 705,100 barrträdsplantor från egna plantskolor och 918 kilogram hemklängdt frö af gran och tall.

Åt bevakningspersonalen å omförmälda kronoparker och häradsallmänningar voro 1885 upplåtna de boställen och lägenheter, som finnas upptagna i nedanstående tabell:

Revir.	Bevakningstraktens namn.	Boställets namn.	Uppakattad afkastning.	A r e a l.														
				Åker.		Äng.		Hagmark.		Skog.		Summa.		Summa för revir.		Summa för län.		
				Kr.	Öre.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	
Askersunds.....	Krämaremarken.....	Fogelbo, kronojägareboställe.....	35	—	2	38	—	—	—	—	—	—	2	38	49	60	112	77
	Qvistbroskogen.....	Hagalund, skogvaktareboställe.....	100	—	3	96	1	76	—	—	—	—	5	72				
	Tebomarken och Axsjöåsen.....	Bäcklunda, d:o.....	50	—	—	97	—	—	4	49	—	—	5	46				
	Vestra Tiveden.....	Haggrenstorp, d:o.....	110	—	2	38	5	73	—	—	5	28	13	39				
	D:o D:o.....	Herrefallet, d:o.....	175	—	6	43	—	—	8	81	—	—	15	24				
	Östra Tiveden.....	Furnbacken, d:o.....	20	—	—	53	—	—	—	—	—	—	—	53				
Örebro.....	Kumla.....	Sjöfallet, d:o.....	150	—	3	80	1	76	—	—	—	—	5	66	63	17		
	D:o.....	Gårdsjöbacken, tillämningsmansbostad.....	30	—	1	32	—	—	—	—	—	—	1	32				
	Hålahult.....	Hultet, kronojägareboställe.....	60	—	4	42	—	—	12	92	—	—	17	84				
	Glanhammar.....	Brotorp, skogvaktareboställe.....	100	—	4	28	—	92	14	51	—	—	19	66				
	Asker.....	Kulan, d:o.....	150	—	7	50	11	87	6	80	—	—	26	17				

De till bergshandteringens understöd anslagne skogar eller de s. k. grufveallmänningarne finnas angifne i följande tabell:

	Namn.	Anslagen till	Hushållningsplan fastställd år	Skogsmark.		Impediment.		Summa.		Summa för revir.		Summa för län.		
				Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	Har.	Ar.	
Askersunds revir.....	Kronobergs.....	Kronobergs grufvor.....	1854 interims 1881	178	52	32	52	211	04	680	34			
	Guldsmedaboda.....	De å allmän. belägna grufvornas behof.....	1885 interims 1881	182	11	9	87	191	98					
	Edsbole, Vestra.....	Skogholms bruk och Haddebo bruk.....	— interims	—	—	—	—	48	13					
Örebro revir.....	Emmea och Lerbäcks eller Kärrängsskogs.....	Emme hyttelag.....	1881	123	41	105	78	229	19	2,921	67		3,602	01
	Stråssa.....	Stråssa grufvor.....	1876	841	70	144	49	986	19					
	Ånejö.....	Hjuljerna m. fl. grufvor.....	1876	137	97	29	67	167	64					
	Dalkarlsbergs.....	Dalkarlsbergs d:o.....	1881	583	40	272	—	855	40					
	Pershytte.....	Pershytte d:o.....	1881	419	84	74	98	494	32					
	Lomfly.....	Klacka och Lerbergs grufvor.....	1879	43	78	18	11	61	89					
Stribergs.....	Stribergs d:o.....	—	247	81	108	42	356	23						

Genom försäljning af akademihemmanet Klementsroda i Lindes socken och åtskilliga statsverket tillhöriga mindre hemmansdelar, för hvilka längre fram i denna berättelse närmare redogöres, samt i följd af förnyad uppmätning af en del bo-

ställsskogar, är de *allmänna skogarnes inom länet areal* något förändrad mot hvad i förra berättelsen finnes angifvet, och uppgår nu till de belopp, som återfinnas i följande sammandrag:

	Kronoparker.			För statsverket utarrenderade hemmans och lägenheters skogar.			Skogar till boställen, utarrenderade för lönefonds eller innehafvares räkning.			Skogar till bostadsboställen.						Skogar till allmänna inrättnings hemman.			Till bergsbruket upplåtna.			Häradsallmänningar.			Summa.		
										Civila.			Ecklesiastika.														
	An-tal.	Har.	Ar.	An-tal.	Har.	Ar.	An-tal.	Har.	Ar.	An-tal.	Har.	Ar.	An-tal.	Har.	Ar.	An-tal.	Har.	Ar.	An-tal.	Har.	Ar.	An-tal.	Har.	Ar.	An-tal.	Har.	Ar.
Askersunds revir.....	2	709	86	37	1,215	23	1	70	42	5	251	74	21	1,536	02	—	—	—	4	680	34	7	7,330	32	77	11,793	93
Örebro revir.....	1	517	81	48	2,105	78	—	—	—	5	136	73	49	4,534	52	1	69	98	6	2,921	67	2	2,652	25	112	12,938	74
Länet.....	3	1,227	67	85	3,321	01	1	70	42	10	388	47	70	6,070	54	1	69	98	10	3,602	01	9	9,982	57	189	24,732	67

Alla dessa skogar, med undantag för några få de obetydligaste, äro indelade till ordnad hushållning dels fullständigt, dels interimsvis samt planerna af vederbörande myndighet fastställda med åliggande för arrendator eller innehafvare att dem noga följa, hvaröfver af skogstjenstemännen tillsyn hålles. Icke obetydliga skogsdikningar äro under perioden utförda å Karl-skoga, Hofsta, Svennevads, Ramsbergs och Vintrosa kyrkoherdeboställens skogar samt å indragna f. d. militieboställena Dyringe och Helleby.

På flertalet af de *enskilda större bruks- och landtegendomar* i länet handhafves skogsskötseln med omsorg och ej sällan under ledning af erfarne skogsmän, men å de mindre skogarne är det i allmänhet mindre väl ställt i berörda hänseende, ty å dem nyttjas oftast den sedan gammalt brukliga, planlösa blädningen, som medför den olägenheten, utom andra, att återväxten ej blir nöjaktig. Nekas kan dock ej, att hushållningen äfven å de mindre skogarne i enstaka fall och inom vissa delar af länet förbättrats ganska väsentligt, en följd af såväl statens som hushållningssällskapets och landstingets nitiska åtgärder för att hos länets invånare väcka intresset för en ordnad skogsskötsel. Bland sådana åtgärder torde här böra nämnas, att länets landsting med 1,000 kronor årligen bidragit till skogsskolan vid Presterdud i närheten af Kristinehamn, till hvilken skolas underhåll anslag utgått jemväl från statsverket och Vermlands läns landsting, samt att hushållningssällskapet anvisat dels ett förslagsanslag af 200 kronor för år att utgå såsom bidrag till bekostande af skogsingenjörers biträde åt enskilda skogsegare, dels ett årligt belopp, som vexlat mellan 1,000 och 1,500 kronor, för skogskulturens befrämjande inom länet.

Vid förbrukningen af husbehovsvirke har långt större sparsamhet än förut börjat iakttagas, men åtgången deraf är ännu mångenstädes större än den borde vara, och under de senare årens för såväl bergs- som jordbruket ogynsamma konjunkturen hafva, för erhållande af erforderliga kontanta medel, ej få skogsegare måst afyttra mera virke från sina skogar, än som varit förenligt med dessas framtida bestånd.

Virkesprisen, hvilka vexlat högst betydligt allt efter skogens läge nära eller afäggelse från industriidkande orter eller skoglösa slättbygder, kunna i allmänhet sägas hafva varit, om ej höga, så åtminstone ej så låga som man till följd af de tryckta tiderna haft anledning befara. Jemförelsevis lägst voro de 1884

och 1885. Priset å en stig kol om 24 tunnor har vexlat från 12 till 18 kronor och vid ett och annat verk i bergslagen stigit ända till 24 kronor. En famn björkved har gällt från 10 till 15 kronor, en famn barrved från 6 till 10 kronor, en sågstock från 3 till 5 kronor, ett byggnadstimmer från 2 till 3 kronor och 1 lass stör från 3 till 5 kronor.

Vid de svåra stormar, som inträffade 1882 års vår, kullbläste en myckenhet skog i olika delar af länet och i början af 1885 led ung- och medelålders tallskog flerstädes af snötryck. År 1882 och i ännu högre grad 1883 angreps granskogen här och hvar af en svampart, hvarigenom årsskottens barr gulnade och bortföll, men någon annan menlig inverkan deraf kunde icke förmärkas, än att kottarne föllo af träden, innan de mognat, till följd hvaraf fröåret ej blef så rikligt, som man hoppats.

Å en del större bruks- och landtegendomar vårdas *jagten* väl; å andra deremot, der den öfverlemnats åt skogvaktarnes eller bruksbetjenings godtfinnande, skördas ofta mera af den förefintliga villebrådsstammen, än den kan tåla vid. Å mindre egendomar förekommer mera sällan någon egentlig jagtvård; dock iakttagas fridlysningstiderna i allmänhet väl.

Till utrotande af *rofdjur* har landstinget anslagit medel att utgå med följande belopp, nemligen: 3 kronor för uf och för räf, dödad under sommar- eller höstmånaderna, 1 krona för dufhök, 10 öre för kråka och 5 öre för hvarje förstördt kråkäg. Af detta anslag utbetaltes 1881 för dödade 376 räfvar och 400 hökar 1,528 kronor; 1882 för 311 räfvar och 422 hökar 1,355 kronor; 1883 för dödade 272 räfvar, 298 hökar och 3,198 kråkor samt för förstörda 358 kråkäg tillsammans 1,451 kronor 70 öre; 1884 för 360 räfvar, 628 hökar och 6,322 kråkor och för 2,593 förstörda kråkäg 2,469 kronor 85 öre; och 1885 för 475 räfvar, 585 hökar och 7,184 kråkor samt för 3,948 förstörda kråkäg 2,925 kronor 80 öre eller tillsammans under alla fem åren 9,730 kronor 35 öre. Dessutom hafva af statsmedel i skottpenningar för 2 dödade lodjur 1881 utbetalts 50 kronor. En inom Hellefors socken 1874 bildad jagtförening utdelar ock skottpremier för rofdjur, fällda inom föreningens område. Vid Nya Kopparberget finnes ett skyttegille, hvars verksamhet dock förnämligast afser att höja skjutskickligheten hos gillet medlemmar.

Ehuru elgarne mångenstädes blifvit hårdt efterhållne, är dock stammen ännu ganska riklig. Under den förflutna femårsperioden har jagt efter elg varit tillåten hela september månad 1881,

från och med den 15 till och med den 30 september 1882, 1883 och 1884, samt hela september 1885. Den ifver, hvarmed djuren under hela den sålunda tillåtna tiden jagats, och faran för deras utdödande har föranlett jagttidens inskränkning för åren 1886—1890 till senare hälften af september. Tillgången på öfrigt matnyttigt vildt har vexlat betydligt under olika år och inom olika delar af länet, beroende på mer eller mindre gynsam väderlek under fortplantningstiden, på skogsfogelns bort- och inflyttningar m. m., men kan på det hela sägas hafva varit medelmåttig, utom hvad beträffar gräsand och raphöns, som förekommit mindre talrikt än förr.

Af rofdjuren är räffen den, som fortfarande uppträder talrikast. Vargen kan anses utrotad inom länet och lodjuret förekommer endast undantagsvis. Roffoglarnes antal synes äfven hafva minskats. Den skada bland husdjuren, som under perioden åstadkommits af rofdjur, torde vara mycket ringa och inskränka sig till några få, uteslutande mindre djur.

E) Bergs- och Bruks-handteringen samt *F) Fabriker, Manufaktur* och *Handverk*. Under åren 1881—1885 hafva inom länet brutits *jernmalm*, *silfver-* och *blymalm*, *kopparmalm* och *zinkmalm*. År 1881 uppforderades 5,391,329 centner jernmalm ur 107 då bearbetade grufvor,

1882: 5,622,245 centner ur 116 grufvor,
1883: 5,479,824 » 118 »
1884: 5,521,205 » 99 »
1885: 5,545,813 » 101 »

Dessutom bearbetades försvarsvis 1881: 55, 1882: 48, 1883: 51, 1884: 65 och 1885: 113 grufvor utan uppgifven malmfångst.

Af förestående synes att årliga medelbeloppet uppforderad jernmalm under åren 1881—1885 utgjort 5,512,083²⁰ centner, då medelbeloppet uppforderad jernmalm för hvarje år af nästföregående femårsperiod utgjorde 4,431,047 centner, hvilket utvisar en till 1,081,036²⁰ centner uppgående större malmuppföring i medeltal för hvarje af åren 1881—1885 i jämförelse med nästföregående fem år, oakadt konjunkturerna för bergshandteringen varit mycket tryckta.

Antalet grufvor, som varit under hvilostånd, utgjorde 1881: 400, 1882: 403, 1883: 381, 1884: 349 och 1885: 248.

De mest betydande jernmalmsfälten inom länet äro Stribergsfältet, Stripafältet, Dalkarlsbergsfältet, Pershyttefältet, Lombergsfältet och Svartviksfältet. Största beloppet jernmalm, som från dessa fält under denna femårsperiod för år erhållits, har utgjort från Stribergsfältet år 1882 ur 7 grufvor 1,052,953 centner, från Stripafältet år 1884 ur 2 grufvor 611,655 centner, från Dalkarlsbergsfältet samma år ur 5 grufvor 573,921 centner, från Pershyttefältet samma år ur 4 grufvor 303,216 centner, från Lombergsfältet år 1881 ur 4 grufvor 397,840 centner och från Svartviksfältet år 1885 ur 6 grufvor 276,586 centner.

De vid dessa grufvefält sysselsatte arbetares antal har förenämnda år utgjort: vid Stribergsfältet 173, vid Stripafältet 76, vid Dalkarlsbergsfältet 163, vid Pershyttefältet 67, vid Lombergsfältet 83 och Svartviksfältet 94. Antalet arbetare vid alla länets grufvor och antalet der använde ångmaskiner finnas här nedan angifna.

Malm af annat slag än jernmalm har inom länet uppforderats till följande belopp:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Medeltal för åren 1881—1885.
	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.
Silfver- och blymalm	54,883	48,976	46,571	44,079	41,864	47,274 ⁶⁰
Kopparmalm	23,105	22,308	38,646	29,123	31,124	28,861 ²⁰
Blandgods af koppar- och blymalm	10,129	8,213	9,430	7,070	4,876	7,943 ⁶⁰
Zinkmalm	505,715	470,581	422,813	459,854	512,450	474,282 ⁶⁰

Vid jämförelse af beloppen uppforderad malm af dessa slag under ifrågavarande femårsperiod med den nästföregående visar sig, att brytningen af *silfver-* och *blymalm* under åren 1881—1885 tilltagit, då medelbeloppet uppforderad malm för hvarje af dessa år utgjort 47,274⁶⁰ centner emot ett medelbelopp uppforderad malm för hvarje år i nästföregående femårsperiod af 24,618¹⁰ centner eller ungefär hälften; att brytningen af *kopparmalm* och *blandgods* af koppar- och blymalm varit nära lika stor under båda perioderna, samt att brytningen af *zinkmalm* något minskats.

Under femårsperioden hafva på en gång bearbetats 14 till 23 silfver- och blygrufvor, 13 till 16 koppargrufvor och 12 till 31 zinkgrufvor. Under hvilostånd hafva varit 11 till 13 silfver- och blygrufvor, 8 till 18 koppargrufvor, 1 koboltgrufva, 2 nickelgrufvor och 4 till 6 zinkgrufvor. Grufvor innehållande blandgodsmalm af koppar och bly äro upptagna bland koppargrufvorna.

Silfver- och *blymalm* har förnämligast brutits uti Kafveltorps grufvor i Ljusnarsbergs socken samt i Åmmebergsfältet. Den från Åmmebergsfältet vunna *blyglansen* har dels genom skräddning, dels genom vaskning af krossad blyhaltig zinkmalm, blifvit utsofrad ur den brutna zinkmalmen. Kafveltorps grufvor lemna fortfarande ovanligt rik och god malm, ehuru tillgångarne äro små. Kopparmalm har vunnits från Kafveltorps grufvor och en grufva i Ljusnarsbergsfältet i Ljusnarsbergs socken. Zinkmalm har hufvudsakligen erhållits från Åmmebergsfältets grufvor i Hammars och Lerbäckes socknar samt till en mindre del från Kafveltorps grufvor. Åmmebergsfältet, som sträcker sig in i Godegårds socken i Östergötland, innehåller ett stort lager zinkmalm med blymalm, hvilket fortfarande är ihållande på en utsträckning af 2,000 meter och arbetas till ett djup af 100 meter. Från hela Åmmebergsfältet i Örebro och Östergötlands län hafva brutits och uppforderats följande belopp zinkmalm: år 1881 ur 15 grufvor 1,030,727 centner, 1882 ur 14 grufvor 1,076,325 centner, 1883 ur 16 grufvor 1,088,087 centner, 1884 ur 14 grufvor 1,069,503 centner och 1885 ur 15 grufvor 1,134,714 centner.

Det i Hammars socken belägna Åmmebergs storartade vaskverk är försedt med rosthytta för bränning af det vaskade zinkbländet. Till samma verk hör äfven ett mindre vaskverk, Johannesborg, beläget $\frac{1}{4}$ mil från Åmmeberg vid sjön Åmlången. Åmmebergs grufvor med anrikningsverk tillhöra det franskt-belgiska bolaget Vieille Montagne.

Inom länet tillverkades 1881 vid 51 masugnar 2,607,620⁴³ centner *smidestackjern* och 39,259⁵⁰ centner *gjutgods*; 1882 vid 50 masugnar 2,322,415⁹⁹ centner *smidestackjern* och 38,183⁰⁷ centner *gjutgods*; 1883 vid 50 masugnar 2,290,017⁷⁹ centner *smidestackjern* och 93,430⁴⁷ centner *gjutgods*; 1884 vid 47 mas-

ugnar 2,338,721·45 centner smidestackjern och 97,249·68 centner gjutgods och 1885 vid 49 masugnar 2,707,529·72 centner smidestackjern och 149,632·33 centner gjutgods. Häraf synes, att tackjerns- och gjutgodstillverkningen inom länet var störst 1885 och minst 1882. Då medelbeloppet af tillverkad tackjern och gjutgods under åren 1876—1880 utgjorde 2,200,159·91 centner för hvarje år, är medelbeloppet af berörda tillverkning för hvarje af åren 1881—1885: 2,536,852·09 centner eller 336,692·18 centner mer i medeltal för hvarje år under senaste femårsperiod, ehuru konjunkturerna allt mer försämrats, så att under år 1885 tackjern såldes i medeltal för 2 kronor 40 öre centnern.

Medelbeloppet af blåsningstiden för hvarje masugn utgjorde 1881: 247 dygn 7 timmar, 1882: 209 dygn 10 timmar, 1883: 207 dygn 15 timmar, 1884: 217 dygn 19 timmar och 1885: 241 dygn 6 timmar; medelbeloppet af dygnstillverkningen å hvarje masugn 1881: 209·87 centner, 1882: 225·41 centner, 1883: 229·60 centner, 1884: 237·97 centner och 1885: 241·71 centner, samt medelbeloppet af tillverkningen å hvarje masugn 1881: 51,899·61 centner, 1882: 47,211·98 centner, 1883: 47,672·96 centner, 1884: 51,821·17 centner och 1885: 58,321·67 centner.

Häraf framgår, att masugnskötseln förbättrats, hvilket torde bero derpå, att några bergsmanshyttor blifvit nedlagda och att några större nya masugnar tillkommit, hvilka skötas särdeles väl. Beträffande masugnskötseln har den iakttagelsen gjorts, att med undantag af bergsmanshyttorna, hvilka i allmänhet skötas illa, den står högre i Sverige än i Tyskland och Österrike, dels i följd af den gagnande verksamhet, Jernkontorets tjänstemän utföra, dels ock emedan de svenska jernmalmerna äro mera svårsmälta och därför fordra större skicklighet och omsorg att behandla än de i Tyskland och Österrike förekommande jernmalmerna, såsom kolsyrad jernoxidul, brauneisenstein, rotheisenstein och glaskopf.

De masugnar, å hvilka de största beloppen tackjern under förevarande femårsperiod tillverkats, hafva varit: 1881 Dalkarls- hytte nya masugn 107,615·30 centner, Bofors masugn 117,738·36 centner; 1882: Guldsmedshytte masugn 111,234·42 centner, Säfvenfors masugn 136,046·30 centner; 1883: Dalkarls- hytte masugn 108,825·50 centner, Säfvenfors masugn 106,119·30 centner, Bofors masugn 112,685·47 centner; 1884: Guldsmedshytte masugn 102,847·30 centner, Säfvenfors masugn 131,282·30 centner, Bofors masugn 107,850·33 centner, Degerfors masugn 115,162·15 centner; 1885: Säfvenfors masugn 124,353·03 centner, Bofors masugn 112,442·95 och Degerfors 2 masugnar 226,340·91 centner. En del masugnar hafva stundom varit i gång året om. Utom det gjutgods eller gjutjern, som vid tackjernstillverkningen direkt ur masugnarne erhållits, har genom tackjernsomsältning i kupolugn vid de egentliga gjuterierna gjutgods tillverkats till följande belopp, 1881: 13,932·36 centner, 1882: 15,049·44 centner, 1883: 15,450·98 centner, 1884: 16,793·17 centner och 1885: 15,856·03 centner. Det största gjuteriet är det vid Brevens bruk, hvarest år 1885 ur tvenne kupolugnar framställes det högsta beloppet gjutgods eller 7,884·80 centner. Antalet begagnade gjuterier inom länet var under periodens fyra första år sex, under 1885 sju.

Tillverkningen af stångjern, utsmidt eller utvalsadt, af alla dimensioner, såsom vanligt stångjern, ämnesjern och finjern, äfvensom af smältstycken, tillverkade för export, har uppgått till följande belopp:

	Begagnade		Smältstycken för export.		Utvalsadt, utsmidt stångjern.		Summa.	
	verk.	hårdar eller ugnar.	Centner.	%	Centner.	%	Centner.	%
	Antal.	Antal.						
1881.....	42	139	67,956	75	1,208,469	80	1,276,426	55
1882.....	40	139	62,970	05	1,165,833	98	1,228,803	98
1883.....	39	133	47,666	31	1,209,956	90	1,257,623	21
1884.....	36	122	39,334	98	1,200,572	04	1,329,906	97
1885.....	36	123	37,861	13	1,250,126	51	1,287,987	64

Tillverkningen af smältstycken för export har, såsom ofvan synes, årligen minskats, men oakadt svåra konjunkturer med ständigt sjunkande pris å stångjernet har dock tillverkningen deraf i allmänhet icke aftagit. Årliga medelbeloppet af tillverkad stångjern, alla slag, utgjorde under åren 1876—1880: 1,282,250·24 centner, men 1885 tillverkades tillsammans 1,287,987·64 centner. Tillverkningen har nedgått vid de små stångjerns- verken, men ökat vid de större. De förnämsta stångjerns- verken äro Bofors-Björkborn, Degerfors, Hellefors och Laxå med öfver 100,000 centners årlig tillverkning samt Gryt och Skyllberg med nära 100,000 centners tillverkning. Vid Bofors-Björkborn utval- sades 1881: 189,255·81 centner, 1882: 157,804·88 centner, 1883: 198,097·99 centner, 1884: 233,741·36 centner och 1885: 176,356·42 centner; vid Degerfors 1881: 164,735·99 centner, 1882: 159,516·55 centner, 1883: 154,981·52 centner, 1884: 193,431 centner och 1885: 207,186·40 centner; vid Hellefors 1881: 127,594·33 centner, 1882: 133,786·24 centner, 1883: 133,245·16 centner, 1884: 139,451·19 centner och 1885: 120,214·65 centner samt vid Laxå 1881: 107,921·03 centner, 1882: 103,794 centner, 1883: 111,282·23 centner, 1884: 122,003·34 centner och 1885: 138,769·09 centner.

De särskilda slag af stål, som under ifrågavarande femårs- period inom länet tillverkats, hafva varit Bessemerstål och Mar- tinstål, dels i form af stälgöt och dels, dock till mindre belopp, utsmidt eller utvalsadt. De tillverkade beloppen utgjorde:

1881 vid 4 verk och i 5 ugnar	158,628·40 c:r Bessemerstål och 22,988·82 c:r Martinstål.
1882 » 3 » 5 »	184,350·63 d:o 3,128·33 d:o
1883 » 3 » 5 »	178,419·01 d:o 4,123·65 d:o
1884 » 4 » 6 »	102,935·89 d:o 37,871·92 d:o
1885 » 5 » 7 »	100,708·08 d:o 72,237·42 d:o

Medelbeloppet tillverkad stål för hvarje år under femårs- perioden utgör således 173,078·32 centner, då under nästföre- gående femårsperiod medelbeloppet af tillverkad stål för hvarje år utgjorde endast 88,704 centner. Ståltillverkningen har alltså fördubblats. Under 1885 tillverkades Bessemerstål vid Stjern- fors och Bångbro jernverk, Martinstål vid Hellefors, Hammarby och Bofors. Största ståltillverkningen har egt rum vid Bångbro år 1882, då för två ugnar der tillverkades 158,475·21 centner.

För jernmanufakturstillverkningen redogöres i följande tabell.

För tillverkning af plåt finnas valsverk vid Björkborn och Degerfors. Å förstnämnda ställe tillverkas äfven jerltråd och jerltrådslinor samt vid Degerfors och Kårberg jerltråd, hvilka tillverkningar äro i berörda tabell upptagna bland »annan jern- manufaktur». Jernmanufakturstillverkningen var störst 1884, större än den någonsin varit. Medelbeloppet af dessa tillverk- ningar för hvarje år af förevarande femårsperiod var 86,504·48

År.	Begagnade verk.	Uppgifven tillverkning.									
		Plåt.		Spik.		Redskaps-smide.		Annan jern-manufaktur.		Summa.	
		Antal.	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.		
1881.....	14	35,596	04	17,515	40	3,058	13	7,283	89	63,453	46
1882.....	13	45,548	28	24,076	89	5,967	07	8,876	54	84,468	78
1883.....	14	57,866	90	23,878	65	4,143	22	10,230	91	96,119	68
1884.....	15	48,563	82	34,435	67	4,740	87	11,180	34	98,920	70
1885.....	16	23,480	62	44,164	36	2,964	12	18,950	68	89,559	78

centner mot ett medelbelopp af samma slags tillverkning för hvarje år af nästföregående femårsperiod af 52,681.65 centner.

De s. k. *ädlare verkens* tillverkningar hafva utgjorts af *guld, silfver, koppar, bly* och *zinkblende*. Vid Kafveltorps blyhytta i Ljusnarsbergs socken har genom extraktion ur guldhaltigt silfver rent *guld* erhållits till följande belopp: år 1882: 4 \mathfrak{a} 83 ort 66 korn; 1883: 3 \mathfrak{a} 88 ort 69 korn; 1884: 2 \mathfrak{a} 26 ort och 1885: 4 \mathfrak{a} 85 ort. Vid Kafveltorps hytta erhöles genom extraktion af silfver ur verkbley vid dess raffinering *fint silfver* till följande belopp: år 1881: 390 \mathfrak{a} 35 ort; 1882: 609 \mathfrak{a} 80 ort; 1883: 278 \mathfrak{a} 98 ort; 1884: 361 \mathfrak{a} 85 ort och 1885: 416 \mathfrak{a} 34 ort. Vid Bångbro hytta i Ljusnarsbergs socken tillverkades 1883 silfver till ett belopp af 74 \mathfrak{a} 80 ort.

Koppar har tillverkats och garats vid Ljusnarsbergs gamla kopparverk, Kafveltorps kopparverk och Bångbro kopparhytta, alla i Ljusnarsbergs socken, till följande belopp: år 1881 vid Kafveltorp och Bångbro 1,644 centner 65 \mathfrak{a} och 1882 vid samma verk 1,059 centner 28 \mathfrak{a} ; samt vid alla tre ofvannämnda verken 1883: 2,979 centner 51 \mathfrak{a} ; 1884: 1,723 centner 77 \mathfrak{a} och 1885: 2,499 centner 64 \mathfrak{a} . Fastän konjunkturena under denna femårsperiod varit än mera tryckta än förut, så att koppartillverkningen gått med förlust, har den dock varit föga lägre än under nästföregående period.

Verkbly har tillverkats vid Kafveltorps och Bångbro blyhyttor. Vid Kafveltorp tillverkades 1881: 9,468 centner 20 \mathfrak{a} ; 1882: 9,427 centner 63 \mathfrak{a} ; 1883: 5,067 centner 65 \mathfrak{a} ; 1884: 13,753 centner 52 \mathfrak{a} och 1885: 6,426 centner 25 \mathfrak{a} samt vid Bångbro 1882: 738 centner 75 \mathfrak{a} ; 1883: 46 centner 60 \mathfrak{a} och 1884: 483 centner. Under perioden har således tillverkats tillsammans 45,411 centner 60 \mathfrak{a} verkbley emot 15,624 centner 5 \mathfrak{a} under nästföregående femårsperiod eller nära tre gånger så mycket som under förra perioden och det oaktadt de dåliga konjunkturena. *Raffinadbly* har framstälts vid Kafveltorps hytta genom raffinering af verkbley, hvarigenom erhållits 1881: 8,136.40 centner, 1882: 4,352.90 centner, 1883: 552.96 centner, 1884: 6,934.84 centner och 1885: 4,215.82 centner.

Vid bolaget Vieille Montagnes anrikningsverk för zinkmalm vid Åmmeberg har genom rostning af krossad zinkmalm erhållits *rostadt zinkblende* till följande belopp, 1881: 275,115.60 centner, 1882: 340,052.93 centner, 1883: 353,979.92 centner, 1884: 348,473.85 centner och 1885: 359,629.90 centner. Det rostade zinkblendet utföres till bolagets zinkhyttor i Belgien för att till *metallisk zink* försmältas. Metallisk zink tillverkas icke inom landet.

Tillverkning af *jernvitriol* har egt rum endast vid Dylta i Axbergs socken. Tillverkningen derstädes utgjorde 1881: 483.20

centner, 1883: 207.40 centner, 1884: 192 centner och 1885: 339.20 centner.

Rödfärg tillverkas vid Dylta och Ridkärr. Vid Dylta tillverkades 1881: 3,348.80 centner, 1882: 3,931.20 centner, 1883: 3,830.40 centner, 1884: 3,408 centner och 1885: 3,523.20 centner samt vid Ridkärr 1881: 705.60 centner och 1883: 708 centner.

Tillverkning af *svafvel* har egt rum endast under 1882 vid Dylta svafvelbruk, då 553.60 centner der tillverkades.

Lapis infernalis eller salpetersyrad silfveroxid, kemiskt ren, har såsom biprodukt vid extraktion af guld ur guldhaltigt silfver erhållits vid Kafveltorps blyhytta, nemligen 1883 till en mängd af 107.27 centner och 1884 till ett icke uppgifvet belopp. År 1885 lär äfven lapis hafva erhållits, ehuru det icke uppgifvits.

Antalet *arbetare*, hvilka vid bruken och bergverken varit anställda, inhemtas af följande tabell:

År.	Jerngrufvor.	Masugnar.	Slängjernsverk.	Stål och jern-manufakturverk.	Stål- och jernmekaniska verkstäder.	Gjuterier och mekaniska verkstäder.	Guld-, silfver- och blyverk med grufvor.	Kopparverk med grufvor.	Kopparverk med vaskverk.	Zinkgrufvor.	Koppargrufvor.	Diverse verk.	Summa.
1881.....	1,633	1,031	1,339	297	52	22	175	794	22	18	18	5,333	
1882.....	2,003	1,024	1,360	337	57	102	116	667	2	9	9	5,677	
1883.....	1,899	1,024	1,309	347	60	98	110	726	3	17	17	5,593	
1884.....	1,820	991	1,336	351	65	119	150	705	2	10	10	5,549	
1885.....	2,095	1,043	1,313	413	73	120	145	698	2	8	8	5,910	

Anmälda *olycksfall* med dödlig utgång bland arbetarne i grufvorna inom länet voro 1881: 10, 1882: 3, 1883: 1, 1884: 2 och 1885: 2. I de flesta fall lära arbetarne sjelfve genom egen oförsigtighet eller vårdslöshet varit orsaken till sin död. Angående de olycksfall, som eljest timat bland de vid bergshandlingen sysselsatte arbetare, hänvisar Konungens Befallningshafvande till Kungl. Kommers-Kollegii årsberättelser rörande bergshandlingen.

Vid bergverken och bruken användes tillhoppa 1881: 45 ångmaskiner med 746 hästkrafter, 1882: 42 ångmaskiner med 667 hästkrafter, 1883: 40 ångmaskiner med 732 hästkrafter, 1884: 38 ångmaskiner med 736 hästkrafter och 1885: 40 ångmaskiner med 787 hästkrafter. Antalet vattenhjul och turbiner, hvilka vid bergverken och bruken varit använda, beräknas till omkring 300. Vid Åmmebergs zinkgrufvor och vaskverk hafva varit beagnade 9 vattenhjul och turbiner af tillsammans 211 hästkrafter, vid Bångbro jernverk med bessemerverk 6 turbiner af tillsammans 1,110 hästkrafter, vid Stjernfors masugn och bessemerverk 5 turbiner af tillsammans 792 hästkrafter samt vid Bofors och Björkborn 21 vattenhjul och turbiner af tillsammans 895 hästkrafter.

Under år 1884 har anmälan gjorts om nedläggning af följande verk: Björksjö masugn i Hjulsjö socken, Dalby masugn i Hammars socken, Norra Ekebergs masugn i Hellefors, Fiskareqvarns jernmanufakturverk i Lerbäckes socken, Frösvidals jernverk i Kils socken, Grimsöhyttans masugn i Ramsbergs socken, Klynsna jernmanufakturverk i Lerbäckes socken, Linnebäckshyttans masugn i Karlskoga socken, Lunds jernverk i Lerbäckes socken, Snugga masugn i Lindes socken, Vasslands masugn i Jernboås socken och Ymningshyttans masugn i Nora socken.

Samma år har vid Hammarby i Nora socken uppbygts en martinsugn för tillverkning af stål och jern, hvilken ugn i början af 1885 blef fullt färdig och tillverkningen der börjad. Vid Bofors har blifvit uppfördt ett verk för tillverkning af *kanoner*. Tillverkningen börjades under sommaren 1884 och tre pjäser blefvo under 1885 fullt färdiga. Sistnämnda år uppfördes och igångsattes vid Mariedam i Lerbäcks socken ett gjuteri med kupolugn för tackjerns omsmältning.

För *fabrikerna* och *handverken* inom länet redogöres i Kungl. Kommers-Kollegii berättelser. Dessa yrken synas under perioden icke vunnit någon synnerlig utveckling. I städerna äro deras antal och antalet vid dem anstälde arbetare ungefär desamma som tillföre. Endast från Askersund omnämnes någon tillökning i fabrikenas antal och deras arbetsprodukt. På landet var 1885 handverkarnes och de hos dem anstälde arbetares antal äfvensom den dem påförda bevilling och således äfven arbetsprodukten något mindre, än sista året af föregående femårsperiod. Arbetsskickligheten bland handverkarna på landet går fortfarande framåt och torde deras tillverkningar i en del yrken såväl i prydlighet som i godhet föga stå efter hvad i städerna åstadkommes.

För en del i föregående berättelser särskildt omnämnda *fabriker* och *yrken* torde Konungens Befallningshafvande böra äfven här något närmare redogöra.

Vid Hammars *glasbruk*, der tillverkningen låg nere under de två sista åren af förra perioden, återupptogs arbetet 1881 och har sedan dess der tillverkats från en och en half till två millioner buteljer årligen.

Krut och andra *sprängämnen* tillverkas vid Ramsbergs och Gyttorps krutbruk och Gyttorps sprängoljefabrik. 1885 års tillverkning vid Gyttorp uppgick till 95,483 \mathfrak{g} bergs- och jagtkrut, 129,883 \mathfrak{g} ammoniakkrut och 49,986 \mathfrak{g} nitroglycerin. Samma år tillverkades vid Ramsbergs krutbruk 71,301 \mathfrak{g} krut af olika slag.

Kul- och *hagelfabriker* finnas vid Guldsmedshyttan i Lindes socken samt vid Bångbro och Sundet i Ljusnarsbergs socken. Under åren 1881—1885 har tillverkats vid Guldsmedshyttan 3,652 \cdot 12 centner hagel och 68 \cdot 10 centner kulor, vid Bångbro 780 centner hagel och vid Sundet 1,992 centner hagel.

Fabriker för tillverkning af *brännstoff* till afsalu finnas numera icke inom länet. Brännstoff för eget behof tillverkas vid Hellefors och Elfstorps bruk samt å åtskilliga andra ställen. Vid Hellefors har till gasberedning för martin- och vällugnarne årligen upptagits omkring 1,500 stigar brännstoff om 24 tunnorr stigen. Omkring 40 personer hafva härvid haft sysselsättning 5 till 6 månader af året.

Kalktillverkning bedrivs hufvudsakligen inom Edsbergs härad samt inom Tysslinge socken af Örebro härad. Kalkbränneriernas tillverkning 1885 uppgifves hafva uppgått till 529,600 kubikfot. Inom länets bergslag bearbetas och åtskilliga kalk- och limstensbrott till det mesta för hyttornas behof.

Tälgstensbrotten vid Yxhult och Hällabrottet i Kumla socken samt vid Lanna och Nyhyttan i Hidinge socken bearbetas fortfarande och hafva dervarande stenhuggerier ej obetydligt ökat sin tillverkning. Å hemmanet Bunksätters egor i Askers socken, hvarest finnas rika tälgstenslager, anlades under år 1882 ett mekaniskt stenhuggeri och sliperi, der sedermera med framgång arbetats. Fabriken, som eges af Yxhults stenhuggeriaktiebolag och hvars tillverkningsvärde af listverk, trapp- och plansten vid

förra årets slut uppgick till 132,000 kronor, sysselsatte under 1885 femtiofem arbetare.

Tillverkningen af *takskiffer* vid Grythyttan i Grythytte socken uppgick under åren 1881—1884 till omkring 30,000 stycken om året. Under 1885 steg tillverkningen till 248,000 skifferpannor.

Tegelbrukens inom länet antal uppgifves till 29, häri inberäknade åtskilliga mindre tegelslagerier, hvilka det ena året drifvas, det andra icke. Nämnda siffra angifver det antal tegelbruk, som under 1885 voro i gång.

Vid 1885 års slut funnos enligt taxeringslängderna inom länet 167 *quarnar* och 128 *sågar*. Af dessa senare äro de flesta husbehofssågar. Endast 10 drifvas med ångkraft, nemligen en vid Dimbo i Lännäs socken, en vid Götarsvik i Lillkyrka socken, en vid Lerbäck i socknen af samma namn, en vid Trystorp i Tångerså socken, en vid Hörja i Viby socken, en vid Harg i Hammars socken, en vid Hellefors i socknen af samma namn, en vid Karlsdal i Karlskoga socken, en vid Alkvettern i Bjurkärens socken och en vid Klotten i Ramsbergs socken.

För *bränvinstillverkningen* inom länet och för densamma erlagd afgift redovisas i följande tabell:

Bränneriets namn.	Tillverkningsbelopp i liter					
	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	
Läggesta	58,754 \cdot 2	—	26,992 \cdot 4	—	—	
Rå	357,594 \cdot 0	244,923 \cdot 8	383,666 \cdot 8	277,429 \cdot 8	380,913 \cdot 1	
Svinnersta	292,435 \cdot 7	300,456 \cdot 1	342,636 \cdot 8	271,575 \cdot 8	375,923 \cdot 3	
Tycke	15,922 \cdot 2	—	—	—	—	
Summa	724,706 \cdot 1	545,379 \cdot 9	753,295 \cdot 5	549,005 \cdot 6	756,836 \cdot 4	
	3,329,223 \cdot 5 liter.					
Afgifter.	Tillverknings- avgift.	Nederlags- avgift.	Summa afgift.			
För år 1881	276,910	30	980	—	277,890	30
» » 1882	208,389	70	1,060	—	209,449	70
» » 1883	301,318	20	506	25	301,824	45
» » 1884	219,602	24	288	75	219,890	99
» » 1885	302,734	56	480	—	303,214	56
Summa	1,308,955	—	3,315	—	1,312,270	—

Salubryggeriernas antal uppgifves vara detsamma som i föregående berättelse omförmäles, men deras tillverkning lär sig stigit högst betydligt.

I afseende å *husslöjden* samt den verksamhet och de sysselsättningar, som böra dit hänföras, återopar Konungens Befallningshafvande hvad derom i föregående berättelse förmäles. Genom årliga anslag för slöjdundervisning i skolorna och till bekostande af kringresande slöjdlärare hafva landstinget och hushållningssällskapet sökt verka för husflitens och slöjdskicklighetens främjande. Den undervisning, som med bidrag från dessa anslag, hvilka de senare åren uppgått till 5,000 kronor från landstinget och 2,000 kronor från hushållningssällskapet, vid skolorna anordnats och jemväl utom skolorna af kringresande slöjdlärare meddelats, har otvifvelaktigt hos de unga lifvat hägen för nyttig husslöjd och ökat slöjdskickligheten hos de äldre. För samma mål har äfven med bidrag af hushållningssällskapet

Örebro läns slöjdförening med framgång verkat medelst utställningar och försäljning af slöjdalster samt undervisningskurser i slöjd.

Från länets städer föreligga icke några speciela uppgifter om förändring i hvad rörande husslöjden derstädes förut omnämnts. Likaså återopas från Nora och Lindes fögderier till förene meddelade uppgifter. Från Öster-Nerikes fögderi omförmäles nu, att *skomakeriet* såsom binäring temligen allmänt bedrivnes inom fögderiet, synnerligast i Mellösa, Norrbyås, Gellersta och Ekeby socknar och att alstren af denna näring afyttras hufvudsakligen på Stockholm och Norrland. Såsom alster af husslöjden inom fögderiet nämnas vidare *snickeriarbeten, laggkärl, korgarbeten* och *räfnader*. I socknarna närmast Örebro tillverkas *tändsticksaskar*, med hvilken tillverkning en mängd barn och äldre, mindre arbetsföra personer sysselsättas. Från Kils socken omnämnes förfärdigandet af *tröskverk* såsom en art af husslöjd.

Inom Vester-Nerikes fögderi idkas fortfarande såsom husslöjd *handsmide* af spik, nubbe, slätterliar, hästskor och söm; men i täflan med de billigare maskintillverkade smidena har denna tillverkning så nedgått, att den nu icke lär kunna skattas till högre värde än omkring 50,000 kronor för år. *Halmflätningen* och tillverkningen af halmhattar inom Hallsbergs samt Kumla, Lerbäcks och Viby socknar af Vester-Nerikes fögderi har deremot ökats ej obetydligt. Dessa tillverkningars försäljningsvärde för år anses numera uppgå till omkring 20,000 kronor. *Skodonstillverkningen* inom Kumla och Hardemo samt Viby socknar, med hvilken tillverkning omkring 400 personer äro sysselsatta, lär, i följd af ofördelaktiga försäljningspris, de senare åren icke uppgått till högre värde än omkring 300,000 kronor för år.

I fråga om *jagten*, hvilken knappt af någon idkas såsom yrke, utan endast såsom nöje å tider, lediga från annan sysselsättning, eller för beredande af någon tillfällig inkomst, får Konungens Befallningshafvande hänvisa till hvad derom här ofvan yttrats i sammanhang med redogörelsen för skogshushållningen och rofdjurs utödande.

För *fisket*, dess bättre vård och bedrivande har under perioden utvecklats en liflig verksamhet. Sedan för åstadkommande af fullt lämpliga och, så vidt möjligt vore, likartade stadgar för fisket i samtliga sjöar och vattendrag inom länet med undantag

af Hjelmaren och Vettern, särskilda sammanträden med vederbörande fiskeberättigade under år 1880 af Konungens Befallningshafvande hållits i den ordning § 22 i Fiskestadgan den 29 juni 1852 bestämmer samt Fiskeri-Intendenten öfver de vid dessa sammanträden fattade beslut blifvit hörd och utlåtande afgifvit, så har Konungens Befallningshafvande den 5 december 1881 fastställt »Stadgar för bedrivande af fiske i samtliga sjöar och vattendrag inom Örebro län med undantag af Vettern, Hjelmaren och Qvismaresjöarne». Samma dag har Konungens Befallningshafvande äfven utfärdat stadgar rörande kräftfångsten i samtliga sjöar och vattendrag i Örebro län med de undantag, som nyss nämnda äro. För fiskes bedrivande i nämnda, från berörda stadgar undantagna sjöar gälla särskilda föreskrifter, för hvilka Konungens Befallningshafvande redogjort i föregående berättelse. Af Konungens Befallningshafvande i Örebro. Vermlands och Skaraborgs län äro den 2 maj 1883 stadfästa stadgar rörande laxfisket i Svart-, Let- och Gullspångselfvarnes laxfiskeområde. För vård om fisket inom länet och för vidtagande af anstalter till dess vidare utveckling och förkofran är tillsatt en särskild fiskeriförvaltningsnämnd för länet. Denna nämnd har samlat och från trycket utgifvit gällande »Särskilda stadgar med deri medgifna lindringar rörande fiske och kräftfångst i sjöar och andra vattendrag inom Örebro län jemte förteckning å fisketillsyningsmännen i länet». Dessa till biträde åt kronobetjeningen och statens fiskeritjenstemän vid tillsynen å fiskeristadgarnes efterlefnad, efter förslag af vederbörande kommuner, af Konungens Befallningshafvande förordnade särskilde tillsyningsmän äga äfven åtala förseelser och förbrytelser emot nämnda stadgar. För meddelande af råd åt fiskeriegare rörande fiskets ordnande, vård och skötsel är af Fiskeriförvaltningsnämnden anställd en fiskeriinstruktör, hvilken tillika är öfveruppsyningsman vid fiskerierna inom länet. På landstingets och hushållningssällskapets bekostnad hafva af nämnden anordnats tvenne fiskodlingsanstalter, i hvilka utkläckas rom af en art lax, benämnd röding, af sik och annan fisk. Yngel från dessa anstalter är lifligt efterfrågadt och utplanteras i många af länets vattendrag. Denna fiskodling liksom den utplantering af infångad fisk af andra arter, som under fiskeriinstruktörens tillsyn å flere ställen vidtagits, synes i allmänhet lyckas väl och lofvar allt godt för fiskets framtida utveckling och förkofran.

4. Kommunikationer och varuutbyten.

A) **Landtkommunikationer.** Statens jernvägar inom länet hafva under perioden icke erhållit någon vidare utsträckning. Med dem hafva dock blifvit sammanknutna tvenne under tiden tillkomna *enskilda* mindre jernvägsanläggningar, nemligen:

Kumla-Yxhult jernväg från Kumla station å statsbanan mellan Hallsberg och Örebro till hemmanen Yxhult och Mossby, hvilken jernväg, anlagd af Yxhults stenhuggeriaktiebolag, som derå erhöill nådig koncession den 23 februari 1883, och hufvudsakligen afsedd för transport af bolagets tillverkningar af kalk och stenarbeten från Yxhult och Hällabrottet till Kumla station, öppnades för allmän godstrafik den 24 december 1885; och

Laxå-Röfors jernväg från Laxå station å statens vestra stambana till Röfors bruk. Å denna jernvägsanläggning, afsedd för forsling af gods mellan Laxå bruks aktiebolags verkstäder

vid Röfors och Laxå station, erhöill aktiebolaget nådig koncession den 12 september 1884. Arbetet utfördes af bolaget hufvudsakligen under år 1885, men först under innevarande år har banan öppnats för allmän godstrafik.

Båda dessa jernvägar hafva samma spårvidd som statens eller 1 435 meter (4 83 fot). Kumla-Yxhults jernväg är 6 2 kilometer lång och Laxå-Röfors med bibana till Oxhults såg 6 4 kilometer. Anläggningskostnaden för den förra har uppgått till 85,000 kronor och för den senare till 101,976 kronor 43 öre.

Öfriga under ifrågavarande femårsperiod tillkomna *enskilda* jernvägsanläggningar omförmälas här nedan.

Sedan förslaget att bygga en smalspårig jernväg mellan Askersund och Vretstorps station på Vestra stambanan strandat på hinder, som i föregående berättelse finnas omnämnda, så

togo i Askersund och trakten deromkring sträfvandena att komma i förbindelse med landets jernvägsnät en annan rigtning, i det man återupptog ett äldre förslag att bygga jernväg från staden till Skyllbergs bruk, som ligger endast en mil från Askersund och hvarifrån jernväg af tre fots spårvidd redan fanns till Lerbäck's anhaltsstation å Hallsbergs—Motala—Mjölbybanan. För åstadkommande af en jernväg med nämnde spårvidd mellan Skyllberg och Askersund, hvilken anläggning beräknades medföra en kostnad i det hela af 227,000 kronor, bildades den 12 december 1882 bolag med ett aktiekapital af minst 170,000 och högst 227,000 kronor, fördeladt i aktier å 100 kronor stycket, af hvilket aktiekapital Askersunds stad tecknat sig för 70,000 kronor. Enligt nådigt bref den 24 mars 1883 erhöill det sålunda bildade bolaget, benämndt Askersund-Skyllbergs jernvägsaktiebolag, rättighet att anlägga och till allmänt begagnande mot afgift upplåta jernväg af 0·89 meters (3 fots) spårvidd från staden Askersund till Skyllbergs bruks aktiebolags valsverk äfvensom att samfälligt med detta bolag använda den redan färdiga jernvägen af samma spårvidd från nämnda valsverk till Lerbäck's hållplats å statens jernväg mellan Hallsberg och Mjölby för fortskaffande af personer och varor mot afgift. Arbetet å jernvägen mellan Askersund och Skyllberg börjades på våren 1883 och bedrefs så, att vägen, som utom särskildt spår till hamnen i Askersund är 10 kilometer lång, kunde i december 1884 öppnas för allmän trafik. Kostnaden för sjelfva jernvägsanläggningen uppgifves uppgå till 186,000 kronor, deruti dock ej inberäknad någon kostnad för rullande materiel, hvilken tillhör Skyllbergs bruks aktiebolag, som, då jernvägen är förbunden med bruksbolagets jernväg från Skyllbergs bruk till Lerbäck, åtagit sig, dels att anskaffa och underhålla all rullande materiel, dels ock att trafikera jernvägen mot ersättning enligt öfverenskommelse. För jernvägen Askersund-Skyllberg finnas tre stationer, en i Askersund, en i Ingelsby, belägen 7 kilometer från staden, och en vid Skyllbergs bruk, liggande 3 kilometer från Ingelsby station. De två förstnämnda stationerna tillhöra jernvägsbolaget, men den tredje Skyllbergs bruk, som förbundet sig att uppföra och för all framtid underhålla stationen mot ersättning af jernvägsbolaget till visst årligt belopp. Jernvägen har 1885 dragit en trafikostnad af omkring 17,000 kronor. Trafikinkomsten lär varit något högre och således lemnat öfverskott, om än ringa. Då första trafikåret varit så pass gynnsamt och trafiken väl bör ökas allt efter som den nya trafikleden och dess fördelar hinna blifva mera kända, torde man hafva anledning hoppas allt godt för den nya jernvägen, genom hvilken staden Askersund blifvit satt i omedelbar förbindelse med landets jernvägsnät och sålunda vunnit en förmån, som den ensam bland länets städer hittills saknat. I sammanhang med jernvägen Askersund—Skyllberg—Lerbäck's öppnande för trafik är Lerbäck's hållplats förändrad till station och namnet å den närmast söder derom vid Hallsberg—Motala—Mjölbybanan liggande stationen förändradt från Skyllberg till Rönneshytta.

I nådigt bref den 21 april 1882 har Kungl. Maj:t förklarad hinder icke möta för det bolag, som för sådant ändamål komme att bildas, att anlägga och till allmänt begagnande för godstrafik medelst hästkraft upplåta jernväg af 0·71 meters (2·5 fots) spårvidd från Bredsjö station å Bergslagernas jernvägsaktiebolags bana till Hjulsjön i Hjulsjö socken. På grund af detta medgifvande har Bredsjö—Grängens trafikaktiebolag anlagt jernväg

af 25,000 fots längd, med 2·5 fots spårvidd från Bredsjö station till Hjulsjön för en kostnad af 100,000 kronor. Jernvägsanläggningen öppnades för allmän godstrafik i november 1882. Genom båtfart öfver sjöarne Hjulsjön och Grängen står denna jernväg i förbindelse med ändpunkten vid Grängen för den under anläggning varande jernvägen mellan Striberget och Grängen.

Sedan flere år tillbaka har Hellefors bruks aktiebolag för transport af egna effekter mellan brukets verkstäder och lastageplatsen vid sjön Norr-Elgen begagnat en af bolaget öfver egen mark anlagd jernväg för hästkraft, hvilken efter anläggning af Bergslagernas jernvägsaktiebolags jernbana utsträckts till Hellefors station å nämnda bana. Genom särskilda resolutioner den 20 september 1882 och den 6 juni 1883 har Konungens Befallningshafvande medgifvit, att Hellefors bruks aktiebolags omförmälde jernväg, som utom bibanor hade en längd af 20,650 fot och en spårvidd af 2·5 fot, finge af bolaget för forsling af dess egna effekter med lokomotiv befaras under iakttagande af de vilkor och försigtighetsmått i afseende å trafikens handhafvande, som i berörda resolutioner finnas föreskrifna.

För transport af egna effekter har äfven innehafvaren af Bysta fideikommissegendom anlagt jernväg, 24,000 fot lång, med 3 fots spårvidd från Brevens bruk i Askers socken till Kilsmo station å vestra stambanan. Denna jernväg, som är anlagd å brukets egen mark och icke berör allmän väg, befares sedan i mars månad innevarande år med lokomotiv.

Genom resolution den 8 oktober 1879 har, såsom i förra berättelsen omnämnas, Konungens Befallningshafvande tillåtit Skyllbergs bruks aktiebolag att med hästkraft trafikera en smalspårig jernväg från Skyllbergs bruk i nordvestlig rigtning till Fågelsjön, hvilken jernväg var afsedd att vidare utsträckas i vestlig rigtning till Kårbergs i Snafunda socken belägna, under Skyllbergs bruk lydande, spikfabrik och tråddrageri. Denna bana, som i hela sin längd från Skyllberg till Kårberg håller 9,000 fot, är under 1885 färdigbygd och användes af bruksbolaget för forsling af bolagets egna effekter.

Enligt nådigt bref den 3 maj 1884 har Kungl. Maj:t nämnde dag beviljat »Svartelfs jernvägsaktiebolag» rättighet att enligt faststald plan anlägga och till allmänt begagnande mot afgift upplåta jernväg af 0·891 meters (3 fots) spårvidd från Karlsdals station, å bibanan från Kortfors på Nora—Karlskogabanan, till Grythyttedens station å Bergslagernas jernvägsaktiebolags jernväg, med ett sidospår till sjön Söder-Elgen. Denna jernvägsanläggning har ännu icke kommit till utförande, men då Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 22 oktober innevarande år af de medel, som Riksdagen stält till Kungl. Maj:ts förfogande till läneunderstöd för enskilda jernvägsanläggningar, beviljat Svartelfs jernvägsaktiebolag för ifrågavarande jernvägsanläggning lån till belopp af 341,000 kronor, motsvarande hälften af den beräknade anläggningskostnaden, torde arbetet å densamma snart komma att börjas. Jernvägen skall enligt faststald plan få en längd af 36·23 kilometer (3·4 mil) utom sidospår å stationerna och till lastplats vid sjön Söder-Elgen; och ingår i jernvägsbolagets plan att inköpa den redan färdiga jernvägen mellan Karlsdals bruk och Kortfors station vid Nora—Karlskogabanan.

Genom nådig resolution den 4 december 1885 har Kungl. Maj:t beviljat C. Danielsson på Bofors och Alb. Forsell i Nora, med flere, rättighet att anlägga och till allmänt begagnande mot afgift upplåta jernväg af 0·802 meters spårvidd från Stribergs

jernvägsstation å Vikern—Möckelns jernväg förbi Kåfalla, Timanshyttan, Gammelhyttan och Haggrufvorna till sjön Grängen jemte bibanor till Petersfors masugn och Rössbergs grufvor. Kostnaden för denna jernvägsanläggning är beräknad till 375,000 kronor. Sedan koncessionen öfverlätits å jernvägsaktiebolaget Striberg—Grängen, har nämnda bolag börjat och med all ifver fortsatt arbetet å jernvägen, så att anledning är att antaga, att denna jernvägsanläggning inom ej lång tid skall vara fullbordad

och satt i förbindelse med den trafikled, Bredsjö—Grängens trafikaktiebolag öppnat från Bredsjö station å Bergslagens jernväg till södra ändan af sjön Grängen.

Huru rörelsen å de äldre *enskilda* jernvägar, hvilka antingen helt och hållet eller till någon väsentligare del af sin bana falla inom länet, under femårsperioden utvecklats sig och huru trafiken och inkomsten deraf vexlat, inhämtas af följande uppgift rörande trafiken å nedannämnda jernvägar:

År.	Medel- längd tra- fikerad bana. Kilo- meter.	R e s a n d e.					Inkomst. Kronor.	Post, åk- don och levfande djur m. m. Kronor.	Paket-, il- och frakt- gods.		Summa inkomst. Kronor.	Ökning eller minsk- ning i procent.
		A n t a l.				Summa antal.			100-tal kilogram.	Inkomst. Kronor.		
		1:sta klass.	2:dra klass.	3:dje klass.								
<i>Köping - Hull.</i>												
1881.....	71	1,791	14,991	99,188	115,970	141,128	31,682	1,993,356	438,105	610,915	—	
1882.....	71	2,010	15,451	105,397	122,858	149,066	38,817	2,019,772	438,164	626,047	+ 2.5	
1883.....	71	2,034	15,777	106,864	124,675	157,556	37,876	2,135,195	450,496	645,928	+ 3.2	
1884.....	71	1,566	14,605	106,510	122,681	149,152	39,707	2,224,866	471,930	660,780	+ 2.3	
1885.....	71	834	15,835	106,366	123,035	149,786	38,012	2,002,686	442,683	630,481	— 4.6	
Skilnad mellan 1881 och 1885 års trafik	—	— 957	+ 844	+ 7,178	+ 7,065	+ 8,658	+ 6,330	+ 9,330	+ 4,578	+ 19,566	+ 3.2	
<i>Nora - Ervalla.</i>												
1881.....	18	215	2,890	14,224	17,329	14,823	1,833	486,328	70,407	87,063	—	
1882.....	18	200	2,825	14,693	17,718	14,970	2,241	480,969	66,260	83,471	— 4.1	
1883.....	18	235	2,906	14,869	18,010	15,814	2,780	479,710	66,536	85,130	+ 2.0	
1884.....	18	3,073	—	18,170	21,243	17,373	1,976	451,471	82,272	101,021	+ 19.4	
1885.....	18	3,081	—	17,831	20,912	17,202	1,995	424,928	64,100	83,297	— 18.0	
Skilnad mellan 1881 och 1885 års trafik	—	— 24	—	+ 3,607	+ 3,583	+ 2,379	+ 162	— 61,400	— 6,307	— 3,766	— 4.3	
<i>Frövi - Ludvika.</i>												
1881.....	98	230	5,698	51,864	57,792	58,961	67,724	1,770,510	394,407	521,092	—	
1882.....	98	251	5,708	53,568	59,527	61,331	77,655	1,796,350	400,535	539,521	+ 3.5	
1883.....	98	568	6,241	58,869	65,678	66,591	61,831	1,891,080	400,210	528,632	— 2.0	
1884.....	98	533	5,657	60,265	66,455	64,025	74,158	2,136,320	450,817	589,000	+ 11.4	
1885.....	98	573	6,017	56,997	63,587	60,524	50,725	1,965,090	413,956	525,205	— 10.8	
Skilnad mellan 1881 och 1885 års trafik	—	+ 343	+ 319	+ 5,133	+ 5,795	+ 1,563	— 16,999	+ 194,580	+ 19,549	+ 4,113	+ 0.8	
<i>Bånghammar - Kloten.</i>												
1881.....	22	51	—	2,004	2,055	1,493	16	274,820	60,325	61,834	—	
1882.....	22	98	—	2,137	2,235	1,751	148	188,000	41,799	43,608	— 29.3	
1883.....	22	58	—	2,186	2,244	1,729	93	187,660	40,974	42,796	— 2.1	
1884.....	22	100	—	2,517	2,617	1,915	63	305,100	66,155	68,133	+ 59.2	
1885.....	22	69	—	2,068	2,137	1,579	52	204,800	43,766	45,397	— 33.4	
Skilnad mellan 1881 och 1885 års trafik	—	+ 18	—	+ 64	+ 82	+ 86	+ 36	— 70,020	— 16,559	— 16,437	— 26.6	
<i>Storå - Guldsmedshyttan.</i>												
1881.....	4	—	—	—	—	—	136	301,241	13,782	13,918	—	
1882.....	4	—	—	—	—	—	118	281,800	14,243	14,361	+ 3.2	
1883.....	4	—	—	—	—	—	176	296,800	14,659	14,835	+ 3.3	
1884.....	4	—	—	—	—	—	147	292,920	14,815	14,962	+ 0.8	
1885.....	4	—	—	—	—	—	13	246,800	12,053	12,066	— 19.3	
Skilnad mellan 1881 och 1885 års trafik	—	—	—	—	—	—	— 123	— 54,441	— 1,729	— 1,852	— 13.3	
<i>Stripa - Rossvagn.</i>												
1881.....	2	—	—	—	—	—	—	216,979	8,930	8,930	—	
1882.....	2	—	—	—	—	—	—	246,034	10,130	10,130	+ 13.4	

År.	Medel- längd tra- fikerad bana. Kilo- meter.	R e s a n d e.					Inkomst. Kronor.	Post, åk- don och levande djur m. m. Kronor.	Paket-, il- och frakt- gods.		Summa inkomst. Kronor.	Ökning eller minsk- ning i procent.
		A n t a l.				100-tal kilogram.			Inkomst. Kronor.			
		1:sta klass.	2:dra klass.	3:dje klass.	Summa antal.							
1883.....	2	—	—	—	—	—	—	246,430	10,140	10,140	—	
1884.....	2	—	—	—	—	—	—	253,329	10,437	10,437	+ 2·9	
1885.....	2	—	—	—	—	—	—	187,672	7,730	7,730	— 25·9	
Skilnad mellan 1881 och 1885 års trafik	—	—	—	—	—	—	—	29,307	— 1,200	— 1,200	— 13·4	
<i>Nora—Karlskoga.</i>												
1881.....	115	129	3,377	26,150	29,656	23,031	6,891	1,200,935	272,358	307,250	—	
1882.....	115	3,492	1,700	42,730	47,922	34,306	7,322	1,243,608	277,616	319,244	+ 3·9	
1883.....	115	5,070	—	43,849	48,919	35,804	9,852	1,194,555	275,156	320,812	+ 0·5	
1884.....	115	4,539	—	41,583	46,122	32,715	7,731	1,200,849	291,661	332,107	+ 3·5	
1885.....	115	4,353	—	38,922	43,275	30,727	7,610	1,236,242	290,296	328,633	— 1·0	
Skilnad mellan 1881 och 1885 års trafik	—	+ 847	—	+ 12,772	+ 13,619	+ 2,696	+ 719	+ 35,307	+ 17,938	+ 21,353	+ 6·9	
<i>Vikern—Möckeln.</i>												
1881.....	54	—	—	—	2,363	1,728	408	51,118	136,063	138,190	—	
1882.....	54	—	—	—	2,704	2,095	339	47,926	133,167	135,601	— 1·9	
1883.....	54	—	325	2,146	2,471	1,764	236	45,781	127,645	129,645	— 4·4	
1884.....	54	—	324	1,793	2,117	1,512	258	48,077	140,086	141,856	+ 9·4	
1885.....	54	—	420	1,907	2,327	1,447	263	43,477	116,410	118,120	— 16·8	
Skilnad mellan 1881 och 1885 års trafik	—	—	—	—	36	— 281	— 145	— 7,641	— 19,653	— 20,070	— 14·6	
<i>Pålsboda—Finspång.</i>												
1881.....	58	1,294	—	19,132	20,426	16,218	4,159	646,339	202,696	223,073	—	
1882.....	58	1,678	—	22,805	24,483	18,401	6,900	668,897	204,816	230,117	+ 3·2	
1883.....	58	1,753	—	22,511	24,264	18,489	7,351	607,870	189,718	215,558	— 6·3	
1884.....	58	1,888	—	25,003	26,891	20,528	7,415	514,516	157,333	185,276	— 14·0	
1885.....	58	1,851	—	23,919	25,770	19,225	7,347	431,123	126,262	152,834	— 17·5	
Skilnad mellan 1881 och 1885 års trafik	—	+ 557	—	+ 4,787	+ 5,344	+ 3,007	+ 3,188	— 215,216	— 76,434	— 70,239	— 31·5	
<i>Askersund—Skjällberg—Lerbäck.</i>												
1884.....	10	233	—	1,225	1,458	829	108	2,949	443	1,380	—	
1885.....	10	2,778	—	20,455	23,233	11,682	1,221	97,369	15,966	28,860	—	

Under ifrågavarande femårsperiod har Kungl. Maj:t fastställt ännu gällande taxor för trafiken å nedannämnde jernvägar, nemligen:

1882 den 17 november å *Säfsnäs aktiebolags* jernväg, att lända till efter rättelse under en tid af fem år, räknade från och med 1883 års början;

1883 den 2 november å *Nora—Karlskoga* jernväg och å *Nora—Ervalla* jernväg, att tillämpas från och med 1884 års början intill 1888 års utgång;

1884 den 18 januari å *Kumla—Yxhults* jernväg, att lända till efter rättelse intill utgången af år 1888;

1884 den 9 augusti å *Askersund—Skjällberg—Lerbäcks* jernväg, att lända till efter rättelse intill utgången af år 1889;

1885 den 25 september å *Vikern—Möckelns* jernvägsaktiebolags jernväg, att tjena till efter rättelse från och med 1886 års början intill utgången af 1888;

1885 den 24 oktober å *Stripa—Guldsmedshyttan—Rossvalen* samt *Guldsmedshyttan—Storå* jernvägar, der förut gällande taxor fortfarande skulle tillämpas intill utgången af 1895;

1885 den 24 oktober å *Bånghammar—Klotens* jernväg och 1885 den 13 november å *Frövå—Ludvika* jernväg, att tjena till efter rättelse från och med 1886 års början intill utgången af 1895;

1885 den 13 november å *Pålsboda—Finspångs* jernväg, der förut gällande taxa fortfarande skulle tillämpas intill utgången af 1894;

1885 den 26 november å *Bergslagernas jernvägsaktiebolags* jernvägar, för hvilka förut gällande taxa skulle tillämpas intill utgången af år 1890; och

1885 den 18 december å *Köping—Hults* jernväg, att gälla från och med den 1 januari 1886.

För förslande af brukseffekter från Haddebo bruk i Svennevads socken har brukets egare anskaffat ett s. k. landsvägslokomotiv, den första maskin af sådan beskaffenhet, som inom länet kommit till användning. Enligt nådigt bref den 13 februari 1885 har nämnde bruksegare erhållit tillåtelse att, tillsvärdare och intill dess annorlunda kunde varda förordnad, för framforsling af gods å allmänna landsvägarne inom Bo och Sven-

nevads socknar samt inom Sköllersta socken använda s. k. landsvägslokomotiv, dervid skulle till efterrättelse lända af Kungl. Maj:t i sammanhang med tillåtelsen utfärdade stadgar, hvilka sedermera blifvit genom nådig resolution den 18 juni innevarande år i vissa delar ändrade. Detta nya transportmedel, som under år 1885 begagnats, dock endast å vägen mellan Haddebo bruk och Hjortqvarns jernvägsstation, lärer der användts med mycken fördel. Några olyckshändelser eller olägenheter för den allmänna vägtrafiken hafva af lokomotivets användande icke förspotts.

Vid Kafveltorp i Ljusnarsbergs socken samt från Svartå bruk i Qvistbro till Svartå jernvägsstation äro för forsling af gods inrättade s. k. spelbanor, hvilka på kortare afstånd med fördel begagnas.

Allmänna lands- samt härads- och sockenvägarnes längd vid femårsperiodens slut inhemtas af bilagde **tabell N:o 2.**

Liksom i föregående berättelse finnas nu ock bland sockenvägarne upptagne de mest betydande, af resande trafikerade bruks- och byvägar inom Nora fögderi till en längd af 7 mil, hvilka vägar anses motsvara *sockenvägarnes* inom öfriga fögderier.

Det allt sedan 1878 pågående arbetet för den med statsmedel understödda anläggningen af väg, från Grythyttedens kyrkoby i Grythytte socken till gränsen mot Hjulsjö socken och vidare till landsvägen mellan Hjulsjö och Jernboås kyrkor vid Grönbacken inom Hjulsjö socken, är numera fullbordadt. Den första afdelningen af nämnde väg, eller den från Grythyttehed till bron öfver sjön Söder-Elgen vid Norsbron, och andra afdelningen från nämnda bro till Siksandshöjdens egor inom Grythytte socken voro färdiga och afsynade redan under förra femårsperioden. Tredje afdelningen af samma väg eller den från Siksandshöjden till gränsen mot Hjulsjö socken, hvartill statsbidrag erhållits till belopp af 14,000 kronor, är såsom fullbordad af Kungl. Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader godkänd enligt dess skrifvelse den 11 november 1881. Afdelningen från Hjulsjö sockengräns till landsvägen mellan Hjulsjö och Jernboås kyrkor vid Grönbacken; hvartill statsbidrag erhållits till belopp af 10,500 kronor, har ock nämnde styrelse, såsom fullbordad, godkänt och derom underrättat Konungens Befallningshafvande i skrifvelse den 26 oktober 1883.

Sammanräknade beloppet af de till nämnde väganläggningar beviljade *statsbidrag* utgör 45,740 kronor. Häraf äro under förra perioden för de två första, redan då färdiga delarne af ifrågasvarande väg, använda 21,240 kronor. Summan af de statsbidrag som användts för byggande af de under nu ifrågasvarande period fullbordade vägdelarne eller dels 14,000 kronor och dels 10,500 kronor, utgör det i femte kolumnen af tab. 2 för allmänna landsvägar upptagna belopp statsmedel: 24,500 kronor.

Den i förra berättelsen omnämnda omläggningen af väg från Ramshytte bruk i Kils socken till Lockhytte by i samma socken är inom bestämd tid fullbordad och af Kungl. Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader afsynad och godkänd enligt dess skrifvelse den 5 september 1882. Det för denna vägomläggning erhållna statsbidrag utgör det i 7:de kolumnen af tab. 2 för häradsvägar uppförda belopp statsmedel: 11,570 kronor.

Af de väganläggningar inom Karlskoga och Bjurkärens socknar, för hvilka i förra berättelsen redogöres, är nu äfven den från Stråbergsmynnen förbi Björtorp till Bregården i närheten af Karlskoga kyrka fullbordad och behörigen afsynad, hvarom

Kungl. Styrelsen för Väg- och Vattenbyggnader lemnat Konungens Befallningshafvande underrättelse i skrifvelse den 3 november 1881.

För omläggning af den i förra berättelsen äfven omförmälda väg från Finnhyttan eller Löfnäs förbi Ställdalen till Hörks hytta i Ljusnarsbergs socken har, enligt nådigt bref den 25 januari 1884, Kungl. Maj:t vid fördelning af nämnda års vägbyggnadsfond beviljat ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 11,500 kronor. Enligt uppgjort kontrakt skall detta arbete vara fullbordadt före den 1 september 1886. Det för omläggning af vägen beviljade statsbidrag utgör det i 7:de kolumnen af tab. 2 för allmänna landsvägar upptagna belopp statsmedel: 11,500 kronor.

Under åren 1881 och 1882 har Hellefors bruks aktiebolag anlagt ny enskild väg till en längd af 2 mil från Silfvergrufvan i Hellefors socken till Elfsjöhyttan.

I följd af ökad trafik å allmänna vägen norrut från Vretstorp åt Viby kyrka, hvilken väg i anseende till grundens dåliga beskaffenhet alltid varit svår att underhålla och tidtals icke kunde utan största svårighet befaras, hade dessa svårigheter så ökats, att verksamma åtgärder för deras afhjelpande måste vidtagas. I sådant afseende har i enlighet med Konungens Befallningshafvandes utslag den 2 februari 1885 nyssnämnde väg på en längd af 0:3 mil mellan Vretstorps station och Körtingsbergs gård blifvit, hvad man kallar, makadamiserad, hvarigenom man anser omförmälda olägenheter undanröjda. Denna vägförbättring, bekostad af Grimstens härads vägbyggnadsskyldige inbyggare, har medtagit ett belopp af mer än 6,000 kronor.

Under femårsperioden hafva dessutom verkstälts åtskilliga mindre vägförbättringar, bland hvilka torde kunna särskildt nämnas en af Grythytte häradsbor 1884 bekostad omläggning af allmänna landsvägen mellan Grythyttehed och Loka på en sträcka af omkring 200 fot.

I staden Lindesberg hafva under 1885, i sammanhang med då pågående dräneringsarbeten, backar blifvit bortgräfdas och väg utlagd till större bredd. Kostnaden för denna vägförbättring utgör det i kolumnen 8 af tab. 2 för städernas vägar upptagna belopp af 6,527 kronor 30 öre.

På enskilda väglottsegares bekostnad har å en sträcka af 0:5 mil under perioden omlagts och väsentligen förbättrats en från allmänna landsvägen mellan Laxbro gästgifvaregård i Ljusnarsbergs socken och Ramsbergs socken ledande väg till södra Finnfall m. fl. gårdar. Denna vägomläggning är i tab. 2 kolumnen 3 uppförd bland sockenvägar, omlagde och betydligt förbättrade, men kostnaden icke uppgifven.

I fråga om sättet att *hålla vägarne öppna och farbara vintertiden* har Konungens Befallningshafvande meddelat särskilda utslag hvad angår Karlskoga härad den 20 januari 1881 samt för Grythytte och Hellefors bergslags härad den 30 juni 1885.

Efter det Konungens Befallningshafvande, på sätt i föregående femårsberättelse omförmäles, genom särskilda utslag föreskrifvit, att ny indelning till allmänt underhåll den tid, bar mark är, af lands- och häradsvägarne med derå befintliga broar och väglock skulle försiggå såväl inom Edsbergs härad som inom Hardemo härad samt dessa förrättningar blifvit behörigen verkställda och afslutade, har Konungens Befallningshafvande dels genom resolution den 19 maj 1883 fastställt vägdelening för Edsbergs härad, hvilken resolution, öfverklagad hos Kungl. Maj:ts

och Rikets Kammar-Kollegium, blifvit af bemälda Kungl. Kollegium gillad i utslag den 12 februari 1884, dels ock genom resolution den 26 maj 1884 fastställt vägdölning för Hardemo härad.

Vägdölningar hafva ock till följd af Konungens Befallningshafvandes särskilda beslut under perioden verkstälts inom Karlskoga härad och inom Grythytte och Hellefors bergslags härad, men dessa vägdölningar hafva ännu icke vunnit Konungens Befallningshafvandes fastställelse.

Af det å riksstatens sjetje hufvudtitel uppförda anslag »till undersökningar och expenser för allmänna arbeten» hafva under femårsperioden blifvit inom länet använda år 1882: 998 kronor 60 öre, 1883: 1,200 kronor, 1884: 700 kronor och 1885: 700 kronor eller tillsammans 3,598 kronor 60 öre.

Under femårsperioden hafva följande större *broar* inom länet blifvit ombyggda eller undergått väsentlig reparation, nemligen:

under år 1881: Sundsbron öfver Alssundet mellan Askersunds stad och Askersunds socken och Sundsbron i Fellingsbro socken å vägen mellan Sällinge och Ramsberg;

under år 1882: Säfbron i Kils socken å vägen mellan Vallby och Blacksta byar, Backa qvarnbro i Edsbergs socken å vägen mellan Qvistbro kyrka och Trysstorp, Högbron i Lerbäcks socken å Östgötavägen, Norrbybron i Hardemo socken å vägen mellan Getaryggen och Skyberga, Nedre Rastelfsbron i Jeruboås socken å vägen mellan Guldsmedshyttan och Tolfsbörd, bron öfver kanalen vid Lindbacka i Ånsta socken, Oxbron i Hammars socken å vägen mellan Askersund och Råå;

under år 1883: Sundsbron i Mosjö och Kumla socknar å vägen mellan Mosås och Hallsberg, Sverkersta-bron i Fellingsbro socken å vägen mellan Ullersätter och Fellingsbro, Sagåbron i Lindes socken å vägen mellan Lindesberg och Kåfalla, Svartelfsbron i Karlskoga socken å vägen mellan Bregården och Bofors, Jerlebron i Nora socken å vägen mellan Nora och Jerle, bron öfver Ekebybäcken i Ekeby socken å vägen mellan Ekeby och Örebro, och en bro i Glanshammars socken å vägen mellan Tjugesta och Kägleholm;

under år 1884: Hagbybron söder om Nora stad, Kraftkärrsbron i Askersunds socken å vägen mellan Askersund och Snafunda, Stockåsbron å Skagershultsvägen i Qvistbro socken, Torpsbron i Kumla socken å vägen mellan Norra Mos och Torp, Dyltabron i Ervalla och Axbergs socknar å vägen mellan Ullersätter och Dylta, Vikersbron i Qvistbro socken å vägen mellan Qvistbro kyrka och Vekhyttan, Storsickebron i Glanshammars socken å vägen mellan Glanshammar och Rinkarleby, Timsbron i Karlskoga socken å vägen mellan Bregården och Björkeberg, Kolbergsbron i Vikers kapellag å vägen mellan Nora och Elfhyttan, Svartå dambro å Åtorpsvägen i Qvistbro socken;

under år 1885: Vassbron i Kils socken å vägen mellan Vallby och Kils kyrka, Garparbäcksbron i Lindes socken å vägen mellan Lindesberg och Kåfalla, Sagåbron i Lindes socken å samma väg och Yxebron i Lindes socken å vägen mellan Lindesberg och Nora. Dessutom hafva några andra smärre broar undergått mer eller mindre fullständig ombyggnad eller reparation, och äro de gamla stenbroarne vid Hummelsta och Segersjö, i öfverensstämmelse med de i förra berättelsen omförmälda bestämmelser, ersatta med nya svängbroar af jern öfver den för Qvismaredalens torrläggning utvidgade Telgeån. Öfver den kanal,

med hvilken egaren af Karlslunds säteri för ledning af vatten till hans nya qvarnanläggning, efter erhållet tillstånd, på två ställen genomskurit vägen mellan Karlslund och Lindbacka, har bemälda godsegare slagit broar, som af honom underhållas.

Antalet *grindar* å allmänna vägarne uppgifves, jernvägsgrindar oberäknade, nu utgöra inom Öster-Nerikes fögderi 41, af hvilka 3 öfver landsvägar, 29 öfver häradsvägar och 9 öfver sockenvägar; inom Vester-Nerikes fögderi 11, af hvilka 1 i Sundbo härad och 10 i Skagershults socken af Edsbergs härad; inom Nora fögderi 51, af hvilka 42 i Karlskoga, 5 i Nora och Hjulsjö och 4 i Grythytte och Hellefors härad, samt inom Lindes fögderi 14 eller tillsammans 117.

Färjpenningar uppbäras fortfarande för öfverfart af Käxsundet i Bjurkärens socken och Torrvarpsundet i Grythytte socken, enligt särskilda af Kungl. Maj:t den 13 mars 1874 för Käxsundet och den 9 april 1875 för Torrvarpsundet fastställda taxor, hvilka finnas intagna uti en af Konungens Befallningshafvande den 7 november 1885 utfärdad tryckt förteckning å de inom Örebro län befintliga gästgifverier och skjutsstationer jemte väglängd dem emellan m. m.

I nådigt bref den 21 mars 1884 har Kungl. Maj:t förklarad Sundbo häradsbor berättigade att under tiden intill 1888 års slut uppbära enahanda afgifter för *brons öfver Lilla Hammarsundet öppnande för genomfart*, som genom nådiga brefven den 24 mars 1868, den 15 november 1872 och den 21 mars 1879 medgifvits, eller för ångfartyg, seglande fartyg eller båt af sådan storlek, att för genomfart bron behöfver öppnas, femtio öre. För *brons öfver Stora Hammarsundet öppnande för genomfart* ega Sundbo häradsbor fortfarande att enligt Kungl. brefvet den 20 april 1859 uppbära af ångfartyg 75 öre och af seglande fartyg 50 öre.

Efter det Konungens Befallningshafvande, på sätt i senaste femårsberättelse omförmäles, under loppet af åren 1878, 1879 och 1880 meddelat särskilda utslag i fråga om *gästgifverihållningens och skjutsens ordnande* i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts nådiga stadga angående skjutsväsendet den 31 maj 1878, genom hvilka utslag skjutsanstalternas antal å landsbygden blifvit bestämdt till 40, deraf 19 gästgifverier och 21 skjutsstationer, och i städerna till 4, deraf 2 gästgifverier och 2 skjutsstationer, har denna nya anordning trädt i verket med år 1881 och tillämpats för den bestämda entreprenadtiden af fem år till och med 1885. Skjutsen har vid alla länets skjutsanstalter varit stäld på entreprenad. Skjutsanstalt, der, enligt 26 § skjutsstadgan, högre lega kunnat uppbäras än den för länet bestämda maximilega 1 krona 60 öre, har icke varit anordnad. Vid 41 skjutsanstalter har utom maximilega uppburits särskilda entreprenadbidrag till belopp, som här nedan finnas angifna. Vid en skjutsanstalt (Hallsberg) har uppburits maximilega utan entreprenadbidrag och vid två skjutsanstalter (Vretstorp och Örebro) skjutslega under maximilegan.

I fråga om gästgifverihållningens och skjutsens ordnande efter 1885 års utgång är annan förändring icke vidtagen i hvad under sistförflutna femårsperiod tillämpats, än den, som egt rum i följd deraf att Konungens Befallningshafvande genom särskilda utslag den 17 november 1884 förordnat, *dels* att gästgifveriet i Guldsmedshyttan skulle med utgången af år 1885 indragas och ny skjutsstation till den 1 januari 1886 i stället inrättas vid Storå jernvägsstation eller i dess närhet på icke längre af-

stånd derifrån än 0,1 mil, till hvilken nya skjutsstation skulle förläggas det till Guldsmedshyttan förut anslagna skjutslag, dels ock att skjutsstationen vid Elfhyttan likaledes skulle med utgången af 1885 indragas och ny skjutsstation till den 1 januari 1886 i stället anordnas vid Vikersviks jernvägsstation eller i dess närhet på icke längre afstånd derifrån än 0,1 mil, dit ock skulle förläggas det till Elfhyttan förut anslagna skjutslag. I sammanhang härmed bestämdes äfven, att skjutsstationen vid Björkeberg i Bjurkärens socken skulle benämnas Bjurkärens skjutsstation. Skjutsanstalternas antal inom länet är således fortfarande detsamma, som under förra perioden eller 44, men genom indragning af ett gästgifveri och inrättande i stället af en skjutsstation är gästgifveriernas å landet antal minskadt till 18 och skjutsstationernas derstädes ökad till 22. I städerna finnas fortfarande 2 gästgifverier och 2 skjutsstationer.

Efter det auktioner för upplåtande å entreprenad af skjuthållningen vid länets skjutsanstalter för den bestämda entreprenadtiden af fem år från och med år 1886 blifvit hållna på våren 1885 och de anbud, vid hvilka vederbörande inropare fäst vilkor att undfå entreprenadbidrag, understälts landstingets pröfning, har landstinget genom beslut, som Konungens Befallningshafvande fastställt, godkänt de gjorda anbuden, med undantag af det för Storå skjutsanstalt, hvarest skjutskyldigheten sedermera af inroparen öfvertagits mot det lägre belopp, landstinget bestämt.

Det årliga *entreprenadbidraget* för hvar och en af länets skjutsanstalter för åren 1881—1885 och 1886—1890 inhemtas af följande tabell:

Skjutsanstaltens namn.	Årligt entreprenadbidrag under			
	åren 1881—1885.		åren 1886—1890.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
<i>a) i Öster-Nerikes fögderi:</i>				
Dylta skjutsstation.....	370	—	330	—
Glanshammars gästgifveri.....	280	—	330	—
Hjortqvarns skjutsstation.....	800	—	900	—
Kilsno gästgifveri.....	450	—	650	—
Lännäs ".....	336	—	300	—
Mosås skjutsstation.....	440	—	440	—
Pålsboda gästgifveri.....	400	—	600	—
Torsta skjutsstation.....	400	—	118	—
Vintrosa Sanna gästgifveri.....	450	—	365	—
Summa 9 st.				
<i>b) i Vester-Nerikes fögderi:</i>				
Edsbergs-Sanna gästgifveri.....	400	—	200	—
Hallsbergs ".....	—	—	100	—
Laxå skjutsstation.....	300	—	300	—
Lekhyttans gästgifveri.....	600	—	600	—
Lerbäcks ".....	500	—	550	—
Mariedams skjutsstation.....	75	—	270	—
Rå gästgifveri.....	500	—	400	—
Skalltorps skjutsstation.....	150	—	150	—
Svartå gästgifveri.....	1,000	—	1,050	—
Vretstorps ".....	—	—	300	—
Summa 10 st.				

Skjutsanstaltens namn.	Årligt entreprenadbidrag under			
	åren 1881—1885.		åren 1886—1890.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
<i>c) i Nora fögderi:</i>				
Bjurkärens skjutsstation (förr benämnd Björkeberg).....	450	—	450	—
Bregårdens gästgifveri.....	285	—	—	—
Greksåsars skjutsstation.....	480	—	400	—
Grythyttedens gästgifveri.....	775	—	650	—
Hjulsjö ".....	200	—	600	—
Jernboås skjutsstation.....	600	—	295	—
Kjerfvingeborns skjutsstation.....	440	—	300	—
Loka ".....	175	—	—	—
Nyttorps ".....	700	—	450	—
Vestra Kjedsäns ".....	195	—	180	—
Vikersvika " (i stället för Elfhyttan).....	200	—	200	—
Summa 11 st.				
<i>d) i Lindes fögderi:</i>				
Blixterboda skjutsstation.....	195	—	195	—
Fellingsbro gästgifveri.....	300	—	90	—
Hägernäs skjutsstation.....	450	—	400	—
Högfors ".....	600	—	600	—
Laxbro gästgifveri.....	1,350	—	1,700	—
Ramsbergs ".....	1,200	—	950	—
Storå skjutsstation (i stället för Guldsmedshyttan).....	400	—	850	—
Sällinge skjutsstation.....	185	—	250	—
Södra Bredsjö skjutsstation.....	200	—	300	—
Ullersätters ".....	170	—	250	—
Summa 10 st.				
<i>e) i staden Örebro, skjutsstation.....</i>				
f) " Askersund, gästgifveri.....	700	—	700	—
g) " Nora, ".....	1,000	—	800	—
h) " Lindesberg, skjutsstation.....	1,000	—	1,200	—
Summa	19,701	—	19,763	—

Häraf framgår, att entreprenadbidrag under perioden 1881—1885 icke erlagts för skjutsens uppehållande vid skjutsanstalterna i Örebro, Vretstorp och Hallsberg, och för perioden 1886—1890 icke ifrågakommit vid skjutsanstalterna i Örebro, Bregården och Loka. I Örebro nedgick skjutslegan vid senast hållna entreprenadauktion till 1 krona 10 öre och vid Bregården till 95 öre för mil. Vid alla öfriga skjutsanstalter inom länet uppgår den till maximibeloppet 1 krona 60 öre.

Sammanräknade beloppet af samtliga de betingade entreprenadbidragen för perioden 1886—1890 utgör 19,763 kronor och är så nära lika motsvarande belopp för föregående period, att det öfverstiger detta senare med endast 62 kronor. Beloppens fördelning de olika fögderien emellan har dock vexlat ej så obetydligt. För Öster-Nerikes fögderi med 9 skjutsanstalter hafva entreprenadbidragen stigit från 3,926 kronor under perioden 1881—1885 till 4,033 under perioden 1886—1890; för Vester-Nerikes fögderi med 10 skjutsanstalter från 3,525 kronor under förra till 3,920 under innevarande period och för Lindes fögderi

med 10 skjutsanstalter från 5,050 kronor under förra till 5,585 kronor under senare perioden; men för Nora fögderi med 11 skjutsanstalter fallit från 4,500 kronor under förra till 3,525 kronor under innevarande period. Under förra perioden utgjorde medeltalet entreprenadbelopp för skjutsanstalt inom Öster-Nerikes fögderi 436 kronor 22 öre, inom Vester-Nerikes fögderi 352 kronor 50 öre, inom Lindes fögderi 505 kronor och inom Nora fögderi 409 kronor 9 öre. Under innevarande period utgöra samma medeltal respektive: 448 kronor 11 öre, 392 kronor, 558 kronor 50 öre och 320 kronor 45 öre. För länets städer uppgå de sammanräknade entreprenadavgifterna till samma belopp för ena perioden som för den andra.

Summan af samtliga de betingade entreprenadbidragen står fortfarande i det förhållande till summan af den för länet fastställda bevillning efter 2 Art. bevillningsstadgan, att länet och staten af entreprenadbidragen för innevarande period, 19,763 kronor, böra enligt 22 § skjutsstadgan gälda hälften hvardera med 9,881 kronor 50 öre. Under förra perioden hade såsom bidrag till skjutsentreprenaderna inom länet utdebiterats för hvardera af åren 1881, 1882 och 1884 på hvarje bevillningskrona för jordbruksfastighet 14 öre och för öfriga beskattningsföremål 7 öre samt för hvardera af åren 1883 och 1885 för jordbruksfastighet 12 öre och för öfriga beskattningsföremål 6 öre, hvilken debitering för alla åren lemnat ett öfverskott af 963 kronor 62 öre. Efter afdrag af denna behållning från de på länet nu belöpande bidrag till skjutsentreprenaderna, 9,881 kronor 50 öre, visade sig att för 1886 borde på länet utdebiteras 8,917 kronor 88 öre, hvaraf vid fördelning på summan af länets bevillning nämnda år för jordbruksfastighet och för öfriga beskattningsföremål falla å bevillningskrona för jordbruksfastighet 12 öre och för öfriga beskattningsföremål 6 öre. Af nämnda debiterade belopp komma på Öster-Nerikes fögderi 1,590 kronor 95 öre, på Vester-Nerikes fögderi 1,820 kronor 1 öre, på Lindes fögderi 1,504 kronor 43 öre, på Nora fögderi 1,757 kronor 90 öre, på staden Örebro 1,765 kronor 75 öre, på Askersund 187 kronor 18 öre, på Lindesberg 158 kronor 56 öre och på Nora stad 243 kronor 58 öre.

Vid 1880 års slut funnos inom länet de i föregående berättelse uppräknade 3 postkontor och 7 postexpeditioner. Dessa 10 *postanstalter* äro nu alla postkontor. Utom de i samma berättelse omnämnda poststationer voro vid 1885 års slut dylika postanstalter inrättade vid följande jernvägsstationer, nemligen: Bånghammar, Ingelsby, Lerbäck, Skyllbergs bruk, Snöberghyttan och Varselhyttan. Dessutom är poststation anordnad vid Loka helsobrunn, belägen på omkring 0,3 mils afstånd från Loka anhaltsstation på Bergslagens jernväg. Denna poststation hålles dock öppen endast under brunns- och badterminerna vid Loka från den 14 juni till den 14 augusti hvarje år. Den i förra berättelsen upptagna poststationen Skyllberg benämnes nu, liksom jernvägsstationen derstädes, Rönneshytta. Poststationernas antal inom länet är 78. Vid alla postanstalter inom länet, med undantag af poststationerna i Bergslags-Hörk, Karlskoga, Loka, Porla och Svartå, äro postsparbankskontor inrättade.

Postlinierna inom länet, omförmälda i förra berättelsen, hafva under femårsperioden icke undergått andra förändringar, än att kärrpostlinien till Pålshoda nu utgår från Norrbyås och den till Motala från Askersund; att kärrpostlinien Örebro—Götunda utsträckts till Arboga och att en ny kärrpostlinie till-

kommit mellan Svartå och Åtorp; att en ny gångpostlinie inrättats mellan Loka anhaltsstation och Loka poststation; att landtbrefbäringslinierna Örebro—Hagalund i Tysslinge socken och Hagalund—Tysslinge kyrka—Gräfve kyrka förändrats till en linie Örebro—Gräfve—Tysslinge; att landtbrefbäringslinien Gyttop—Greksåsar förändrats till Gyttop—Stadra; att linien Qvistbro—Mullhyttemon förändrats till Hasselfors—Mullhyttemon; och att en ny landtbrefbäringslinie inrättats mellan Kortfors och Rockesholm.

Sammanräknade beloppet af de *postavgifter*, hvilka *statsverket* fått till särskilda inom länet befintliga postanstalter *erlägga* för postförsändelser i tjensteärenden hafva utgjort 1881: 7,708 kronor 95 öre, 1882: 7,638 kronor 48 öre, 1883: 7,515 kronor 67 öre, 1884: 7,903 kronor 98 öre och 1885: 8,270 kronor 31 öre eller tillsammans 39,037 kronor 39 öre, utgörande i medeltal för år 7,807 kronor 47 öre, hvilket med 1,279 kronor 13 öre öfverstiger samma medeltal för föregående femårsperiod.

Inom länet funnos vid 1885 års slut 5 *stats-* och 52 *jernvägs-telegrafstationer*. Vid de fem *statstelegrafstationerna* expedierades under nämnda år 33,031 telegram, af hvilka 26,135 belagda med afgift. Telegrammens antal hade något minskats mot föregående år, och inkomsterna vid statens telegrafstationer betäckte icke de nödiga utgifterna. Till detta ogynsamma resultat torde i sin mån bidragit det nya medel för sambandet mellan personer, skilda genom större eller mindre afstånd, som erhållits i telefonen.

De första *telefoninrättningar* inom länet torde hafva varit de, som för samtal på jernförelsevis kortare afstånd med då brukliga ofullkomligare apparater vid större egendomar inrättats mellan gårdens kontor, verkstäder, fabriker och andra inrättningar. Redan 1878 anordnades telefonledning af fabriksidkaren E. Thermoenius vid Hallsberg emellan hans bostad och fabrik och påföljande år vid Skyllbergs bruk, Bo och Svartå. Under år 1881 började med förbättrade apparater, hvilka sedermera äfven torde införts å äldre ledningar, anläggas telefonledningar för längre afstånd. Den första af dessa uppgifves vara den af handlanden Ad. Bergöö mellan Hallsberg och Kumla inrättade. Det året bildades ock Örebro telefonförening, som i januari 1882 började sin verksamhet med ett telefontät, draget mellan 52 föreningsmedlemmar. Vid 1885 års slut hade föreningen 150 medlemmar och 154 linier eller ledningar inom staden och å dess område med en längd af ungefär 189,500 fot samt står nu i omedelbar eller medelbar förbindelse med de flesta andra, sedermera inom länet bildade dylika föreningar. I juli 1882 konstituerades Nora telefonbolag, som då äfven antog stadgar samt godkände uppgjort förslag rörande liniernas rigtning och byggnad m. m. De sista dagarne af september var hela anläggningen färdig. Bolaget, som utsträckt sin verksamhet äfven till landsbygden rundt omkring staden, hade vid 1885 års slut 2 centralstationer, en i Nora och en i Petersfors, 75 telefonapparater och 18 mil ledningar, oberäknadt de ledningar, som på enskilda personers bekostnad dragits från bolagets ledningar till åtskilliga egendomar i trakten och till Lindesberg. Kostnaden för bolagets telefontät med apparater och vaxbord uppgick vid 1885 års slut till 21,667 kronor 67 öre. Under 1882 anlade Hellefors bruks aktiebolag telefonledningar mellan bolagets huvudkontor, fabriker och egendomar i Hellefors m. fl. socknar till en längd af 154,650 fot, med en kostnad af omkring 5,000 kro-

nor. Inom Hellefors och Grythytte socknar har Bergslagens jernvägsaktiebolag telefonledningar till en längd af 1 $\frac{1}{4}$ mil mellan Hellefors station och Sikfors samt mellan Grythyttehed och Loka. 1883 bygdes af Elfstorp bruksegare telefonledning på 1 mil från Elfstorp till Grythyttehed och året derpå 1 $\frac{1}{2}$ mil från Elfstorp till Rockesholm, der denna linie är förenad med Nora telefontät. Från Grythyttehed är af Qviddbergs grufbolag sträckt en linie på 1 $\frac{1}{2}$ mil till Qviddbergs grufvor. Under år 1883 börjades äfven telefonanläggningarna i större skala inom Vester-Nerikes fögderi. Af Hallsberg—Kumla—Örebro telefonförening hafva der anlagts telefonledningar med en längd af 7 $\frac{1}{2}$ mil från centralstationerna Hallsberg och Kumla till kringliggande egendomar samt Örebro; af Bröderna Haglind från Stockholm ledningar på en längd af 16 mil från centralstationer i Askersund, Snafunda och Vretstorp till kringliggande egendomar samt Örebro; och af apotekaren Borg m. fl. ledningar på 6 $\frac{1}{4}$ mil från centralstation i Edsbergs—Sanna till kringliggande egendomar och Kumla. Kostnaden för dessa ledningar uppgår i medeltal till 600 kronor för mil och abonnenternas årsavgifter variera mellan 25 och 50 kronor, hvarförutom hvarje abonnent bekostar sin apparat. Under 1883 och följande år hafva äfven inom Lindes fögderi telefonledningar anlagts af särskilda föreningar, nemligen: Nya Kopparbergs, Lindes, Fellingsbro och Näsby telefonföreningar, hvilkas ledningar äro sammanbundna sinsemellan och med Örebro, Nora och Arboga föreningars ledningar. Kopparbergs förening har ledningar på 11 $\frac{3}{8}$ mil från Storå station till Grängesbergs grufvor och Hellsjön i Ludvika socken med 42 apparater. Fellingsbro telefonförening har 20 apparater och Näsby förening 11, med ledningar på tillsammans 12 mil. Lindes telefonförening har 37 apparater, deraf 28 inom Lindesbergs stad och 9 på landet deromkring. Längden af föreningens ledningar uppgifves uppgå till 13 mil. De nu nämnda fyra föreningarna hafva centralstationer i Kopparberg, Lindesberg, Vesslingby och Näsby. Inom Öster-Nerikes fögderi utsträckte 1884 Arboga telefonförening sina ledningar till egendomarne Sickelsjö och Nånberga i Götlunda socken och 1885 till Frötuna i samma socken. Samma år inrättades telefoner vid Kägleholm och Ringaby, hvilka sammanbundos med Fellingsbro förenings ledningar. Det året anlades ock af en för ändamålet bildad förening telefonledningar från Odenbacken i Askers socken öfver Ullavi och Käfvesta i Sküllersta socken till Kumla jernvägsstation, der dessa ledningar kommo i förbindelse med länets telefontät. I öfrigt stå Ramshytte bruk i Kils socken i telefonförbindelse med Nora stad, Brevens bruk med Kilsmo, och Haddeboverken med Hjortqvarns jernvägsstation, hvarförutom en hel mängd kortare ledningar finnas utmed hufvudlinierna. Under år 1885 har Karlskoga telefonförening inom häradet af samma namn inrättat ett telefontät med 59 stationer. Detta telefontät, som står i förbindelse med Nora telefontät vid Karlsdals bruk, har 3 vaxelstationer med ledningar till en längd af 341,400 fot. Kostnaden för denna anläggning med vaxelstationer, ledningar och apparater lär uppgå till 14,144 kronor 50 öre. Inom länet har, för erhållande af samband mellan de olika föreningarna och deras ledningar, bildats ett telefonförbund, till hvilket de flesta föreningarna, dock ej alla, slutit sig.

Af alla dessa föreningar, bolag och enskilda, hvilka anlagt telefonledningar inom länet, är det endast Lindes och Fellingsbro föreningar, som dertill förskaffat sig särskildt nådigt till-

stånd. Enligt Herr Statsrådets och Chefens för Kungl. Finansdepartementet skrivelse till Kungl. Telegrafstyrelsen den 12 september 1884 har Kungl. Maj:t, i anledning af Styrelsens för Lindes telefonförening underdåniga ansökning om tillstånd att utefter allmänna landsvägen från Grönbo bruk förbi Kåfalla och Dalkarlslyttan till Lindesberg samt derifrån utefter Frövi—Ludvika och Storå—Guldsmedshytte jernvägar uppsätta telefonledning, i nåder förklarar, att från det allmännas sida hinder icke mötte för den ifrågavarande ledningens anläggande och begagnande under vilkor: att de för ledningen erforderliga stolpar, när de vid allmän landsväg uppsattes, ej anbringades å vägbanan eller i öfrigt å sådant sätt, att genom stolparne eller de mellan dem fortlöpande ledningstrådarna hinder eller olägenhet för landsvägstrafiken eller vägunderhållet uppstode; samt att sökanden skulle vara pligtig att på Kungl. Telegrafstyrelsens anmaning med telefonledningen vidtaga de förändringar, som erfordrades, i händelse de samma skulle finnas vara till hinder för de statens elektriska ledningar, hvilka vore uppsatta eller komme att uppsättas å samma vägsträckning; äfvensom att utan ersättning borttaga ledningen från de ifrågavarande vägarne, derest sådant skulle erfordras för något statens ändamål; dock att detta medgifvande skulle gälla endast under förutsättning, att öfverenskommelse träffades med Kungl. Telegrafstyrelsen om telefonledningens införande å statens telegrafstation i Lindesberg och så länge sådan öfverenskommelse egde bestånd. På i hufvudsak enahanda vilkor har, enligt Herr Statsrådets och Chefens för Kungl. Finansdepartementet skrivelse till Kungl. Telegrafstyrelsen den 31 oktober 1884, Kungl. Maj:t medgifvit Fellingsbro telefonförening att för anläggning af en telefonledning, hvars ändpunkter i norr skulle utgöras af Finnåkers bruk, Storbo eller Kåfalla bruk och som skulle i söder vid Fellingsbro jernvägsstation ansluta sig till dervarande telegrafinrättning, framdraga ifrågavarande ledning inom området för allmän landsväg samt öfver egorna till åtskilliga kronans hemman inom Fellingsbro socken; och har vidare, enligt bemälda Herr Statsråds skrivelse till Kungl. Telegrafstyrelsen den 20 november 1885, Kungl. Maj:t, i anledning af sökt tillstånd för Lindes telefonförening, att inom Frövi—Ludvika jernvägsområde mellan Vedevågs bruk och Frövi jernvägsstation uppsätta telefonledning, i nåder förklarar att från det allmännas sida hinder icke mötte för den ifrågavarande ledningens anläggande och begagnande under vissa i skrivelsen angifna vilkor.

B) Sjökommunikationer. Öfver Hjelmaren, Hjelmare kanal och Mälaren uppehålls regelbunden trafik mellan Örebro hamn vid Skebäck och Stockholm samt mellanliggande stationer af »Örebro nya rederibolag» med 2 passagerarebåtar, ångarne »Örebro» om 159 tons dräktighet och »Dalpilen» om 47 $\frac{77}{100}$ tons, 2 bogserbåtar, »Nerike» och »Hjelmaren», den förra om 16 $\frac{43}{100}$ tons och den senare om 11 $\frac{36}{100}$ tons, och 15 lastpråmar. I denna trafik har ock »Stockholms transport-bolag» nu börjat deltaga med en ångare, »Strömsholms kanal», som på senare tiden allt oftare besöker Örebro hamn. Svårigheten att efter Hjelmarens sänkning trafikera sjön med seglande fartyg och dessas underlägsenhet i täflan med ångbåts- och jernvägstrafiken har gjort, att segelfarten och landtmännens sjöfart på Hjelmaren allt mer aftagit och snart sagdt nästan alldeles upphört.

I den ganska lifliga sjöfarten på Vettern deltaga ångfartyget »Örn» af 45 tons dräktighet med maskin af 30 hästkrafter, tillhörigt åtskilliga i Motala och Vadstena boende personer; ångfartyget »Vettern» af 111 tons dräktighet och 30 hästkrafters maskin, tillhörigt rederi i Askersund; ångfartyget »Jönköping» af ungefär samma storlek som »Vettern», tillhörigt åtskilliga personer, boende i Hammars socken och i staden Jönköping; ångfartygen »Vieille Montagne N:o 1» och »Vieille Montagne N:o 2», hvardera af 118 tons dräktighet och 30 hästkrafters maskin samt båda tillhörande belgiska zinkgrufvebolaget Vieille Montagne; samt 12 seglande fartyg, hvilka tillhöra landtmän i Hammars socken och användas i fraktfart å Vettern. Grufvebolagets två fartyg frakta bolagets effekter mellan Ämnebergs zinkverk och Göteborg och de öfriga ångfartygen uppehålla trafiken mellan Askersund, Motala, Vadstena, Göteborg och mellanliggande stationer. Sjöfarten på Askersunds stad, förut ej så obetydlig, torde, sedan staden blifvit genom jernväg förbunden med landets jernvägsnät, nu komma att i ej ringa mån ökas i liflighet och omfattning.

Taxa å *hamnavgifter* för Örebro, att tjena till efter rättelse från början af år 1885 intill slutet af år 1889, och taxa å *hamnavgifter* i staden Askersund, att tjena till efter rättelse under samma tid, äro af Kungl. Maj:ts fastställda genom särskilda nådiga bref den 19 december 1884.

Enligt föreskrift i nådigt bref den 9 oktober 1885 har Kungl. Maj:ts och Rikets Kammar-Kollegium den 13 november samma år utfärdat taxa å *avgifter* för begagnande af Hjelmskanal att tjena till efter rättelse intill slutet af år 1889.

För begagnande af *Knappfors sluss* i Karlskoga härad är genom nådigt bref den 7 maj 1885 taxa fastställd att tjena till efter rättelse intill 1889 års utgång.

Af de i förra berättelsen omförmälda transportleder för framforsling af bergsbrukets effekter har väl endast den öfver Fågelsjön mellan Skyllbergs bruk och Kårberg, i följd af jernvägsanläggning nämnda ställen emellan, helt och hållet upphört att begagnas, men trafiken på flere af de öfrige är, dels till följd af bergsbrukets betryck, dels till följd af jernvägsanläggningar och derigenom erhållne lättare och bekvämare transportleder, icke på långt när så lifliga som tillföre.

För trafiken å *Knappfors kanal* och *sluss* har Konungens Befallningshafvande erhållit följande redogörelse:

År.	Fraktmängd.	Slussinkomster.		Årliga omkostnader.		Utdelning till aktieägare.		Reparationsfondens belopp vid sista bokslutet.	
		Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
1881.....	116,164	1,347	20	455	03	450	—	—	—
1882.....	123,170	1,209	45	568	73	450	—	—	—
1883.....	59,782	608	60	503	52	450	—	—	—
1884.....	104,720	1,151	40	623	27	450	—	—	—
1885.....	73,068	737	26	489	57	450	—	9,923	56

Å Svartelfven, som upprinner i Dalarne, derefter flyter genom Vermland till Vintersjön och vidare, efter att hafva på en kortare sträcka bildat gräns mellan Vermlands och Örebro län, genom Hellefors, Grythytt och Karlskoga socknar, inom hvilken sistnämnda socken hon utfaller i sjön Möckeln, har sedan flere

år tillbaka funnits flottled inom Dalarne och Vermland. Enligt Konungens Befallningshafvandes i Örebro och Vermlands län gemensamma utslag den 27 februari 1883 är allmän flottled för flottning af löst virke nu anordnad i samma elf äfven från Vintersjön ned till Hellefors bruk, hvarigenom Hellefors bruks aktiebolag fått området för stockfångst till sina stora sågar vid Hellefors betydligt utvidgadt.

C) **Sjöfart och Handel.** Antalet af de till inrikes sjöfart använda seglande fartyg af mer än 10 tons dräktighet och ångfartyg, tillhörande landtmän inom Örebro län, utgjorde år 1885: 31 segelfartyg af tillsammans 882⁷⁴ tons dräktighet och 9 ångfartyg tillhopa af 709⁶⁸ tons dräktighet och 97 hästars kraft. Å dessa fartyg funnos anstälde 17 skeppare och 72 man sjöfolk, de der voro i sådan egenskap mantalsskrifne.

Å landet inom Örebro län funnos 1885: 268 handlande, bland hvilka 255 män och 13 qvinnor, och voro hos dem som betjening anstälde 136 män och 4 qvinnor. Den dessa handlande påförda bevilling i och för rörelsen uppgick till 2,260 kronor 24 öre.

I öfrigt torde beträffande sjöfart och handel och dermed gemenskap egande ämnen få hänvisas till »Bidrag till Sveriges officiella statistik, E) Inrikes sjöfart och handel, Kommers-Kollegii underdåniga berättelser» för ifrågavarande år.

Några *sjöskador* af den beskaffenhet, att fartyg förolyckats eller besättning eller passagerare omkommit, hafva under perioden icke inträffat å länets sjöar och farleder.

I afseende å de hufvudsakligaste *afsättningsorterna utom länet* för dess alster af landt- och bergsbruket återoppar Konungens Befallningshafvande föregående femårsberättelser och hvad derom i denna berättelse ofvan förmåles. *Varuutbytena inom länet* ske fortfarande till det mesta å marknader och torgdagar, såväl å landet som i städerna.

Beträffande *marknaderna* har under perioden någon annan förändring icke egt rum, än att de marknader, som förut hållits vid Vretstorps gamla gästgifvaregård, numera förlagts till Vretstorps jernvägsstation samt att tiden för höstmarknaderna i Pålshoda och Edsbergs—Sanna förändrats.

Af *torgdagarne* äro de, som hållits i Edsbergs by, numera indragne. Vid Odensbacken hållas nu torgdagar hvarje månad och i Karlskoga kyrkoby hvarje vecka. I Ljusnarsbergs kyrkoby och vid Bångbro jernverk äro torgdagar ock anordnade och hållas der, en hvarje vecka.

Alla de inom länet anordnade torgdagar och kreatursmöten voro från början uteslutande afsedda för försäljning af kreatur, lifsmedel och andra landtmannaprodukter, men allt eftersom de blefvo af ortens befolkning mer besökta, så letade sig ock dit klockbytare, schackrare och försäljare af s. k. korta varor, nålstolskram och andra onyttiga ting, hvilka på allt upptänkligt sätt sökte bland en oerfaren ungdom och lätt förledd allmänhet utpressa sina varor. Den stora tillströmningen af en mängd löst folk, hvaribland många icke voro så synnerligen nogräknade och ordentliga, ökade väsentligen svårigheterna för den fåtaliga ordinarie kronobetjeningen att med tillräcklig kraft och verkan öfvervaka ordningen och gjorde äfven, att denna å torgdagarne ej alltid blef den bästa. Af denna anledning utfärdade Konungens Befallningshafvande den 24 januari 1885 särskilda ordningsföreskrifter att tillämpas i afseende å de å länets landsbygd

medgifna torgdagar och kreatursmöten, hvilka ordningsföreskrifter sedermera blifvit af Kungl. Maj:t gillade.

För uppskattade kannetalet af bränvin samt andra brända och destillerade *spirituösa drycker*, som under hvarje af förvarande fem år ansetts komma att utskänknings- och minuteringsvis inom länet försäljas, utskänknings- och minuteringsställes antal å landet och i städerna samt beloppen af de för denna handel debiterade afgifter redogöres i bilagde tabell *Litt. A.*

I Askersund var utskänknings- och minuteringsrörelsen under åren 1884 och 1885 efter auktion upplåten åt enskild person. I öfrigt har denna rörelse såväl i Askersund, som i länets öfriga städer bedrivits af särskildt för ändamålet bildade bolag.

För beloppen af bolagens vinstmedel redogöres i efterföljande tabell, innehållande uppgift å vinstmedel, som till fördelning mellan landstinget, hushållningssällskapet och stadskommunerna blifvit erlagda af de bolag, hvilka egt spritförsäljningsrättigheter i länets städer:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Summa.
Örebro	64,000	65,000	80,000	92,000	91,000	392,000
Askersund	6,307 ⁵⁹	6,075 ⁴¹	5,561 ⁹⁴	—	—	17,944 ⁹⁴
Nora	8,500	9,584 ¹⁶	7,390 ⁰⁵	5,330	7,600	38,404 ²¹
Lindesberg	7,413 ¹⁶	7,307 ⁶³	6,909 ³³	9,695	9,695	41,020 ¹²
Summa	86,220 ⁷⁵	87,967 ²⁰	99,861 ³²	107,025	108,295	480,360 ²⁷

De särskilda belopp af minuthandels- och utskänkningsmedel, hvilka under hvarje af åren 1881—1885 blifvit utbetalda till länets städer, socknar, landsting och hushållningssällskap, synas af nedanstående tabell:

År.	Utbetalda till länets			
	städer.	socknar.	landsting.	hushållningssällskap.
1881	83,684 ⁹²	7,687 ⁰²	26,487 ⁵⁸	26,487 ⁵⁹
1882	85,340 ⁹⁸	1,683 ⁹²	29,267 ⁰⁵	29,267 ⁰⁶
1883	89,316 ⁴⁰	1,791 ⁵⁷	30,624 ⁵⁵	30,624 ⁵⁵
1884	98,775 ⁰⁹	2,124 ¹⁶	34,504 ⁵²	34,504 ⁵²
1885	86,556 ²²	2,150	36,504 ¹⁴	32,769 ⁶⁶
Summa	443,673 ⁶¹	15,436 ⁶⁷	157,387 ⁸⁴	153,653 ³⁸
Medeltal	88,734 ⁷²	3,087 ³³	31,477 ⁵⁷	30,730 ⁶⁸

5. Kameralförhållanden.

I bilagde **tabell N:o 3** redogöres för antalet *hemman* och *lägenheter* å landet, deras kamerala natur och brukningsdelar jemte taxeringsvärde, äfvensom för städernas *jordar, hus och tomter* m. m. jemte deras taxeringsvärden m. m. Motsvarande tabell vid föregående femårsberättelse upptager icke de i samma berättelse omnämnde $2\frac{1}{2}$ s. k. hyttetal i Nora fögderi, hvilka enligt i orten vanlig beräkning anses svara mot 10 mantal. Berörda lägenheter äro icke heller i nu vidfogade tabell upptagna.

Skilnaden i nuvarande mantalets summa i denna och den vid föregående berättelse fogade tabell härleder sig deraf, att enligt Kungl. Kammar-Kollegii skrifvelse den 8 oktober 1885 ett mantal frälse Kyrkobordsgården N:o 1 i Lindes socken, å hvilket hemman en del af Lindes stad är anlagd, numera blifvit fördrt bland socknens kronohemman inom kolumn och utan ränta och således icke inräknadt i nuvarande mantalets summa, hvilken följaktligen minskats från 2,877·170 mantal till 2,876·170 mantal, som nu bifogade tabell upptager. Beträffande oförmedlade mantalet så upptager 1880 års af Kungl. Kammar-Kollegium fastställda jordebok för länet detta sammanräknadt till 3,004·252 mantal, men enligt Kungl. Kammar-Kollegii skrifvelse den 28 september 1883 utgör oförmedlade mantalet för skattehemmanet Hallsberg N:o 1 i Knista socken icke, såsom i 1880 års jordebok finnes upptaget, 1 mantal utan $\frac{1}{3}$ mantal. Om nu från oförmedlade mantalets ofvan angifna summa 3,004·252 drages, dels nyssberörde för högt upptagne $\frac{1}{2}$ mantal vid hemmanet Hallsberg, dels ock ofvan oförmedlade, inom linien förda 1 mantal Kyrkobordsgården, så erhålles i tabellen upptagna summa oförmedladt mantal 3,002·752.

Från *ödesmål* har icke något hemman blifvit under perioden upptaget.

De *jordafsöndringar*, hvarå Konungens Befallningshafvande under femårsperioden fastställt afgäld, hafva utgjort, år 1881: 74, år 1882: 95, år 1883: 101, år 1884: 84 och år 1885: 95 eller tillsammans 449 och således i medeltal för hvarje år 89·8.

Kronofogdebostället 1 mantal Attersta N:o 7 med qvarn i Gellersta socken af Sköllersta härad, som varit kronofogden i Öster-Nerikes fögderi å lön anslaget, har efter förre innehafvarens af kronofogdetjensten fränfalle blifvit, enligt nådigt bref den 6 juli 1883, till statsverket indraget den 14 mars 1885 och frän nyssnämnde tid för statsverkets räkning utarrenderadt.

Sedan Kungl. Maj:t genom särskilda nådiga bref den 30 januari 1885 förordnat, att för statsverkets räkning utarrenderade, indragna skallmejlåsarebostället $\frac{1}{8}$ mantal Hellebo N:o 1 i Hallsbergs socken, piparebostället $\frac{1}{8}$ mantal Finnefallet N:o 1 i Viby socken, skallmejlåsarebostället $\frac{1}{8}$ mantal Algutstorp N:o 1 i Askers socken, piparebostället $\frac{1}{8}$ mantal Viggerud N:o 1 i Hallsbergs socken och skallmejlåsarebostället $\frac{1}{8}$ mantal Nogården N:o 1 i Hallsbergs socken skulle under de i nådiga brefvet den 29 maj 1874 oförmedlade vilkor å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas, så hafva nämnda hemman blifvit under år 1885 i föreskrifven ordning sålda: $\frac{1}{8}$ mantal Hellebo emot 4,500 kronor, $\frac{1}{8}$ mantal Finnefallet emot 5,000 kronor, $\frac{1}{8}$ mantal Algutstorp emot 5,500 kronor, $\frac{1}{8}$ mantal Viggerud emot 4,250 kronor och $\frac{1}{8}$ mantal Nogården mot 8,500 kronor.

Vid 1885 års slut voro för statsverkets räkning utarrenderade 100 kronoegendomar.

Genom särskilda utslag, som understälts Kungl. Kammar-Kollegii pröfning, har Konungens Befallningshafvande förordnat om *rotering* den 1 december 1883 af f. d. gästgivarhemmanen Fellingsbro krog, Bondbyn, Skärmarboda, Emma, Brickegården, Högåsen, Källmo, Dunsjö, Storbjörboda, Genstorp och Östra Öskevik samt den 7 samma månad och år af f. d. gästgivarhemmanen Kumla—Blacksta och Tivågsboda, hvilka hemman fått sig rotemantal åsatt.

Under femårsperioden hafva blifvit till *skatte* lösta 112 brukningsdelar om tillsammans 6·227 mantal.

	1881.				1882.				1883.				1884.				1885.				
	Utskänknings-		Utminuterings-		Utskänknings-		Utminuterings-		Utskänknings-		Utminuterings-		Utskänknings-		Utminuterings-		Utskänknings-		Utminuterings-		
	belopp. Kan- nor.	afgift. Kronor.	belopp. Kan- nor.	afgift. Kronor.	belopp. Kannor.	afgift. Kronor.	belopp. Kan- nor.	afgift. Kronor.	belopp. Kan- nor.	afgift. Kronor.	belopp. Kan- nor.	afgift. Kronor.	belopp. Kan- nor.	afgift. Kronor.	belopp. Kan- nor.	afgift. Kronor.	belopp. Kan- nor.	afgift. Kronor.	belopp. Kan- nor.	afgift. Kronor.	
Å landsbygden.																					
Vintrosa socken, Vintrosa-Sanna gästgifvaregård..	2,500	1,000	—	—	2,500	1,000	—	—	2,000	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Långbro socken, Stora Holmen, 1 utskänkningsrättighet för kortare tid	500	200	—	—	500	200	—	—	500	200	—	—	600	240	—	—	300	120	—	—	—
Edsbergs socken, Edsbergs-Sanna gästgifvaregård..	3,000	1,200	—	—	3,000	1,200	—	—	3,000	1,200	—	—	3,000	1,200	—	—	3,000	1,200	—	—	—
Kumla socken, Sannaheds lägerplats, 1 utskänkningsrättighet för kortare tid	3,000	1,200	—	—	1,119 ⁸⁵	447 ⁹⁴	—	—	1,000	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skagershults socken, Porla helsokälla, 1 utskänkningsrättighet för kortare tid	116	46 ⁴⁰	—	—	125	50	—	—	125	50	—	—	125	50	—	—	125	50	—	—	—
Ljusnarsbergs socken, Laxbro gästgifvaregård.	600	240	—	—	600	240	—	—	600	240	—	—	600	240	—	—	600	240	—	—	—
Ljusnarsbergs socken, 1 minuteringsbolag.....	—	—	2,100	525	—	—	2,000	500	—	—	2,000	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa för landsbygden	9,716	3,886⁴⁰	2,100	525	7,844⁸⁵	3,137⁹⁴	2,000	500	7,225	2,890	2,000	500	4,325	1,730	—	—	4,025	1,610	—	—	—
I städerna.																					
<i>Örebro.</i>																					
Under 1881—1883: 10 ständiga och 2 tillfälliga utskänkningsrättigheter.	75,850	30,340	—	—	76,000	30,400	—	—	20,850	8,340	88,000	22,000	21,700	8,680	88,000	22,000	21,750	8,700	88,000	22,000	
Under 1884—1885: 10 ständiga och 3 tillfälliga utskänkningsrättigheter, 1 minuteringsställe																					
<i>Askersund.</i>																					
4 ständiga utskänkningsrättigheter och 1 minuteringsställe.....	9,000	3,600	25,600	6,400	9,000	3,600	25,600	6,400	9,000	3,600	25,600	6,400	15,000	6,000	56,100	14,025	15,000	6,000	52,000	13,000	—
<i>Nora.</i>																					
3 ständiga utskänkningsrättigheter och 1 minuteringsställe.....	5,000	2,000	52,000	13,000	4,000	1,600	33,600	8,400	4,000	1,600	33,600	8,400	4,000	1,600	33,600	8,400	4,000	1,600	35,000	8,750	—
<i>Lindesberg.</i>																					
Under 1881: 4 och under 1882—1885: 2 ständiga utskänkningsrättigheter	4,000	1,600	20,000	5,000	3,000	1,200	20,000	5,000	3,000	1,200	20,000	5,000	3,000	1,200	20,000	5,000	15,000	6,000	32,000	8,000	
1 minuteringsställe																					
Summa för städerna	93,850	37,540	97,600	24,400	92,000	36,800	79,200	19,800	36,850	14,740	167,200	41,800	43,700	17,480	197,700	49,425	55,750	22,300	207,000	51,750	
Summa för hela länet	103,566	41,426⁴⁰	99,700	24,925	99,844⁸⁵	39,937⁹⁴	81,200	20,300	44,075	17,630	169,200	42,300	48,025	19,210	197,700	49,425	59,775	23,910	207,000	51,750	

På grund af Konungens Befallningshafvandes den 14 september 1883 meddelade, af Kungl. Kammar-Kollegium den 10 juli 1884 fastställda utslag har den 14 september 1885 *skatteläggning* verkstälts å ett soldattorp, beläget på Sättra f. d. rekognitionsskog inom egorna till f. d. komministerbostället, numera stombemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Södra Sättra N:o 1 i Svennevads socken af Sköllersta härad.

För *egendomar af fideikommissnatur år 1885* redogöres i bilagde **tabell N:o 4**.

Såsom i föregående berättelse finnes anmärkt, lemna icke kronans jordeböcker och taxeringslängder öfver fast egendom någon ledning till besvarande af frågan, hvilka jordbruksfastigheter, andra fastigheter eller frälseräntor inom länet äro af fideikommissnatur. De upplysningar i omförmälta hänseende, tabellen innehåller, grunda sig å uppgifter från vederbörande fideikommissinnehafvare eller deras förvaltare. Hvad särskildt Bysta fideikommisssegendom beträffar, så har den under perioden undergått förändring, i det att med vederbörligt tillstånd åtskilliga gårdar, som förut tillhört fideikommisset, utbytts mot andra, hvilka enskildt tillhört fideikommissinnehafvaren. Då hemmantalet å de gårdar, som gått i byte mot hvarandra, icke varit detsamma, så förklaras härigenom skilnaden i det för detta fideikommiss i denna och föregående berättelse uppgifna hemmantal. Rörande olikheten i uppgifna hemmantalen i förra och denna berättelsen för Bo och Segersjö fideikommisssegendomar har, oakadt gjorda förfrågningar, någon förklaring hittills icke erhållits.

Egendomar, tillhörande *inhemska aktiebolag* år 1885, och egendomar, tillhörande *främmande magters undersåtar* samma år, finnas upptagne i bilagde **tabeller N:is 5 och 6**.

Antalet *laga skiften* inom länet har under ifrågavarande femårsperiod utgjort: sökta 27 och avslutade 19. De avslutade skiftena hafva omfattat 23,375 förmedlade mantal med en areal af 8,250 hektar eller i medeltal för år: skiftade mantal 4,675 och skiftad egovidd 1,650 hektar. För de under sista femårsperioden avslutade laga skiften hafva omkostnaderna uppgått till 40,428 kronor eller i medeltal för år till 8,085 kronor. Medeltalet för år af omkostnaderna vid laga skiften inom länet utgjorde under åren 1856—1860: 78,204 kronor, 1861—1865: 55,682 kronor, 1866—1870: 9,944 kronor, 1871—1875: 9,665 kronor och 1876—1880: 8,198 kronor. Till understöd af allmänna medel för utflytningar i följd af laga skiften under de fem år, denna berättelse afser, har från länets landskontor utanordnats 9,262 kronor 50 öre eller i medeltal för år 1,852 kronor 50 öre. Sådana anordningar utfärdades i medeltal för år under 1866—1870 till belopp af 1,748 kronor 29 öre, under 1871—1875 till belopp af 2,085 kronor 70 öre och under 1876—1880 till belopp af 667 kronor 50 öre.

Nedanstående af Förste Landtmätaren samlade uppgifter, sammanställda för alla de förflutna åren från och med 1833, utvisa för efterföljande årsperioder dels antalet derunder här i länet avslutade laga skiftesförrättningar, dels den omfattning dessa förrättningar haft i egovidd och mantal och dels den vid skiftesverket i länet arbetande landtmäteripersonal, allt i medeltal under hvarje period för år räknadt:

År.	Laga skiften.	Skiftade		Landtmätare.	Medhjelpare.
		hektar.	mantal.		
1833—1835.....	31	5,886	33	8	1
1836—1840.....	26	8,962	37	10	6
1841—1845.....	43	12,790	69	16	9
1846—1850.....	52	14,607	85	17	7
1851—1855.....	54	18,447	98	17	9
1856—1860.....	92	7,016	35	17	8
1861—1865.....	14	3,324	19	17	10
1866—1870.....	6	1,491	11	11	5
1871—1875.....	5	1,573	6	9	3
1876—1880.....	6	579	4	8	3
1881—1885.....	4	1,650	5	7	3

Häraf visar sig, att landtmäteriförrättningarne både till antal och omfattning alltjemt stigit intill perioden 1856—1860, då en högst väsentlig minskning i skiftesförrättningarnes omfattning inträdde. Deras antal var dock under nämnde period större, än under någon föregående. Under åren 1861—1865 och 1866—1870 har en betydlig minskning i skiftenas såväl antal som omfattning oafbrutet fortgått år efter år; men synes denna minskning sedermera upphört, så att skiftesverket inom länet, som nu har en omfattning motsvarande knappt $\frac{1}{8}$ del af hvad det hade under åren 1828—1865, de sista femton åren stått på ungefär samma punkt. Enligt Förste Landtmätarens beräkning skola af de 936 hemman inom länet, hvilka ännu icke undergått enskifte eller laga skifte, omkring 815 hemman utgöra sådana större och mindre possessioner, hvarå laga skifte sannolikt icke skall ifrågakomma, hvaremot 121 mantal antagas kunna blifva föremål för laga skiftesbehandling. I afseende å skiftesverket i öfrigt får Konungens Befallningshafvande hänvisa till Kungl. Landtmäteristyrelsens årsredogörelse angående landtmäteriet.

Ehuru någon fullständig redogörelse för Landstingets och kommunernas finanser numera icke skall inflyta i denna berättelse, torde dock här icke böra saknas den öfversigt af landstingets verksamhet, som kan erhållas af bifogade utdrag af Landstingets räkenskaper för åren 1881—1885, hvartill Konungens Befallningshafvande ock längre fram i denna berättelse hänvisar (*Tab. Litt. B.*).

6. Politi.

Sedan Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 31 augusti 1883 gillat ej mindre Konungens Befallningshafvandes den 5 förutgångne juni med stöd af 50 § Byggnadsstadgan och 20 § Brandstadgan för rikets städer meddelade beslut, att hvad i åberopade stadgar finnes föreskrifvet om stad skulle i tillämpliga delar

gälla för det område vid *Hallsbergs jernvägsstation* i Hallsbergs och Kumla socknar, som finnes å bifogad planritning angifvet och i beslutet närmare beskrifvet, än äfven de af Konungens Befallningshafvande föreslagna hufvudgrunder för samma besluts bringande till verkställighet samt uppdragit åt Konungens Be-

Debet.	År.					Summa Kronor.	Års-medium.	Kredit.	År.					Summa Kronor.	Års-medium.
	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.				1881.	1882.	1883.	1884.	1885.		
Ingående tillgångar.								Ingående skulder	100	119 09	100	100	100	519 09	103 82
Inventarier	455 15	463 15	471 15	479 15	479 15	2,347 75	469 55	Utgifter för							
Fordringar och kontant	11,267 68	11,303 64	11,265 69	12,053 64	13,932 13	59,822 78	11,964 56	Helsovården:							
								Sjukvårdsinventarier	1,500	—	—	3,600	—	5,100	1,020
Inkomster.								Sjukvårdsbidrag till länsjukhusen	5,653	6,293 50	6,464 50	6,639	7,869	32,919	6,583 80
Räntor å utlånade medel	252 03	244 29	233 13	270 59	268 17	1,268 21	253 64	Undervisning:							
Utskännings- och minuteringsavgifter	26,487 58	29,267 05	30,624 55	34,504 52	36,504 14	157,387 84	31,477 57	Tekniska skolan	500	500	500	500	500	2,500	500
Sjukvårdsbidrag från läns-lasarettet	5,653	6,293 50	6,464 50	10,239	7,869	36,519	7,303 80	Slöjdskolor	2,752 50	3,200	3,200	3,450	5,000	17,602 50	3,520 50
Återlemnade medel från 1880 för skogsfrö	93 58	—	—	—	—	93 58	18 71	Institutet å Manilla för blinda och döfstumma	150	150	150	150	150	750	150
Utgående skulder	119 09	100	100	100	100	519 09	103 82	Institutet i Skara för öfveråriga do	—	400	500	375	300	1,575	315
								Döfstummeskolan i Örebro	6,950	7,375	8,425	9,722	9,369	41,841	8,368 20
								Sinnesslöa barn	—	3,000	2,500	2,745 86	2,500	10,745 86	2,149 17
								Skogsskolan vid Presterud	1,250	1,000	1,000	1,000	1,000	5,250	1,050
								Folkundervisning:							
								Folkskoleinspektörer	600	600	600	600	600	3,000	600
								Folkhögskolor för män	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	3,000
								Do » kvinnor	600	600	600	—	—	1,800	360
								Folk- och småskolor	300	900	225	300	—	1,725	345
								Bildande af lärare och lärarinnor	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	3,000
								Jordbruket och binärningar:							
								Trädgårdsskötsel	1,000	—	—	—	—	1,000	200
								Rofdjurs dödande	1,528	1,355	1,451 70	2,469 85	2,925 80	9,730 85	1,946 07
								Veterinärläkare	1,500	1,500	1,406 25	1,500	1,500	7,406 25	1,481 25
								Fiskerinäringens befrämjande	—	—	1,000	1,000	1,000	3,000	600
								Allmän ordning och säkerhet samt diverse:							
								Bevarande af fornminnesmärken	—	500	500	500	500	2,000	400
								Komiterade för skjuts- och väghållningsbesvären	—	346 89	—	—	842 15	1,189 04	237 81
								Förvaltningskostnader:							
								Arvoden till landstingets tjänstemän och betjening	640	650	650	650	650	3,240	648
								Resekostnad för landstingsmän, deputerade och revisorer	703 46	726 75	685 52	1,137 58	672	3,925 31	785 06
								Hyra af landstingets lokal och lysekostnader	225 50	220 75	225 75	225 75	227 50	1,125 25	225 05
								Prenumeration för landstingstidskriften	192	192	192	192	192	960	192
								Annouser, tryck, skrifmaterialier och postporto	416 86	305 81	250 51	378 58	326 65	1,678 41	335 68
								Utgående tillgångar:							
								Inventarier	463 15	471 15	479 15	479 15	479 15	2,371 75	474 35
								Fordringar och kontant	11,303 64	11,265 69	12,053 64	13,932 13	16,449 34	65,004 44	13,000 89
Summa	44,328 11	47,671 63	49,159 02	57,646 90	59,152 59	257,958 25	51,591 65	Summa	44,328 11	47,671 63	49,159 02	57,646 90	59,152 59	257,958 25	51,591 65

Landstingets inkomster och utgifter.

Örebro län.

fallningshafvande att, med tillämpning af dessa hufvudgrunder, till efterrättelse utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet, — så har Konungens Befallningshafvande den 7 januari 1884 fastställt Brandordning för berörda område vid Hallsbergs jernvägsstation och den 10 påföljande mars Byggnadsordning för samma område. I anledning af sedermera väckt fråga om ytterligare utsträckning af det område, hvarest förberörda stadgar sålunda borde tillämpas, öfver ett vid nämnda jernvägsstation beläget område, som funnes närmare angifvet å en af kommissionslandtmätaren O. Tengvall 1880 upprättad karta, har Konungens Befallningshafvande genom beslut den 16 februari 1885, med stöd af 50 § Byggnadsstadgan och 20 § Brandstadgan för rikets städer, förordnat, att hvad i åberopade stadgar funnes föreskrifvet om stad skulle äfven utom det område vid Hallsbergs jernvägsstation, i afseende hvarå nämnda stadgar enligt nådiga brefvet den 31 augusti 1883 tillämpades, gälla i tillämplige delar jemväl för det område vid samma station, som dessutom funnes å förberörda af kommissionslandtmätaren Tengvall upprättade karta och plan upptaget och i beslutet närmare beskrifvet. Efter det Kungl. Maj:t häruppå enligt nådigt bref den 14 augusti 1885 dels förklarar, att Byggnadsstadgan och Brandstadgan för rikets städer skulle i tillämplige delar gälla jemväl för nyssberörda område, så att nämnda stadgar blefve gällande för hela det område vid Hallsbergs jernvägsstation, som å den till Kungl. Maj:t insända af kommissionslandtmätaren Tengvall upprättade kartan af 1880 funnes utmärkt, dels ock godkänt de af Konungens Befallningshafvande föreslagna hufvudgrunder för samma besluts bringande till verkställighet, samt uppdragit åt Konungens Befallningshafvande att, med tillämpning af dessa hufvudgrunder, till efterrättelse utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet; så har Konungens Befallningshafvande genom särskilda beslut den 28 september 1885 förordnat, att såväl den § uti Brandordningen för platsen Hallsberg af den 7 januari 1884, hvilken bestämde det område, inom hvilket nämnda Brandordning vore gällande, som den § uti Byggnadsordningen för platsen Hallsberg af den 10 mars 1884, som bestämde det område, inom hvilket nämnde Byggnadsordning vore gällande, skulle erhålla sådan förändrad lydelse, att omförmälda Brandordning och Byggnadsordning komme att gälla för hela det område vid Hallsbergs jernvägsstation, för hvilket, enligt nyss åberopade nådiga bref af den 14 augusti 1885, Brandstadgan och Byggnadsstadgan för rikets städer gälla. I detta sammanhang torde kunna omnämnas, hurusom Kungl. Maj:t, enligt särskilda nådiga bref den 26 mars och 21 maj 1886, fastställt plan för ordnande och bebyggande af platsen Hallsberg.

Enligt nådigt bref den 23 maj 1884 har Kungl. Maj:t gillat ej mindre Konungens Befallningshafvandes den 28 februari samma år, med stöd af 50 § Byggnadsstadgan och 20 § Brandstadgan för rikets städer meddelade beslut, att hvad i åberopade stadgar funnes föreskrifvet om stad skulle i tillämplige delar blifva gällande för det område vid *Kumla jernvägsstation*, som funnes upptaget å en af Kommissionslandtmätaren O. Tengvall 1884 upprättad karta och i beslutet närmare beskrifvet, än äfven de af Konungens Befallningshafvande föreslagna hufvudgrunder för samma besluts bringande i verkställighet, samt åt Konungens Befallningshafvande uppdragit att, med tillämpning af dessa hufvudgrunder, till efterrättelse utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet. Till följd häraf har Konungens Befallningshafvande

den 24 januari 1885 fastställt Byggnadsordning och samma dag Brandordning för omförmälda område vid Kumla station.

Efter det Kungl. Maj:t, enligt nådigt bref den 26 juni 1885, dels i nåder gillat Konungens Befallningshafvandes den 7 förutgångne april med stöd af 50 § Byggnadsstadgan och 20 § Brandstadgan för rikets städer meddelade beslut, att hvad i nämnda stadgar funnes föreskrifvet om stad skulle i tillämplige delar gälla för det område vid *Karlskoga kyrkoby*, som funnes i beslutet närmare beskrifvet och å en af Fr. Kahlow 1884 upprättad karta särskildt utmärkt, dels ock bestämt hufvudgrunderna för beslutets bringande till verkställighet samt åt Konungens Befallningshafvande uppdragit att, med tillämpning af dessa hufvudgrunder, till efterrättelse utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet; så har Konungens Befallningshafvande den 20 november 1885 fastställt Byggnadsordning för Karlskoga kyrkoby och den 28 i samma månad äfven Brandordning för nämnde kyrkoby.

Inom *Ljusnarsbergs kyrkoby* i Ljusnarsbergs eller Nya Kopparbergs socken pågå ännu de förberedande arbetena för erhållande af ett ordnad byggnads- och brandväsen derstädes.

I bilagde **tabell N:o 7** redogöres för *brandförsäkringsinrättningarnes* i länet verksamhet under åren 1881—1885.

För *Örebro läns brandstodsbolag* har Konungens Befallningshafvande den 21 september 1881 utfärdat förnyadt reglemente och den 1 september 1885 fastställt vissa ändringar i samma reglemente. För öfrige i tabellen upptagne brandförsäkringsinrättningar gälla fortfarande de reglementen, som i föregående berättelse omförmälas. Försäkringar mot brandskador inom länet meddelas ock fortfarande af de i samma berättelse omnämnda brandförsäkringsverk och bolag, hvilkas verksamhet afse hela landet.

Inom länet befintliga bolag och föreningar för *försäkring af kreatur* finnas upptagna i bifogade *tabell litt. C*.

Af de i föregående berättelse omnämnda bolag för försäkring af kreatur har Nora kreatursförsäkringsbolag redan 1881 upphört med sin verksamhet. Inom Askers och Sköllersta härad har 1881 bildats ett bolag för försäkring af nötkreatur, för hvilket bolag Konungens Befallningshafvande den 13 april samma år fastställt stadgar samt den 22 september 1883 och den 6 oktober 1885 af bolaget beslutade ändringar i samma stadgar. Dalkarlsbergs grufarbetares besparingskassa, stiftad 1822 för medellösa barns uppfostran, förenar sedan 1865 med denna sin verksamhet äfven försäkring af kor och svin. Denna kassa, äfvensom Stribergets koförsäkringsförening och Fogdhytte-Bastnäs koförsäkringsförening, arbeta, liksom det i förra berättelsen omnämnda Skagershults koförsäkringsbolag, utan fastställt reglemente.

För *»bolaget inom Örebro län till försäkring mot hagelskada»* har Konungens Befallningshafvande fastställt förnyadt reglemente den 1 september 1885. Bolagets verksamhet framgår af bilagde *tabell Litt. D*.

Till upplysning om *Ränte- och kapitalförsäkringsanstaltens* i *Örebro län* verksamhet och utveckling samt dess ställning vid 1885 års slut har Konungens Befallningshafvande erhållit nedanstående utdrag ur anstaltens räkenskaper. (*Tabell Litt. E*).

Under sistförflutna året hafva i 288 poster blifvit insatta 9,615 kronor 56 öre, deraf med vilkor om återbetalning vid dödsfall 7,607 kronor 34 öre och utan sådant förbehåll 2,008 kronor 22 öre. Af förestående belopp 7,607 kronor 34 öre, för hvilka förbehåll om återbetalning vid dödsfall är fäst, äro 4,327 kronor

Tab. Litt. C.

Kreatursförsäkringsinrättningarnes verksamhet åren 1881—1885 i Örebro län.

Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År, då verksamheten börjat.	Inflyttna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp) 1881—1885.	Öfriga inkomster. 1881—1885.	Utbetalda skadeersättningar. 1881—1885.	Öfriga utgifter. 1881—1885.	Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	Försäkringsbelopp		Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kronors ansvarighetsbelopp.					1881—1885 utbetald ersättning för antal kreatur.	Anmärkingar.
							teknadt under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.		
1) Örebro läns hästförsäkringsbolag	183479	139,346.06	3,397.54	116,219.75	18,346.85	—	295,680	2,190,770	132	126	134	168	138	339	
2) Skagershults sockens kreatursförsäkringsbolag..... (Omfattar Skagershults socken samt Hasselfors bruks egendomar i Qvistbro).	1862	2,972	496	3,405	30	33	—	70,000	—	—	—	—	—	63	1)
3) Askers och Sköllersta härads bolag för försäkring af nötkreatur	18481	14,137.94	—	14,250	3,558.94	—	77,240	212,630	—	70	140	180	150	192	
4) Dalkarlsbergs grufarbetares besparingskassa.....	1822 och 1865	1,080	4,003.73	2,315.60	3,036.07	5,624.58	Kreaturen värderas. En krona inbetalas först vid olycksfall årligen för hvarje kreatur.					44	2)		
5) Stribergs koförsäkringsförening.....	183475	814.65	849.62	1,280	384.27	—	—	—	Uttaxering vid olycksfall.					11	
6) Fogdhytte-Bastnäs koförsäkringsförening.....	18484	405.68	319.54	670	53.22	—	—	—	D:o					8	

1) Uttaxeringen beräknas efter nummer nötkreatur, dervid oxen taxeras för 2, och tjur, ko och ungnöt för 1 nummer hvardera. Ansvarighetsbeloppet pr 100 kronor kan därför icke uppgifvas. — 2) Stiftad till meddelösa barns uppfostran, men år 1865 förenades dermed försäkring af kor och svin.

Tab. Litt. D.

Bolagets inom Örebro län till försäkring mot hagelskada verksamhet under åren 1881—1885.

Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År, då verksamheten börjat.	Inflyttna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp) 1881—1885.	Öfriga inkomster. 1881—1885.	Utbetalda skadeersättningar. 1881—1885.	Öfriga utgifter. 1881—1885.	Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	Försäkringsbelopp		Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kronors ansvarighetsbelopp.					Skador, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning.	Anmärkingar.
							teknadt under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.		
Bolaget inom Örebro län till försäkring mot hagelskada	1875	39,386	670	29,155	10,545	110	97,750	1,636,520	—	80	76	8	11	18	1)

1) Bolagets angelägenheter förvaltas af direktionen och ombudsmannen i länets Brandstodsbolag. Inträdesavgifter förekomma icke och uttaxeringar endast i fall af hagelskada, enär förvaltningskostnaden bestrides med det belopp, stort 500 kronor, som af länets Kungl. Hushållningssällskap under sådana år beviljats för dylikt ändamål.

Tab. Litt. E.

Utdrag ur Ränfte- och Kapitalförsäkringsanstaltens i Örebro län räkenskaper.

Debet.	År										Summa kronor.	Årsmedium.		
	1881.		1882.		1883.		1884.		1885.					
Ingående Tillgångar.														
a) Besparingsfonden	351,258	08	369,597	13	384,830	74	408,810	25	422,329	91	1,936,826	11	337,365	22
b) Lifräntefonden	10,029	62	12,500	83	19,267	19	21,038	29	24,746	42	87,582	35	17,516	47
c) Reservfonden.....	3,505	06	4,465	21	4,760	19	5,152	46	5,773	69	23,656	61	4,731	32
Förfallna, outtagna medel	138	91	92	32	792	01	1,154	04	811	44	2,988	72	597	74
d) Vermländska Hammarsmedsfonden.....	14,339	95	15,350	50	18,112	73	15,959	—	15,960	—	70,722	18	15,944	44
Inkomster.														
a) Insättningar af delegare.....	11,609	68	8,336	83	18,793	69	12,385	71	9,615	56	60,741	47	12,148	29
Arfvinster till d:o	352	68	543	53	76	07	998	18	4,174	73	6,145	19	1,229	04
b) Upplupna räntor	22,224	50	23,644	56	24,841	26	26,142	88	27,216	81	124,070	01	24,814	—

	År.										Summa kronor.	Årsmedium.		
	1881.		1882.		1883.		1884.		1885.					
c) Förvaltningsavgifter.....	329	31	204	08	528	37	319	81	219	85	1,601	37	320	28
d) Från Vermländska Hammarsmedsfonden.....	1,009	99	2,608	98	610	65	46	13	34	86	4,310	61	862	12
Förfallna, uttagna medel.....	29	85	717	72	552	65	188	90	696	36	2,185	48	437	10
Summa Kronor	414,827	63	438,061	64	473,165	55	492,195	65	511,579	63	2,329,830	10	465,966	02
Insättningarne äro gjorda med vilkor:														
om återbetalning vid dödsfall.....	6,661	03	6,236	37	7,914	70	9,448	62	7,607	34	37,868	06	7,573	61
utan sådant förbehåll vid dödsfall.....	4,948	65	2,100	46	10,878	99	2,937	09	2,008	22	22,873	41	4,574	68
Kronor	11,609	68	8,336	83	18,793	69	12,385	71	9,615	56	60,741	47	12,148	29
Kredit.														
Utgifter.														
a) Utbetalda samlade kapital till delegare.....	7,267	58	4,520	77	12,374	83	14,731	49	10,907	90	40,802	57	9,960	51
b) Uppsagda arfs- och räntevinster d:o.....	1,136	70	896	83	917	99	789	61	977	09	4,718	22	943	65
c) Lifräntor.....	1,223	98	1,942	07	2,195	13	2,593	66	2,929	32	10,884	16	2,176	88
d) Utbetalningar i anledning af dödsfall.....	1,257	85	1,341	02	669	66	2,006	86	6,553	70	11,829	09	2,365	82
e) Förvaltningsomkostnader.....	1,158	01	873	33	1,114	27	1,115	10	1,115	10	5,375	81	1,075	16
f) Utbetalning till smeder m. fl.....	777	52	724	76	3,779	63	1,337	47	823	93	7,443	31	1,488	66
Utgående Tillgångar.														
a) Besparingsfonden.....	369,597	13	384,830	74	408,810	25	422,329	91	434,344	41	2,019,912	44	403,982	49
b) Lifräntefonden.....	12,500	83	19,267	19	21,038	29	24,746	42	30,275	09	107,827	82	21,565	56
c) Reservfonden.....	4,465	21	4,760	19	5,152	46	5,773	69	6,215	43	26,366	98	5,273	40
Förfallna, uttagna medel.....	92	32	792	01	1,154	04	811	44	1,477	66	4,327	47	865	49
d) Vermländska Hammarsmedsfonden m. fl.	15,350	50	18,112	73	15,959	—	15,960	—	15,960	—	81,342	23	16,268	45
Summa Kronor	414,827	63	438,061	64	473,165	55	492,195	65	511,579	63	2,329,830	10	465,966	02
Ovansstående tillgångar äro placerade sålunda:														
Hos banker och kontant.....	27,154	87	52,009	45	48,678	36	31,637	40	55,096	71	214,576	29	42,915	26
Utlånade mot inteckningar.....	236,190	56	236,579	94	256,215	98	287,047	82	256,123	02	1,272,157	31	254,431	46
Dito mot annan säkerhet.....	64,009	67	60,610	60	72,033	44	78,742	73	112,348	11	387,744	55	77,548	91
Dito till kommuner.....	70,640	99	71,027	28	67,359	55	62,812	02	57,970	58	329,810	37	65,962	07
Upplypna räntor.....	4,010	41	7,535	59	7,826	71	9,381	49	6,734	22	35,488	42	7,097	68
Kronor	402,005	99	427,762	86	452,114	04	469,021	46	488,272	59	2,239,776	34	447,955	38

24 öre insatta för bildande af kapital och 3,280 kronor 10 öre för bildande af lifränta, samt af förestående 2,008 kronor 22 öre, vid hvilkas insättning något vilkor ej är fäst, 519 kronor insatta för bildande af kapital och 1,489 kronor 22 öre för bildande af lifränta. Medelräntan, som tillgodoförts besparingsfondens delegare, har utgjort 5,85 % å deras behållningar vid årets början. Arfsvinsten efter 21 aflidne, ej minderårige delegare har utgjort 4,174 kronor 73 öre, som fördelats på icke-minderårige delegare. Besparingsfonden har 6,991 delegare och lifräntefonden 35, deraf 12 män och 23 qvinnor, hvilka öfverförts till lifräntefonden med ett belopp af 34,432 kronor 13 öre, hvaraf lifränta utgår med 10 % för 5,771 kronor 97 öre och med 9 % för 28,660 kronor 16 öre. Under sista året hafva 94 nya försäkringsböcker blifvit utlemnade och tillsammans från anstaltens början 7,860 stycken. Såsom förut, har Fosterländska Föreningen erlagt förvaltningsavgifter för 97 mindre bemedlade insättare med 28 kronor 19 öre.

För de inom länet befintliga *fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionskassor, sjukkassor* och dermed jemförliga inrättningar redogöres i bilagde **tabell N:o 8**. Motsvarande tabell i förra berättelsen upptog för länet samfaldt 2 stiftelser, för landsbygden 135, för Örebro stad 97, för Askersund 6, för Nora 21 och för Lindesberg 7, samt för militärstaten 3. Nu återopade tabell upptager för länet samfaldt 3 stiftelser, för länets landsbygd 192, för Örebro stad 103, för Askersund 6, för Nora 27 och för Lindesberg 8, samt för militärstaten 3. Tillökningen härleder sig hufvudsakligen från de under perioden tillkomna stiftelser, men äfven några äldre äro nu upptagna, om hvilkas tillvaro underrättelse förut ej erhållits. I tabellen till förra berättelsen finnes för Lindes fögderi under N:o 122 upptagen en »From stiftelse» till belopp af 5,000 kronor, hvaraf räntan skulle utdelas till ålderstigna fattiga i Ljusnarsbergs socken. Denna stiftelse saknas i nu bilagde tabell, hvilket vid efterfrågan förklarats sålunda, att i nu bifogade tabell under N:o 169 upptagna »Fru Nordströms fromma

stiftelse» å ursprungligen 1,500 kronor, äfvensom 170 »Adlerska fromma stiftelsen» å 1,000 kronor, 171 »Ulla Ericssons fromma stiftelse» å ursprungligen 1,500 kronor och 175 »Erik Kronbergs och Kristina Ulrika Törnbloms premiefond» blifvit af dem, som lemnat uppgift till förra berättelsen, sammanslagna till ett belopp och en stiftelse, och att således den i tabellen till förra berättelsen under 122 upptagna »fromma stiftelse» motsvaras af de nu uppräknade fyra donationerna.

De i föregående berättelse beskrifne fem *fattiggårdarne* synas fortfarande förvaltas med ordning och omsorg samt lända vederbörande kommuner och de fattige till båtнад och fromma. Fattigvårdstungan i Ljusnarsbergs socken uppgifves efter fattiggårdens inrättande derstädes hafva minskats med 3,500 kronor om året och i Fellingsbro med 5,000 kronor. Under perioden har en dylik anstalt kommit till stånd i Götlunda socken. Till fattiggård för socknen inköptes 1882 för 20,000 kronor $\frac{1}{2}$ mantal Torpstång, som sedermera bebyggdes och anordnades för en ytterligare kostnad af 21,500 kronor, i hvilken senare summa jemväl ingå utgifter för anskaffande af inventarier. Fattighjonen, 40 till 50 till antalet, sysselsättas med hvarjehanda slöjd och lättare arbeten vid jordbruket. Föreståndaren och hans hustru åtnjuta utom fri kost i årlig lön tillsammans 500 kronor. Äfven i Lillkyrka socken har under år 1884 vid Slytefallets gamla skolhustomt anordnats en i viss mån likartad inrättning, der försörjning lemnas åt 25 fattige; men inrättningen motsvarar ännu icke hvarken till anordning eller storlek hvad man vanligen kallar en fattiggård och fyller ej heller fattigvårdsbehovet, hvidan de hjon, som ej erhålla plats i inrättningen, underhållas å åtskilliga andra ställen inom socknen.

I afseende å de *allmänna läroverken* och öfriga äldre *undervisningsanstalter*, deras organisation och den undervisning, som der meddelas, får Konungens Befallningshafvande hänvisa till de underrättelser, som i föregående berättelse i det hänseendet meddelas.

För *folkskolan* och *folkundervisningen* inom länet hafva under de sistförflutna fem åren af allmänna medel utbetalts:

År.	Lönstillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor.	Till fort- sättnings- skolor.	Till slöjd- skolor.	Till högre folk- skolan i Karl- skoga.	Summa.
1881.....	116,220 ⁴⁰	2,425	150	1,000	119,795 ⁴⁰
1882.....	119,208 ³³	1,725	675	1,000	122,608 ³³
1883.....	123,370 ⁸³	2,325	1,125	—	126,820 ⁸³
1884.....	135,241 ³⁵	1,625	1,275	—	138,141 ³⁵
1885.....	139,241 ⁷⁵	1,550	2,475	—	143,266 ⁷⁵

Den *högre folkskolan i Karlskoga*, som under åren 1881 och 1882 uppburit det i tabellen angifna understöd, har med 1883 upphört med sin verksamhet; men är sedan 1882 af ett för ändamålet bildadt aktiebolag der inrättad »Karlskoga praktiska slöjdskola», som vill bibringa sina lärjungar bibelkunskap, insigt i svenska språket, historia och geografi, välskrifning, räkning, tillämpad geometri, naturkunnighet, stats- och kommunalkunskap, fältmätning och avvägning, landbrukslära, bokhålleri samt kunskap i yrkena: snickeri, vagnmakeri, måleri och smide. Skolan har föreståndare och 6 lärare, egna lärosalar, bostäder och verkstäder, uppförda å hemmanet Bregårdstorps mark. Hon var 1885 besökt af 69 elever.

K. M:ts Befallningshafvandes femårsberättelser 1881—1885. Örebro län.

Rörande *folkskolan* i öfrigt återoppar Konungens Befallningshafvande hvad å annat ställe i denna berättelse finnes i korthet antydt och de särskilda redogörelser, som af vederbörande inspektörer afgifvas.

Såsom pensioner till folkskolelärare, deras enkor och barn äro från landskontoret anordnade, år 1881: 6,690 kronor 33 öre, år 1882: 7,515 kronor 50 öre, år 1883: 7,328 kronor, år 1884: 7,716 kronor 67 öre och år 1885: 7,466 kronor 75 öre.

Folkhögskolan för ynglingar och unge män af allmogen fortsätter sin verksamhet med understöd af staten, hushållnings-sällskapet och landstinget; men vid folkhögskolan för unga qvinnor, som 1881 och 1882 var förlagd till Öskevik, 1883 till Vrana i Sköllersta socken och 1884 till manliga skolans lokal vid Käfvesta i samma socken, har efter sistnämnda år arbetet varit inställt.

För *slöjdundervisningens främjande* har landstinget, på sätt af förestående utdrag af dess räkenskaper synes, alla år under perioden lemnat anslag. Intresset för denna undervisning stiger allt mer och i allt flere kommuner inrättas *slöjdskolor*. Detta intresse har ock landstinget sökt tillgodose genom att år efter år höja anslaget för understöd åt dylika skolor, hvilket anslag sista året uppgick till ett belopp af 5,000 kronor.

Seminariet för bildande af småskolelärarinnor fortsätter sin verksamhet på enahanda sätt, som i föregående berättelse omförmäles.

Skogsskolan å Presterud understöddes fortfarande af landstinget med 1,000 kronor om året.

Örebro läns döfstummskola inflyttade på hösten 1882 i sin nya, senast uppförda byggnad, innehållande undervisningssalar samt bostadslägenheter för skolans föreståndare och lärare. Den nya byggnaden har befunnits fullt tillfredsställande och i allo motsvarande behovet. Under sistlidet år meddelades af föreståndaren, 2 lärare och 2 lärarinnor undervisning åt 41 lärjungar, deraf 25 gossar och 16 flickor, hvilka alla voro inackorderade hos familjer i staden. Skolan underhålls hufvudsakligen af landstinget, men åtnjuter ett statsunderstöd af 100 kronor för hvarje medellös elev. Landstingets anslag för 1885 utgjorde 9,369 kronor och statsunderstödet för samma år 3,700 kronor. Kursen är beräknad till 8 år. Till understöd åt obemedlade, öfveråriga döfstumma från länet, hvilka bevista läroanstalten i Skara, har 1881 års landsting beviljat anslag, som för hvart och ett af åren 1882—1885 utgått med de belopp, hvilka i ofvanstående utdrag ur landstingets räkenskaper angifvas.

För beredande af *undervisning åt sinnesslöa barn* anslog 1881 års landsting 2,500 kronor årligen under 3 år, räknade från och med 1882, att användas till bekostande af inackordering och undervisning uti en i Örebro inrättad enskild uppfostringsanstalt å 10 sinnesslöa, men som bildbara ansedda, länet tillhörande barn från 6 till 15 år af mindre bemedlade föräldrar, under förutsättning att kommuner eller enskilda bidroge med 100 kronor för hvarje barn och staten med ett lika belopp, hvarjemte landstinget beviljade 500 kronor såsom bidrag till inköp af skolmateriel och inventarier samt utsåg ombud att öfvervaka anstalten och dess verksamhet. Till följd af detta beslut och på deri bestämda vilkor blefvo ock sinnesslöa barn till bestämdt antal under åren 1882, 1883 och 1884 vid anstalten undervisade. Å sistberörda års landsting väcktes förslag om öfvertagande af den enskilda idiotanstalten i Örebro såsom en länets anstalt, men blef detta förslag af landstinget afslaget; dock beviljade

landstinget för år 1885 ett anslag af 2,500 kronor till underhåll och vård vid nämnde enskilda anstalt åt tio barn från länet. I anledning af väckt förslag beslöt 1885 års landsting, dels att af förestånderskan för Örebro enskilda idiotanstalt för 17,500 kronor inköpa lägenheten Lilläng å Örebro stads område för att derstädes anordna en idiotanstalt för länet, dels att inköpa nödiga inventarier vid anstalten för högst 3,000 kronor samt bekosta lagfart, gränsreglering och torrläggning å lägenheten med högst 500 kronor, dels att anvisa härför nödiga medel utöfver tecknade bidrag, dels att åt en styrelse, bestående af tre ledamöter med tre suppleanter lemna uppdrag att ej mindre verkställa landstingets berörda beslut, än äfven handhafva anstalten och dess angelägenheter, dels att anstalten framdeles skulle benämnas »Örebro läns uppfostringsanstalt för sinnesslöa barn», dels ock att anvisa anslag af 3,200 kronor för hvarterdera af åren 1886, 1887 och 1888 för att användas till underhåll och vård af 16 sinnesslöa barn från Örebro län vid länets uppfostringsanstalt för sådana barn och af 800 kronor för hvarterdera af nämnda år att användas för bestridande af oförutsedda utgifter. Af den utsedda styrelsen är omförmälte lägenhet för landstingets räkning inköpt och der anordnad en uppfostringsanstalt för sinnesslöa barn, benämnd »Örebro läns uppfostringsanstalt för sinnesslöa barn». För denna anstalts verksamhet torde Konungens Befallningshafvande blifva i tillfälle redogöra i en kommande berättelse.

Af de *Malmö barnhusfonds* medel, som, på sätt i föregående berättelse omförmäles, Konungens Befallningshafvande eger disponera, äro till Örebro läns döfstumsskola och till idiotanstalten i Örebro för underhåll af der intagna barn utbetalda: år 1881 till döfstumsskolan 250 kronor, år 1882 till samma skola 200 kronor och till idiotanstalten ett lika belopp, år 1883 till döfstumsskolan 250 kronor och till idiotanstalten 300 kronor, år 1884 till döfstumsskolan 250 kronor och till idiotanstalten 300 kronor samt år 1885 till döfstumsskolan 260 kronor och till idiotanstalten 336 kronor 75 öre.

Af landstingets anslag för beredande af tjenlig *undervisning åt blinda* medellösa personer från länet har för berörda ändamål genom allmänna fattigvårdsstyrelsens försorg under perioden årligen användts 150 kronor.

Tekniska elementarskolan i Örebro, hvars stat är oförändrad, men hvars föreståndare numera benämnas rektor, var hösten 1885 besökt af 77 lärjungar, fördelade på 3 afdelningar. Skolan uppbär fortfarande ett årligt anslag från landstinget af 500 kronor till samlingarnes förökande och andra för skolan nyttiga ändamål. Erfarenheten visar alltmer, hursom denna läroanstalt fördelaktigt inverkar på näringarne genom att hos sig uppfostra kunnige idkare af de praktiska yrkena.

Tekniska söndags- och aftonskolan i Örebro lemna de flesta aftnar i veckan undervisning åt i yrkena anställda personer till ett antal af mer än 100, deraf ungefär lika många af hvarterdera könet. Till bestridande af kostnaden för anstalten har staden anslagit 1,000 kronor om året och staten bidrager med ett lika belopp.

Af de i förra berättelsen omnämnda *två högre skolor för qvinlig ungdom* hade »Örebro elementarskola för flickor» höstterminen 1885: 149 lärjungar. Skolan åtnjuter statsanslag till belopp af 1,500 kronor om året mot vilkor att undervisning meddelas åt 4 elever utan afgift och åt 9 mot en afgift af högst 50 kronor för hvarje elev. Den andra skolan eller Eklundska

elementarskolan för flickor, som nu benämnas »Örebro högre skola för qvinlig ungdom», var hösten 1885 besökt af 28 lärjungar. Äfven denna skola åtnjuter ett årligt statsanslag af 1,500 kronor mot skyldighet att lemna undervisning, dels kostnadsfritt, dels mot nedsatt afgift till samma antal elever, som för den förstnämnda skolan är bestämdt.

Bland länets *sjukvårdsanstalter* bör i första rummet nämnas »*Örebro läns lasarett och kurhus*». Denna sjukvårdsinrättning, fortfarande belägen å sin gamla plats i Örebro stads norra del, har under femårsperioden icke undergått någon förändring. Antalet sjukplatser är, som förut, 44 på lasarettet och 30 på kurhuset, jemte 4 däreeller. Utrymmet har synnerligast sista året varit otillräckligt för lasarettspatienter, så att en del af dessa måst inrymmas i kurhusbyggnaden. Däreellerna hafva under hela tiden varit upptagna för vårdande af sinnessjuka personer. Som i förra berättelsen omförmäles, har byggandet af ett nytt, ändamålsenligt länssjukhus länge varit ifrågasatt. Förslag härom har af lasarettsdirektionen framställts till länets landsting, som utsett en komité af tre personer att jemte lasarettsdirektionen till landstinget inkomma med förslag till lämplig plats för nybyggnaden samt planritning och kostnadsförslag för densamma. Till detta för länet så nödvändiga byggnadsföretag finnes en fond, samlad medelst besparade sjukvårdsafgifter och andra inkomster, hvilken fond vid 1885 års slut uppgick till 110,000 kronor.

Legosängsavgiften för de å lasarettsfördelningen intagne sjuke har under hela perioden för dygn utgjort:

	Å allmänt sjukrum.	Å enskildt sjukrum.
för sjuke från länet.....	50 öre	1 krona 25 öre.
» » » annat län.....	1 krona	1 » 50 »
för dem, som vårdats å däreell.....	75 öre.	

Antalet vårdade sjuka och deras underhållsdagar hafva utgjort:

	Å lasarettet		Å kurhuset		Tillsammans	
	personer.	dygn.	personer.	dygn.	personer.	dygn.
1881.....	274	11,258	46	1,311	320	12,569.
1882.....	288	11,792	43	1,380	331	13,172.
1883.....	298	12,993	46	1,465	344	14,458.
1884.....	282	11,353	72	3,015	354	14,368.
1885.....	393	14,944	43	1,506	436	16,450.
Summa	1,535	62,340	250	8,677	1,785	71,017.
I medeltal.....	307	12,468	50	1,735.4	357	14,203.4.
Sjuklingarnes medeltal för hvarje dag.....	34.2	—	4.7	—	38.9	—
Underhållsdagarnes medeltal för hvarje sjuk.....	—	40.6	—	34.7	—	39.8.

Högsta antalet vårdade: på lasarettet 52, på kurhuset 16;

Lägsta » » » » 19, » » 0.

Sjukvårdsavgiften har under alla fem åren utgått med 50 öre för hvarje mantalsskrifven man och med 25 öre för hvarje mantalsskrifven qvinna.

Inkomsterna hafva utgjort:

	Sjukvårdsavgift.	Legosängsavgift.	Räntor m. m.	Summa.
1881.....	33,019.97	5,901.25	3,706.91	42,628.13.
1882.....	32,854.66	5,557.75	4,446.67	42,858.82.
1883.....	32,672.25	7,300.50	5,442.99	45,415.74.
1884.....	32,642.50	5,918	5,727.49	44,287.99.
1885.....	33,146.60	7,607	6,418.02	47,171.62.
Tillsammans	164,335.72	32,284.50	25,741.98	222,362.20.
I medeltal.....	32,867.14	6,456.90	5,148.40	44,472.4

Utgifterna hafva uppgått till kronor:

År 1881.....	20,588 ⁶⁴ .	
» 1882.....	21,005 ⁹² .	
» 1883.....	24,552 ⁴³ .	
» 1884.....	25,402 ⁰⁵ .	
» 1885.....	22,587 ³⁶ .	114,136 ⁴⁰ .

Till distriktsjukhusen hafva, enligt landstingets bestämmelser, dessutom blifvit af läsa-rettets medel utbetalda

År 1881.....	6,293 ⁵⁰ .	
» 1882.....	6,464 ⁵⁰ .	
» 1883.....	10,239	
» 1884.....	7,869	
» 1885.....	7,896	38,762

Tillsammans 152,898⁴⁰.

I medeltal..... 30,579⁶⁸.

Till de i förra berättelsen omförmälda fem *distriktsjukhusen* hafva numera kommit ytterligare två, ett i *Karlskoga* och ett i *Ramsberg*. Sjukhuset eller sjukstugan i Karlskoga, som tillhör Karlskoga härad, öppnades för allmänheten den 1 april 1884. Till sjukvårdsinventariers anskaffande derstädes hade 1883 års landsting anslagit 3,000 kronor och till inköp af kirurgiska instrument 600 kronor. Under år 1885 vårdades å sjukstugan 94 sjuke med 2,109 underhållsdygn. Till sjukhuset eller sjukstugan i Ramsberg beviljade 1885 års landsting 300 kronor för anskaffande af instrument och sjukvårdsartiklar, hvarjemte landstinget beslöt, att sjukvårdsbidrag till samma sjukstuga skulle lemnas till enahanda belopp som till öfriga inom länet inrättade sjukstugor med 50 öre om dagen för hvarje derstädes vårdad patient. Ramsbergs sjukstuga öppnades för allmänheten den 1 januari 1886 med 8 sjukplatser.

Vid *Ämmeberg* har bolaget *Vieille Montagne* uppfört ett efter tidens fordringar utmärkt väl inrättadt *sjukhus* för 22 sängar, hvilkas antal vid behof kan ökas. Byggnaden påbörjades, som i förra berättelsen omnämnes, 1880 och blef fullt färdig i juli 1882. Här intagas dock icke andra sjuke, än bolagets arbetare samt desses hustrur och barn.

I afseende å *helsevården* i öfrigt, de inom länet stationerade *läkare*, der befintliga *apotek* och *helsobrunnar* åberopar Konungens Befallningshafvande föregående berättelse.

Allmänna *helsotillståndet* har under de sistförflutna fem åren i allmänhet varit godt. Någon *smittosam sjukdom* med större utbredning har icke varit gängse. 1883 förekom visserligen en epidemi af skarlakansfeber och samma år en sådan af difteri, men begge voro inskränkta till några få socknar, skarlakansfebern hufvudsakligen till Kumla, Lerbäck och Viby samt difterin till Askers socken.

Sundhetsnämnderna hafva, enligt hvad samtliga provinsialläkarne upplyst, icke i och för den allmänna helsevården under perioden utvecklat någon synnerlig verksamhet. Den lärar i allmänhet inskränkt sig till att vid svårare sjukdomsfall tillkalla läkare, hvarmed dock ofta nog dröjts längre än nyttigt och nödigt varit. För platsen Hallsberg i Hallsbergs och Kumla socknar har Konungens Befallningshafvande den 16 september 1882 fastställt särskild helsevårdsordning, hvars efterlefnad bör öfvervakas af Hallsbergs och Kumla socknars kommunalnämnder, hvar inom sitt distrikt, med biträde af två å platsen boende personer, hvilka utses den ene af Hallsbergs och den andre af Kumla sockens kommunalstämma.

Veterinärväsendet är, på sätt i föregående berättelse finnes beskrifvet, fortfarande ordnad i öfverensstämmelse med hushållningssällskapets och landstingets år 1879 fattade beslut. För 2:dra och 8:de veterinärdistriktet äro veterinärer ännu icke anställda och för det 2:dra är det icke ens bestämdt, hvarest veterinär för detta distrikt skall hafva sin station. I det vid 1879 års landsting beviljade bidrag till distriktsveterinärernas i länet aföning har 1885 års landsting beslutit en sådan tillökning, att landstinget, i likhet med hushållningssällskapet, för den händelse vederbörande distrikt beviljade sin veterinär löneförhöjning, anslog ett mot hälften af den beviljade löneförhöjningen svarande belopp, dock ej öfver 125 kronor för hvarje distrikt, att utgå från och med 1886.

Utom distriktsveterinärerna finnas inom länet bosatte en *länsveterinär*, en *enskildt praktiserande veterinär* och två *squadronsveterinärer*.

Under sommaren 1882 utbröt den smittosamma sjukdomen mjeltbrand bland nötkreaturen å några gårdar i Bo socken, hvilka i följd deraf förklarades af nämnda sjukdom smittade. Omkring en månad derefter upphörde sjukdomen, så att de smittade gårdarne kunde efter ytterligare någon tids förlopp förklaras från smitta frie. Med detta undantag har helsotillståndet bland husdjuren i allmänhet varit godt.

Inom länet finnas fortfarande de i föregående berättelse omnämnde 18 *sparbanker* och 4 *folkbankers*, hvilka senare genom sina sparkasseafdelningar äfven verka såsom sparbanker. För dessa sparbankers och folkbankers sparkasseafdelningars verksamhet och ställning redogöres i den Statistiska Tidskrift, som af Kungl. Statistiska Centralbyrån utgifves.

På grund af 7 § i nådiga förordningen angående sparbanker den 1 oktober 1875 har Konungens Befallningshafvande låtit anställa undersökning rörande de inom länet befintliga sparbankers och folkbankers sparkassors ställning och förvaltning. Genom denna undersökning, som verkstälts af f. d. räntmästaren G. V. Sernander under våren och sommaren innevarande år, har utrönts, att sparbankernas och folkbankernas sparkassor i allmänhet förvaltas väl och lemna nöjaktig säkerhet för der insatta medel samt att de anledningar till anmärkning, som å ett och annat ställe förefunnits, kunnat undanrödjas utan att några andra åtgärder från Konungens Befallningshafvandes sida hittills behöft vidtagas, än att anmärkningarne meddelats vederbörande styrelser till förklaring eller rättelse.

I enlighet med nådiga förordningen angående en *postsparbank* i riket den 22 juni 1883 äro, såsom ofvan i denna berättelse omförmäles, postsparbankskontor inrättade vid alla länets 88 postanstalter med undantag af poststationerna i Bergslags-Hörk, Karlskoga, Loka, Porla och Svartå. Härigenom och genom de anordningar, som i öfrigt vidtagits för underlättande af insättningar i och uttag ur postsparbank, synes således i allt väl sörjdt för allmänhetens bekvämlighet. Om det oaktadt postsparbanken ännu ej blifvit så anlita, som man önskat och hoppats, så torde annan anledning dertill icke finnas, än de tryckta tiderna och den högre ränta, som andra sparbanker betala sina insättare; men då dessa banker icke lära under nuvarande förhållanden länge kunna lemna den hittills vanliga inlåningsräntan af 5 procent, torde insättningarna i postsparbanken och dess verksamhet snart ökas. Insättningarna å Örebro postsparbanks-

kontor uppgingo under 1884 till 4,211 kronor och under år 1885 till 6,247 kronor.

Örebro folkbank hade vid 1885 års slut 1,265 delegare, hvilka en för alla och alla för en äro ansvarige för bankens förbindelser. Vid samma tid funnos för delegarne inestående en grundfond af 250,669 kronor 1 öre samt i reservfond och outdelade vinster tillhoppa 188,414 kronor 96 öre. Omsättningen i folkbankens kassa under året utgjorde 42 $\frac{1}{2}$ millioner kronor i 39,341 poster. Till följd af Kungl. Kungörelsen den 7 november 1884, angående vilkoren för idkande af pantlånerörelse, upphörde vid april månads ingång år 1885 Örebro folkbank, som dittills lemnat lån mot pant af guld och silfver, att vidare utlemna dylika lån.

Nora folkbank räknade vid 1885 års slut 287 för bankens förbindelser solidariskt ansvarige delegare och hade då en grundfond af 93,758 kronor 93 öre. Vid 1884 års slut uppgick reservfonden till 23,308 kronor 31 öre, som tillsammans med outdelade vinstmedel 7,214 kronor 54 öre motsvarade 32 $\frac{55}{100}$ % af grundfonden och 4 $\frac{36}{100}$ % af folkbankens skulder. Vid 1885 års slut steg reservfonden till 27,308 kronor 31 öre och outdelade vinstmedel till 8,006 kronor 14 öre, så att i förening med grundfonden, 93,758 kronor 93 öre, bankens egna kapital uppgingo till 129,073 kronor 38 öre, motsvarande, om kassatillgången medräknades, 23 $\frac{43}{100}$ % af folkbankens skulder i lån, sparinsatser, depositioner, upp- och afskrifningsmedel samt räntor.

Hallsbergs folkbank hade vid 1885 års utgång 227 delegare, hvilka en för alla och alla för en ansvara för bankens förbindelser. Bankens grundfond uppgick vid samma tid till 45,170 kronor 39 öre samt reservfond och outdelade vinster till 28,506 kronor 45 öre.

Fellingsbro folkbank hade vid 1885 års slut 164 för bankens förbindelser solidariskt ansvarige delegare. Grundfonden utgjorde vid samma tid 23,869 kronor 2 öre samt reservfond och outdelade vinster 7,866 kronor 39 öre eller tillsammans 31,735 kronor 41 öre, motsvarande 24 $\frac{1}{100}$ % af bankens alla förbindelser.

Genom nådig resolution den 14 april 1882 har Kungl. Maj:t fastställt bolagsordning för »Aktiebolaget Örebro arbetares lännekassa», som har till ändamål »att bereda mindre bemedlade samhällsmedlemmar lån mot pant af lösegendom på sådana billiga vilkor, att de län sökande gagnas, utan att bolaget gör någon uppoffring eller antager naturen af baruhertighetsinrättning». Bolaget, som nämnda är började sin rörelse med ett kapital af 10,000 kronor, har sedan drifvit den med den lyckliga påföljd att all enskild pantlånerörelse inom staden upphört samt att bolaget kunnat lemna sina delegare nöjaktig ränta å deras insatta kapital och derjemte samla i reservfond och s. k. grundfondstillskott 3,625 kronor 62 öre. Enligt nådig resolution den 7 maj 1885 har bolaget, i hvars bolagsordning finnes bestämdt, att lån å pant skall utgifvas mot skuldförbindelse och att pantsedel ej må utgifvas, erhållit befrielse tillsviare från den bolaget enligt nådiga kungörelsen angående idkande af pantlånerörelse den 7 november 1884 åliggande skyldighet att vid pants emottagande tillställa låntagare bevis derom.

Örebro Enskilda Bank, som drifver rörelse dels vid hufvudkontoret i Örebro och dels vid afdelningskontor i Askersund, Nora, Lindesberg, Karlskoga och Nya Kopparberget, har under ifrågavarande femårsperiod utvecklat en betydande verksamhet samt ökat sin omsättning och rörelse. Banken har en grundfond af 2,000,000 kronor. Dess besparingar, som vid 1880 års

slut uppgingo till 599,039 kronor, hade vid 1885 års slut stigit till 803,693 kronor 54 öre, hvaraf 594,000 kronor tillhörde reservfonden och återstoden 209,693 kronor 54 öre utgjorde outdelade vinstmedel. Bankens låntagare hafva, oaktadt de svårigheter, som de tryckta tiderna åstadkommit, i allmänhet ådagalagt noggrannhet och ordentlighet vid fullgörande af sina inbetalningar och afskrifningarne för förra året uppgingo till icke fullt 7,000 kronor. Delegarne hafva under senare åren erhållit 10 % i utdelning. Utlåningsräntan har vexlat mellan 5 och 6 %, under det bankens inlåningsränta utgjort 2 % å upp- och afskrifningsräkning samt 4 $\frac{1}{2}$ % å 6 månaders depositioner. Tiden för bankens nuvarande oktroj tilländagår den 31 december 1887, och har på styrelsens ansökning Kungl. Maj:t genom nådig kungörelse den 8 sistlidne september beviljat banken förlängd oktroj till utgången af år 1893.

I Askersund har Oskarshamns enskilda bank afdelningskontor.

Behovvet af fastighetskredit tillgodoses af Mälareprovinsernas hypoteksförening, Örebro läns särskilda hypoteksförening och Örebro—Nora stads hypoteksförening. För den förstnämnda föreningens verksamhet under femårsperioden är Konungens Befallningshafvande icke i tillfälle att lemna någon närmare redogörelse.

Örebro läns särskilda hypoteksförenings äldre afdelning hade vid 1885 års slut 2,647 delegare, hvilka för jordegendom till ett sammanräknadt uppskattningsvärde af 19,061,329 kronor 89 öre sökt och erhållit inträde i föreningen samt belåningsrätt för tillsammans 9,074,395 kronor, hvilken belåningsrätt begagnats för 9,041,075 kronor. Yngre afdelningen hade vid samma tid 2,204 delegare, hvilka för jordegendom till ett uppskattningsvärde af 25,558,971 kronor 10 öre erhållit inträde i föreningen och belåningsrätt för 11,585,897 kronor, hvilken belåningsrätt begagnats för 10,490,600 kronor. De särskilda afdelningarnes ställning den 31 december 1885 framgår af följande tablä:

Äldre afdelningen.			
Tillgångar.			
Till delegarne utgifna amorteringslån på 40 år.....	9,041,075		
Efter afdrag af delegarnes insättningar.....	4,344,302 ⁸⁶	4,696,772 ¹⁴	
Tillsviare förräntade medel:			
Extra lån på viss tid efter uppsägning.....	360,850		
Hos banker och bankirer.....	116,688 ⁰¹		
Obligationer och aktier.....	461,550		
Stadsfastighet: huset N:o 8 Köpman-gatan.....	85,000	1,024,088 ⁰¹	5,720,860 ¹⁵
Upplupna, ej förfallna räntor å amor-teringslån, extra lån, obligationer och aktier.....	---	---	131,644 ⁰⁵
Restantier å delegareafgifter m. m....	---	---	106,396 ⁰¹
Hos bankirer för inlösen af förfallna räntekuponer och obligationer.....	---	---	373,258 ⁶⁸
Förskott och diverse.....	---	---	5 ⁶⁶
Inventarier.....	---	---	6,047 ⁸²
Kassabehållning.....	---	---	48 ²⁷
Summa Kronor.....	---	---	6,338,260 ⁶²
Skulder.			
1851 års utländska amorteringslån på 40 år mot 4 % ränta och 1 % amortering å B:co Mark 6,000,000 å 133 $\frac{1}{3}$ % kronor.....	8,000,000		
Efter afdrag af skedd amortering....	5,842,266 ⁶⁷	2,157,733 ³³	
1860 års utländska amorteringslån på 40 år mot 4 % ränta och 1 % amor-tering å B:co Mark 4,000,000 å 133 $\frac{1}{3}$ % kronor.....	5,333,333 ³³		
Efter afdrag af skedd amortering....	2,329,200	3,004,133 ³³	5,161,866 ⁶⁶
Till yngre afdelningen, bankirer etc....	---	---	651,673 ¹⁹

Upplupna ej förfallna räntor:			
Å amorteringslån	—	51,618 ⁶⁸	
Till yngre afdelningen och andra personer	—	417 ¹⁸	52,035 ⁸⁶
Förfallna, ej presenterade räntekuponger och obligationer	—	—	373,258 ⁶⁶
Reservfonden från år 1884	552,122 ⁷³		
Tillkommer för året från stadsfastigheten	7,153 ⁶⁵		
Tillkommer överskott af förvaltningsbidraget	1,774 ⁸⁷	561,051 ²⁵	
Afgår: Kapitalrabattåterstod af 1851 års lån	115,000		
Kapitalrabattåterstod af 1860 års lån	346,625	461,625	99,426 ²⁵
Summa Kronor			6,338,200⁶²
Yngre afdelningen.			
<i>Tillgångar.</i>			
Till delegarne utgifna amorteringslån på 40 år	10,490,600		
Efter afdrag af skedd amortering	984,430 ¹⁶	9,506,169 ⁸⁴	
Hos äldre afdelningen	—	310,800	9,816,969 ⁸⁴
Upplupna, ej förfallna räntor:			
Å delegarnes amorteringslån, tillika med förvaltningsbidrag	187,265 ⁴⁶		
Efter afdrag af räntor å delegarnes insättningar	16,323 ¹²	170,942 ³⁴	
Hos äldre afdelningen	—	35 ²⁰	170,977 ⁵⁴
Restantier af delegareafgifter, räntor och förvaltningsbidrag	—	90,174	
Härå upplupna dröjsmålarräntor	—	1,250 ²⁴	91,424 ²⁴
Kassabehållning	—	—	57 ⁷⁹
Summa Kronor			10,079,429⁴¹
<i>Skulder.</i>			
Amorteringslån på 40 år af Hypoteksbanken	10,490,600		
Efter afdrag af skedd amortering	984,430 ¹⁶	9,506,169 ⁸⁴	
Förskottslån af Hypoteksbanken	—	312,363 ⁶²	9,818,533 ⁴⁶
Upplupna, ej förfallna räntor och förvaltningsbidrag till Hypoteksbanken å amorteringslån	—	165,824 ⁹⁸	
Efter afdrag af räntor å insättningarna hos dito	—	14,955 ⁸⁶	150,869 ¹²
Reservfonden från år 1884	—	95,334 ⁵⁴	
Tillkommer överskott å förvaltningsbidraget	—	14,692 ²⁹	110,026 ⁸³
Summa Kronor			10,079,429⁴¹

Örebro—Nora stads hypoteksförening, som meddelar fastighetslån åt gårdsegare i nämnda städer, hade vid 1885 års slut utlemnat 126 särskilda lån å ett sammanräknadt belopp af 972,000 kronor. Föreningens ställning vid nämnde tid var följande:

Tillgångar:

Amorteringslån till delegare	968,700	
Förskottslån till d:o	4,000	
Insättningar hos Hypotekskassan	85,415 ⁴⁶	
Upplupna räntor	14,239 ⁷⁷	
Hos banker och kontant	40,681 ³⁹	
Grundfundsobligationer	2,350	1,115,386 ⁶²

Skulder:

Amorteringslån af Hypotekskassan	968,700	
Förskottslån af d:o	45,300	
Insättningar af delegare	85,415 ⁴⁶	
Upplupna räntor	12,184 ⁷²	
Reserverade medel	3,786 ⁴⁴	1,115,386 ⁶²

Under förlidet år utlånades 136,700 kronor till 22 låntagare alla i Örebro. De flesta af dessa nya lån äro tagna mot in-teckning i nybygda gårdar, hvilka dock, innan lån erhållits, blifvit uppskattade och brandförsäkrade.

Fosterländska föreningen i Örebro län har till ändamål »att motverka fattigdom genom att söka med upplysningar, råd och uppmuntringar framkalla nyttig verksamhet, omtanke och sparsamhet, och såmedelst befrämja ett allmännare välstånd». Sin sträfvan för detta mål fortsätter föreningen. Hon har under flere år underlättat och främjat insättningar i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten genom att för obemedlade erlagga stadgade förvaltningsafgifter. För spridande af kännedom om matnyttiga svampar, deras användande och beredning har föreningen de senare åren bekostat undervisningskurser på åtskilliga ställen inom länet. Föreningens behållna tillgång vid 1885 års slut utgjorde 2,113 kronor 28 öre, deruti inberäknad grundfonden, 1,275 kronor, bildad utaf afgifterna för ständige ledamöter. Den verksamhet, föreningen tillförene utöfvat för slöjdens i skolorna och hemslöjdens främjande, har numera öfvertagits af *Örebro läns slöjdförening*, för hvilken förening, som har till mål att verka för husslöjdens utbredning, utveckling och förädling, Konungens Befallningshafvande den 7 maj 1883 fastställt stadgar och för hvars verksamhet Konungens Befallningshafvande förut i denna berättelse redogjort.

Örebro läns skyddsförening verkar fortfarande i föreningens i föregående berättelse angifna syfte. För föreningens ekonomiska ställning och dess utgifter under sista året redogöres i tabell N:o 8.

Af de medel, som till aflöning och reseersättning åt de personer, hvilka Konungens Befallningshafvande kunde komma att i mån af behof förordna att, med åtnjutande af polistjenstemans befogenhet och skydd, biträda vid *upprätthållande af ordning och säkerhet* å landsbygden inom länet, äfvensom till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande och gripande, stälts till Konungens Befallningshafvandes förfogande, har under perioden utbetalts, 1881: 923 kronor 90 öre, 1882: 541 kronor 88 öre, 1883: 435 kronor 79 öre, 1884: 594 kronor 60 öre och 1885: 590 kronor 4 öre eller tillsammans 3,086 kronor 21 öre.

Till kvarlevande *landtvärnsmän* från 1808 och 1809 årens krig hafva af statsmedel beviljats: 1881 till 4 landtvärnsmän 200 kronor till hvarje eller tillsammans 800 kronor samt 1882, 1883 och 1884 till 2 då kvarlevande landtvärnsmän 200 kronor till hvardera för år. 1885 voro äfven dessa båda aflidne.

Rörande länets städer torde, utöfver hvad förut blifvit an-fördt, böra särskildt nämnas följande: *Örebro* stads folkmängd, som vid förra periodens slut utgjordes, enligt presterskapets uppgifter af 11,785, och enligt mantalslängderna af 11,900 personer, hade vid 1885 års slut stigit, enligt presterskapets uppgifter till 13,018, och enligt mantalslängderna till 13,100 personer. Till denna ökning i folkmängden lära inflyttningarne i ej ringa mån bidragit. Vid 1885 års slut utgjorde antalet till skoldistriktet hörande barn mellan 7 och 14 år 1,901, deraf 965 gossar och 936 flickor. Af dessa erhöles 913 undervisning i församlingens folkskolor, 383 i dess småskolor, 474 i allmänt läroverk eller

enskild skola, och 131 hade ej bevistat någon skola. Stadens folkskoledistrikt eger 2 folkskolor för gossar med 10 examinerade lärare samt 2 folkskolor för flickor med 7 examinerade lärarinnor, 2 oexaminerade lärarinnor, 2 lärarinnor i handaslöjd och 14 småskolelärarinnor, hvarförutom 3 lärare meddela undervisning i handaslöjd för gossar och 1 i sång. För bestridande af kostnaderna för dessa skolor, uppgående sammanlagdt för år 1885 till

42,868.98,	
hafva blifvit använda:	
dels räntor och inkomst af donationer och fonder.....	582.63
dels bidrag af staten.....	10,500.02
dels bidrag af landstinget.....	375
dels ock uttaxerade medel.....	31,411.33.

Angående de till stadens skolväsende donerade medel hänvisas till uppgifterna i tabell N:o 8. Till Örebro folkskola för gossar hör, såsom en undervisningsafdelning, Örebro slöjdskola, hvilken underhålles, jemlikt Kungl. Kungörelsen den 11 september 1877, genom statsanslag samt bidrag från landstinget och Örebro folkskoledistrikt. Under år 1885 meddelades af 3 lärare undervisning i träarbete, smide och skomakeri åt lärjungarne i folkskolans 2:dra, 3:dje och 4:de klasser. Söndagsskolan, som under förra perioden var i verksamhet, upphörde med 1880 års utgång och har sedermera varit ersatt genom tvenne i staden iurättade fortsättningskolor, hvari tre af folkskolans lärare meddela undervisning.

I förra berättelsen omnämnda »Örebro enskilda flickskola» och den af »Småbarnsskolans vänner» underhållna skolan för smärre fattiga barn hafva under perioden fortsatt sin verksamhet. Tiden för dessa undervisnings- och uppfostringsanstalters tillkomst, deras syftemål och ekonomiska ställning inhämtas af tabell 8, litt. C, N:is 59 och 60. Ett sedan flere år tillbaka väckt förslag att ombilda »Småbarnsskolans vänner» uppfostringsanstalt till ett barnhem har under innevarande år blifvit satt i verket.

Sedan, på sätt i föregående berättelse närmare förmäles, Kungl. Maj:t i nådiga domar den 6 oktober 1880 i mål mellan stadsfullmäktige i Örebro, å stadens vägnar, å ena, och enskilde innehafvare af s. k. sjettedelsjord, å andra sidan, förklarar såväl den åren 1768, 1769 och 1773 förrättade fördelning å gårdar och tomter i staden af den till Örebro stad donerade s. k. ladugårdsjord, som ock sedermera skedda köp, icke utgöra hinder för vederbörande å stadens vägnar att om sålunda fördelade egors användande på annat sätt förordna, men ansett det icke tillkomma domstol att ingå i pröfning af frågan, huruvida, efter nämnda fördelning, sådana ändrade förhållanden inträdt, att innehafvarne af jorden förty borde åläggas att densamma afträda, så hafva för att minska de svårigheter och förluster, som genom jordens afträdande kunde drabba innehafvare af s. k. sjettedels- eller ladugårdsjord, och underlätta uppgörelse jordinnehafvaren och staden emellan, stadsfullmäktige antagit väckt »förslag till öfverenskommelse mellan stadsfullmäktige, å ena, och innehafvare af sjettedelsjord, å andra sidan, om denna donationsjords återgång till staden», enligt hvilket förslag staden skulle, derest jorden till staden godvilligt afträddes före den 14 mars 1881, erlægga för hvarje sjettedel å stadens norra egoområde 200 kronor och för hvarje sjettedel å södra egoområdet 300 kronor, hvilken ersättning för hvarje år, som med afträddandet af jorden dröjdes, skulle minskas för sjettedel å norra stadsområdet med 10 kronor och för sjettedel å södra stadsområdet med 15 kronor, så att för den jord, som år 1900 icke vore till staden godvilligt

afträdd, någon ersättning icke komme att gifvas. På stadens norra egoområde finnas 252 s. k. sjettedelar, hvardera af omkring 3 tunnland åker, äng och skog samt å södra egoområdet 380 sjettedelar om $2\frac{3}{4}$ tunnland åker, äng och skog. Af dessa sjettedelar har staden med tillämpning af ofvan angifne grunder inlöst 181 sjettedelar på norra och 175 sjettedelar på söder. Förut innehade staden 5 sjettedelar på norr och 8 på söder och hafva dessutom till staden öfvergått 5 sjettedelar på söder, för hvilka stadsgäld af brukaren erlågges. Staden innehar således 186 sjettedelar på norra egoområdet och 188 på södra eller tillsammans 374 sjettedelar af de 632 sjettedelar i hvilka den s. k. ladugårdsjorden är fördelad. För att komma i besittning af återstående 258 sjettedelar hafva stadsfullmäktige, å stadens vägnar, hos Konungens Befallningshafvande och magistraten fullföljt sin redan 1873 gjorda ansökning att nyttjanderätten till donerade sjettedelsjorden måtte öfverflyttas från de enskilde till staden och till stadens samfälda nytta disponeras. Efter det på särskild underdånig framställning Kungl. Maj:t förklarar ärendet böra först af magistraten särskildt behandlas och afgöras, har magistraten genom utslag den 14 maj 1886 bifallit nämnda ansökning, hvarefter ärendet genom besvär dragits under Konungens Befallningshafvandes pröfning, hvarpå detsamma nu är beroende.

För möjliggörande af Svartåns kanalisering och reglering mellan Örebro slott och Skebäck hafva stadsfullmäktige i Örebro uti en till Kungl. Maj:t af Konungens Befallningshafvande den 9 april 1881 insänd skrift anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes dels öfverlåta till staden all statens eganderätt till vattnet i Svartån mellan Storbron i staden och stadens östra gräns vid Skebäck, dels berättiga staden att genom expropriation förvärfva den eganderätt, som för öfrigt erfordrades för samma arbetes utförande, dels ock till efterrättelse vid arbetets utförande fastställa en af kaptenen P. Laurell uppgjord, den 12 juli 1880 dagtecknad plan med tillhörande, å 300,000 kronor slutande kostnadsförslag och ritning. Efter det i Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen gjorda anmärkningar vid den föreslagna slussbyggnaden blifvit genom ett af kapten Laurell utarbetadt tilläggsförslag rättade, hvarigenom kostnadssumman för hela företaget blifvit från 300,000 kronor höjd till 303,200 kronor, samt vederbörande myndigheter blifvit i ännu hörde och stadsfullmäktige i underdånigt utlåtande den 3 mars 1884 närmare formulerat sin begäran äfvensom Riksdagen beslutit i fråga, som blifvit dess pröfning understäld, så har Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 12 april 1886 funnit godt att i nåder fastställa förberörde af kapten Laurell den 12 juli 1880 upprättade plan för kanalisering och reglering af Svartån å sträckan mellan Storbron i Örebro och stadens östra gräns vid Skebäck jemte det till samma plan af kapten Laurell gjorda tillägg, att lända till efterrättelse vid arbetenas utförande, i den mån sådant kunde ske utan hinder af lag; att till staden Örebro med full eganderätt upplåta ej mindre utan lösen den rätt, Kungl. Maj:t och Kronan egde till vattnet i Svartån mellan förenämnde punkter i staden och vid Skebäck, än äfven mot lösen till Kungl. Maj:t och Kronan samt ersättning, jemväl till vederbörande indelningshafvare, för skada och intrång med belopp, som skulle bestännas i den ordning, nådiga förordningen den 14 april 1866 stadgade, den Kronan tillhöriga jord, som för arbetsföretagets utförande enligt den fastställda planen erfordrades, inom de gränser och på de vilkor, som i nådiga brefvet finnas angifne; samt att berättiga staden att i

den ordning, ofvannämnda förordning stadgade, till sig lösa de enskilde tillhöriga områden, som, enligt hvad i kapten Laurells betänkande och å den dertill hörande ritningen angäfvos, skulle för företagets utförande tagas i anspråk; hvarjemte staden, såsom vilkor för ofvanberörda upplåtelser från Kungl. Maj:t och Kronan, ålagts att hafva fullbordat ifrågavarande reglerings- och kanaliseringsarbete inom utgången af år 1890.

I sammanhang med beslutet om Svartåns kanalisering och reglering hafva stadsfullmäktige ock beslutit att låta verkställa en fullständig dränering af staden för en till 213,485 kronor 13 öre beräknad kostnad samt att förse staden med vattenledning för en kostnad beräknad till 211,962 kronor 99 öre.

Med afseende å utgifterna för dessa arbeten samt för betalande af stadens icke fonderade skulder och bestridande af kostnaderna för prestgårds- och skolhusbyggnader, brobyggnad och nya stadsplanens tillämpande m. m., beslöto stadsfullmäktige att för stadens räkning upplägga ett lån till belopp af en million kronor att i mån, som stadsfullmäktige funno sådant af omständigheterna påkallas, upptagas mot 5 % obligationer, betalbara genom utlottning eller inköp och makulering årligen af det belopp, som betingade lånets amortering på 40 eller högst 41 år. Enligt nådigt bref den 19 november 1880 har Kungl. Maj:t funnit godt medgifva, att Örebro stadsfullmäktiges berörda beslut finge gå i verkställighet samt att staden alltså egde för omfördämda ändamål upptaga ett lån till belopp af en million kronor med vilkor att detta lån, derå räntan icke finge utgöra mer än sex för hundra om året, skulle genom årlig amortering återbetalas inom en tid af 40 år från lånets upptagande.

Af detta lån äro upptagna 500,000 kronor och med dem verkställda en storartad brobyggnad öfver Svartån och andra mindre arbeten, för hvilka lånet var afsedt, samt påbörjade arbetena för Svartåns reglering och kanalisering samt för stadens dränering och förseende med vattenledning.

Stadens *finansiella ställning* vid 1885 års slut synes af följande uppgift å dess tillgångar och skulder vid nämnde tid:

Tillgångar.	
Fastigheter och inventarier	811,145.09
Fordringar, värdepapper, kontant och naturapersedlar	270,869.85
Summa Tillgångar	1,082,014.94
redovisade af Drätselkammaren, Fattigkassan, Helsevårdsnämnden, Arbetshusförvaltningen, Planteringskomitén, Stadsbiblioteket och Rosenlindska 100-åriga stiftelsen.	
Skulder.	
Amorteringslån (återstående skuld)	726,432.53
Andra lån och förskott	18,747.70
Summa Skulder	745,180.23

I ofvanstående tillgångar äro icke inräknade fastigheter och fonder, som stå under förvaltning, men ej disposition af stadsfullmäktige, utgörande: fastigheter till värde af 79,780 kronor 33 öre; fonder 164,490 kronor 72 öre.

Genom resolution den 18 april 1883 har Konungens Befallningshafvande fastställt stadsfullmäktiges i Örebro den 10 förutgångne januari fattade beslut, att det å stadens område, utom den egentliga staden belägna s. k. Vestra Gärdet skulle inom vissa gränser i afseende å helsevården betraktas såsom stad.

Enligt nådigt bref den 3 oktober 1884 har Kungl. Maj:t fastställt plan för reglering af staden Örebro, sådan samma plan

funnes framställd å en af kommissionslandtmätaren O. Tengvall år 1881 upprättad karta med tillhörande beskrifning, dock med undantag tillsvidare af ett mindre område i stadens vestra del.

Förnyade ordningsregler i afseende å tid och rum för utskänkning af spritdrycker inom Örebro stad äro af Konungens Befallningshafvande utfärdade den 11 november 1885.

Staden *Askersund* räknade vid 1880 års slut enligt presterskapets uppgifter 1,625 invånare och enligt mantalslängderna 1,624. Vid 1885 års utgång hade enligt presterskapets uppgifter invånarnes antal minskats till 1,518 och enligt mantalslängderna till 1,536. Denna minskning i invånarnes antal uppgifves vara en följd dels deraf att isynnerhet under ett år af perioden en stor mängd äldre personer affidit och dels af ökad utflyttning till andra orter; men väntar man sig en snar ändring i detta afseende, då åtminstone under sista året fabriksnäringen och handtverkerierna inom staden gått ej obetydligt framåt samt den nyligen öppnade jernvägen bör komma att medföra ökad rörelse och affärsverksamhet, hvartill tecken ock börjat visa sig i det ökade antal fartyg, som under senaste seglotionstid besökt stadens hamn.

Stadens *finansiella ställning* vid 1885 års slut inhemtas af följande utdrag af dess räkenskaper:

Tillgångar.			
Fast egendom enligt taxeringslängd, form. N:o 2:			
Jordbruksfastighet	Kronor	17,400	—
Annan fastighet	"	29,900	—
Fast egendom enligt taxeringslängd N:o 4. "	"	148,600	—
Summa fastighet		195,900	—
700 stycken aktier uti Askersund—Sjyllbergs Jernvägsaktiebolag		70,000	—
Fordringar och andra värdepapper		39,299	67
Summa Tillgångar Kronor		305,199	67
Skulder.			
Amorteringslån, återstående skuld	Kronor	84,909	66
Andra lån och förskott	"	33,494	35
Tillgång öfver skuld	Kronor	186,795	66

Af flere bland stadens invånare idkas fiske i den till staden uppgående vik af sjön Vettern, som benämnes Alsen. Detta fiske, som förr lærer hafva varit mycket gifvande, lærer på senare tider betydligt aftagit, förnämligast af den anledning att i Vetterns nordligaste vikar och fjordar fisket under en lång följd af år bedrifvits utan all hänsyn till fiskets fortfarande bestånd. För att härutinnan vinna en förbättring, som fiskestadgar och äfven ett noggrannt öfvervakande af deras efterlefnad icke ensamt kunna åstadkomma, har staden under de tre sista åren från länets fiskerianstalt vid Bastedalen i Hammars socken inköpt en stor mängd yngel af sik och röding, samt utsläppt detsamma i Alsen, i afsigt att der erhålla en god fiskstam. Detta synes äfven lyckats, då mindre röding nu visa sig i stor myckenhet å ställen, der dylik fisk förr ej funnits.

Den under förra perioden påbörjade omläggningen af stadens gator och deras förseende med gångbanor har under perioden fortsatts och beslut fattats om utsträckning af vattenledningen till stadens utkanter. För att göra varmbadhuset, nu tillhörigt ett enskildt bolag, till en stadens inrättning, har stadens sparbank af de medel, hvaröfver banken egt att förfoga för allmännyttiga ändamål, årligen anslagit 750 kronor till amortering af bolagets lån, mot vilkor att staden erhåller del i badhuset till

motsvarande belopp. Vid nya fattighuset har särskildt sjukrum inrättats, att begagnas i händelse någon smittosam sjukdom skulle utbryta.

För nykterhet och sedlighet verkar en inom staden inrättad Good-templarloge kraftigt och med den lyckliga framgång, att på de sista åren betydligt färre åtal för fylleriförseelser förekommit vid stadens rådstufvurätt än tillföre och att högst sällan någon medlem af stadssamhället bötfälts för dylik förseelse. Allt flere sluta sig till Orden och den har redan vunnit den utveckling och stadga, att den kunnat åt sig uppföra en egen ordenslokal.

Stadens skolor äro fortfarande desamma och undervisningen der ordnad på enahanda sätt som i föregående berättelse omförmäles.

Af allmänna rådstugan antagen förändrad lydelse af § 7 i den af Konungens Befallningshafvande den 1 maj 1875 fastställda brandordning för Askersunds stad har Konungens Befallningshafvande gillat och godkänt genom resolution den 18 april 1883 och genom särskild resolution samma dag fastställt af allmänna rådstugan antagen taxa för sotare i Askersund.

Nora stads folkmängd, som vid 1880 års slut utgjordes enligt presterskapets uppgifter af 1,536 och enligt mantalslängderna af 1,554 personer, hade vid 1885 års slut nedgått enligt presterskapets uppgifter till 1,430 och enligt mantalslängderna till 1,425 personer. Någon annan anledning till denna folkminskning har icke uppgifvits, än minskad rörelse och deraf föranledd utflyttning till andra orter.

Rörande stadens *finansiella ställning* vid 1885 års slut har Konungens Befallningshafvande erhållit följande uppgift:

Tillgångar:

I fastigheter och inventarier.....	201,093·82.
Fordringar, värdepapper och koutant.....	99,765·67.
	<hr/>
	Summa 300,859·49.

Skulder:

till fonder och enskild person.....	78,571·90.
-------------------------------------	------------

I afseende å stadens skolor återopas den redogörelse för deras organisation och undervisningen derstädes, som i förra berättelsen finnes intagen. Folkskolorna och småskolan hafva varit besökta af i medeltal 169 barn årligen och i slöjdskolan för flickor har meddelats undervisning åt omkring 40 flickor hvarje år.

Till ett i Nora under förra året uppfördt varmbadhus har staden bidragit med 5,000 kronor, på det att mindre bemedlade samhällsmedlemmar der skulle kunna erhålla bad till billigare pris. Åtskilliga af stadens gator hafva efter föregången dränering blifvit ånyo stensatta och försedda med upphöjda gångbanor.

Genom resolution den 26 november 1885 har Konungens Befallningshafvande fastställt ordningsregler i fråga om tid för utskänkning af spritdrycker samt vin och maldrycker inom staden.

Lindsberg hade vid 1880 års slut enligt presterskapets uppgifter 1,585 och enligt mantalslängderna 1,594 invånare samt vid 1885 års slut enligt presterskapets uppgifter 1,583 och enligt mantalslängderna 1,558 invånare. Den obetydliga skilnaden i folkmängdssiffrorna vid förra och nu ifrågavarande periods slut torde berättiga till det antagande att invånarantalet var ungefär detsamma vid båda dessa tidpunkter. En skilnad på några få personer torde lätt kunna uppkomma genom ett olika förfaringsätt vid längdernas upprättande. Anledningen dertill, att folkmängden icke ökats, säges äfven här vara talrika utflyttningar till andra orter. Enligt magistratens uppgift hafva dock stadens handel och näringar under perioden gått icke obetydligt framåt och den beskattningsbara inkomsten deraf stigit. Likaledes upplyser magistraten, att med ökad sparsamhet och ordentlighet missbruket af starka drycker och fylleriförseelserna inom staden aftagit.

Under år 1885 hafva för en kostnad af 15,809 kronor inom staden verkstälts omfattande dräneringsarbeten, hvarigenom tillfälle bereds tomt- och gårdsegare att torrlägga alla stadens tomter och gårdar. Under samma år har beslut fattats att vid f. d. borgmästarebostället Lindeshyttan uppföra en byggnad för fattiggård, beräknad för 60 hjon. För verkställande af dessa arbeten har med Kungl. Maj:ts tillstånd staden upptagit ett amorteringslån å 50,000 kronor att återbetalas på 40 år. Härigenom hafva visserligen stadens skulder ökats till 73,531 kronor 91 öre, deraf amorteringslån (återstående skuld) 49,585 kronor och andra lån och förskott 23,946 kronor 91 öre, men då vid 1885 års utgång dess fordringar uppgingo till 54,542 kronor 95 öre, inventarier till 14,876 kronor 86 öre och värdet af dess fastigheter till 241,614 kronor 20 öre eller tillgångarne sammanräknade till 311,034 kronor 1 öre, synes stadens finansiella ställning ganska god. Samtliga utgifterna under 1885 uppgingo till 44,413 kronor 40 öre.

Till hvad i föregående berättelse finnes omförmäldt rörande stadens skolor, har Konungens Befallningshafvande icke något vidare att tillägga, än att i staden inrättats en teknisk söndags- och aftonskola för i näringarne anställda personer, hvilken skola 1885 uppbar i statsunderstöd 250 kronor.

Genom resolution den 12 januari 1884 har Konungens Befallningshafvande förordnat om förändrad lydelse af 46 § i den af Konungens Befallningshafvande den 11 oktober 1875 fastställda brandordning för Lindsbergs stad.

Örebro Slott i Landskansliet den 31 december 1886.

AXEL BERGSTRÖM.

J. O. Högström.

Aug. Helling.

Tab. N:o 1.

FOLKMÄNGD.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
		Den 31 december enligt presternas uppgifter.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.						Bevärings- manskap af alla 5 klass. enligt form. H. i nåd. förord. d. 9 febr. 1861.		Enligt årets mönster- rullor ap- proberade bevärings- pligtige.
					Hela folkmängden.			Deraf frie från mantals- penningar.					
		Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.			
A landsbygden	år 1881.....	81,140	83,360	164,500	81,376	83,778	165,154	39,361	43,033	82,394	5,601	1,159	
"	" 1882.....	80,571	83,072	163,643	80,614	83,138	163,752	39,455	42,940	82,395	5,219	929	
"	" 1883.....	80,584	82,978	163,562	80,402	83,138	163,540	39,351	42,891	82,242	5,233	1,156	
"	" 1884.....	80,984	83,292	164,276	80,856	83,347	164,203	39,270	42,756	82,026	5,407	1,223	
"	" 1885.....	81,410	83,554	164,964	81,070	83,516	164,586	39,223	42,915	82,138	5,676	1 286	
I Örebro stad	år 1881.....	5,276	6,603	11,879	5,289	6,636	11,925	2,411	2,962	5,373	487	81	
"	" 1882.....	5,393	6,743	12,136	5,439	6,811	12,250	2,539	2,862	5,401	556	63	
"	" 1883.....	5,565	6,889	12,454	5,576	6,988	12,564	2,560	2,806	5,366	539	80	
"	" 1884.....	5,743	7,036	12,779	5,705	7,076	12,781	2,655	2,960	5,615	558	94	
"	" 1885.....	5,830	7,188	13,018	5,813	7,287	13,100	2,718	2,973	5,691	536	105	
I Askersunds stad	år 1881.....	733	905	1,638	731	893	1,624	325	405	730	61	7	
"	" 1882.....	703	871	1,574	730	904	1,634	317	403	720	68	7	
"	" 1883.....	684	844	1,528	705	868	1,573	319	385	704	67	14	
"	" 1884.....	696	847	1,543	683	843	1,526	305	372	677	67	11	
"	" 1885.....	669	849	1,518	692	844	1,536	300	353	653	63	0	
I Nora stad	år 1881.....	672	834	1,506	670	828	1,498	316	363	679	63	14	
"	" 1882.....	645	836	1,481	645	834	1,479	283	374	657	58	2	
"	" 1883.....	649	834	1,483	649	834	1,483	287	367	654	60	7	
"	" 1884.....	621	837	1,458	620	835	1,455	272	384	656	62	11	
"	" 1885.....	606	824	1,430	605	820	1,425	261	375	636	54	10	
I Lindesbergs stad	år 1881.....	683	900	1,583	683	895	1,578	335	429	764	45	9	
"	" 1882.....	663	891	1,554	672	889	1,561	318	422	740	48	6	
"	" 1883.....	687	899	1,586	696	893	1,589	337	419	756	52	6	
"	" 1884.....	677	880	1,557	683	887	1,570	326	417	743	55	7	
"	" 1885.....	679	904	1,583	674	884	1,558	316	414	730	46	7	
I hela länet	år 1881.....	88,504	92,602	181,106	88,749	93,030	181,779	42,748	47,192	89,940	6,257	1,270	
"	" 1882.....	87,975	92,413	180,388	88,100	92,576	180,676	42,912	47,001	89,913	5,949	1,007	
"	" 1883.....	88,169	92,444	180,613	88,028	92,721	180,749	42,854	46,868	89,722	5,951	1,263	
"	" 1884.....	88,721	92,892	181,613	88,547	92,988	181,535	42,828	46,889	89,717	6,149	1,346	
"	" 1885.....	89,194	93,319	182,513	88,854	93,351	182,205	42,818	47,030	89,848	6,375	1,408	

Tab. N:o 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I ÖREBRO LÄN ÅREN 1881—1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.		
Särskilda slag af vägar.	Längd af hvarje vägslag vid 1885 års slut.	Deraf under åren 1881—1885		Kostnad för under åren 1881—1885				Längd af indelade, med skjutsanstalter för sedde vägar vid 1885 års slut.	Skjutsanstalter (vid 1885 års slut)				
		fulländade och afsy-nade nya vägar.	omlagda eller be-tydligt för-bättrade väg-sträckor.	fulländade nya vägar.		omlagda eller betyd-ligt förbättrade väg-sträckor.			med entreprenad.		utan entrepre-nad.		
				Af stats-medel.	Af lands-tings el-ler kom-muners medel.	Af stats-medel.	Af lands-tings el-ler kom-muners medel.		Gästgif-verier.	Skjuts-stationer.			
	Mil.	Mil.	Mil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Mil.	Antal.	Antal.	Antal.		
A landsbygden:													
allmänna landsvägar.....	88·0	1·1	1·8	24,500	—	11,500	—	86·9	16	16	—		
häradsvägar.....	68·8	—	0·9	—	—	11,570	—	46·3	3	4	—		
sockenvägar.....	32·0	—	0·5	—	—	—	—	2·1	—	1	—		
I städerna.....	4·3681	—	0·5	—	—	—	6,527·30	4·3681	2	2	—		
Summa	193·1681	1·1	3·7	24,500	—	23,070	6,527·30	139·6681	21	23	—		
Skjutslegan per mil utgick vid 1885 års slut med:													
1·60	Kr.	hvilket är <i>maximilega</i> , med entreprenadbidrag.....							vid	19	22	—	
		hvilket är " utan ".....							"	1	—	—	
1·50	"	hvilket är <i>under maximilega</i> {.....							"	—	1	—	
0·95	"							"	1	—	—	
Summa (skjutsanstalter)									21	23	—		
Antal utgångne hästar under år 1881.....									vid	48	7,636	2,224	—
" " " " " 1882.....									"	66	8,085	2,297	—
" " " " " 1883.....									"	54	7,927	2,344	—
" " " " " 1884.....									"	80	7,573	2,405	—
" " " " " 1885.....									"	74	6,360	2,381	—
Summa (hästar)									322	37,581	11,651	—	

Tab. N:o 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I ÖREBRO LÄN ÅR 1885.

1. Fideikommissinnehafvarens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken.	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar.	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.		Summa (mantal).			å jordbruks- fastighet.	å annan fastighet.	å frälse- ränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Bruksegaren Friherre H. J. Hamilton	Bo.....	Bo.	—	—	4·5	24·5625	—	6	1,458,600	124,800	—	1,811,300	
		Svennevad.	0·125	—	—	2·125	—	—	148,300	—	—		
		Lerbäck.	—	—	—	2	33·3125	2	—	79,600	—		—
Enkefru Friherrinnan Eva Gripenstedt	Bysta.....	Asker.	—	3	1	14·5	—	6	739,000	244,000	—	1,480,900	
		Lännäs.	—	—	—	1	—	—	51,400	—	—		
		Norrbyås.	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000		
		Svennevad.	—	0·5	—	7·125	—	2	401,400	3,500	2,000		
		Bo.	—	—	—	0·125	—	—	—	7,100	—		—
		Sköllersta.	—	0·0625	—	1	28·3125	—	—	31,500	—		—
Bruksegaren Robert Montgomery-Cederhielm.....	Segersjö.....	Lännäs.	—	—	3	14·375	—	—	747,300	—	12,100	777,700	
		Asker.	—	—	—	—	—	—	—	—	8,900		
		Norrbyås.	—	—	—	—	—	—	—	—	5,400		
		Ekeby.	—	—	—	—	—	—	—	—	1,900		
		Sköllersta.	—	—	—	—	17·375	—	—	—	2,100		
		Ringkarleby.	—	—	2	2·25	—	—	—	109,700	—		22,100
Grefve C. Kalling.....	Myrö.....	Glanshammar.	—	—	—	6	—	—	97,700	—	—	421,600	
		Långbro.	—	—	—	2·5	—	—	109,000	—	—		
		Ånsta.	—	—	—	2·375	—	—	83,000	—	—		
		Hidinge.	—	—	—	—	15·125	—	—	—	100		
		Kumla.	—	1	4	7·275	—	2	402,800	5,500	—		
		Hallsberg.	—	—	—	1·5	—	—	85,200	—	—		
Enkefru Grefvinnan Eugenie Lewenhaupt.....	Säbylund.....	Hidinge.	—	—	—	3	—	—	78,400	—	—	763,600	
		Vintrosa.	—	—	—	2	—	—	64,800	—	—		
		Norrbyås.	—	—	—	1	—	—	35,200	—	—		
		Ekeby.	—	—	—	1	—	—	50,000	—	—		
		Sköllersta.	—	—	—	2·25	—	—	40,400	—	—		
		Asker.	—	—	—	—	23·025	—	—	—	1,300		
		Sköllersta.	—	—	—	—	—	—	—	—	47,200		—
Grefve H. J. Cronhjelm på Näsby i Stockholms län.....	Till Flösta i Altuna socken, Vestmanlands län.....	Sköllersta.	—	—	—	—	—	—	—	—	47,200	53,800	
		Kumla.	—	—	—	—	—	—	—	—	6,600		
Summa			0·125	4·5625	14·5	97·9625	117·15	6	16	4,820,400	377,800	110,700	5,308,900

Tab. N:o 5.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I ÖREBRO LÄN ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken. (Stad.)	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal- satt jord.	10. Antal verk och inrättnin- gar. (Fastig- heter i städer.)	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			4. Krono.	5. Skatte.	6. Frälse.					11. jordbruks- fastighet.	12. ö annan fastighet.	13. ö frälse- ränta.	14. Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Landsbygden.													
Ramshytte bruks aktiebolag.....	Ramshyttan	Kil.	—	5·75	4·5	—	—	3	242,000	18,500	—	437,100	
	Pershyttan, gamla och nya	Nora.	—	5·28125	—	—	15·53125	—	176,600	—	—		
Skyllbergs bruks aktiebolag.....	Skyllbergs bruk	Lerbäck.	—	6·45833	—	3·125	2	8	586,300	161,300	—	902,600	
	Boda	Hallsberg.	—	0·5	—	—	—	—	25,000	—	—		
	Dofra och Kårberg m. m.	Snafunda.	—	0·375	—	2	2	2	52,700	66,000	—		
	Karstorp	Hammar.	—	—	—	0·25	—	—	10,900	—	—		
	Vallby	Viby.	—	—	—	—	—	12·70833	—	—	400		
Hasselfors bruks aktiebolag.....	Hasselfors bruk	Skagershult.	—	6·25	3·25	4·23333	—	4	929,200	139,000	—	1,102,600	
	Harsboda m. m.	Qvistbro.	—	1	—	0·5	15·23333	1	34,400	—	—		
Aktiebolaget Aspa bruk.....	Aspa och Algrena	Askersund.	—	8·01562	—	5·625	—	2	437,900	17,000	4,200	750,500	
	» » Olshammar.....	Hammar.	—	3·90625	—	3	1	5	214,800	64,000	—		
	Norra Hunna m. fl.	Snafunda.	—	—	—	—	20·54687	—	—	—	12,600		
Laxå bruks aktiebolag	Laxå	Bodarne.	—	3·74583	—	2·5	1	5	439,100	254,000	—	897,000	
	Axelbyn m. m.	Askersund.	—	1·81818	—	3·125	—	—	202,000	—	—		
	Byrsta	Kumla.	—	—	—	—	11·18901	—	—	—	1,900		
Porla brunns aktiebolag.....	Porla.....	Skagershult.	—	—	—	0·01667	0·01667	—	1	8,400	250,000	258,400	
Hargs aktiebolag.....	Upsala	Hammar.	—	0·16667	—	—	0·16667	—	4	6,300	49,000	55,300	
Hammars glasbruks aktiebolag	Hammar.....	»	—	—	—	—	1	1	2,200	30,000	—	32,200	
Trävaruaktiebolaget i Göteborg	Gärdeshyttan	»	—	0·0625	—	1·25	1·3125	1	55,700	—	—	55,700	
Göta kanals aktiebolag.....	Rökneön.....	»	—	—	—	—	1	—	16,500	—	—	16,500	
Yxhults stenhuggeri-aktiebolag.....	Yxhult.....	Kumla.	—	0·64732	—	—	—	1	17,000	6,200	—	35,200	
	Vilhelmsbergs stenhuggeri	Åsker.	—	—	—	—	—	1	—	5,000	—		
	Sättran N:o 1	»	—	0·25	—	—	0·89732	—	7,000	—	—		
Alkvetterns aktiebolag	Alkvettern.....	Bjurkärn.	—	2·08020	2·75	0·53437	1	2	404,900	16,500	100	907,300	
		Karlskoga.	—	3·65139	—	—	9·01596	1	5	423,200	62,600		—
Bofors-Gullspångs aktiebolag.....	Bofors.....	»	—	0·64865	1·5	1·16667	3·31532	1	23	351,500	740,000	1,900	1,093,400
Dalkarlsbergs aktiebolag	Dalkarlsberget	Vikers kapell.	—	3	—	—	3	6	5	244,300	111,500	—	355,800

Tab. N:o 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I ÖREBRO LÄN ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa (mantal).	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	10. Antal verk och inrätt- ningar (fastig- heter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			4. Krono.	5. Skatte.	6. Fr ä l s e.					11. å jord- bruks- fastighet.	12. å annan fastighet.	13. å frälse- ränta.	14. Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Degerfors aktiebolag.....	Degerfors.....	Karlskoga.	—	1'33742	—	—	—	19	115,700	847,000	—	1,608,500	
	Stora Lassåna.....	Bodarne.	—	3'35454	—	3	3	3	371,900	93,000	—		
	Bentsboda m. m.....	Snafunda.	—	1	—	4'125	—	—	133,000	—	22,400		
	Bäck.....	Viby.	—	—	—	1	—	—	25,000	—	500		
Elfvestorps bruks aktiebolag.....	Elfvestorp.....	Grythytte.	—	6'03009	—	7'125	1	6	786,000	138,300	—	924,300	
Granbergsdals aktiebolag.....	Granbergsdal.....	Karlskoga.	—	0'125	—	—	—	—	11,500	—	—	11,500	
Hellefors bruks aktiebolag.....	Hellefors.....	Hellefors.	—	20'09375	—	—	—	13	1,809,800	390,600	—	2,341,700	
	Smaltjern.....	Grythytte.	—	1'60417	—	—	—	—	131,100	—	—		
		Nya Koppar- berget.	0'04779	0'03235	—	—	—	—	—	10,200	—		—
Petersfors bruks aktiebolag.....	Petersfors.....	Jernboås.	—	2'16147	—	—	1	2	67,300	61,300	—	745,400	
		Nora.	—	0'25	—	—	—	—	8,000	—	—		
		Hjulsjö.	—	6'18542	—	1	—	1	4	498,000	49,000		—
		Grythytte.	—	1'33333	—	—	—	—	—	61,800	—		—
Sikfors bruks aktiebolag.....	Sikfors.....	Hellefors.	—	4'60937	—	—	—	5	304,300	57,500	—	452,300	
		Grythytte.	—	1'29444	—	—	—	—	63,700	—	—		
		Sundet.....	Nya Koppar- berget.	—	0'29044	—	—	—	—	26,800	—		—
Guldsmedshytte aktiebolag.....	Guldsmedshyttan.....	Lindes.	—	19'60937	—	—	—	17	600,800	144,100	—	758,100	
		Axajön.....	Nya Koppar- berget.	—	0'25	—	—	—	—	13,200	—		—
Klotens aktiebolag.....	Klothyttan.....	Ramsberg.	0'03115	17'39148	1	2	1	9	991,400	165,200	—	1,331,800	
		Bredsjön, norra.....	Nya Koppar- berget.	—	2'06127	—	—	—	—	175,200	—		—
Riddarhytte bruks aktiebolag.....	Riddarskogen.....	Ramsberg.	—	2'06814	—	—	—	—	92,600	—	—	92,600	
Högfors aktiebolag.....	Högfors.....	Nya Koppar- berget.	—	7'14173	—	—	—	3	681,400	32,500	—	733,400	
		Holmsjön.....	Ramsberg.	—	0'5	—	—	—	—	19,500	—		—
Kafveltorps aktiebolag.....	Kafveltorp.....	Nya Koppar- berget.	—	0'16912	—	—	—	5	30,600	79,000	—	109,600	
Grängesbergs konst- och jernvägs- aktiebolag.....	Rålineasen.....	»	—	0'03671	—	—	—	1	6,100	90,000	—	96,100	
Mölnbacka-Trysil och Uddeholms aktiebolag.....	Silkesberg.....	»	—	0'25	—	—	—	1	25,000	30,000	—	55,000	
Motala mekaniska verkstads aktie- bolag.....	Utanheden.....	»	—	0'08529	—	—	1	9	16,600	381,200	—	399,800	
	Karlandsgrufvan.....	Lindes.	—	—	—	—	—	1	—	2,000	—		
Bånghammars bryggeriaktiebolag.....	Bånghammar.....	Nya Koppar- berget.	—	—	—	—	—	1	—	25,000	—	25,000	

Nya Kopparbergs handelsförenings-aktiebolag	Nyborg	Nya Kopparb.	—	—	—	—	1	—	20,000	—	20,000		
Aktiebolaget Mälaremejeriet	Qvasta	Fellingsbro.	—	0'29412	—	—	1	6,900	40,000	—	46,900		
		Summa	0'07894	153'16621	13	45'57604	211'82119	28	173	11,971,300	4,636,300	44,000	16,651,600
Örebro stad.													
Adolfsbergs brunnns aktiebolag	Adolfsbergs brunn	Örebro.	—	—	—	—	—	—	1,400	30,000	—	31,400	
Byggnadsaktiebolaget Engelbrekt	Bleholmen	»	—	—	—	—	—	—	1,000	91,000	—	92,000	
Gaslysningsaktiebolaget	Gasverket	»	—	—	—	—	—	—	—	52,800	—	52,800	
Hotellbyggnadsaktiebolaget	Stora Hotellet	»	—	—	—	—	—	—	—	181,600	—	181,600	
Norlings Bryggeri-aktiebolag		»	—	—	—	—	—	—	360	94,700	—	95,060	
Örebro Badbassins-aktiebolag	Badbassinen	»	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	5,000	
Örebro läns Mejeri-aktiebolag	Mejeriet	»	—	—	—	—	—	—	—	12,700	—	12,700	
Örebro läns Trädgårds-aktiebolag	Trädgårdsföreningen	»	—	—	—	—	—	—	35,780	—	—	35,780	
Örebro Nya Rederi-aktiebolag	Skebäck	»	—	—	—	—	—	—	—	23,700	—	23,700	
Askersunds stad.													
Askersunds Nya Badhus-aktiebolag	Varmbadhuset	Askersund.	—	—	—	—	—	1	—	5,000	—	5,000	
Askersunds Bryggeriaktiebolag	Bryggeriet	»	—	—	—	—	—	7	6,200	45,400	—	51,600	
Lindesbergs stad.													
Lindes Mejeri-aktiebolag	Tomten N:o 146 B, kvar- teret Tjernan	Lindesberg.	—	—	—	—	—	1	—	10,500	—	10,500	
		Summa	—	—	—	—	—	9	44,740	552,400	—	597,140	
		Summa Summarum	0'07894	153'16621	13	45'57604	211'82119	28	182	12,016,040	5,189,700	44,000	17,248,740

Tab. N:o 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAGTERS UNDERSÅTAR I ÖREBRO LÄN ÅR 1885.

1. Främmande magtens och undersåtens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar.	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			4. Krono.	5. Skatte.	6. F r ä l s e.					11. å jordbruksfastighet.	12. å annan fastighet.	13. å frälseränta.	14. Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Belgiska bolaget Vieille Montagne D:o d:o	Åmmeberg. Ingelsby m. fl.	Hammar. Lerbäck.	— —	1'15625 1'5	— —	5'0625 —	7'71875	— 3	6 1	183,500 47,100	854,700 125,000	— —	1,210,300
Engelske undersåten Josna Maxfield. Frövi-Ludvika Jernvägsaktiebolag (engelskt)	Salaholm under Upsala Arbetarebostäder vid Kopparbergs station	Hammar. Nya Kopparbergs. Lindesberg.	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1 — —	3 4 1	1,100 — 21,300	16,500 46,000 1,200	— — —	17,600 — 68,500
D:o d:o		Summa	—	2'65625	—	5'0625	7'71875	4	15	253,000	1,043,400	—	1,296,400

Tab. N:o 7.

BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I ÖREBRO LÄN ÅREN 1881—1885.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År, då verksamheten börjat.	3. Inflytna försäkringsafgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	4. Öfriga inkomster. 1881—1885.	5. Utbetalda brandskadeersättningar. 1881—1885.	6. Öfriga utgifter. 1881—1885.	7. Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	8. 9. Försäkringsbelopp		10. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					11. Eldsvådor, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning		12. Anmärkingar.
							teknadt under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Antal.	Antal.	
1. Lerbäckssockens enskilda brandstodsbolag (äfvén omfattande delar af Hallbergs, Snaftunda och Hammars socknar.)	1871	Kr. { 2,079 2,100	Kr. 1,000 1,625	Kr. 2,500 2,077	Kr. 696	Kr. 5,162	Kr. { 347,974 300,000	Kr. 1,820,800 2,007,091	Öre. 3 3	Öre. 3 3	Öre. 3 3	Öre. 3 3	Öre. 3 3	Antal. 1 2	Antal. 5	
2. Karlskoga härads enskilda brandstodsörening.	1854	{ 8,477.19 5,651.45	—	10,415.19 3,471.75	161.13 80.57	—	715,272 357,636	2,682,276 1,788,184	25 25	0 0	5 5	0 0	5 5	— 1	10	1)
3. Fellingsbro brandförsäkringsbolag (med utsträckt verksamhet till Fellingsbro, Linde, Näsby, Ervalla, Axbergs, Kils, Ekers, Norrbyås, Moejå, Ringkaby, Glanshammars, Ödeby, Götlunda, Medåkers och Arboga socknar inom Örebro och Vestmanlands län).	1874	15,760	—	6,094	1,136	11,950	2,500,000	7,761,450	5	5	5	5	5	—	8	2)
4. Örebro läns brandstodsbolag (omfattar länets landsbygd).	1844	718,658	2,638	672,294	83,861	—	1,905,870	127,786,030	8	8	8	24	10	—	310	3)
Summa	—	752,725.64	5,263	696,851.94	85,934.70	17,112	6,126,752	143,845,831	—	—	—	—	—	4	333	—

Anm. 1) Redogörelsen omfattar tiden 26/3 1881—25/3 1885. — 2) Redogörelsen omfattar tiden 14/3 1881—13/3 1885. — 3) Bolaget samlar ej fonder. Alla beräkningar grunda sig på ansvarighetsbeloppet, och utgå bidrag till skadeersättningar och förvaltningskostnader efter hvarje bolagsmans sammanräknade ansvarighetsbelopp för byggnader och lösören.

Tab. N:o 8.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA INRÄTTNINGAR I ÖREBRO LÄN ÅR 1885.

K. Mits Befallningshafvandes femårsberättelser 1881—1885. Örebro län.

Tab. N:o 8.

1.	2.	3.	4.	5.		7.	8.	9.
				Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885 till antal personer.			
A. För länet samfaldt:								
1. Örebro läns allmänna fattigvård.	Tiggeriets hämmande och spinneriverks anläggande inom länet.	Konung Karl XIV Johan såsom kronprins.	1813 ¹³ / ₈	8	395	136,760 ⁷⁷	En styrelse, bestående af 6 ledamöter med landshöfdingen i länet såsom ordförande. Örebro läns lasarettsdirektion.	
2. Wallenstjerna-Lillieströmska fonden.	Räntan användes till hjälp åt mindre bemedlade personer, som vårdats å Örebro läns lasarett.	Enkefriherrinnan Wallenstjerna, född Danckwardt-Lillieström och majoren Fr. Danckwardt-Lillieström.	1861 ¹⁰ / ₆	—	—	3,845 ¹⁶		
3. Enanders donation.	Dito d:o d:o.	Karolina Johanna Enander.	1880 ²⁶ / ₁₁	—	—	1,150 ⁰⁴		
		Summa	—	8	395	141,755 ⁹⁷		
B. Å landsbygden:								
<i>a) Öster-Nerikes fögderi:</i>								
1. Grandeliska fonden.	Att utdela räntan till fattige i Vintrosa.	Prosten N. Grandelius.	1834 ¹⁷ / ₇	4	30	600	Kommunalnämnden i Vintrosa socken.	
2. Leijonstedtska grafkassan.	Vårdande af Leijonstedtska familjegravnen å Ekers kyrkogård.	Enkegreffvinnan Antoinette Leijonstedt, född Cederström.	1817	—	—	264	Kyrkorådet i Ekers socken.	
3. Katarina Larsdotters donation.	Att utdela räntan till belöningar åt barn inom folkskolan i Eker.	Katarina Larsdotter, enka efter Hans Hansson i S. Runnaby.	1877 ²⁴ / ₃	10	6	100	Skolrådet i d:o.	1)
4. Kristina Jansdotters donation.	Att utdela räntan till belöningar åt barn inom småskolan i Eker.	Kristina Jansdotter, enka efter Anders Larsson i Afverskogen.	1877 ¹ / ₇	10	3	50	D:o d:o.	
5. Widstrandska fonden.	Räntan tilldelas någon af de mest behöfvande inom Ekers fattigvårdssamhälle.	Handlanden E. Widstrand och hans hustru A. M. Ekström.	1857 ¹ / ₃	1	3	50	Fattigvårdsstyrelsen i Ekers socken.	2)
6. Åkerhielmska pensionen.	Understöd för blesseradt manskap af arméen inom Almby socken eller deras enkör och minderåriga barn eller i brist deraf behöfvande äldre tjänare under Hjelmarsberg.	Majoren S. J. Åkerhielm.	1814 ²⁴ / ₁₁	8	Pgr 2 ⁸⁶ 2 tr råg och 2 » korn	900	Kommunalnämnden i Almby socken.	3)
7. Statsrådet greve K. G. Mörners donation.	Understöd för behöfvande äldre f. d. brukare eller torpare af under Esplunda lydande hemman och torp i Almby socken.	Statsrådet greve K. G. Mörner.	1872 ³⁰ / ₇	4	36	600	D:o d:o.	
8. Kyrkovården Olof Anderssons donation.	Understöd åt långvarigt sängliggande sjuka fattighjon eller i brist deraf till premier åt välartade skickliga skolbarn, allt inom Almby socken.	Kyrkovården Olof Andersson.	1874 ¹⁸ / ₆	2	30	500	D:o d:o.	
9. Lindströmska fonden.	Att bidraga till fattigvården och skolväsendet inom Axbergs socken.	Hemmansegaren O. Lindström i Norra Dylta.	1865 ¹² / ₁₂	—	—	2,244 ²⁹	Kommunalnämnd och skolråd i Axbergs socken.	
10. Dylta bruks fattigfond.	Understöd åt fattiga under Dylta bruk.	Generaladjutanten friherre K. S. Åkerhielm.	1821 ¹ / ₁	9	360	6,000	Egaren af Dylta bruk.	
11. Wistrandska fonden.	Att använda räntan till extra förplägning under julen åt Kils sockens fattighjon.	Handlanden E. Wistrand.	1872	—	12	200	Kommunalnämnden i Kils socken.	
12. Eldvalla donation.	Utdelning af räntan till "fattiga, välartade och skickliga skol- och nattvårdsbarn i Glanshammar".	Lars Larsson i Eldvalla och hans hustru samt Maria Larsdotter i Åshufvud.	1812 ¹ / ₁₂	6	18	300	Pastor och fattigvårdsstyrelsen i Glanshammars socken.	
13. Reuterska grafkassan.	Underhåll af Reuterska grafkoret samt, hvad dertill icke åtgår, till understöd åt de fattige i Glanshammars socken.	Öfversten G. Reuter.	1728 ²² / ₄	—	21 ⁶⁴	400	D:o d:o.	4)

Örebro län.

57

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		6.	7.	8.	9.
				Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885 till autal personer.				
14. Herdmans donation.	Utdelning af räntan till de fattiga i Glanshammars socken.	Prosten G. Herdman.	1751 ²⁰ / ₆	—	—	—	—	Fattigvårdsstyrelsen i Glanshammars socken.	9)
15. a) Glanshammars skolkassa. b) Rinkaby skolkassa.	Understöd åt folk-kolan i Glanshammar. D:o d:o i Rinkaby.	Grefvinnan B. J. Ribbing. D:o.	1727 "	—	540 ⁰⁴ 169 ²⁵	9,005 ⁶⁸ 2,977 ⁵²	—	Pastor i Glanshammar. D:o d:o.	
16. Rinkaby ljuskassa.	Lyshållning i en lju-krona i Rinkaby kyrka.	Hemmansegaren Bengt Nilsson i Sjögesta.	1840 ³ / ₁₂	—	1 ⁸³	77 ⁴¹	—	Pastor o. kyrkovårdar i Rinkaby.	
17. Mörnerska och Frökenkassorna.	Utdelning till fattiga under godset Esplunda.	Grefvinnan L. U. Mörner, född Horn, m. fl.	1815 ⁵ / ₆	16	150	2,500	—	Kommunalnämnden i Rinkaby.	
18. Per och Lars Jonssons fond.	Understöd åt fattiga barns skolgång i Götlunda socken.	Hemmansegarna Per och Lars Jonsson.	1864 ²⁶ / ₆ o. 1873 ¹⁸ / ₁₂	15	112 ⁵⁰	2,500	—	Fattigvårdsstyrelsen i Götlunda socken.	
19. Danckwardt-Lillieströmska donationen.	Understöd åt underlydande vid Kåsätter i Götlunda socken.	Majoren Fr. Danckwardt-Lillieström.	1861	—	—	1,500	—	Egaren till Kåsätter.	9)
20. Carlströmska donationsfonden.	Inköp af nya testamenten och biblar åt fattiga nattvardsbarn i Lillkyrka socken.	Orgeltramparen Joh. Carlström.	1880 ⁹ / ₅	20	12	200	—	Pastor i Lillkyrka.	
21. Malmqvistska donationsfonden.	Understöd till behöfvande äldre inom Askers socken.	Vaktmästaren E. Malmqvist.	1865 ¹⁷ / ₃	44	150	2,500	—	Fattigvårdsstyrelsen i Askers socken.	
22. Malmqvistska donationsfonden.	Belöning till fattiga, flitiga och sediga skolbarn i Askers socken.	D:o.	"	30	150	2,500	—	Skolrådet i d:o.	
23. John Arthur Montgomerys fond.	Beklädnad åt fattiga barn under Segersjö gods.	John Arthur Montgomery.	1873 ⁵ / ₃	7	66	1,100	—	Kommunalnämnden i Länäs socken.	
24. Baron Rålamb's donation.	En magasinshusfond i Länäs socken för utlåning åt nödstälde.	Presidenten, friherre Klas Gustaf Rålamb.	1760 ³¹ / ₁	—	—	150 t:r råg o. 1,121 ⁸⁶	—	Tre å kommunalstämma utsedde föreståndare.	
25. Hellströmska donationen.	Att utdela mat och kläder åt fattiga skolbarn i Gellersta socken.	Muraren Hellström.	1842 ¹ / ₆	—	48	800	—	Kyrko- och skolrådet i Gellersta socken.	
26. Peter Olssons i Ålsta fond.	Att insätta årliga räntan i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt åt fattiga barn från Ekeby socken.	Häradsdomaren Peter Olsson i Ålsta.	1876 ²⁹ / ₁₂	3	60	1,000	—	Pastor i Ekeby och fyra af församlingen valde ledamöter.	
27. Broms'ska donationen.	Att fördela halfva räntan åt fyra behöfvande personer under Öfre Haddebo och använda andra hälften till skollärarens lön.	Brukspatronen Joh. Konr. Broms.	1835 ¹ / ₁₁	5	18	600	—	Pastor och kyrkovårdar i Svennevads socken.	
28. Bibelkassan.	Inköp af nya testamenten åt nattvardsungdom i Sveunevads socken.	Okänt.	1842 ¹ / ₆	23	18	300	—	Pastor i Svennevad.	
29. Fröken Josefina Hamiltons donation.	Belöning åt välförtjenta nattvardsbarn i Bo socken.	Fröken Josefina Hamilton på Bo.	1850 ⁴ / ₆	—	10 ⁷⁴	75	—	Skolrådet i Bo socken.	7)
30. Öblomska donationen.	Skolornas underhåll i Bo socken.	Jungfru Öblom.	1862	—	25 ⁵⁰	425	—	D:o d:o.	
31. Bo bibelkassa.	Inköp af biblar åt nattvardsungdom i Bo socken.	Bruksegaren och generalpostdirektören, friherre H. A. Hamilton.	—	—	9	150	—	D:o d:o.	
32. Nils Danielssonska fonden.	Auskaffande af föda åt några fattiga skolbarn inom Mosjö socken.	Hemmansegaren Nils Danielsson i Hulinge.	1851 ⁹ / ₆	—	9	150	—	Skolrådet i Mosjö socken.	
33. Rizellska skolhusbyggnadsfonden.	Skolhusbyggnad för Mosjö norra rote, när fonden stigit till derför erforderligt belopp.	Förre bokhållaren P. Rizell i Björkmo.	1852 ²⁶ / ₆	—	—	1,329 ⁷³	—	D:o d:o.	
34. B. G. Ribbing's gåfva.	Understöd åt fattiga skolbarn i Stora Mellösa socken och till materiel åt socknens centralskola.	Prosten B. G. Ribbing i Stora Mellösa.	1844 ⁵ / ₆	—	278	4,617	—	Skolrådet i St. Mellösa socken.	8)
35. Grill'ska grafkassan.	Underhåll af Grill'ska familjegraven å Tysslinge kyrkogård samt understöd åt församlingens skollärare.	Enkefru M. E. Grill, född Koskull.	1806 ⁷ / ₄	—	90	1,900	—	Kyrkorådet och kommunalnämnden i Tysslinge socken.	9)
36. Hedberg'ska donationsfonden.	Understöd åt folkskolan i Tysslinge socken.	Brukspatronen F. D. Hedberg.	1805 ²² / ₆	—	9	150	—	Kyrko- och skolrådet i Tysslinge socken.	
37. Broms'ska donationen.	Understöd till fattiga i Ånsta socken.	Handlanden G. Broms.	1841 ¹⁶ / ₆	—	18	300	—	Kommunalnämnden i Ånsta socken.	
38. "Barnaskolan vid Käggleholm".	Understöd för Käggleholms folkskola i Ödeby socken.	Enkefru H. Tersmeden.	1836 ²¹ / ₆	—	75	1,500	—	Egaren till Käggleholm samt presterskapet i Ödeby.	
39. Kempff'ska grafkassan.	Underhållandet af Kempff'ska familjegraven å Ekers kyrkogård.	Fältkamrer Kempff.	1885	—	—	10	—	Pastor i Eker.	10)
40. Almgrenska donationen.	Understöd åt fattige under Dylta bruk.	H. Almgren.	1880 ⁵ / ₄	3	60	1,000	—	Egaren af Dylta bruk.	
41. Lars Gustafssons i Rönö donation.	Att använda räntan för bildande af ett sockenbibliotek i Glanshammar, till bokpremier åt fattiga, flitiga skolbarn, samt till insättning i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten för fattiga barn.	Hemmanseg. Lars Gustafsson från Rönö.	1882 ⁴ / ₁₂	—	—	1,000	—	Skolrådet i Glanshammar.	11)
42. Jan Janssons i Sjögesta donation.	Understöd åt fattiga barn från Sjögesta bys område.	Hemmansegaren Jan Jansson i Sjögesta.	1858 ⁷ / ₆	1	24 ¹⁸	402 ⁹⁶	—	Kommunalnämnden i Rinkaby socken.	
43. Rosenholms och Ugglas donation.	Understöd för skolväsendet i Lillkyrka.	M. E. Rosenholm och K. Ugglas.	1767 ¹⁴ / ₄	—	30	500	—	Skolrådet i Lillkyrka.	
44. Dalmanska donationen.	Skola vid Slytefallet i Lillkyrka.	J. G. Dalman och M. Dalman.	1843 ¹ / ₆	—	—	—	—	D:o d:o.	12)

45. Bondeska donationen.	Boställe för komministern i Lillkyrka.	Karl Bonde.	1648 ¹⁰ / ₁₂	—	—	—	Lillkyrka församling.	13)
46. Larssons och Fischers donation.	Folkskola åt Lillkyrka sockens norra del.	Jak. Fischer och L. Larsson.	1878	—	—	—	Skolrådet i Lillkyrka.	14)
47. Brevfvens bruks sjuk- och begravningsfond.	Angifves af stiftelsens namn.	Enkefriherrinnan Eva Gripenstedt, f. Anckarsvärd.	1888	—	873 ⁰¹	1,500 grundfond 874 ⁶⁸ reservfond	Brevfvens bruksstyrelse.	15)
48. Komminister Bergs donation.	Att för räntan inköpa nya testamenten åt nattvardsbarnen från Ekeby och Gellersta socknar.	Förre komministern P. A. Berg.	1884 ²⁰ / ₄	—	18	300	Pastor i Ekeby och Gellersta.	
49. Byggmästaren Lundbergs fond.	För inköp af bokpremier åt skickliga skolbarn i Ekeby socken.	Byggmästaren P. Lundberg i Björka.	1876 ²¹ / ₈	—	6	100	Skolrådet i Ekeby socken.	
50. Skogaholms sjukhjälpförening.	Att åt sina medlemmar lemna penningunderstöd vid sjukdomsfall.	Bruksförvaltaren F. Tählin.	1882 ²⁸ / ₁	19	425	925 ⁷⁵	En styrelse, bestående af 5 personer.	16)
Summa			—	240	3,978 ⁵⁵	58,100 ⁶⁸		

b) Vester-Nerikes fögderi:

51. Häradsdomaren Lars Larssons testamentariska fond.	Beklädnad till flitiga, uppmärksamma skolbarn i Hallsbergs socken.	Häradsdomaren Lars Larsson från Södra Sanna.	1867 ¹¹ / ₅	12	60	1,000	Skolrådet i Hallsberg.	
52. Lars Perssons testamentariska fond.	Kontant julgåfva till fattighusets i Hallsbergs socken invånare.	Hemmansegaren Lars Persson.	1859 ²⁸ / ₁₁	12	6	100	Pastor och kyrkovårdar i Hallsberg.	
53. Karl Anderssons i Stordalen och hans hustrus skolfond.	Understöd till fattiga skolbarn i Hammars socken.	Hemmansegaren Karl Andersson i Stordalen och hans hustru.	1870 ¹⁸ / ₄	21	39	650	Skolrådet i Hammar.	
54. Pockska skolan.	Underhåll af en undervisningsanstalt för barn af Svartå bruks underlydande.	Enkefriherrinnan Kr. Charl. Pock, född Folker.	1830 ²² / ₆	—	—	7,699	En direktion.	
55. Lagerhjemska fonden.	Dels att lemna julgåfvor åt fattiga personer, dels löneförbättring åt en småbarnslärare, dels någon tillgång till premier åt skolbarn inom Viby socken.	Lagman Henrik Johan Lagerhjelm på Hageberg.	1812 ¹³ / ₉	43	119	2,326	Kyrkoherden, kyrkovårdarne o. säteriegarne inom Viby socken.	
56. Salsbrofonden.	Understöd åt fattiga skolbarn inom Viby socken.	Häradsdomaren Ol. Andersson i Salsbro.	1847 ¹⁴ / ₂	58	90	1,564	Skolrådet i Viby socken.	
57. Lundmarkska fonden.	Dels att bidraga till två fader- och moderlösa barns uppfostran, dels att bereda understöd åt fattiga skolbarn i Viby socken.	Professorskan Anna Lundmark.	1860 ¹ / ₁₀	26	157	2,674	D:o d:o.	
58. Kapten K. A. Staafs understödsfond.	Understöd till fattiga vid egendomen Körtingsberg i Viby socken.	Kapten K. A. Staaf.	1854 ¹ / ₇	12	82	1,628	Egaren af Körtingsberg.	
59. Rundbergsska donationen.	Till skollärarens i Knista aflöning och en mindre del, efter pastors bestämmande, till premieböcker åt flitiga skolbarn inom nämnda socken.	Bruk-förvaltaren Karl Rundberg.	1828 ¹⁹ / ₈	—	15	2,000	Pastor och skolråd i Knista socken.	
60. Holmstedtska fonden.	Anskaffande af kläder och kristliga böcker åt fattiga, värlartade skolbarn inom Askersunds socken.	Barnmorskan Karol. Holmstedt.	1869	—	9	150	Skolrådet i Askersunds socken.	
61. Vallentinska fonden.	Anskaffande af uppbyggelseböcker åt nattvardsungdom inom Askersunds socken.	-----	-----	10	5	100	Pastor i d:o.	
62. Leijonhufvudska fonden.	Hjelp åt fattiga skolbarn, tillhörande Stjernsund och Edö.	Landbrukaren Knut Sperling Leijonhufvud.	1861 ¹⁴ / ₃	8	36	750	Skolrådets ordförande i Askersunds socken.	17)
63. Anders Gustafssons i Kopparberg förordnande	Räntan tilldelas fattiga skolbarn i Lerbäck.	Hemmansegaren Anders Gustafsson i Kopparberg.	1875 ¹⁵ / ₅	4	31	600	Kommunalnämnden i Lerbäcks socken.	
64. Burenstamska donationen.	Understöd åt fattiga i Lerbäcks socken.	Öfverstelöjtnant J. D. Burenstam.	1826 ¹ / ₅	12	180	3,000	D:o d:o.	
65. Grills testamente.	Räntan utdelas till fattiga i Lerbäck.	Brukspatron J. W. Grill.	1863 ¹⁵ / ₇	7	60	1,000	D:o d:o.	
66. Robsahmska testamentet.	D:o d:o.	Brukspatron Abr. Robsahm.	1732 ¹⁰ / ₁₂	8	34	756	D:o d:o.	
67. Sahlstedts fond.	"Skolans i Lerbäck bästa".	Prosten Sahlstedt.	—	—	204	3,400	Skolrådet i d:o.	
68. Er. Erssons testamente.	Räntan utdelas årligen till gamla fattiga med ⁵ / ₈ och till fattiga skolbarn med ¹ / ₈ i Lerbäcks socken.	Ma-mästareåldermannen Er. Erson i Öterhult.	1860 ¹ / ₅	4	42	800	Kommunalnämnden i d:o.	
69. And. Larssons testamente.	Räntan utdelas årligen åt fattiga i Lerbäck.	Handlanden Anders Larsson i Gilltorp.	1849 ²⁹ / ₅	4	29	552	D:o d:o.	
70. Hans Haussons i Käxle testamente.	Bidrag till fattigvården i Edsbergs socken med 6 tunnor råg och 3 tunnor korn.	Riksdagsmannen Hans Hansson i Käxle.	1824 ²⁸ / ₄	99	—	—	Fattigvårdsstyrelsen i Edsberg.	18)
71. D:o d:o.	D:o d:o i Qvistbro socken.	"	"	—	—	—	D:o i Qvistbro.	19)
72. Edsbergs kyrkas stående kapital.	Årliga räntan får användas till kyrkans behof.	Hemmansegaren, förre Riksdagsmannen And. Svensson i Frösvi.	1844	—	36	600	Kyrkorådet i Edsberg.	
73. Edsbergs och Hackvads bokpremiäkassa.	Räntan till bokpremier åt skolbarn.	-----	-----	56	10	167	Skolrådets i Edsberg och Hackvad ordförande.	
74. Fru Vivica Cassels testamente.	Räntan utdelas årligen till en "ärbar hustru inom Bodarne socken, som gjort sig känd såsom särdeles duglig husmoder samt huld och förståndig maka och moder".	Bruksegaren, med. d:r V. Cassel.	1856 ² / ₅	1	40	948	Kommunalnämnden i Bodarne socken.	
75. Bodarne sockenbiblioteks-kassa.	Räntan å donerade 100 kronor användes till inköp af böcker för sockenbibliotekets i Bodarne räkning.	Postmästaren Karl Anders Widmark.	1862 ²⁵ / ₅	—	18	499	Kommunalstämman i Bodarne socken.	
76. Stora Lassåna bruks enskilda slöjdskola för flickor i Bodarne socken.	"Att vara en slöjd- eller hushållsskola för barn till underhållande (i främsta rummet) under Stora Lassåna bruk".	Enkefru MarieLouise Stench, född Pauli.	1864 ¹⁶ / ₁₂	—	539	10,313	Styrelsen för Stora Lassåna bruks enskilda slöjdskola för flickor i Bodarne socken.	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		7.	8.	9.
				Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.			
				till antal perso- uer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kronor.		
77. Grefvinnan Burenstams understödsfond.	Att understödja fyra behöfvande enkor inom Snaflunda socken.	Marianne Burenstam, född von Rosen.	1874 ²¹ / ₂	4	25	500	Kyrkoherden i Snaflunda.	
78. Öfverstelöjtnant J. D. Burenstams understödsfond.	Att understödja behöfvande i Snaflunda socken.	Öfverstelöjtnanten Joh. Dan. Burenstam.	1870 i Januari	10	120	2,000	Kommunalnämnden i d:o.	
79. Lars Larasonska donationen för fattiga skolbarn.	"Räntan (å det deponerade kapitalet) skall årligen utdelas till de mest behöfvande bland skolbarnen inom Kumla socken, minst tio". Barnens uppförande skall vara lydnad och ödmjukhet.	Häradsdomaren Lars Larsson från Södra Sanna.	1867 ¹¹ / ₃	18	60	1,000	Skolrådet i Kumla.	
80. Strokirkiska donationen.	"Årliga räntan utgår till läraren vid Nysunds sockens ambulatoriska skoleinrättning".	Brukesegaren J. Strokirk.	1832 ¹ / ₆	1	100	1,933 ⁵³	Skolrådet i Nysunds socken.	
81. Strokirkiska fonden för skolväsendet.	Räntan utgår till skolväsendets i Nysunds socken utveckling och förbättring.	D:o d:o.	—	—	90	1,500	D:o d:o.	
82. Mamsell Greta Sofia Smedbergs donation.	Understöd och premier för nattvards- och skolbarn i Kräklinge socken.	Hushållsmamsellen Greta Sofia Smedberg.	1843 ²⁹ / ₄	Alla skol- o. nattvardsbarn	70	1,431	D:o i Kräklinge.	
83. Sahlefeldtska slöjdskolan.	"Att lära allmogens i Kräklinge söner hvad en ärlig svensk bonde bör känna och kunna, för att med åren förtjena förtroende och anseende".	Krigrådet G. Sahlefeldt.	1828 ¹⁹ / ₁₁	4	540	9,300	Pastor i Kräklinge, egarne till Skoftesta och Falkenä samt två bönder.	
84. Sahlefeldtska skolan.	En skolinrättning i Kräklinge socken eller lärarens aflöning med årliga arrendet af det donerade bostället 1 mantal n:o 6 Norra Folkavi.	D:o d:o.	1815 ²⁰ / ₉	1	1,300	24,200	Skolmästaren i Kräklinge.	
85. Justitiekanslaren Bergenschölds donation.	"Räntan utdelas årligen den 3 september lika mellan sex af pastorsembetet utsedda, åldriga, oförmögna personer inom Kräklinge socken".	Enkefru Helene Bergenschöld.	1865 ²¹ / ₁	6	60	1,000	Kommunalnämnden i Kräklinge.	
86. Fröken Bergenschölds donation.	"Räntan utdelas årligen den 13 oktober lika mellan fem af Kräklinge församlings fattiga kvinnor, bland hvilka sådana, som besväras af ofärd, hafva företräde".	Fröken Marie Charlotte Bergenschöld.	1845 ²⁰ / ₂	5	30	500	D:o d:o.	
87. Ryttmästaren H. J. Sahlefeldts donation.	Årliga räntan skall användas för fattigvårdens i Kräklinge behof.	Ryttmästaren H. J. Sahlefeldt.	1827 ¹¹ / ₆	—	90	1,500	D:o d:o.	
88. Generalmajor P. Lagerhjelmns donation.	D:o d:o.	Generalmajoren P. Lagerhjelm.	1805	—	90	1,500	D:o d:o.	
89. A. Lundmarks skolfond.	Räntan är anslagen till löneförbättring åt skolmästaren i Hardemo socken.	Brukspatronen And. Lundmark i Stockholm.	1800 ⁴ / ₄	1	255	4,501 ⁹⁸	Skolrådet i Hardemo socken.	
90. Hörstadiska fonden.	Till upphjelpande af skolmästarelönen i Hardemo socken.	Direktören P. Hörstadius.	1835	1	113	100 tr råg	D:o d:o.	
91. Anders Lundmarks donation.	Räntan utdelas Andersdagen hvarje år till Hardemo sockens mest behöfvande.	Brukspatronen And. Lundmark.	1797 ² / ₁₂	32	57	946	D:o d:o.	
92. Lundmarkska fonden.	Räntan utdelas hvarje år midsommartiden till soldaten för Mossby rote i Hardemo socken.	D:o d:o.	"	1	27	455	Kommunalnämnden i d:o.	
93. Backafonden.	Räntan utdelas hvarje år vid midsommartiden till Hardemo sockens mest behöfvande.	Enkan Kajsa Jönsdotter i Backa.	1857 ¹⁵ / ₉	44	120	2,000	D:o d:o.	
94. Lannafonden.	Räntan användes till uppfostran för ett föräldralöst barn hos någon handverkare inom Hardemo socken.	Nämndemannen Erik Ersson i Lanna.	1841 ¹² / ₇	1	33	550	D:o d:o.	
95. Öholmska donationen.	Årliga räntan får användas efter skolrådets i Nysunds socken beslut, dock skall af räntan årligen 100 kr. utbetalas till torparen August Jonsson och hans hustru i Gropåsen, Sinneruds egor af nämnda socken, så länge någon af dem lever och utgår oakortad till den ena, om den andra maken aflider.	Kyrkovärden Anders Öholm.	1881 ⁹ / ₃	—	—	3,000	Skolrådet i Nysunds socken.	
96. Hans Gyllanderska donationen.	Årliga räntan skall användas till inköp af lämpliga böcker åt nattvardsungdom i Kumla socken. "Någon del af denna ränta kan ock få användas åt deraf behöfvande och förtjenta nattvardsbarn till kläder vid deras första nattvardsgång".	Handlanden Hans Henrik Gyllander i Örebro.	—	32	40	1,000	Skolrådet i Kumla.	
97. Brita Christina Gyllanders donation.	Räntan användes till böcker och kläder åt nattvardsbarn i Knista socken.	Enkefru Brita Christina Gyllander.	—	10	60	1,000	Skolrådet i Knista.	
98. Bergsfogden Johan Edströms donation.	Bildande af lifränkor åt 50 fattiga barn i Knista socken.	Bergsfogden Joh. Edström.	1877 ⁹ / ₉	—	—	3,000	Kyrkorådet i d:o.	20)
99. Lars Nilssons i Frövi donation.	Förbättring af folkskolelärares löner i Edsbergs församling.	Hemmansegaren Lars Nilsson och hans hustru.	1884 ¹⁹ / ₃	1	18	300	Skolrådet och kommunalnämnden i Edsbergs socken.	

100. Petter Perssons i Logsjö donation.	Räntan under 50 år skall läggas till kapitalet, hvarefter ena hälften af räntan tillfaller Edsbergs sockens fattigvård och andra hälften församlingens skolor.	Häradsdomaren Petter Persson och hans hustru.	1883 ¹⁷ / ₆	—	—	600	Kommunalnämnden i d.o.
101. Hans Gyllanderska donationen.	a) Årliga räntan skall, efter ett mindre afdrag för vård af gifvarens graf, tilldelas skol- och nattvårdsbarnen i Edsbergs och Hackvads församlingar. b) Inrättande af en slöjdskola i Edsbergs socken.	Handlanden Hans Henrik Gyllander i Örebro. D:o d.o.	1881 ¹⁶ / ₆	124	62	2,000	Skolrådet i Edsbergs och Hackvads socknar. ²¹⁾
102. Thermæni arbetares understödsfond.	Sjuk- och begravningshjelp.	Ingeniör Edvard Thermænius i Hallsberg.	1872 ¹⁸ / ₃	9	101	3,699 ²³	Hvem som skall förvalta medlen, är ännu icke känt. Joh. Thermænius & son i Hallsberg. ²²⁾
103. Elfvesta rotes sjuk- och begravningskassa.	D:o d.o.	Mossby ynglingaförening i Kumla socken.	1876 ¹⁸ / ₂	9	145	997 ⁹⁴	Styrelsens ordförande och kassör, G. Adlers i Yxhult.
104. Första hundraföreningen i Kumla.	D:o d.o.	Arrendatorn Lars Andersson, handlanden Joh. Andersson m. fl. i Kumla socken.	1880 ²³ / ₂	14	252	534 ²⁸	Urmakaren Gustaf Olsson vid Kumla station.
105. Metodist-Episkopal-föreningens sjuk- och begravningskassa i Hardemo.	Understödhjelp vid dödsfall.	-----	—	—	—	—	Pastor Johannes Roth i Karlshamn. ²³⁾
106. Första hundraföreningen i Kräklinge.	Sjuk- och begravningshjelp.	Landtbrukaren E. M. L. Hedin på Torp i Kräklinge.	1879 ² / ₆	14	73	262 ⁵⁰	Styrelsen består af P. O. Kraft, D. A. Molander, E. M. L. Hedin och Alb. Frumerie.
107. Aspa bruksarbetares sjuk- och begravningskassa.	D:o d.o.	Aspa bruks arbetare.	1873 ¹ / ₄	11	125	1,436 ⁸¹	Aktiebolaget Aspa bruk.
108. Skyddsföreningen eller föreningen "Hemåt" vid Ämmeberg.	Understödhjelp vid sjukdom.	En del arbetare vid Ämmeberg.	—	11	42 ⁵⁰	468 ⁹⁵	Ordföranden J. F. Gustafsson.
109. Föreningen "Framåt" vid Ämmeberg.	D:o d.o.	D:o d.o.	—	5	63	653 ⁵⁶	Ordföranden J. A. Bodin.
110. Bolaget "Vieille Montagnes" arbetarekassa: a) Sjukkasen.	Att lemna sjukvård och medicin åt arbetarne och deras familjer samt hjelp vid sjukdomar, förlossningar och begravingar.	Zinkgrufvebolaget "Vieille Montagne."	1849 ¹⁰ / ₁₁	243	18,009 ⁹⁵	—	Bolaget "Vieille Montagne."
b) Understödskasen.	Pensioner åt ålderstigna, invalider, enkor och barn.	D:o d.o.	"	92	12,074 ⁰⁵	—	D:o d.o.
Summa			—	1,101	36,086 ⁵⁰	127,046 ⁵⁸	

c) Nora fögderi:

111. Nordstrandska fonden.	Fattiga föräldralösa barns i Nora socken uppfostran.	Prosten O. Nordstrand.	1786 ²⁸ / ₁	—	170 ²¹	5,612 ⁸³	Skolrådet i Nora socken.
112. Nordstrandska fonden.	D:o d.o.	D:o d.o.	"	—	91 ⁵⁶	2,190 ⁹⁵	Skolrådet i Vikers kapell.
113. Norénska fonden.	Fattiga barns inom Fingerboda och Skärmarboda byar uppfostran.	Komministern P. U. Norén i Julita.	1859 ¹⁸ / ₄	—	8	237 ⁸⁴	D:o i Nora socken.
114. Wedbergiska fonden.	Bildande af lifräntor åt välartade skolbarn från stiftarens egendomar inom Nora socken och stad.	Bruksegaren C. H. Wedberg på Hammarby.	1872 ¹⁴ / ₁₀	19	389 ⁷⁵	7,000	D:o d.o.
115. Fåsjöhytte skolas fond.	Att bidraga till vidmagthållande af en folkskola i Fåsjöhytte by.	Enkefru Carolina Olsson.	1866 ²⁶ / ₇	—	415	7,000	D:o d.o.
116. Timanshytte skolas lifräntefond.	Att bereda lifräntor åt välartade skolbarn från Timanshytte by.	Bruksidkaren Frans Ersson i Timanshyttan m. fl.	1874 ²¹ / ₁	6	60	1,000	D:o d.o.
117. Pershytte grufarbetares sjukkasen.	Sjukhjelp och skolunderstöd inom Pershytte fjerding inom Nora socken.	Pershytte grufvebolag och dess arbetare.	1840	27	350 ⁷⁵	1,880 ³⁰	En styrelse, bestående af delägare i Pershytte grufvebolag. ²⁴⁾
118. Magasinsfonden.	Understöd till slöjdskolor för fattiga barn i Jernboås socken.	Bruksidkarne Er. Ersson och Ol. Persson i Vassland.	1841 ² / ₁	67	214 ⁵⁵	4,100 och 1 magasinbyggnad 2,700	Stiftarnes tre släktingar samt ett ombud för Jernboås socken.
119. Bcklädnadskasen.	Inköp af kläder åt fattiga barn i Jernboås socken.	Bruksidkarne P. Persson och Ol. Persson i Vassland.	1780 och 1849 ²² / ₆	49	182	—	Stiftarne och efter dem deras äldste arvingar.
120. Matkasen.	Anskaffande af föda åt fattiga skolbarn i Jernboås socken.	Bergsmannen P. Persson d. äldre i Gammelhyttan.	1835 ²⁴ / ₆ o. 1842 ²⁶ / ₁	30	120	2,000	En styrelse af tre personer, deraf en släkting tillstiftaren.
121. Slöjdcasen.	Inrättande af en slöjdskola i Jernboås socken.	D:o d.o.	1848 ¹ / ₁₀ o. 1866 ⁹ / ₄ 1867 ²² / ₆	—	—	2,649 ⁹⁸	D:o d.o.
122. Hulda Cronhamns fond.	Inköp af biblar åt nattvårdsungdom i Jernboås socken.	Enkefru Lommerin i Kungsör.	1867 ²² / ₆	39	54	900	Ordföranden i kommunalstämman i Jernboås.
123. Frans Erssons enkas donation.	Anskaffande af kläder och föda åt fattiga enkor och understöd åt fattiga skolbarn.	Bergsmanskan Kristina Ersdotter.	1868 ¹⁹ / ₂₄ / ₃	15	66	1,100	Kommunalnämnden i d.o.
124. Svedbergiska donationen.	Belöningar åt dygdesamma och berömliga tjänarinuor inom Hellefors socken.	Bruksegaren Ph. Svedbergs fru.	1871 ³ / ₉	—	—	600	D:o i Hellefors socken.
125. Lindbergiska donationen.	Understöd åt fattiga i Hellefors.	Johan Lindberg Persson.	1815 ²³ / ₁	—	90	Egendomen Fronnö vid Borås 1,300	D:o d.o. ²⁵⁾
126. Abraham Robsahms donation.	Understöd åt fattiga ofärdiga i Karlskoga socken.	Bruksegaren Abraham Robsahm.	1732 ¹⁵ / ₁₂	Fattigvården	65	—	D:o i Karlskoga.

Tab. No 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
127. Kristian Robsahms donation.	Understöd åt fattiga smedfamiljer vid Bofors och Björkborns bruk.	Bruksegaren Kristian Robsahm.	1755 ² / ₁	3	40	800	Kommunalnämnden i Karlskoga.	
128. Krigsrådet Gustaf Sahlefeldts donation.	Understöd åt arbetslösa fattiga i Karlskoga socken.	Krigsrådet G. Sahlefeldt.	—	Fattigvården	75	1,500	D:o d.o.	
129. K. G. Sahlefeldts donation.	Belöning åt fattiga skolbarn.	Löjtnant K. G. Sahlefeldt.	1798 ¹² / ₅	60	25	500	D:o d.o.	
130. Em. Petterssons i Gelleråsen donation.	Understöd åt fattiga i Karlskoga socken.	Bergsmannen Em. Pettersson.	1823 ³⁰ / ₉	Fattigvården	15	300	D:o d.o.	
131. Förre talmannen Anders Erikssons och hans hustru Maria Oladotters donation.	Premier åt skolbarn i Karlskoga socken.	Förre talmannen Anders Eriksson i Östra Kärne.	1870 ⁸ / ₇	10	15	2,892 ⁷⁶	D:o d.o.	
132. Peter Linds donation.	Julgåfva åt fattiga i Karlskoga.	Bergsmanskan Lisa Erikdotter Lind.	1874 ¹⁴ / ₃	—	—	228 ³⁷	D:o d.o.	26)
133. Landbergiska stiftelsen.	Insättning i sparbank eller försäkringsanstalt för fattiga barn.	Kungl. sekreteraren Per Elof Landberg.	1876 ⁸ / ₅	—	—	7,236 ⁶³	D:o d.o.	
134. Fröken Abrahamina Eldhs donation.	Understöd åt fattiga inom Bjurkärns socken.	Fröken Abrahamina Eldh.	—	—	60	1,000	Fattigvårdsstyrelsen i Bjurkärn.	
135. Olof Petterssons donation.	Inköp och utdelning af andaktsböcker bland nattvardsbarnen i Bjurkärns socken.	Bergsmannen Olof Pettersson.	1860 ³⁰ / ₁₀	13	18	300	Kommunalnämnden i d.o.	
136. Nordstrandska fonden.	Inköp af böcker åt nattvardsbarnen och fattiga skolbarn i Hjulsjö.	Prosten O. Nordstrand.	1786 ²⁸ / ₁	41	29 ⁷⁸	629 ⁰⁴	Pastor i Hjulsjö.	
137. Heijkensköldska donationen.	Inköp af böcker till sockenbiblioteket och fattiga nattvardsbarn i Hjulsjö.	Bergsrådet V. D. Heijkensköld.	1859 ¹¹ / ₃	12	47 ¹⁵	1,632 ⁸⁵	Pastor i d:o och förvaltaren å Bredsjö bruk.	
138. Knorring - Leijonhufvudska fonden.	Skolväsendet i Grythytte socken.	Baron V. von Knorring och generalmajor A. Leijonhufvud.	—	—	—	2,100	Pastor i Grythytte socken jemte kyrkovårdarne.	27)
139. General de la Granges donation.	D:o d.o.	Generalen de la Grange.	1844 ²² / ₃	—	—	750	D:o d.o.	28)
140. Örnberg-Erikssonska donationen.	D:o d.o.	—	—	—	—	450	D:o d.o.	29)
141. Olsson-Lantingshausenska donationen.	D:o d.o.	—	—	—	—	450	D:o d.o.	30)
142. Olof Anderssonska m. fl. donationer.	D:o d.o.	—	—	—	—	200	D:o d.o.	31)
143. Glifsa och Humlabergs sjukhjelps- o. begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjelp åt arbetare vid dessa grufvor.	Bruksidkaren Erik Olsson i Bastnäa.	1881 ¹ / ₁₀	9	69 ⁷⁵	452 ⁷⁰	En styrelse af 5 personer: stiftaren och 4 arbetare.	32)
144. Klacka och Lerbergs grufvebolags arbetarekassa.	D:o d:o, äfvensom efter 1892 pension åt arbetslösa, enkör och barn.	Ingenjören K. A. Wrang samt af bolaget understödde arbetare.	1881 ³⁰ / ₁₀	23	248 ¹⁰	3,655 ⁹⁸	En styrelse af 7 personer: ingenjören Wrang och 6 arbetare.	33)
145. Oxelbergiska donationen.	Att bereda kostnadsfri läkarevård åt fattiga sjuka inom Karlskoga, Bjurkärns och Grythytte socknar.	Riksdagsfullmäktigen Per Oxelberg.	1810 ²⁸ / ₉	—	—	⁷ / ₀₆ m:tl Bregården, anslagen till provinssiällkareboställe	En af 5 personer bestående direktion; tax.-v. 13,500 kr.	
146. Bofors arbetares sjukhjelpsörening.	Att bispringa bruksarbetare vid sjukdoms- och olycksfall.	Brukspatronen P. Lagerhjelm.	1869 eller 1870	139	1,362 ²⁵	1,323 ⁶⁴	Bruksförvaltaren jemte af arbetarne utsedde ledamöter.	34)
147. Degerfors arbetares sjukhjelps- o. begravningsfond.	Att lemna understöd vid sjukdoms- och dödsfall.	Disponenten Josef Larsson.	1873 ²³ / ₈	154	1,420	8,300	En bland medlemmarne vald styrelse.	35)
148. Erik Stefanus Erikssons donation.	Inköp af testamenten åt barnen i Florina skola.	Bergsmannen Erik Stefanus Eriksson.	—	—	—	120	Pastor i Grythytte socken jemte kyrkovårdarne.	36)
149. Hjalmar's gåfva.	Till premium åt det af barnen vid folkskolan i Grythytte, som af kamraterne bestämmes.	—	1881	—	—	100	D:o d.o.	37)
150. De la Granges donation.	Till lättnad i fattigvården inom Grythytte socken.	Generalen de la Grange.	—	—	—	165 ²⁸	Kommunalnämnden i Grythytte socken.	38)
151. Nils Björssons donation.	Understöd åt fattiga inom Grythytte socken.	Bergsmannen Nils Björsson i Saxhyttan.	1872 ²⁴ / ₇	—	2,193	50,000	Prosten och kyrkorådet i Grythyttan samt tvenne å kyrkostämman valda sockenombud.	
152. Dalkarlsbergs grufarbetares besparingsfond.	Medellösa barns uppfostran.	Dalkarlsbergs grufarbetare.	1822	—	—	—	En bland medlemmarne vald styrelse.	39)
153. Stribergs arbetares sjuk- och begravningsfond.	Att arbetarne skola vid sjukdom och dödsfall genom penningunderstöd hjelpa hvarandra.	Grufförvaltaren Aug. Larsson.	1878 ¹³ / ₄	17	227 ²⁵	1,081 ⁸⁹	D:o d.o.	40)
Summa			—	733	8,122 ¹⁰	139,941 ¹⁴		

d) Lindes fögderi:

154. Berglundska fonden.	Fattiga barn i Lindes socken underhåll och beklädnad.	Handlanden Kr. Berglund.	1850 ²¹ / ₁₀	—	1,088'40	15,781'50	Lindesbergs stads fattigvårdsstyrelse.	41)
155. Gothénska fonden.	Räntan utdelas till fyra äldre, behöfvande, välfredade kvinnor i Lindes socken.	Enkefru Maria Gothén, född Svedenstjerna.	1846 ¹⁰ / ₃	4	236'25	3,937'50	Kommunalnämnden i Lindes socken.	
156. Förra magasinifonden.	Utlåning af spannmål mot ränta.	Hemmansegare i Lindes socken.	1759 ¹ / ₂ och 1761 ²³ / ₄	—	600	10,000	D:o d:o.	
157. Stripa grufarbetares sjuk- och begravningskassa.	Understöd vid sjukdomsfall och begravningshjälp vid dödsfall.	Grufveförvaltaren F. T. Ekstam.	1885 ¹⁷ / ₃	25	369	155'68	Grufförvaltningen.	42)
158. Erik Janssons i Aspa fond.	Understöd till fattiga barn.	Erik Jansson i Aspa.	—	—	120	2,000	Lindes sockens fattigvårdsstyrelse.	
159. Guldsmedshytte aktiebolags arbetares sjuk- och begravningskassa.	Att lemna sjuk- och begravningshjälp.	Arbetare och befäl vid bruket.	1883 ¹⁰ / ₃	22	412'50	2,065'23	En styrelse af 6 personer: 5 utsedda af arbetarne och 1 af bruket.	43)
160. Vedevägs bruks understöds-kassa.	Donerad till understöd åt Vedevägs bruksarbetare, som deraf njuta räntan.	Öfverstelöjtnanten Modée.	—	6	20	333'33	Vedevägs bruksegare.	
161. Sockenmagasinifonden.	Utlåning i svåra år för inköp af utsädespanmål.	Hemmansegare i Ramsbergs socken.	1820-talet	—	—	11,000	Kommunalnämnden i Ramsbergs socken.	
162. Läkarefonden.	Årliga räntan användes till aflönning åt en läkare i Ramsberg.	Öfversten L. Heijkensköld.	1856	—	750	12,000	D:o d:o.	
163. Slöjdskolefonden.	Räntan användes till en slöjdskola i Ramsberg.	Enkefru A. C. Wikbom.	1860	—	54	5,600	Kyrko- och skolrådet i Ramsbergs socken.	
164. Slöjdskoledonationen.	D:o d:o.	Kaptenen W. Heijkensköld.	1860	—	90'60	4,791'58	Kommunalnämnden i Ramsbergs socken.	
165. Sven Flodmans fattigdonation.	Räntan användes till fattigvårdsutgifter i Ramsberg.	Bruksinspektör S. Flodman.	1875	—	160	4,000	Kommunalnämnden och fattigvårdsstyrelsen i Ramsbergs socken.	
166. Lars Janssons fattigdonation.	D:o d:o.	Häradsdomaren Lars Jansson.	1872	5	45	750	D:o d:o.	
167. Skolfonden.	Räntan användes till skolans i Ramsberg utveckling och förbättring.	Grosshandlaren H. N. Beskow.	1833	—	450	7,500	Skol- och kyrkorådet i Ramsbergs socken.	
168. Wikbomska fattigdonationen.	Räntan tilldelas tvenne ålderstigna fattiga med 30 kr. och 3 kr. för vård af testators graf.	Enkefru Anna Kr. Wikbom.	1860	—	33	550	Kommunalnämnden och fattigvårdsstyrelsen i Ramsbergs socken.	
169. Fru Norströms fromma stiftelse.	Räntan utdelas årligen till fattiga enkör.	Margareta Sofia Norström, född Boström.	1834 ³ / ₉	8	68'17	1,533'75	Kyrkorådet i Ljusnarsbergs socken.	
170. Adlerska fromma stiftelse.	D:o d:o.	Bergslagskassören Johan Adler och hans hustru Anna Elisabet.	1857 och 1859	4	30'32	1,037'66	D:o d:o.	
171. Ulla Erikssons fromma stiftelse.	D:o till fattiga kvinnor och män.	Fröken Ulla Eriksson.	1858 ³⁰ / ₆	8	33'75	1,533'75	D:o d:o.	
172. Forsslunds premiefond.	Räntan användes till premier åt flitiga och värlatade barn i Nya Kopparbergs folkskolor.	Handlanden K. F. Forsslund.	1880 ¹ / ₁	—	100	2,000	Kommunalnämnden i d:o.	
173. Erikssonska fonden.	Räntan användes till värlösa och vanvårdade barns uppfostran eller till understöd åt sådana fattiga inom församlingen, som ej åtnjuta särskildt fattigunderstöd.	Bruksegaren Niklas Eriksson och fröken Ulla Eriksson.	1877 ²⁵ / ₂	74	1,495	30,000	D:o d:o.	
174. Ulfspatreska fonden.	Räntan användes till understöd åt de mest behöfvande inom socknen.	Margareta Ulfsparre.	1875 ²¹ / ₁	7	122'25	3,000	D:o d:o.	
175. Erik Kronbergs och Kristina Ulrika Törnbloms premiefond.	Räntan utdelas till tvenne fattiga, flitiga och sedesamma barn i församlingens folkskolor.	Handlanden Joh. H. Kronberg i Falun.	1866 ²⁶ / ₉	2	50	1,000	D:o d:o.	
176. Stålldalens sjuk- och arbetarekassa.	Räntan lemnas som hjälp vid sjukdom.	Ingenjör P. M. Carlberg.	1880 ¹⁵ / ₃	33	697	1,039	Krokfors bolag.	44)
177. Kafveltorps aktiebolags sjuk-kassa.	D:o d:o.	Kafveltorps aktiebolag.	—	55	642	—	Kafveltorps aktiebolags bruksförvaltning.	45)
178. Bångbro jernverks arbetares sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	Bångbro arbetareförening.	1877 ¹⁸ / ₆	45	474	4,679	Kassören vid Bångbro jernverk.	46)
179. Kopparbergs arbetareförenings sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	Kopparbergs d:o.	1883 ¹⁶ / ₆	2	37	286	Kopparlagaren Guillaume.	47)
180. Fahlmarkska fonden.	Understöd för fattiga barns skolgång i Fellingsbro.	Lagmanskan Katarina Fahlmark.	1786 ¹⁶ / ₉	79	237'89	4,497'80	Skolrådet i Fellingsbro socken.	
181. Fru Karolina Kristina Tegnérs fond.	Att i Fellingsbro bereda en slöjdskola för flickor.	Prosten E. Tegnér.	1857 ¹ / ₆	—	113'75	5,727'45	D:o d:o.	48)
182. Jakob Nilssons fond.	D:o d:o.	Landbrukaren Jakob Nilsson.	1867 ¹⁴ / ₃	—	457'49	24,502'64	D:o d:o.	49)
183. Wassells fond.	Att bereda understöd åt fattiga skolbarn.	Mamsell Sofia Katarina Wassell.	1868 ⁹ / ₃	74	222'37	6,341'68	D:o d:o.	
184. Lars Nilssons fond.	D:o d:o.	Enkan Kristina Jansdotter.	1881 ¹⁸ / ₃	15	46'74	1,050'27	D:o d:o.	
185. Fellingsbro arbetareringens sjuk- och begravningskassa.	Att lemna understöd åt arbetareringens medlemmar vid sjukdom.	Fellingsbro arbetarering.	1884 ¹ / ₂	19	71'90	113'85	Rusthållaren Joh. Carlsson i Bjby.	50)
186. Dahlmanska fonden.	Understöd åt fattiga, som varit under Hinsebergs och Frövi gods.	Assessorskan Maria Elisabet Dahlman.	1776 ¹ / ₃	2	10	166'66	Fattigvårdsstyrelsen i Näsby socken.	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
187. Hedda Fornells donation.	Understöd åt en enka bland Näsby sockens fattighjon, som förer en kristlig och ärbär vandel.	Prostinnan Hedda Fornell.	1872 1/6	1	5	100	Fattigvårdsstyrelsen i Näsby socken.	
188. Näsby fattigbarnkassa.	Understöd åt fattiga skolbarn.	Prosten N. S. Svederus m. fl.	—	26 fam- miljer.	115	2,127	Skolrådet i Näsby socken.	
189. Hagbergs fond.	Beklädnad och mat åt fattiga skolbarn.	Godsegaren Filip Teodor Hagberg.	1878 10/1	61	423 62	9,018 23	D:o d:o.	
190. Fattigkassans donationsmedel.	Understöd åt fattighjon.	—	3	36	616	Fattigvårdsstyrelsen i Ervalla socken.	
191. Fornellska fonden.	Understöd åt en from medellös enka.	Prostinnan Hedda Fornell.	1872 1/6	1	5	118	D:o d:o.	
192. Fattigbarnkassan.	Understöd åt fattiga skolbarn.	—	42	45	1,103 89	Skolrådet i d:o.	
		Summa	—	—	623	9,968	182,057 45	
C. I Örebro stad.								
1. Allmänna sjuk- och begrafningskassan.	Att bereda sina delegare understöd vid sjukdomsfall och bidrag vid dödsfall till anständig begrafning.	Örebro arbetareförenings styrelse.	1877 21/1	11	444 70	1,467 92	En styrelse, bestående af 5 personer.	
2. "Enighet och vänskap."	Att bereda sina delegare sjuk- och begrafningshjälp.	Snickaren J. E. Åhlberg i Örebro.	1878 20/4	41	1,500 30	2,154 67	En kassaförvaltare.	
3. Första Hundraföreningen.	Ömsesidig sjuk- och begrafningshjälp.	Komminister Ax. Wætter.	1876 16/10	23	790	827 29	En styrelse af 4 personer.	
4. Örebro stads skräddares enskilda sjuk- och begrafningskassa.	Att till ledamöterna utdela sjuk- och begrafningshjälp.	Örebro stads skräddare.	1854 9/4	8	152	1,758	En styrelse bland stadens skräddare.	
5. Örebro stads handtverksidkares sjuk- och begrafningskassa.	D:o d:o.	Örebro stads handtverkare.	1857 1/7	12	914	18,028 90	En styrelse bland stadens handtverkare.	
6. Örebro stads handtverksidkares pensionskassa.	Att till fattige, älderstigne handtverksidkare utdela pensioner.	D:o d:o.	1857 1/7	21	360	11,064 64	D:o d:o.	
7. Hundraåriga stiftelsen.	Att sedan årliga räntan lagts till kapitalet intill år 1956, räntan derefter användes till för Örebro stad nyttiga och allmänt af behovet påkallade ändamål, med fast vilkor, att barnuppfostran och barnavård företrädesvis finge deraf draga den mesta nytta.	Fabrikören Fredrik Rosenlind och hans hustru Lovisa Matilda, född Reusel.	1844 16/10	—	—	17,718 94	En af magistraten i Örebro utsedd styrelse af 5 personer.	
8. Arbets- och uppfostringsinrättningen i Örebro.	Att bekosta uppfostran och vård af fattiga barn inom staden, af ålder mellan 6 och 16 år.	Kommerserådet K. G. Broms m. fl.	1810 13/6	101	7,359 44	102,467 05	En direktion, benämnd Arbetshusförvaltningen.	
9. Classonska donationen.	Understöd åt enkör och barn efter på obestånd komne borgare.	Handlanden Gust. Classon.	1791 17/12	33	25 famnar ved och 126 kbf råg	3/4 mtl Tybble i Almby socken.	Fattigvårdsstyrelsen; hemmets tax.-v. 24,500 kr.	
10. Broms'ska donationer till fattigvården i Örebro.	a) Utdelning af råg till köpmans- och sjömansenkör samt andra fattiga, äfvensom 2 tunnor som lönebidrag till en skollärare;	Handlanden J. D. Broms.	1821 15/2	92	187 " d:o	Lägenheten Eklunden, 83 69 qv.-ref med lada.	D:o d:o; tax.-v. 8,670 kr.	
	b) Inqvartering och skolrum;	K. G. och J. D. Broms.	1818 15/6	—	—	Gården n:o 54 B söder.	Skolrådet; tax.-v. 10,400 kr.	
	c) Arbetsförtjenst med linnespånad;	Kommerserådet K. G. Broms.	1816 18/9	—	—	1,500	Fattigvårdsstyrelsen.	
	d) Pensioner åt 2 ogifta borgardöttrar;	Maria Lovisa Broms.	1842 19/5	2	90	1,500	D:o d:o.	
	e) Vedutdelning åt fattiga;	M. L. och Karolina Broms.	1842 19/5	80	40 famnar ved	31 63 qv.-ref jord i Tomtgärdet,	D:o d:o; tax.-v. 3,160 kr.	
	f) Vedutdelning och hyreshjälp;	Brukspatron J. K. Broms.	1846 6/10	90	90	46 90 qv.-ref Tufängen, o. 1,500	D:o d:o; tax.-v. 4,690 kr.	
	g) Pensioner åt ogifta fruntimmer.	Mamsell Karolina Broms.	1863 14/2	2	240	4,000	D:o d:o.	
11. Wollrathska donationen.	D:o d:o.	Mamsell Karolina Wollrath.	—	3	45	750	D:o d:o.	
12. Prostinnan Widéns donation.	Pension åt en prestdotter inom Örebro kontrakt.	Prostinnan Helena M. Widén.	1822 19/1	1	45	750	D:o d:o.	
13. Fahlbomska donationen.	Barnauppfostran.	Rådman J. Fahlbom.	1825 14/12	—	85 33	Lägenheten Markalyckan, 33 71 qv.-ref.	D:o d:o; tax.-v. 2,360 kr.	
14. Hedvigsgåvan.	Öfverlemnande å Hedvigsdagen af en silfversked såsom brudgåva.	Häradshöfding K. G. Wadström.	1830 25/4	1	17 25	180	D:o d:o.	
15. Sahlefeldtska donationen.	Fattigvård i allmänhet och pensioner.	Krigerådet G. Sahlefeldt.	1828 19/11	2	45	1,500	D:o d:o.	

16. Mamsell Baggés donation.	Fattigvård i allmänhet och pensioner.	Mamsell E. M. Bagge.	1840 $\frac{7}{2}$	—	80	15 ⁰⁵ qv.-ref jord, Baggelyckan.	Fattigvårdsstyrelsen: tax.-v. 2,360 kr.
17. Söderbergiska donationen.	D:o d:o.	Anna Maria Söderberg.	1829 $\frac{27}{3}$	—	50	14 ⁷ qv.-ref jord, Lerängen.	D:o d:o; tax.-v. 1,030 kr.
18. Elzvikska donationen.	Utdelning på Oskarsdagen af beklädnader åt skolbarn.	Brukspatron Er. Elzvik.	1844 $\frac{1}{12}$	4	45	750	D:o d:o.
19. Kihlgrenska fonden.	Pension åt älderstigna tjenarinnor.	Jungfru Katr. Kihlgren.	1843 $\frac{15}{8}$	3	90	1,500	D:o d:o.
20. Krigsrådmannen Anderssons fond.	Understöd åt pauvres honteux.	Enkefru A. C. Andersson.	1854 $\frac{7}{9}$	1	68 ⁸⁵	1,147 ⁵⁰	D:o d:o.
21. Fahlströmska fonden.	Understöd åt stadens fattiga.	Enkan Greta Fahlström.	1852 $\frac{22}{7}$	—	—	200	D:o d:o.
22. Softe Elgs pensionsfond.	Pension åt äldre medellösa fruntimmer.	Mamsell M. S. Elg.	1844 $\frac{26}{9}$	7	350	6,000	D:o d:o.
23. Örebro borgerskaps donation.	Pension åt fattige, välfredade borgare eller deras enkor.	Örebro stads borgerskap.	1863 $\frac{3}{12}$	16	1,650	Gården n:r 135 söder.	D:o d:o; tax.-v. 34,000 kr.
24. Arbetsinrättningens belöningsfond.	Belöningar åt hjon vid arbetsanstalten.	Fabrikören D. J. Elgérus.	1869 $\frac{30}{12}$ o. 1871 $\frac{16}{3}$	6	30	2,200	D:o d:o.
25. Norstedtska donationen.	Understöd åt personer, som tillfälligtvis råkat i nöd.	Mamsell Lov. Norstedt.	1868 $\frac{30}{4}$	—	60	1,000	D:o d:o.
26. Qvarnströmska fonden.	a) Understöd till behöfvande sjuka. b) Understöd, åt sjukliga, åldriga kvinnor.	Destillatorn Anders Qvarnström. Anna Katarina Qvarnström, född Olsson.	1868 $\frac{10}{12}$ 1870 $\frac{23}{6}$	2	180	3,000	D:o d:o.
27. Ryttmästaren Leijons donation.	Understöd åt fattiga.	Ryttmästaren M. Leijon.	1869 $\frac{1}{12}$	—	60	1,000	D:o d:o.
28. Pamp-Ågrenska fonden.	Understöd åt ett välfredadt, sjukligt fruntimmer.	Mamsell Aurore Rosalie Pamp.	1870 $\frac{18}{11}$	—	—	1,000	D:o d:o.
29. G. V. och Karolina Granbergs donation.	Hjelp åt behöfvande.	Enkefru M. Karol. Granberg.	1870 $\frac{8}{12}$	—	—	1,500	D:o d:o.
30. Olinska fonden.	Hjelp åt obemedlade.	Mamsell Laura Katar. Olin.	1870 $\frac{22}{12}$	1	200	2,000	D:o d:o.
31. Handlanden J. V. Gyllanders donation.	Pension åt blygsamma fattiga.	J. V. Gyllanders sterbhus.	1876 $\frac{24}{8}$	5	480	8,000	D:o d:o.
32. Tenngjutaren G. V. Lindbergs donation.	Pension åt älderstigna fabrikanter, handverkare, deras enkor eller dottrar.	Tenngjutaren G. V. Lindberg.	1877 $\frac{28}{6}$	11	314 ⁹⁵	$\frac{9}{6}$ -delar ladugårdsjord.	D:o d:o; tax.-v. 2,700 kr.
33. Contiiska fonden.	Ett blifvande barnhem.	Handlanden J. Conti.	—	—	—	16,090	D:o d:o.
34. Onämndt.	Understöd åt ogifta fruntimmer.	Okänt fruntimmer.	1880 $\frac{16}{4}$	—	—	5,000	D:o d:o.
35. Mamsell Inga Westerlings minne.	Att räntan skall såsom pension tilldelas ett ogift, i Örebro stad födt fruntimmer, som, utan att vara fattigvården till last, är i behof och har god vandel.	Inga Westerlings arfvingar.	1882 maj	—	—	1,000	D:o d:o.
36. Brita Kristina Gyllander, född Hagberg.	Att årliga räntan, fördelad i 6 lika stora delar, skall såsom års pensioner tillfalla sex ogifta behöfvande kvinnor, som för ålder eller sjuklighet icke längre kunna tjena.	Handlanden Hans Henrik Gyllander.	1884 $\frac{4}{4}$	—	—	6,000	D:o d:o.
37. Hyckertska donationsfonden.	Att tilldela understöd åt åtta fattiga borgarenkor i Örebro.	Spegelfabrikören Joh. Petter Hyckert och hans hustru Sara Kristina, född Bouman.	1818 $\frac{14}{8}$	8	200	14 ⁶¹ qv.-ref jord i Restagårdet och 1 års arrende, utgörande 150	Magistraten och pastor i Örebro; tax.-v. 1,460 kr.
38. Robsahmska donationen.	Att räntan tilldelas fattiga och sängliggande enkor i Örebro.	Fru Anna Katarina Robsahm.	1770 $\frac{24}{4}$	—	—	570 ⁴²	Magistraten gemensamt med pastor.
39. Broms'ska lönefonden.	Folkskoleundervisningens befrämjande.	Kommerserådet K. G. Broms.	1824 $\frac{4}{11}$	1	90	1,500	Skolrådet.
40. Fahlbaum-Nordmarkska lönefonden.	D:o d:o.	Rådmannen J. Fahlbaum och handlanden L. Nordmark C:son.	1825 $\frac{8}{4}$	1	51 ⁶⁸	860 ⁵⁰	D:o d:o.
41. Sahlefeldtska lönefonden.	Löneförbättring åt skollärare.	Krigsrådet Gust. Sahlefeldt.	1825 $\frac{29}{4}$	1	50	Jordegan n:o 606 Vesterängen, om 2 tld $\frac{3}{8}$ kpld	D:o d:o; tax.-v. 822 kr.
42. Gyldenstolpeska lönefonden.	D:o d:o.	Landshöfdingen greve N. Gyldenstolpe m. fl.	1830 $\frac{20}{2}$	—	112 ⁵⁰	750	D:o d:o.
43. Enkefru Heddes testamente.	Fotbeklädnad åt fattiga skolbarn.	Enkefru U. C. Hedde.	1832 $\frac{18}{12}$	—	18	300	D:o d:o.
44. Träskofonden.	Träskor åt fattiga skolbarn.	-----	1830-talet	—	9	150	D:o d:o.
45. Kohls testamente.	Folkskoleundervisningens befrämjande.	Handlanden I. K. Kohl.	1843 $\frac{24}{6}$	—	27	450	D:o d:o.
46. Schalins gåfva.	Belöningar åt skolbarn.	Grosshandlaren A. V. Schalins.	1853 $\frac{28}{1}$	—	4 ⁵⁰	75	D:o d:o.
47. Broms gåfva.	D:o d:o.	Brukspatronen J. K. Broms.	1856 $\frac{28}{3}$	—	3 ⁶⁰	60	D:o d:o.
48. J. K. Broms testamente.	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	D:o d:o.	1857 $\frac{2}{3}$	6	90	1,500	D:o d:o.
49. Yekenströms gåfva.	Belöningar åt skolbarn.	Fabrikören B. Yekenström.	1866 $\frac{29}{1}$	—	6	100	D:o d:o.
50. a) Fjerde novemberfonden.	D:o d:o.	Örebro stadsfullmäktige.	1864 $\frac{21}{10}$	—	120	2,000	D:o d:o.
b) Fjerde novemberfonden.	D:o d:o.	Ett flertal af Örebrobor.	Slutet af 1864	—	60	1,000	D:o d:o.
51. J. V. Gyllanders donation.	D:o d:o.	Handlanden J. V. Gyllanders sterbhusdelegare.	1876 $\frac{8}{8}$	—	120	2,000	D:o d:o.

Tab. No 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
52. Flodinska donationen.	Belöningar åt skolbarn.	Handlanden O. Flodin.	1877 ¹³ / ₂	—	60	1,000	Skolrådet.	
53. Agrenska testamentet.	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	Enkefru Katarina Ågren.	1866 ¹⁵ / ₁₀	—	90	1,500	D:o d:o.	
54. Bohllinska gåfvan.	Slöjdundervisning.	Boktryckaren Abr. Bohlin.	1870 ²⁵ / ₆	—	60	1,000	D:o d:o.	
55. Gyllanderska stiftelsen.	Att tillfalla Örebro stads folkskolor för utlåning, dervid årliga räntan användes till kläder, böcker och premier åt fattiga skolbarn, som utmärkt sig för flit och sedligt uppförande.	Handlanden Hans Henrik Gyllander.	1881 ⁴ / ₄	—	—	5,000	D:o d:o.	
56. J. P. Ekström & Knis gåfva.	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	Firman J. P. Ekström & Knis.	1878 ¹² / ₉	—	456 ⁹⁰	11,311 ²¹	Örebro drätselkammare.	
57. Örebro läns skyddsförening.	Att taga vård om frigifna fångar och bereda dem arbete och religionsundervisning m. m.	Stadens och ortens invånare.	1875	3	200	7,140	En direktion med länets höfding till ordförande.	
58. Första novemberkassan.	Fattiga barns uppfostran.	Ett sällskap af ortens och stadens invånare.	1796 ¹ / ₁₁	20	995	15,400	En direktion.	
59. Småbarnsskolans vänner.	Att egna omtanke åt smärre fattiga barns inom Örebro stads samhälle sedliga utveckling samt att lemna en första undervisning och omvårdnad åt sådana barn, hvilka i hemmet ej kunna erhålla nödig uppsigt, undervisning och vård.	Fru assessorskan Hedda Dahlgren m. fl.	1840	—	—	24,804 ³¹ (¹ / ₃ 1886)	En årligen vald styrelse, bestående af 8 damer och 4 herrar.	
60. Örebro enskilda flickskola.	Att under en tid, då Lankasterskola för flickor ej fanns att tillgå i Örebro, ersätta denna brist genom att meddela undervisning i läsning, skrifning och slöjd.	Stadens damer.	1830 ²¹ / ₁₀	20	155 ¹²	18,300	En direktion af 7 damer med en sekreterare och biträdande kassaförvaltare.	
61. Almgrenska fonden.	Räntan användes till ett stipendium vid slutet af läsåret i Örebro högre allmänna läroverk.	Advokatfiskalen Almgren.	1812 ²⁹ / ₁₂	1	19 ⁵⁰	325	Rektor och kollegiet vid Örebro högre allmänna läroverk.	
62. a) Annerstedtska fonden.	Räntan utgår som afgångsstipendium vid d:o.	Biskop Annerstedt.	1861 ¹³ / ₈	1	50	1,000	D:o d:o.	
62. b) D:o tillökningsfonden.	Afser att framdeles öka stipendiet.	D:o d:o.	"	—	—	1,109 ⁷²	D:o d:o.	
63. Sofie Bondes stipendiifond.	Räntan utgår till ett stipendium vid d:o.	Grefve A. Anekarsvärd.	1867 ¹ / ₄ och 1872 ¹ / ₁₀	1	240	4,000	D:o d:o.	
64. a) Broms'ska fonden.	Räntan utgår till två stipendier vid d:o.	Handlanden J. K. Broms.	1856 ¹ / ₃	2	140	2,000	D:o d:o.	
64. b) Broms'ska tillökningsfonden.	Afser att framdeles öka stipendiebeloppen.	D:o d:o.	1856 ¹ / ₃	—	—	1,546 ²²	D:o d:o.	
65. Fredrik Casselska fonden.	Räntan utgår till ett stipendium vid ofvannämnda läroverk.	Fru M. Cassel, f. Björkenstam.	1848 ¹⁹ / ₁₂	1	18	300	D:o d:o.	
66. Casströmska fonden.	D:o d:o.	Kyrkoherden Casström och fru Gustafva Casström, född Fahlstén.	1854 ¹⁶ / ₈	1	90	1,500	D:o d:o.	
67. Falkenstedtska fonden.	D:o d:o.	Hedda Falkenstedt, född Rothoff, och öfverstelöjtnant A. Falkenstedt.	1853 ¹³ / ₉	1	30	500	D:o d:o.	
68. Graffmanska fonden.	D:o till två d:o vid d:o.	H. Graffman.	1826 ²⁴ / ₅	2	38	666 ⁶⁷	Domkapitlet i Strengnäs.	
69. Gravanderska fonden.	D:o till två d:o vid d:o.	P. O. Gravander och H. C. Gravander, född Trolle.	1844 ¹⁰ / ₆	2	60	1,000	Rektor och kollegiet vid Örebro högre allmänna läroverk.	
70. a) O. J. Gumælliska fonden.	D:o till ett d:o vid d:o.	Rektor O. J. Gumælius.	1862 ¹¹ / ₄	1	190	3,000	D:o d:o.	
70. b) D:o tillökningsfonden.	Afser att öka stipendiet.	D:o d:o.	"	—	—	1,216 ⁹⁵	D:o d:o.	
71. J. V. Gyllanderska fonden.	Räntan utgår till två stipendier vid ofvannämnda läroverk.	Gyllanderska arvingarne.	1876 ⁶ / ₈	2	300	5,000	D:o d:o.	
72. Hallmanska fonden.	D:o d:o.	Prosten G. A. Hallman.	1856 ¹⁷ / ₆	2	60	1,000	D:o d:o.	
73. a) Hallqvistska fonden.	Räntan utgår till två större och två mindre stipendier vid Örebro högre allmänna läroverk.	Läroverksadjunkten J. Hallqvist.	1864 ²⁰ / ₁	4	198	3,000	D:o d:o.	
73. b) D:o tillökningsfonden.	Afser att öka stipendiifonden.	D:o d:o.	"	—	—	660 ⁶⁶	D:o d:o.	
74. Hamiltonska fonden.	Räntan utgår till ett stipendium vid ofvannämnda läroverk.	Baron H. Hamilton.	1856 ⁸ / ₄	1	75	1,500	D:o d:o.	
75. Herlénska fonden.	D:o d:o.	"Å de bidragandes vägnar" P. A. Wikander.	1874 i Maj	1	90	1,500	D:o d:o.	
76. Grefvinnan Kallings, född Bonde, stipendiifond.	D:o d:o.	Grefvarne P. och Hj. Ulf Kalling.	1871 ²³ / ₅	1	30	500	D:o d:o.	
77. Läroverkets väns stipendiifond.	D:o d:o.	-----	1877 ¹ / ₆	1	60	1,000	D:o d:o.	
78. Lundmarkska fonden.	D:o till ett eller två d:o vid d:o.	Anna G. Lundmark.	1853 ¹⁰ / ₇	2	90	1,500	D:o d:o.	
79. a) Hugo Montgomery-Cederhiemska fonden.	D:o till ett afgångsstipendium vid d:o.	Robert Montgomery-Cederhielm.	1865 ² / ₆	1	50	1,000	D:o d:o.	
79. b) D:o tillökningsfonden.	Afser att öka stipendiifonden.	D:o d:o.	"	—	—	477 ²³	D:o d:o.	
80. Morellska fonden.	Räntan kommer att utgå till ett eller två stipendier vid ofvannämnda läroverk.	J. P. Morell.	1861 ¹ / ₅	—	—	—	D:o d:o.	
81. a) Tredje novemberfonden.	Räntan utgår till ett d:o vid d:o.	S. Heijkenskjöld, H. S. Mörner, W. v. Knorring och T. af Wirsén.	1864 ²⁵ / ₁	1	20	400	D:o d:o.	

b) D:o tillökningsfonden.		Desamme.	1864 ²⁵ / ₁	—	—	212'95	Rektor och kollegiet vid Örebro högre allmänna läroverk.
82. Onämnds stipendiifond.	Räntan utgår till ett stipendium vid ofvannämnda läroverk.	Desamme.	1863 i Febr.	1	60	1,000	D:o d:o.
83. Petriska fonden.	D:o till två d:o vid d:o.	Fredrik Kalling, såsom ombud för "Thalias vänner" och domprosten P. O. Gravander.	1844 ¹⁰ / ₆	2	36	600	D:o d:o.
84. Robsahmska fonden.	D:o till två d:o vid d:o.	Anna Kajsa Robsahm.	1770 ²⁴ / ₆	2	5	83'33	D:o d:o.
85. Sjöbergska fonden.	D:o till två d:o vid d:o.	Helene Sjöberg.	1854 ¹² / ₆	—	—	5,000	D:o d:o.
86. Thalias stipendiifond.	D:o till ett d:o vid d:o.	Fredrik Kalling, Vilhelmina Westman, K. A. Rohloff m. fl.	1842 ¹² / ₅	1	30	500	D:o d:o.
87. Tiseliska fonden.	Utgår med värdet af en tunna råg till hvardera af tre stipendiater vid d:o.	G. Tiselius.	1860 ¹⁵ / ₄ 1831 ¹⁹ / ₆	3	42	Eu in-teckning i Bäcksqvarn å 3 tr: råg årligen.	D:o d:o.
88. Ulmgrenska fonden.	Räntan utgår till ett afgångsstipendium vid d:o.	J. W. Ulmgren.	1861 ¹³ / ₃	1	18	300	D:o d:o.
89. a) Uppsalasångarnes stipendiifond.	Räntan utgår till ett stipendium vid d:o.	G. W. Gumælius, Atterling, Bernheim m. fl.	1867 ³ / ₁₀	1	24	400	D:o d:o.
b) D:o tillökningsfonden.	Afser dels att öka stipendiet och dels att bilda nya sådana.	Desamme.	"	—	—	237'42	D:o d:o.
90. Ågrenska fonden.	Räntan utgår till tre stipendier vid ofvannämnda läroverk, två å 100 kronor och ett å 50 kronor. Återstoden lägges till premiekassan.	Katarina Ågren.	1867 ¹⁴ / ₉	3	300	5,000	D:o d:o.
91. a) 1866 års afgångsafdelnings fond.	Räntan utgår till ett stipendium vid ofvannämnda läroverk.	"Å kamraternes väguar": A. Forcell, G. Lybäck, G. Spangenberg.	1876 ²⁷ / ₉	1	45	1,000	D:o d:o.
b) D:o tillökningsfonden.	Desamme.	Desamme.	"	—	—	124'30	D:o d:o.
92. Broms' och onämnds fond.	Räntan utgår till en lärare i botanik vid ofvannämnda läroverk, för undervisning ute på fältet.	K. G. Broms.	1829 ¹⁶ / ₁₀ o. 1830 ²⁶ / ₁	1	54	900	D:o d:o.
93. Ola Månssonska fonden.	Donerad till förbättring af sånglärarens vid samma läroverk lön, men indragen till statsverket.	Ola Månsson i Via, Kumla socken.	1764 ¹ / ₃	1	3'67	61'11	D:o d:o. } Ranteafkastningen ingår i de af staten anslagna löner.
94. Robsahmska fonden.	Bidrag till förbättring af kollegernes vid samma läroverk aföning, men afvenledes indragen till statsverket.	Kajsa Robsahm.	1770 ²⁴ / ₄	3	28	466'67	D:o d:o.
95. Åhmanska fonden.	Afsedd till hyreshjelp åt kollegerne vid samma läroverk, men lemnas af dem till premientdelning.	Olof Åhman och Helena Calling.	1716 ²⁸ / ₅	1	15	250	D:o d:o.
96. Leijonska fonden.	Räntan utgår såsom belöning vid samma läroverk, under namn af "Leijonska premiet".	Ryttmästaren Leijon.	1869 ²⁷ / ₁₁	1	18	300	D:o d:o.
97. Rohloffska fonden.	Räntan användes till inköp af premieböcker vid samma läroverk.	Bokhandlaren K. A. Rohloff.	1875 ⁸ / ₁	—	60	1,000	D:o d:o.
98. Hans Henrik Gyllanders stiftelse.	Årliga räntan fördelas i 3 lika stora årliga stipendier att tilldelas ynglingar i 5:te klassen och deröfver, som utmärkt sig för kunskaper, flit och sedlighet, med företrädesrätt för testators släktninge och sådana som äro från Edsbergs socken.	Handlonden Hans Henrik Gyllander.	1881 ⁴ / ₄	—	—	5,000	D:o d:o.
99. L. G. Westerlings stiftelse.	Att årliga räntan efter 5 för hundra utdelas vid vårterminens slut till en flitig och sedlig lärjunge helst från Örebro stad; derjemte skänktes 50 kronor till insättning i Örebro sparbank för bildande af en tillökningsfond.	Lasarettssysslomannen L. G. Westerling.	1884 ³⁰ / ₄	—	—	500	D:o d:o.
100. Doktor G. W. Gumælii stipendiifond.	Att tjena till understöd och belöningar åt lärjungar vid tekniska elementarskolan i Örebro.	Doktor G. W. Gumælius.	1867 ²⁹ / ₄	1	100	2,574'20	Styrelsen för tekniska elementarskolan i Örebro.
101. Örebro--Arboga--Köpings jernvägs premiefond.	Att tjena till understöd och belöning åt en vid Örebro tekniska elementarskola studerande yngling, hvars fader är såsom tjänsteman eller arbetare anställd vid jernvägen mellan Örebro, Arboga och Köping, eller såsom sådan, medan han ännu var i jernvägens tjänst, aflidit.	Trafikchefen M. Agrélius.	1875 ³⁰ / ₉	—	—	1,318'32	D:o d:o.
102. K. A. Rohloffs premiefond.	Inköp af premieböcker åt lärjungar vid Örebro tekniska elementarskola.	Bokhandlaren K. A. Rohloff.	1875 ⁸ / ₁	4	35'40	1,084'96	D:o d:o.
103. Gottfrid Erikssons stipendiifond.	Räntan användes till belöning åt en lärjunge vid Örebro tekniska elementarskola.	Garfverifabrikören K. J. Eriksson.	1880 ¹⁴ / ₆	—	—	512'50	D:o d:o.
			Summa	—	605	21,538'64	483,756'56

D. I Askersunds stad.

1. Kjerrströmska stiftelsen.	Att uppföra bostad för fattige borgare och deras enkor.	Rådmannen K. J. Kjerrström.	1856 ²⁵ / ₉	—	—	5,509'68	Fattigvårdsstyrelsen.
2. Wallentinska fonden.	Att af räntan inköpa andaktsböcker åt nattvardsbarn.	Garfvaren J. E. Wallentin.	1854 ⁹ / ₆	20	5	100	Församlingens kyrkovård.
3. Fahlgrenska stipendiifonden.	Årliga räntan tilldelas en inom Askersunds stad eller å dess område född, i torfliga omständigheter stadd gosse, som ådagalagt lust för studier o. s. v.	Boktryckaren Karl Isak Fahlgren.	1869 ²⁴ / ₃	1	78'66	311	Läroverkskollegiet.

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
4. Drottning Lovisas skola för fattiga flickor.	Att bibringa församlingens fattiga flickor en behöflig och ändamålsenlig undervisning.	H. M:t Drottning Lovisa m.fl.	1853 ¹ / ₅	—	—	8,500	En direktion, bestående af nio ⁹¹⁾ qvinliga ledamöter.	
5. Askersunds stads flickskola.	Att meddela stadens flickor undervisning.	Enskilda personer.	1812 ¹ / ₁₂	—	—	9,423 ³¹	Skoldirektionen.	
6. Afidna Mamsell Elisabet Qvists donation.	Uppbyggande af fattighus.	Elisabet Qvist.	1867 ¹¹ / ₁₀	—	—	4,327 ¹²	Fattigvårdsstyrelsen.	
a) till Askersunds stad.	Att utdela årliga räntan till blygsamma fattiga.	D:o d:o.	"	3	75	1,016 ⁸¹	D:o d:o.	
b) till fattigvårdsstyrelsen.	Årliga räntan utdelas som belöning till en eller två lärjungar vid läroverket, hvilka äro i knappa vilkor o. s. v.	D:o d:o.	"	2	36	600	Läroverkskollegiet.	
c) till Prins Oskars elementarläroverk.	Att utdela årliga räntan till de mest fattiga af skolans barn.	D:o d:o.	"	3	15	300	Skolrådets ordförande.	
d) till folkskolan.	Att användas till skolans bästa efter styrelsens beslut.	D:o d:o.	"	—	30	500	Skolans styrelse.	
e) till Drottning Lovisas skola för fattiga flickor.	Premium åt en elev vid skolan.	D:o d:o.	"	1	15	308 ⁰⁹	D:o d:o.	
f) till stadens flickskola.								
		Summa	—	30	254 ⁶⁶	30,896 ⁰¹		
E. I Nora stad.								
1. Sundellska folkskolefonden.	Fattiga barns undervisning.	Rådmanen C. E. Sundell.	1822 ¹⁶ / ₃	—	725	14,772 ⁰⁴	Stadens skolråd.	
2. Mauzeliska fonden.	D:o d:o.	Rektorn J. Mauzelius.	1834 ¹⁵ / ₁	—	200	4,329 ⁴⁰	D:o d:o.	
3. Nordstrandiska fonden.	Fattiga barns uppfostran.	Prosten O. Nordstrand.	1786 ²⁸ / ₁	—	42 ²⁷	606 ³⁷	D:o d:o.	
4. F. d. fabriks- och handtverksföreningens folkskolefond.	Uppmuntran åt flitiga och välartade skolbarn, hvilka föräldrar tillhöra handtverksklassen.	Nora stads f. fabriks- och handtverksförening.	1867 ³⁰ / ₁₁	—	26 ⁵⁰	539 ⁸⁷	D:o d:o.	
5. Folkskolornas premiekassa.	Uppmuntran åt flitiga och välartade skolbarn.	Stiftad genom samlade hyresmedel.	1865 ²⁸ / ₈	—	44 ⁵⁵	910 ⁵⁸	D:o d:o.	
6. Enkefru Hedvig Maria Sundells donation.	Att uppmuntra en obemedlad, flitig och välartad skol flicka.	Borgmästaren E. M. Sundell.	1877 ¹² / ₈	1	15	312 ¹²	D:o d:o.	
7. P. Er. Schelins minne.	Att belöna skolgossar för skicklighet i räkning.	Stiftad af enskilda personer vid läraren P. E. Schelins afsked.	1878 ¹⁹ / ₃	2	8	193 ¹⁴	D:o d:o.	
8. Norénska stipendiifonden vid Nora stads pedagogi.	Att lemna understöd åt barn af fattige borgaresöner i Nora stad under beivstande af stadsskolan.	Komministern P. U. Norén.	1859 ¹⁸ / ₄	2	12 ⁸⁰	243 ⁴⁵	Lärarekollegium.	
9. Forsellska stipendiifonden.	Stipendium åt 2 eller 3 fattiga skolbarn vid Nora stads pedagogi, hvilka utmärka sig för flit och godt uppförande.	Bruksegaren O. Forsell och sterbhus.	1865 ⁸ / ₁₂ och 1877 ⁸ / ₆	3	45	1,180 ⁶³	Läroverkets inspektor och lärare.	
10. Gåfvan af Maj 1876.	Utdelas vid pedagogien i likhet med öfriga medel, tillhörande pedagogiens premie- och fattigkassa.	Icke namngifvet.	1876 ³⁰ / ₅	1	2 ⁵⁰	50	Lärarekollegium.	
11. Westman-Fischierska pensionsfonden.	Räntan skall hvarje nyår utdelas till fyra ålderstigna, behöfvande, i Nora stad boende enkör eller ogifta fruntimmer, tillhörande pauvres honteux.	Enkefru J. Westman, född Fischier.	1852 ²⁸ / ₇	4	180	3,000	Fattigvårdsstyrelsen.	
12. Fru Brita Lovisa Broms donation.	Räntan utdelas den 19 september hvarje år till tre i staden boende, behöfvande qvinnor.	Fru Brita Lovisa Broms, född Kihlstedt.	1854 ²⁶ / ₁₂	3	45	750	D:o d:o.	
13. Sofia Elisabet Sjöbergs donation.	Räntan skall hvarje år utdelas åt de fattiga i Nora stad.	Sofia Elisabet Sjöberg.	1863 ³¹ / ₈	1	120	2,000	D:o d:o.	
14. Kristina Elisabet Lindströms donation.	Räntan skall hvarje år utdelas åt behöfvande, fattigvård icke åtnjutande, enkör eller ogifta döttrar efter handtverkare i Nora stad.	Kristina Elisabet Lindström.	1870 ¹ / ₆	2	60	1,000	D:o d:o.	
15. Rådman A. E. Widéns donationsfond.	Afkastningen skulle af fattigvårdsstyrelsen i Nora stad användas till fattigvården eller andra välgörande ändamål.	Rådmanen A. E. Widén.	1879	—	—	554 ³¹	D:o d:o.	⁹²⁾
16. Volmerska testamentsfonden.	Räntan disponeras af Nora stads fattigvårdsstyrelse till utgifter för fattigvården.	Handlanden Volmør.	—	—	24	400	D:o d:o.	
17. Enkefru Hedvig Maria Sundells donation.	Räntan skall årligen vid jultiden tillfalla sådana, Nora stad tillhörande äldre enkör och äldre ogifta fruntimmer, som äro i behof och af en slik gåfva gjort sig förtjenta, och må pauvres honteux icke anses vara uteslutne.	Borgmästaren E. M. Sundell.	1885 ³¹ / ₁	3	107	2,000	D:o d:o.	
18. Enkefru Maria Hasselströms donation.	Räntan skall årligen utdelas till 2 i Nora stad boende, behöfvande, men fattigvård icke åtnjutande enkör eller ogifta fruntimmer af den klass, som benämnas pauvres honteux.	Enkefru Maria Hasselström.	1880 ¹⁸ / ₁₁	1	60	1,000	D:o d:o.	

19. Volmærska donationen.	Att genom årliga räntan bidraga till stadens folkskolekassa.	Handlanden C. F. Volmæ.	1865 ² / ₄	—	11·50	200	Stadens skolråd.	
20. Vivicas minne.	Premier i småskolan.	Rektor E. Brandberg.	1884 ¹¹ / ₆	—	3	104·87	D:o d:o.	
21. Karolina Nelsons fond.	Kristlig uppfostran af vanvårdade barn, särdeles flickor; dock tilldelas räntan åt en stiftarinnans syster, så länge denna lefver.	Lärarinnan Karolina Nelson.	1875 ¹¹ / ₁₀	—	—	3,000	D:o d:o.	
22. Trettiofemårsfonden.	Stipendium åt en för flit och sedlighet väl vitsordad lärjunge vid Nora pedagogi af handverks- eller arbetareklassen.	Rektor Ernst Brandberg.	1884 ³¹ / ₈	1	10	206·47	Lärarekollegium.	
23. Ernst Brandbergs stipendii-fond.	Räntan skall årligen tilldelas en för flit och sedlighet väl vitsordad, företrädesvis behöfvande lärjunge vid Nora pedagogi.	F. d. lärjungar till rektor E. Brandberg.	1884 ²⁰ / ₈	1	5	318·05	D:o d.o.	
24. Enighet och vänskap.	Lemnar sjuk- och begrafningshjelp.	Stiftad af 9 yrkesidkare.	1862 ²⁰ / ₁₀	3	168	1,048·05	Kassans styrelse.	53)
25. Nora Goodtemplars sjuk-kassa.	Lemuar sjukhjelp.	Stiftad af Goodtemplars.	1883 ¹ / ₁₂	—	—	155·79	D:o d:o.	54)
26. Nora arbetareförenings sjuk- och begrafningskassa.	Lemuar understöd vid sjukdomsfall och hjelp till begrafning af afidnen medlem.	Nora arbetareförening.	1882 ¹ / ₁	5	120	1,056	Sjukkassans styrelse.	55)
27. Sundinska fonden.	Sparbanks- och kapital-försäkringsinsatser samt bekläd-nad åt skolbarn.	Tobaksfabrikören A. T. Sun-din i Vesterås.	1881 ¹⁹ / ₈	—	888	15,458·24	Stadens skolråd.	
28. Gabrielssonska gåfvomed-len.	Böckers uppköpande för fattiga barn i Nora skola.	Häradsdomaren Olof Ga-brielsson.	1779 ¹¹ / ₃	—	19·52	355	Rektor vid Nora pedagogi.	56)
29. Åttonde decemberstiftel-sens sjuksäng.	Att bereda friplatser åt sjuka och obemedlade personer från Nora distrikt på distriktets sjukhus.	-----	1865 ⁸ / ₁₂	—	—	4,869·17	Styrelsen för Nora distrikts sjukhus.	
30. Fru Olssons frisängar.	Att användas för två frisängar åt sådana sjuka från Nora sjukhusdistrikt, som behöfva understöd och underhåll.	Afidna enkefru Karolina Olsson på Åkerby, Nora socken.	1866 ²⁸ / ₇	13	410·93	7,000	Direktionen för Nora lasarett eller Nora distrikts sjukhus.	
31. Fru AltéaWidéns donations-fond.	Vård å sjukhuset af sådana sjuka obemedlade från Nora stad samt Nora och Hjulsjö härad, hvilkas underhåll icke bör af fattigvårdssamhälle, grufbolag eller annan välbergad husbonde bekostas.	Rådmannen A. E. Widén.	1870 ³ / ₈	—	—	1,935·43	Styrelsen för Nora distrikts sjukhus.	
32. Kassan för en blifvande arbetsinrättning.	Blott en särskild rubrik af den enskilda handelsföreningens egen kassa, hvaraf, enligt beslut, varit ämnadt, att för en gång lemna bidrag till en arbetsinrättning i staden, om någon sådan skulle komma till stånd.	Köpmän	—	—	—	19,299·44	Styrelsen för Nora handelsförening.	57)
33. Nora handelsförenings kassa.	Att lemna understöd åt behöfvande, som äro eller varit medlemmar af föreningen, allt beroende på föreningens beslut för hvar år.	Köpmän.	—	2	150	3,004	D:o d:o.	58)
Summa			—	48	3,503·57	91,852·42		

F. I Lindesbergs stad.

1. Berglundska fonden.	Att understödja fattiga barn.	Handlanden Kr. Berglund och hans hustru.	1850 ²¹ / ₁₀	—	985·37	31,510·71 samt jordegan n:o 9, om 32·55 qv.-ref.	Fattigvårdstyrelsen; tax.-v. 2,500 kr.	59)
2. Lindvallska donationen.	Att understödja fattiga.	Handlanden Adolf Lindvall.	1810 ¹⁴ / ₄	—	197	Jordegan n:o 8 om 54·60 qv.-ref.	D:o d:o; tax.-v. 1,600 kr.	
3. Fröken von Geddas fond.	Att understödja en slöjdskola för flickor.	Fröken von Gedda.	—	—	60	1,000	D:o d:o.	
4. Berglundska flickskolefon-den.	D:o d:o.	Fru Helena Berglund.	—	—	60	1,000	D:o d:o.	
5. Ljungdahlska donationsfon-den.	Räntan tillfaller testators 2 systrar, så länge de lefva, men efter deras död fördelas den emellan fyra behöfvande, i staden boende och anständigt lefvande personer.	Kommissionslandtmätaren K. A. Ljungdahl.	1868 ¹² / ₅	—	—	17,246·98	D:o d:o.	
6. Lindes 1:a hundraförening.	Att lemna sjuk- och begrafningshjelp.	-----	1880 ⁶ / ₅	20	375·20	200	En styrelse bestående af fem personer.	60)
7. Fjerde novemberfonden.	² / ₃ af räntan användes till stipendier och ¹ / ₃ till premier åt lärjungar vid stadens pedagogi.	Sprittförsäljningsbolaget i Lindesberg.	1864 ⁴ / ₁₁	6	30	500	Bankkassören och ridd. A. Th. Blomberg.	
8. Sjunde novemberfonden.	Räntan är anslagen till stipendier åt flitige ynglingar vid stadspedagogien.	-----	1878 ¹ / ₁₁	1	24	400	Skolrådet.	
Summa			—	27	1,731·57	55,957·69		

G. Militärstaten.

1. Örebro läns eller Nerikes krigsmanskassa.	Att bereda tillökning i pensionen för 7 "de mest förtjente" pensionärer från Nerikes regemente och 5 från Lifregementets husarkår.	Örebro stads och läns in-vånare.	1814 ¹² / ₂ och ¹² / ₃	12	144	2,400	Kungl. Arméförvaltningens ci-vila departement.	
2. Musikkårens vid Kgl. Lif-regementets husarer pen-sionskassa.	Att lemna underhåll åt sådana medlemmar af musik-kåren, som antingen af ålder eller sjukdom blifvit oförmögne att tjena.	Musikkåren under direktö-ren H. Behrens.	1849 ¹⁴ / ₅	7	1,400	24,642·10	En direktion.	61)
3. Musikkårens vid Kgl. Lif-regementets husarer enke-och pupillkassa.	Att lemna understöd till enkor och barn efter afidne musikanter vid husarkåren.	Musikkåren.	1873 ¹² / ₃	—	—	15,301·32	D:o d:o.	62)
Summa			—	19	1,544	42,343·42		

Anmärkingar:

¹⁾ Räkntan användes för inköp af böcker till premier. — ²⁾ Medlen tillfölla församlingen först den ²¹/₉ 1872. — ³⁾ Stiftelsen utgöres af frälseränta utaf ¹/₂ mantal Almby by n:o 2. — ⁴⁾ Stiftelsen utgöres af frälseränta från 1 m:tl Qvinnersta i Axbergs socken. Sedan 1850 fördelas frälseräntan så att hälften tillfaller grafkassan och hälften fattigkassan. — ⁵⁾ Genom gåfvobref af den 20 juni 1751 donerade prosten G. Herdman till Glanshammars sockens fattige 600 daler kopparmynt. Denna summa i förening med medel, som till de fattiges fromma influtit från Qvinnersta (se under n:o 13) uppgick kort före Herdmans död 1765 till 6,000 dlr kopparmynt och insattes i riksbanken. Det sålunda bildade kapitalet 333 rdr 16 sk. b:ko fick sedermera namn af "Herdmanska donationen". Kapitalet uttogs på 1840-talet ur banken och läres användta till inköp af 5 aktier i Göta kanalbolag, hvilka aktier icke lemnat utdelning sedan 1879. — ⁶⁾ Räkntan å donationen utbetalas till Götlunda fattigvårdstyreelse af egaren till Käsätter. — ⁷⁾ Belöningen har utgått i böcker, som under år 1885 inköpts till belopp af 1074. — ⁸⁾ Ursprungliga beloppet af stiftelsen utgjorde 1,000 kr., hvilken summa dels genom sammanskott, dels af behållningar ur skolkassan ökats till 4,617 kr. Årliga räntan af denna summa användes i allmänhet för folkskolans behof, hvaremot församlingen ur fattig- och kommunalkassorna årligen utgifver omkring 500 kr. för det ändamål, hvarför B. G. Ribbings gåfva skänktes. — ⁹⁾ Stiftelsen består af frälseränta från ¹/₂ mtl Osvalla n:o 3. — ¹⁰⁾ Beloppet 10 kr. insattes å sparbanksbok, och skall räntan i sinom tid användas till grafvens underhåll. — ¹¹⁾ Donationsbeloppet utbetalades först under år 1885. — ¹²⁾ Gåfvan utgjordes af lägenheten Slytefallet. Jorden är icke åsatt något särskildt taxeringsvärde. — ¹³⁾ Bostället utgöres af ¹/₄ mtl Björnbatorp. Bevillingstaxeringsvärdet utgjorde för år 1885 9,000 kr. — ¹⁴⁾ Donationen består af en torplägenhet. Jorden är icke åsatt något särskildt taxeringsvärde. — ¹⁵⁾ Delaktighet i inrättningen är beroende på insättning af årliga afgifter, hvilkas belopp, växlande mellan 2, 350 och 475, åter bero på delegarnes aflöning. — ¹⁶⁾ Af en s. k. plikt-kassa, som var samlad vid bruket, erhöil föreningen sin grundfond 400 kr. Hvarje delegare inbetalar 50 öre i månaden och erhåller vid sjukdom 5 kr. för hvarje full sjukvecka, dock ej för mer än 12 veckor under ett och samma år. — ¹⁷⁾ Fonden, som ursprungligen utgjorde 500 kronor, erhöil den 1 okt. 1879 af bruksegaren Kunt Cassel på Stjernsund en tillökning af 250 kr. — ¹⁸⁾ 6 tunnor råg och 3 tunnor korn årligen från Gropens qvarn i Qvistbro socken. Spanmålen har under år 1885 kommit fattigvården till del. — ¹⁹⁾ D:o d:o. — ²⁰⁾ Ännu ingen utdelning. 50 motböcker, hvardera å i länets ränte- och kapitalförsäkringsanstalt insatta 60 kronor, öfverlemnades till kyrkorådet den 29 aug. 1883. — ²¹⁾ Till underhåll af donators graf hafva

under året utgifvits 10 kronor, hvilka icke äro inräknade i motstående utdelning. — ²²⁾ Beloppet ännu icke utfallet. — ²³⁾ Denna kassa ingår i assurancesförening, gemensam för metodister i hela riket. Af metodister i Hardemo äro endast två personer delegare i denna assurancesförening. Vid delegares dödsfall betalas 500 kr. till efterlevande make eller barn. — ²⁴⁾ Delegarne lemna årligt bidrag efter behof. För år 1885: 2 kronor. — ²⁵⁾ Egendomen förvaltas af magistraten i Borås. — ²⁶⁾ Ingen utdelning förekommit. — ²⁷⁾ Räkntan å donationen utdelas årligen. — ²⁸⁾ D:o. — ²⁹⁾ D:o. — ³⁰⁾ D:o. — ³¹⁾ D:o. — ³²⁾ Delegarne skola årligen bidraga med högst 4 kronor. — ³³⁾ Delegarne inbetala till kassan 2 % af arbetsförtjensten. — ³⁴⁾ Alla vid bruket genom kontrakt anställda arbetare äro skyldige att ingå i föreningen samt erlägga inträdesavgift och derutöfver bidrag efter behof. — ³⁵⁾ D:o d:o; qvinnlig arbetare eger jemväl rätt till inträde i föreningen mot half afgift. — ³⁶⁾ Räkntan å donationen utdelas årligen. — ³⁷⁾ D:o. — ³⁸⁾ D:o. — ³⁹⁾ 1865 blef denna stiftelse sammanslagen med Föreningen till försäkring af kreatur. — ⁴⁰⁾ För att blifva delaktig i fonden fordras en inträdesavgift af 1 krona och sedan en årlig afgift af 3 kronor. — ⁴¹⁾ Se n:o 1 Lindesbergs stad. — ⁴²⁾ Vid sjukdom 1 kr. 50 öre per dag och vid dödsfall 20 kr. i begravningshjelp. Afgift vid inträdet 1 kr. 50 öre och månadligen 75 öre. — ⁴³⁾ Delegarne insätta månadsavgift och erhålla 1 kr. per dag i sjukhjelp och 30 kr. i begravningshjelp. — ⁴⁴⁾ Att vara arbetare ått Krokfors bolag. — ⁴⁵⁾ Att vara arbetare ått bolaget. — ⁴⁶⁾ Att hafva varit arbetare minst tre månader vid Bångbro jernverk. — ⁴⁷⁾ Att vara arbetare och hafva fyllt 16 år. — ⁴⁸⁾ I behållningen ingår hälften i ett slöjdskolehus för 3,000 kr. — ⁴⁹⁾ D:o d:o. — ⁵⁰⁾ För delaktighet fordras en insättning af 25 öre i månaden. — ⁵¹⁾ Till skolan göres årligt sammanskott af delegare. — ⁵²⁾ Någon utdelning från denna fond har hitiutills ej egt rum, utan räntan är årligen tillagd kapitalet. — ⁵³⁾ Årsavgift 3 kr. — ⁵⁴⁾ D:o 4 80; 40 öre i månaden. — ⁵⁵⁾ D:o 6 kr.; 50 öre i d:o. — ⁵⁶⁾ Då dessa gåfvomedel äro förenade med premiekassan och dess räntor utdelas sammanslagna med denna kassas räntemedel, kan antalet personer ej bestämdt angifvas. — ⁵⁷⁾ Denna kassa, under särskild rubrik, utgör en del af handelsföreningens enskilda kassa, hvaröfver föreningen fritt förfogar. — ⁵⁸⁾ Delaktighet i denna enskilda kassa är beroende på ledamöternas insats af 5 kr. årligen. — ⁵⁹⁾ Staden och landsförsamlingen ega denna fond till hälften hvardera. (Se n:o 154 Lindes fögderi). — ⁶⁰⁾ Vid sjukdom skall hvarje medlem betala 10 öre i veckan till hvarje sjuk medlem och vid dödsfall 1 krona. — ⁶¹⁾ Behållningen af en konsert kommer årligen kassan till godo. — ⁶²⁾ Delegarne insätta årligen 3 % af lönen, hvarjemte behållningen af en konsert kommer kassan till godo.

Stockholm 1887. Kungl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner.